

Π. ΝΙΡΒΑΝΑ - Δ. Σ. ΖΗΣΗ - Δ. Π. ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ

Ζαζίδια

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ Ε' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ
- ΚΑΘΑΡΕΥΟΥΣΗΣ -

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ Δ.Ε. ΣΤΑΔΙΟΥ 4 ΑΘΗΝΑΙ

ΠΑΥΛΟΥ ΝΙΡΒΑΝΑ - Δ. Γ. ΖΗΣΗ - Δ. Π. ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ

ΤΑΞΙΔΙΑ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ Ε' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

(ΚΑΘΑΡΕΥΟΥΣΗΣ)

ΕΚΔΟΣΗ Β'.

Αντίτυπα 12.000.

Αριθ. ἑγκριτ. ἀπόφ
Υπουργείου Παιδείας
39751 25 Ιουλίου 1932
13180

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ Α. Ε.-ΑΘΗΝΑΙ

4-ΟΔΟΣ ΑΛΘΑΙΑΣ-4

1933

Τὰ ἀντίτυπα ὑπογράφει εἰς ἐκ τῶν συγγραφέων.

*Εξίσιος
δ. Σ. Γαλανούπολης*

Εἰκονογράφησις
ΑΤΕΛΙΕ
ΚΑΣΤΑΝΑΚΗ
ΣΠΑΧΗ

PRINTED IN GREECE 1933
ΕΙΚΑΣΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ Α.Ε.

Α' ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΘΕΟΝ

ΑΙΝΟΣ

Τὸν πλάστην τῶν ὅλων
τὸ χεῖλος μας ψάλλει·
αἰνεῖτε οἱ πάντες
μικροὶ καὶ μεγάλοι
Αἰνεῖτε αὐτόν.

"Ἐν βλέμμα του φθάνει
τὸν κόσμον νὰ σείσῃ
καὶ μία πνοή του
τὴν γῆν νὰ σκοτίσῃ.
Αἰνεῖτε αὐτόν.

Αὐτὸς μᾶς φωτίζει,
αὐτὸς μᾶς θερμαίνει,
αὐτὸς μᾶς ἐνδύει,
αὐτὸς μᾶς εὔφραίνει.
Αἰνεῖτε αὐτόν.

Αὐτὸν τῆς ζωῆς μας
τὸν θεῖον σπινθῆρα,
αὐτὸν τοῦ φωτός μας
τὸν μόνον δοτῆρα!
Αἰνεῖτε αὐτόν.

"Ἄγγελος Βλάχος

ΥΜΝΟΣ

Θεέ, ήμνεῖ τὴν δόξαν σου ἥ νὺξ καὶ ἥ ἡμέρα!
 Μὲ ἄνθη ἔστρωσας τὴν γῆν, μὲ ἄστρα τὸν αἰθέρα,
 Τῆς γῆς ἀσύμφων' οἱ λαοὶ αἰνοῦσι σε συμφώνως,
 πτοικίλαι γλῶσσαι χίλιαι ὑμνοῦσι σε συγχρόνως.

Τὸ πᾶν ἀμέτρητος μετρᾶς.
 ἀόριστος ὁρίζεις·
 τὸ πᾶν ἀόρατος ὁρᾶς,
 ἀγνώριστος γνωρίζεις.

Τὸ φῶς, Θεέ, τὸ σῶμά σου·
 ὁ ἥλιος τὸ ὅμμα σου·
 ὁ κεραυνὸς φωνή σου·
 Τὸ ἄπειρον διάστημα,
 τὸ μέγα σου ἀνάστημα,
 καὶ ὁ αἰών στιγμή σου.

Δύναται ὁ δάκτυλός σου
 ὡς μοχλὸς τὴν γῆν νὰ σείσῃ,
 καὶ τὸ κοῖλον τῆς χειρός σου
 τοὺς ὠκεανοὺς νὰ κλείσῃ.

"Ἐν σου νεῦμα μόνον σβήνει
 τῶν ἀστέρων τοὺς φανούς·
 ἐν σου νεῦμα μόνον κλίνει
 πρὸς τὴν γῆν τοὺς οὐρανούς.

Π. Σοῦτσος

ΤΟ ΠΡΩΙΝΟΝ ΑΣΜΑ

‘Η χρυσωμένη ἀνατολὴ
μαγευτικὰ ροδίζει.

‘Ο ἥλιος φωτοβολεῖ
καὶ ἡ ἡμέρ’ ἀρχίζει.

Σκορπίζει μῆρα κ’ εύωδιά
τὸ κάθε λουλουδάκι
καὶ παίζει μέσα στὰ κλαδιά
τὸ ἕσυχο ἀεράκι.

Καὶ τὰ πουλιά φαιδρὰ πετοῦν
στὰ δέντρα ἀπ’ τὴ φωλωά τους
καὶ τὴν αὔγοῦλα χαιρετοῦν
μὲ τὸ κελάδημά τους.

Κ’έγώ, παιδάκι ταπεινό,
μὲ τὴν ἄγνη ψυχή μου
ἀντὶ τραγούδι πρωϊνὸ
θὰ εἰπῶ τὴν προσευχή μου.

”*Αγγελος Βλάχος*

Β' ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟΝ ΤΩΝ ΜΥΘΩΝ

ΟΙ ΠΡΩΤΟΙ ΑΕΡΟΠΟΡΟΙ

Κατὰ τοὺς παναρχαίους χρόνους ἔζη εἰς Ἀθήνας ὁ Δαίδαλος· οὗτος κατήγετο ἀπὸ τὸ γένος τοῦ Ἐρεχθέως, ἀρχαίου βασιλέως τῆς Ἀττικῆς.

Ο Δαίδαλος ὑπῆρξεν ὁ μέγιστος τεχνίτης τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ· ἐφεῦρε πολλὰ ἔργαλεῖα, ὡς τὸ σκεπάρνιον, τὸ τρυπάνιον, τὸν διαβήτην, καὶ κατεσκεύασεν εἰς πολλὰς χώρας ἔργα προκαλοῦντα τὸν θαυμασμὸν τῶν συγχρόνων του.

Ήτο καὶ γλύπτης· τὰ δὲ ἀγάλματα αὐτοῦ ἦσαν τόσον τεχνικά, ὥστε οἱ ἄνθρωποι ἔλεγον ὅτι εἶναι ἔμψυχα καὶ ὅτι βλέπουν καὶ βαδίζουν. Οἱ πρὸ αὐτοῦ καλλιτέχναι κατεσκεύαζον τὰ ἀγάλματα ἔχοντα κλεισμένους τοὺς ὄφθαμούς καὶ τὰς χεῖρας προσκολλημένας ἐπὶ τῶν πλευρῶν τοῦ σώματος· ἀλλ' ὁ Δαίδαλος κατεσκεύασεν αὐτὰ μὲν ἀνοικτοὺς τοὺς ὄφθαλμούς, ἀπεμάκρυνεν ἀπὸ τὸ σῶμα τὰς χεῖρας καὶ διεχώρισε τὰ σκέλη αὐτῶν.

Εἰς τὴν Κρήτην ἐβασίλευε τότε ὁ Μίνως, ὅστις, μαθὼν τὴν ἐπιτηδειότητα τοῦ Δαιδάλου, προσεκάλεσεν αὐτὸν ἐκεῖ. Ο Δαίδαλος προθύμως ἐδέχθη τὴν πρόσκλησιν, ὁ δὲ βασιλεὺς ἐτίμησεν αὐτὸν μεγάλως καὶ ἀνέθηκεν εἰς αὐτὸν τὴν ἐκτέλεσιν πολλῶν ἔργων.

Πλὴν ἄλλων θαυμαστῶν οἰκοδομημάτων ὁ Δαίδα-

λος κατεσκεύασεν εἰς τὴν Κρήτην καὶ τὸν περιώνυμον Λαβύρινθον. Ἡτο δὲ οὗτος βαθὺν καὶ σκοτεινὸν σπήλαιον μὲν δρόμους τόσον ἐλικοειδεῖς, ώστε δ εἰσερχόμενος εἰς αὐτὸν δὲν ἦδυνατο πλέον νὰ ἔξελθῃ.

‘Ο Δαιδαλος, ἀφοῦ διέμεινεν ἱκανὸν χρόνον ἐκεῖ, ἦ-

θέλησε ν' ἀπέλθῃ. Ὄλα τὸν καλλιτέχνην νὰ φύγῃ, διέταξε δὲ εἰς ὅλα τὰ πλοῖα τῆς νήσου νὰ μὴ παραλάβουν αὐτόν.

‘Ο Δαίδαλος ἐπεθύμει διακαῶς νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του, τὰ δὲ ἐμπόδια ηὔξανον ἔτι μᾶλλον τὴν ἐπιθυμίαν ταύτην. Νυχθημερὸν ἐσκέπτετο πᾶς νὰ φύγῃ. Τέλος πρωίαν τινὰ ἀνεφώνησε μετὰ χαρᾶς:

«Εῦρον μέσον νὰ σωθῶ! ‘Ο Μίνως δύναται νὰ φυλάττῃ τὴν ξηρὰν καὶ τὴν θάλασσαν, ὁ ἀὴρ ὅμως μένει ἐλεύθερος. Θὰ φύγω διὰ τοῦ ἀέρος, ὡς πτηνόν!»

Καὶ πράγματι εἰς ἑρημικὸν σπήλαιον, μακρὰν ἀπὸ τὰ βλέμματα τῶν ἀνθρώπων ὁ Δαίδαλος κατεσκεύασε δύο μεγάλας πτέρυγας διὰ πτερῶν, τὰ ὅποια συνεκόλλησε διὰ κηροῦ. Τὰς πτέρυγας ταύτας προσήρμοσεν εἰς τὸ σῶμά του, ἐκίνησεν αὐτὰς διὰ τῶν χειρῶν του, καί, ὡς τῆς ἐπιδεξιότητος αὐτοῦ! κατώρθωσε νὰ πετᾷ ὡς πτηνόν.

‘Αλλ’ εἰς τὴν Κρήτη εἶχε παρακολουθήσει αὐτὸν καὶ ὁ υἱός του Ἱκαρος· κατεσκεύασε λοιπὸν καὶ ἔτερον ζεῦγος πτερύγων, αἱ ὅποιαι προσηρμόζοντο ἀκριβῶς εἰς τὸ σῶμα αὐτοῦ· ἐντὸς δὲ λίγων ἡμερῶν ἐδίδαξε καὶ αὐτὸν πῶς νὰ τὰς κινῇ ἐπιτηδείως.

Ἐφθασε τέλος ἡ περιπόθητος ἡμέρα τῆς ἀναχωρήσεως. ‘Ο Δαίδαλος προσήρμοσε τὰς πτέρυγας εἰς τὸ σῶμα τοῦ υἱοῦ του καὶ τοῦ ἔδωκε τὰς τελευταίας συμβουλάς:

—Παιδί μου Ἱκαρε, τῷ εἶπε, πρόσεχε πολύ· τὸ

Διέσχιζον ταχέως καὶ οἱ δύο τὸν ἀέρα διὰ τῶν μεγάλων πτερύγων αὔτων.

ταξίδιόν μας δὲν εἶναι ὅπως αἱ δοκιμαὶ τῶν προηγου-
μένων ἡμερῶν· εἶναι μακρινόν, πολὺ μακρινόν· ἐγώ,
ώς γνωρίζων τὸν δρόμον, θὰ προχωρῶ ἐμπρός, σὺ
δὲ θὰ ἀκολουθήσῃς πλησίον μου. Πρόσεξε ιδίως νὰ μὴ
ἀναβαίνῃς ψυχλά, μήπως ὁ ἥλιος ἀναλύσῃ τὸν κηρὸν
τῶν πτερύγων σου· οὔτε πάλιν πολὺ χαμηλὰ πρὸς
τὴν θάλασσαν νὰ καταβαίνῃς, μήπως βραχοῦν αἱ
πτέρυγές σου ὑπὸ τῶν κυμάτων καὶ γίνουν βαρύ-
τεραι.

Αφοῦ ἔδωκε τὰς ὁδηγίας ταύτας εἰς τὸν υἱόν
του, ὁ Δαίδαλος ἐφόρεσε τὰς ιδιαῖς του πτέρυγας,
ἔσφιγξε τὸν Ἰκαρὸν εἰς τὴν ἀγκάλην του, τὸν ἡσπά-
σθη μετὰ συγκινήσεως, καὶ ἔπειτα ἀνυψώθη εἰς τὸν
ἀέρα. Ὅπισθεν αὐτοῦ ἐπέτα ὁ υἱός του.

Διέσχιζον ταχέως καὶ οἱ δύο τὸν ἀέρα διὰ τῶν με-
γάλων πτερύγων αὐτῶν. Ἀφῆκαν ἦδη ὅπιστο τὰ ψυχλά
ὄρη τῆς Κρήτης. Ὑποκάτω αὐτῶν ἔξετεί-
νετο κατ' ἀρχὰς ἀπέραντος ἡ θάλασσα· ὁ ἄνεμος,
ἰσχυρῶς πνέων ἐκ δυσμῶν, παρέσυρεν αὐτοὺς ὀλίγον
κατ' ολίγον ἀνατολικῶτερον, καὶ μετ' ὀλίγον ἤρχισαν
ν' ἀναφαίνωνται κάτωθεν αὐτῶν αἱ Κυκλαδες. Ὁ κό-
σμος ἔμενεν ἔκθαμβος διὰ τὸ θαῦμα. Οἱ ναῦται, οἵ-
τινες εύρισκοντο εἰς τὰ πλοῖα, οἱ ἀλιεῖς, ὅσοι παρὰ τὰς
ἀκτὰς συνελάμβανον ἵχθυς διὰ τῶν δικτύων αὐτῶν,
οἱ γεωργοί, οἱ ἀροτριῶντες τοὺς ἀγροὺς ἐπὶ τῶν
νήσων, οἱ ποιμένες, οἱ φυλάττοντες τὰ ποίμνια ἐπὶ τῶν
ὅρεών, πάντες ἴσταντο ἔκπληκτοι. Καὶ ἐκεῖνοι
μὲν ἀφηνον τὰ πλοῖα αὐτῶν ἀκυβέρνητα εἰς τὰς
πνιοὰς τοῦ ἀνέμου, οὗτοι δὲν ἔσυρον τὸ δίκτυον, ἐντὸς

τοῦ ὁποίου ἐπήδων οἱ ἵχθύες, οἱ γεωργοὶ δὲν ἔκεντριζον τοὺς βοῦς διὰ τοῦ βουκέντρου, οἱ ποιμένες δὲν ηὔλουν· ἀλλὰ πάντες ἐστρεφον πρὸς τὸν οὐρανὸν τὰς κεφαλὰς καὶ μὲ ἅπληστα βλέμματα παρετήρουν τὰ δύο παράδοξα πρωτοφανῆ ἐκεῖνα πτηνά.

Καὶ κατ' ἄρχας μὲν ὁ Ἰκαρος ἐπέτα πλησίον τοῦ πατρός του. Ὁλίγον ὅμως κατ' ὀλίγον ἐνεθαρρύνθη ἐκ τῆς ἐλαφρότητος τῆς πτήσεως καὶ ἡθέλησε ν' ἀνέλθῃ ὑψηλότερον.

«Τί θὰ πάθω; εἴπε καθ' ἓαυτόν. Οἱ φόβοι τοῦ πατρός μου εἶναι ἀδικαιολόγητοι· αἱ πτέρυγές μου εἶναι στερεαί· ὁ δροσερὸς ἄνεμος μετριάζει τὴν θερμότητα τῶν ἀκτίνων τοῦ ἥλιου. Καὶ ἐπειτα, πόσον ὠραιότερον θὰ εἶναι τὸ θέαμα, ἐὰν ἀναβῇ κανεὶς ὑψηλότερον!»

Ταῦτα σκεπτόμενος ἀπεμακρύνθη βαθμηδὸν ἀπὸ τὸν πατέρα του καὶ ἤρχισε ν' ἀνέρχεται.... Ἀλλ' ἐτιμωρήθη σκληρῶς· ἐκεὶ ὑψηλὰ ὁ κηρὸς τῶν πτερύγων του ἀνέλυσεν ἀπὸ τὴν θερμότητα τοῦ ἥλιου, τὰ πτερά διελύθησαν καὶ διεσκορπίσθησαν ἀπὸ τὸν ἄνεμον, καὶ ὁ Ἰκαρος ἤρχισε νὰ καταπίπτῃ βαρὺς ὡς μόλυβδος.

—Πατέρα! Πατέρα! ἀνέκραξεν ὁ δυστυχῆς μετὰ σπαρακτικῆς φωνῆς. Ἀλλὰ πρὶν ὁ πατήρ ἀκούσῃ, τὰ κύματα ἕκλεισαν διὰ παντὸς τὸ στόμα αὐτοῦ καὶ ἡ θάλασσα σκληρὰ τὸν κατέπιε.

‘Ο Δαίδαλος ἐστράφη διὰ νὰ ἴδῃ τὸν υἱόν του· ἀλλὰ δὲν ἔβλεπεν αὐτὸν καὶ ἐφώναζεν ἔντρομος:

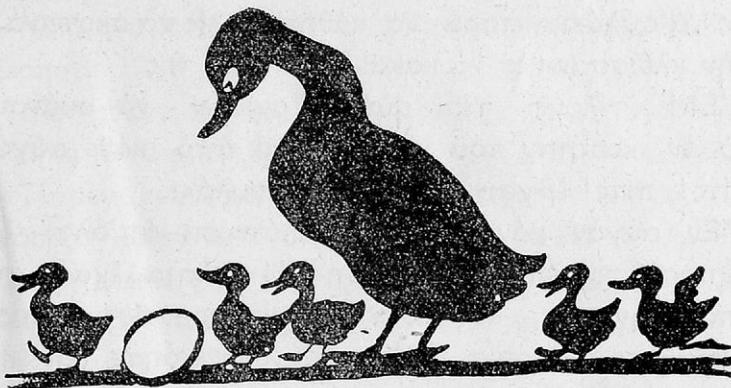
—“Ικαρε, Ἰκαρε, παιδί μου” Ικαρε, ποῦ εἶσαι;

Ἐνῶ δὲ μὲ ἀγωνίαν περιέφερε τὰ βλέμματα ὁ δυστυχὸς Δαίδαλος ἄνω καὶ κάτω καὶ πέριξ, διέκρινεν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης πτερὰ φερόμενα ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ὑπὸ τῶν κυμάτων. Τότε ἐννόησεν ὅτι ὁ ἀγαπητός του Ἱκαρος εἶχε πνιγῆ.

Σπαρασσόμενος ἐκ τῆς ὀδύνης κατέβη εἰς τὴν ἐκεῖ πλησίον νῆσον, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι τὰ κύματα ἥθελον ἐκβράσει εἰς αὐτὴν τὸ σῶμα τοῦ υἱοῦ του. Ἐπὶ ἡμέρας ἀπαρηγόρητος ἥρεύνα ὅλας τὰς ἀκτάς· τέλος ἀνεῦρε τὸ πτῶμα τοῦ Ἱκάρου ἐξηπλωμένον ἐκεῖ ἐπὶ τῆς ἄμμου. Θρηνῶν καὶ ὀδυρόμενος ἔθαψε τότε εἰς τὴν νῆσον τὸ προσφιλές του τέκνον. Καὶ τὸ μὲν πέλαγος, ὃπου ἐπνίγη ὁ Ἱκαρος, ὠνομάσθη Ἱκάριον, ἡ δὲ νῆσος, ἐπὶ τῆς ὅποιας ἐτάφη, Ἱκαρία.

Αρ. Κουρτίδης

ΤΟ ΑΣΧΗΜΟΠΑΠΟΝ

‘Η ἔξοχὴ ἦτο εἰς ὅλην της τὴν ὡραιότητα.
‘Ητο καλοκαίρι καὶ εἰς τὰ χωράφια τὸ σιτάρι ἐκι-
τρίνιζεν. Εἰς τὰ πράσινα λιβάδια εἶχον στοιβάσει
οἱ χωρικοὶ τὸ χόρτον, οἵ δὲ πελαργοὶ μὲ τὰ κόκ-
κινα καὶ μακριὰ ποδάρια τῶν ἐβάδιζον καὶ συνωμί-
λουν Αἰγυπτιακά, διότι εἶναι ἡ μητρική των γλῶσσα.

Τριγύρω εἰς αὐτὰ τὰ χωράφια καὶ τὰ λιβάδια
ῆσαν δάση μεγάλα καὶ μέσα εἰς τὰ δάση λίμναι
ώραιαι. ‘Ητο λαμπρὰ τῷ ὄντι ἡ ἔξοχή.

Ἐκεῖ εἰς τὸν ἥλιον ἦτο μεγάλη καὶ παλαιὰ κατοι-
κία γεωργῶν, περιτριγυρισμένη ἀπὸ περιβόλια καὶ
νερὰ καὶ στάβλους καὶ ὄρνιθῶνας. Ἐκεῖ δὲ μία πά-
πια ἐκάθητο εἰς τὴν φωλεάν της κλωσσῶσα τὰ
αὔγα της. ’Αλλ’ ἡ καημένη εἶχε βαρυνθῆ πλέον νὰ
κάθηται τόσον καιρόν. Δὲν ἤρχοντο δὲ καὶ αἱ συν-
τρόφισσαί της νὰ τὴν ἐπισκέπτωνται συχνά. ’Επρο-
τίμων νὰ εἶναι ἔξω εἰς τὸν ἥλιον καὶ νὰ κολυμβοῦν

εἰς τὰ αὐλάκια, παρὰ νὰ κάθηνται εἰς τὰ σκοτεινὰ μὲ τὴν κλῶσσαν καὶ νὰ κακανίζουν μαζί της.

Ἐπὶ τέλους τὰ αὔγα ἥρχισαν νὰ σκάνουν, τὸ ἐν κατόπιν τοῦ ἄλλου, καὶ ἀπὸ κάθε αὔγον, πίτς! πίτς! ἔβγαινεν ἐν μικρὸν πουλάκι.

Ἐν αὔγον μόνον, τὸ μεγαλύτερον ἀπ’όλα, δὲν ἡμποροῦσεν ἀκόμη νὰ σκάσῃ. Ἡ πάπια ἔχασε τὴν ὑπομονήν της, καὶ ἐσηκώθη νὰ φροντίσῃ διὰ τὰ μικρά της παπάκια, ἀλλὰ πάλιν μετενόησε καὶ ἐκάθησε νὰ τὸ κλωσσήσῃ.

—Αἱ; Πῶς τὰ πηγαίνεις; Τὴν ἡρώτησε μία γραῖα πάπια, ἡ ὁποία ἦλθε νὰ τὴν ἐπισκεφθῇ.

—Καλά, ἀπεκρίθη ἡ κλῶσσα. Μόνον αὐτὸ τὸ αὔγον δὲν θέλει νὰ σκάσῃ. Ἰδὲ τὰ ἄλλα μου παπιά. Εἶδες ποτέ σου ώραιότερα πουλάκια; Ὁμοιάζουν πολὺ τοῦ πατρός των. Ὁ συχαμένος ἐκεῖνος δὲν ἦλθε καθόλου νὰ μὲ ἴδῃ.

—Ἄφες με νὰ ἴδω τὸ αὔγον, τὸ ὅποιον δὲν σκάνει, εἴπεν ἡ γραῖα. Νὰ σὲ χαρῶ, αὐτὸ εἶναι κούρκας αὔγον. Τὴν ἐπαθα καὶ ἐγὼ μίαν φοράν, καὶ κατόπιν ὑπέφερα πολὺ μὲ τὰ μικρά, διότι φοβοῦνται τὸ νερόν. Δὲν ἡμποροῦσα νὰ τὰ κάμω νὰ κολυμβήσουν. “Ο, τι καὶ ἀν ἔκαμνον τοῦ κάκου!” Ω! βέβαια, αὐτὸ εἶναι γαλοπούλας αὔγον. Παραίτησέ το καὶ πήγαινε νὰ μάθης τὰ παιδάκια σου νὰ κολυμβοῦν.

—Ἄσ τὸ κλωσσήσω ἀκόμη ὀλίγον, εἴπεν ἡ πάπια. Ἀφοῦ ἐκάθισα τόσας ἡμέρας, ἃς κάμω ὀλίγην ὑπομονήν.

—”Οπως ἄγαπάς, εἶπεν ή γραία πάπιας καὶ Δάνε-
χώρησε.

Τέλος πάντων ἔσκασε πόυ αύγανε; Θίπιτσι! Ε πάτε! ν φαί
ἔβγηκεν ἀπὸ μέσα, ἵνα μεγαλώνει τακαίω στρατηγονοις πάτε.

—Δέν είναι κουρκάκι, είπεν ἡ πάπια. Ἰδέ το τί ώραϊα κινεῖ τὰ πόδια του καὶ πῶς κρατεῖ ύψηλά τὴν κεφαλήν του. Είναι ἴδικόν μου παιδί καὶ αὐτό, καὶ μὰ τὴν ἀλήθειαν, δὲν είναι ἄσχημον τὸ καημένον! Κουά, κουά, ἔλα μαζί μου νὰ σοῦ δείξω τὸν κόσμον καὶ νὰ σὲ παρουσιάσω εἰς τὸν ὄρνιθῶνα. ²Έλα κοντά μου διὰ νὰ μὴ σὲ πατήσῃ κανείς, καὶ πρόσεχε τὴν γάταν.

Καὶ ἐπῆγεν ἡ πάπια εἰς τὸν ὄρνιθῶνα μὲ σλην τὴν συνοδείαν της. Ἐνῷ ἔμβαινον ἐκεῖ, ἐγίνετο τρομερὸν κακόν, διότι δύο οἰκογένειαι ἔμάλλωνον διὰ μίαν κεφαλὴν ψαριοῦ, τὴν ὁποίαν ἐπὶ τέλους ἤρπασε μία γάτα.

—Βλέπετε, παπάκια μου, είπεν ἡ πάπια. Αὔτὸς είναι ὁ κόσμος! Καὶ ἐτέντωσε τὰ μάτια της, διότι ἐνοστιμεύετο καὶ αὐτὴ τὴν κεφαλὴν τοῦ ψαριοῦ. Σαλεύετε κοὶ σεῖς, ἔξηκολούθησε, καὶ βλέπετε μήπως εὔρετε τίποτε. Ἄλλὰ προσοχή: Σκύψετε τὰ κεφάλια σας καὶ χαιρετίσατέ την ἐκείνην τὴν μεγάλην πάπιαν. Τὴν βλέπετε; Είναι ἡ πλέον σημαντικὴ ἀπὸ ὅλους ἡμᾶς ἐδῶ. Είναι ἀπὸ Ἰσπανικὸν γένος, διὰ τοῦτο ἔχει καὶ τόσον πάχος. Παρατηρεῖτε ὅτι τὸ ἐν της ποδάρι είναι δεμένον μὲ κόκκινον κουρέλι; Αὔτὸς είναι ὅ, τι ἐπισημότερον ἥμπορεῖ νὰ ἐπιθυμήσῃ μία πάπια. Σημαίνει ὅτι, ὅποιος τὴν ἔχει, δὲν θέλει νὰ τὴν χάσῃ, καὶ ἀπ' αὐτὸ τὸ σημάδι τὴν γνωρίζει ὅλος ὁ κόσμος. Τινάξατε τὰ πτερά σας. Μὴ γυρίζετε ἀπὸ μέσα τὰ δάκτυλά σας. Τὰ καλοαναθρεμένα παπιὰ γυρίζουν ἔξω τὰ δάκτυλα, καθὼς βλέπετε καὶ τὴν μητέρα σας καὶ τὸν πατέρα σας.

*Ιδού! Τώρα γυρίσατε τὸν λαιμόν σας καὶ εἰπέτε ράπ!

Καὶ ἔκαμαν ὅπως ἔλεγε, καὶ εἶπον ράπ.

*Αλλὰ καὶ αἱ ἄλλαι πάπιαι παρετήρησαν ὅλην αὐτὴν τὴν οἰκογένειαν καὶ εἶπον μεταξύ των:

—Βλέπεις ἔκει! Μᾶς ἦλθε καὶ αὐτὴ μὲ τὰ παπιά της, ὡσὰν νὰ εἴμεθα ὀλίγαι ἔδῶ. Καὶ πώ, πώ! Τί μοῦτρα ἔχει ἔκεινο τὸ παπί της!

Καὶ μία πάπια ὥρμησε καὶ ἐδάγκασε τὸ ἄσχημον παπὶ εἰς τὸν λαιμόν.

—Αφησέ το, ἐφώναξεν ἡ μάννα του δὲν πειράζει κανένα.

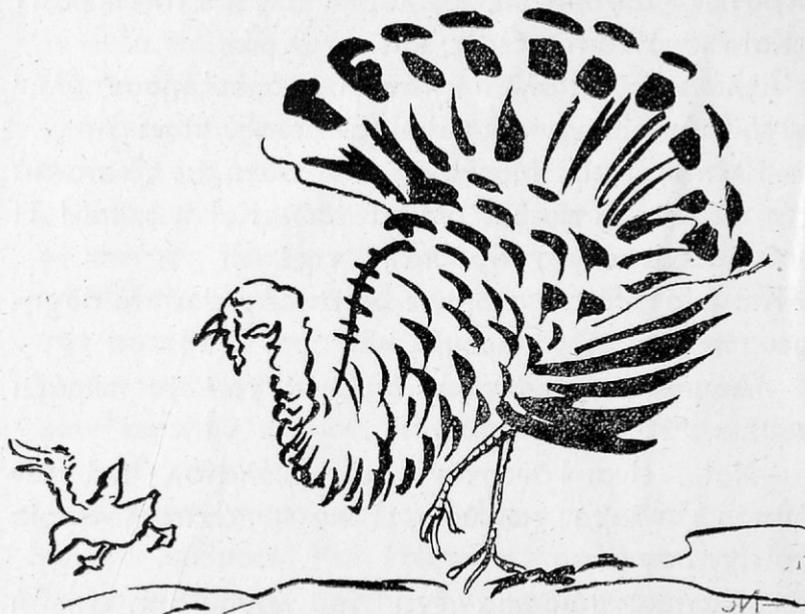
—Ναί, εἶναι ἄνοστον καὶ ἀνάλατον, καὶ δὲν ἡμπορῶ νὰ τὸ χωνεύσω, εἶπεν. ἡ πάπια, ἡ ὅποια τὸ εἶχε δαγκάσει.

—Νόστιμα παιδάκια ἔχει τοῦ λόγου της, εἶπε ἡ πάπια μὲ τὸ κόκκινο κουρέλι εἰς τὸ ποδάρι. Μόνον τὸ ἐν εἶναι κακοκαμωμένον. Κρῖμα ὅτι δὲν ἡμπορεῖ νὰ τὸ ξανακάμη.

—Δὲν ἡμπορῶ νὰ τὸ ἀλλάξω, κυρία μου, εἶπεν ἡ μάννα. "Ο, τι ἔγινεν, ἔγινε πλέον! "Αλλὰ εἶναι καλὸν τὸ κακόμοιρον καὶ κολυμβᾶ πολὺ καλά, κολυμβᾶ μάλιστα καλύτερα ἀπὸ τ' ἄλλα μου. Νομίζω ὅτι ὅσον μεγαλώνει θὰ εύμορφαίνη καὶ ἵσως μὲ τὸν καιρὸν μικραίνη. "Εμεινε πολὺν καιρὸν εἰς τὸ αὔγόν, καὶ διὰ τοῦτο δὲν εἶναι καλοκαμωμένον.

Καὶ ἐνῷ ἔλεγεν αὐτά, τοῦ ἐτσίμπησε τὸν λαιμὸν καὶ διώρθωσε τὰ πτερά του.

—Τὸ κάτω κάτω, προσέθεσεν, εἶναι ἀγόρι καὶ «Ταξίδια» Ἀναγνωστικὸν καθαρευούσης Ε' Δημοτικοῦ. "Εκδ. Β'. 2

δέν πειράζει. Φαίνεται ότι θὰ γίνη δυνατός ἥρχισεν
ἀπὸ τώρα νὰ ἔχῃ τὴν θέλησίν του.

—Τὰ ἄλλα σου παπάκια εἶναι νόστιμα, εἶπεν ἡ
ἀρχόντισσα πάπια. Νὰ τὰ χαίρεσσαι! „Αφοσέ τα γὰ
γυρίζουν ἐδῶ, καὶ ἀν εὑρήσεις καμμίαν κεφαλὴν ψα-
ριοῦ φέρε μού. την

Καὶ ἥρχισαν τὰ παπιὰ νὰ τρέχουν ἐδῶ, κ'έκει, ἀλ-
λὰ τὸ ὑστερογέννητον, τὸ μεγάλων πατέρων ὅλοι τὸ
ἐσπρωχναν, καὶ τὸ ἐπερίπατιζον, καὶ τὸ ἐδάγκανον
καὶ πάτημαὶ καὶ ὅρνιθες. „Ολοι τὸ εὗρισκουν μεγάλων καὶ
ἄνοστον. Ο δὲ κοῦρκος, ὁ ὄποιος ἐφαντάζετο ὅτι εἴ-
ναι στημαντικὸν ὑποκείμενον, διότι εἶχε κόκκινα γέ-
νεια, ἐφούσκωσε καὶ ἤνοιξε τὴν οὐράν του καὶ ὠρμησ-

πρὸς τὸ πτωχὸν παπί, καὶ ἐφώναξε κλού, κλού, κλού, καὶ ἔγινε κατακόκκινος ἡ ὄψις του. Τὸ δυστυχίσμένον παπὶ δὲν ἥξευρε ποῦ νὰ σταθῇ, οὔτε πῶς νὰ φύγῃ, καὶ ἦτο μελαγχολικόν, ἐπειδὴ ὅλος ὁ κόσμος τὸ περιέπαιζε καὶ τὸ κατεφρόνει.

Τὰς ἀκολούθους ἡμέρας τὸ πρᾶγμα ὅσον ἐπήγαινε καὶ ἔχειροτέρευεν. ‘Ως καὶ τὰ ἀδέλφια του δὲν τοῦ ἀφηναν ἡσυχίαν καὶ τοῦ ἔλεγον: ”Α! νὰ σὲ ἔπαιρνεν ἡ γάτα, ἀσχημόπαπον! ‘Η δὲ μάννα του ἔλεγε: «‘Ας ἔλειπες ἀπ’ ἐμπρός μου, νὰ μὴ σὲ βλέπουν τὰ μάτια μου!» Καὶ αἱ πάπιαι τὸ ἐδάγκαναν καὶ αἱ ὅρνιθες τὸ ἐκτύπων ἡ δὲ κοπέλα, ἡ ὅποια ἔτρεφε τὰ πουλιά, τὸ ἔσπρωχνε καὶ αὐτὴ μὲ τὰ πόδια της.

‘Απηλπισμένον τὸ κακόμοιρον ἔχώθη εἰς τὸν φράκτην, διὰ νὰ φύγῃ ἔξω. Τὰ μικρὰ πουλάκια, τὰ ὅποια ἐκάθηντο εἰς τὰ κλωνάρια τοῦ φράκτου, ἔτρόμαξαν καὶ ἐπέταξαν.

«Μὲ φεύγουν καὶ αὐτά, διότι εῖμαι ἀσχημον», εἶπε τὸ παπί· καὶ ἔκλεισε τὰ μάτια του καὶ ἐπέταξε νὰ φύγῃ ἀκόμη μακρύτερα, καὶ ἔφθασεν εἰς ἓνα βάλτον, ὅπου κατώκουν ἀγριόπαπιαι. Εκεὶ ἐπέρασεν ὅλην τὴν νύκτα κουρασμένον καὶ καταλυπημένον.

Τὴν αὔγην αἱ ἀγριόπαπιαι ἔξύπνησαν καὶ εἶδον τὸν νέον σύντροφόν των.

—Τί μέρος λόγου εῖσαι; ἡρώτησαν.

Τὸ παπὶ ἔγυρισε τὴν κεφαλήν του ἀπ’ ἐδῶ καὶ ἀπὸ ἑκεῖ, καὶ ἔχαιρέτισεν, ὅπως καλύτερα ἡμποροῦσε.

—'Ασχημίαν ποὺ τὴν ἔχεις! εἴπαν αἱ ἄγριόπαπιαι. 'Άλλὰ τί μᾶς μέλει, ἀφοῦ δὲν θὰ συμπεθερεύσωμεν μαζί σου.

Τὸ κακόμοιρον! Δὲν εἶχεν εἰς τὸν νοῦν του γάμους καὶ συμπεθερεύματα, ἀλλὰ μόνον ἥλπιζε νὰ τὸ ἀφῆσουν νὰ κοιμᾶται ἥσυχον εἰς τὰ καλάμια καὶ νὰ πίνῃ ἀπὸ τὸ νερὸν τοῦ βάλτου.

'Εκεῖ ἔμεινε δύο ἡμέρας. Τὴν τρίτην ἐπέρασαν δύο ἄγριαι χῆνες, αἱ ὅποιαι πρὸ ὀλίγου μόνον εἶχον σκάσει ἀπὸ τὸ αὐγόν, καὶ ἥσαν ζωηραὶ καὶ εὔθυμοι.

—"Ακουσε μικρέ! εἴπεν εἰς τὸ παπὶ ἡ μία. Εἶσαι τόσον ἄσχημος ωστε μοῦ ἀρέσεις. "Ελα νὰ ταξιδεύσωμεν μαζί. 'Εδῶ κοντά, εἰς ἓνα ἄλλον βάλτον εἶναι μερικὰ νόστιμα χηνόπουλα. "Ελα καὶ ἵσως θελήσουν νὰ παίξουν μαζί σου, ἀν καὶ δὲν εἶσαι εὔμορφος.

"Εξαφνα ἀντήχησεν εἰς τὸν ἀέρα ἐν πίφ! πάφ! καὶ αἱ χῆνες ἐπεσαν εἰς τὸ νερὸν σκοτωμέναι, καὶ ἐκεῖ, ὅπου ἐπεσαν, ἐκοκκίνισεν ὁ βάλτος ἀπὸ αἷμα. Πίφ! πάφ! ἀλλην μίαν φοράν, καὶ ἑνας σωρὸς χηνῶν ἐστηκώθησαν ἀπὸ τὰ καλάμια καὶ ἔφευγον. Καὶ ἀλλοὶ τουφεκισμοὶ ἤκούσθησαν. Κυνηγοὶ εἶχαν περικυκλώσει τὸν βάλτον καὶ ἐτουφέκιζον δεξιά καὶ ἀριστερά, καὶ ἐσηκώνετο ωσὰν σύννεφον ἐπάνω ἀπὸ τὰ δένδρα ὃ καπνός, καὶ ὁ ἀέρας τὸν ἐσπρωχνεν ἐπάνω ἀπὸ τὰ νερά. Οἱ δὲ σκύλοι τῶν κυνηγῶν ἔτρεχον εἰς τὴν λάσπην, πλάτσ! πλάτσ! καὶ ἐπάτουν τὰ καλάμια. "Ω! πῶς ἔτρεμε τὸ παπί! "Εσκυψε τὴν κεφαλήν του καὶ τὴν ἔχωσε κάτω ἀπὸ τὴν πτέρυγά του. 'Εκεῖ ἑνας μεγάλος σκύλος ἐπλησίασε μὲ τὴν γλῶσσαν του

κρεμασμένην καὶ μὲ μάτια φλογισμένα καὶ ἄγρια.
Ἐμυρίσθη τὸ παπί, ἔδειξε τὰ δόντια του καὶ πλάτε!
πλάτε! ἔφυγε χωρὶς νὰ τὸ ἐγγίσῃ.

Τὸ παπὶ ἀνεστέναξε. «Τὴν ἐγλίτωσα», εἶπε. «Εἶμαι
τόσον ἄσχημον, ώστε καὶ ὁ σκύλος δὲν ἡθέλησε
νὰ μὲ δαγκάσῃ.»

Καὶ ἔμεινεν ἑκεῖ ἀκίνητον καὶ ἥσυχον, ἐνῷ ἐσφύρι-
ζον τὰ σκάγια εἰς τὰ καλάμια καὶ ἡκούοντο οἱ
τουφεκισμοί. Ἐπὶ τέλους, πρὸς τὸ βασίλευμα τοῦ
ἡλίου, ἥσυχασεν ὁ θόρυβος. Ἀλλὰ τὸ παπὶ δὲν
ἐτόλμα νὰ σαλεύσῃ. Περιέμενε πολλὴν ὥραν πρὶν
λάβῃ τὸ θάρρος νὰ ἴδῃ τί γίνεται τριγύρω του.
Ἐπειτα ἐσηκώθη καὶ ἐπέταξε γρήγορα ἀπὸ τὸν βάλ-
τον ἑκεῖνον. Ἀλλ’ εἰς τὸν δρόμον τὸ ἐπρόφθασε μία
φοβερὰ ἀνεμοζάλη. Ἐπέτα μὲ δυσκολίαν ἀπὸ χω-
ράφι εἰς λιβάδι καὶ ἐγύρευε καταφύγιον.

“Οταν ἐνύκτωσεν ἐφθασεν εἰς μίαν καλύβην. Ἡ
καλύβη αὐτὴ ἦτο τόσον παλαιὰ καὶ ἡρειπωμένη,
ώστε ἐνόμιζες ὅτι θὰ πέσῃ· ἦτο ώσταν νὰ μὴ ἤξευρεν
ἡ ἴδια ἀπὸ ποῖον μέρος νὰ πέσῃ, καὶ διὰ τοῦτο ἔμε-
νεν δρθή. Ὁ δὲ ἀνεμος ἐφύσα μὲ τρομερὰν δύναμιν,
καὶ τὸ παπὶ ἐκάθισε χαμηλὰ διὰ νὰ μὴ τὸ πάρη ἡ
τρικυμία. Τότε παρετήρησεν ὅτι ἡ θύρα τῆς καλύβης
εἶχε στραβώσει καὶ ἔμενε μία τόσον μεγάλη χαρα-
ματιά, ώστε ἡδύνατο νὰ περάσῃ. Ἐχώθη λοιπὸν ἀπ’
ἑκεῖ μέσα εἰς τὴν καλύβην.

Ἐκεῖ κατώκει μία γραῖα μὲ ἔνα γάτον καὶ μὲ μί-
αν ὕρνιθα, ἡ ὅποια ἐκαμνε κάθε ἡμέραν ἐν αὔγόν.
Τὴν αὔγήν, δταν εἶδον τὸ παπὶ εἰς τὴν καλύβην, ὁ

γάτος ἐσήκωσε τὴν ράχιν του ὑψηλὰ ὑψηλά, ἡ ὅρνιθα ἐκακάνισεν, ἡ δὲ γραῖα εἶπε: « Ιί εἰναι τοῦτο; » Καὶ ἐπειδὴ δὲν ἐκαλόβλεπεν, ἐνόμισεν ὅτι ἦτο πάπια καὶ εἶπε: « Καλὰ τὴν ἔχομεν τώρα θὰ ἔχω καὶ πάπιας αὐγά. » Ἀλλὰ τὸ παπὶ ἔμεινε τρεῖς ἑβδομάδας εἰς τὴν καλύβην καὶ αὐγὸν ἡ γραῖα δὲν εἶδεν, ὥστε ἔθύμωσε μὲ τὸ παπὶ καὶ δὲν τὸ ἐκαλομεταχειρίζετο. Καὶ ὁ γάτος δὲ καὶ ἡ ὅρνιθα δὲν τὸ ἔβλεπαν μὲ καλὸν μάτι, ὥστε μίαν ἡμέραν ἐστενοχωρήθη τὸ ἄτυχον παπὶ καὶ ἔφυγεν ἀπὸ τὴν καλύβην.

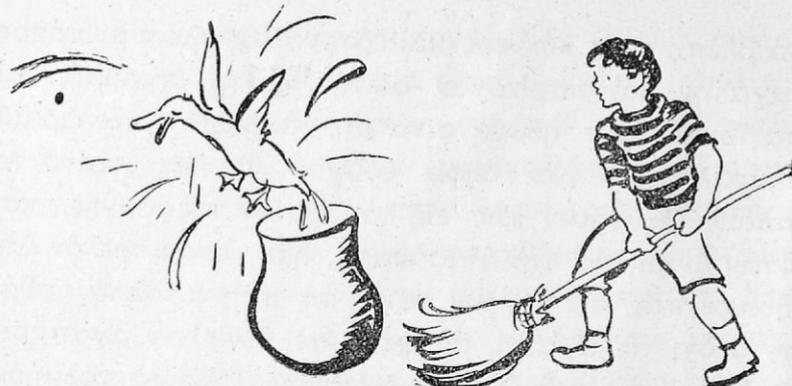
Ἐπλησίασεν ἐν τούτοις τὸ φθινόπωρον. Τὰ φύλα εἰς τὸ δάσος ἐκιτρίνιζον καὶ ἐκοκκίνιζον, ὁ δὲ ψυχρὸς ἄνεμος τὰ ἥρπαζε καὶ τὰ ἔκαμνε νὰ χοροπηδοῦν. Τὰ σύννεφα ἔχαμήλωνον, ὠσάν νὰ τὰ ἔβάρυνον τὰ χιόνια, καὶ οἱ κόρακες ἐκρύωνον καὶ ἐφώναζον κρά! κρά! Τὸ παπὶ ἔβλεπεν ὅλα αὐτὰ καὶ ἦτο συλλογισμένον.

Πρὸς τὸ βράδυ, ἐνῷ ὁ ἥλιος ἔβασίλευε μὲ ὅλην του τὴν δόξαν, ἐν κοπάδι μεγάλων πτηνῶν κατέβη ἀπὸ τὸν οὐρανόν· ἥσαν κάτασπρα, μὲ μεγάλους λαιμούς, τοὺς ὅποίους ἐκίνουν μὲ πολλὴν χάριν. Ἡσαν κύκνοι. Ἐφώναζον μὲ μίαν περίεργον φωνήν, ἥπλωνον τὰ λαμπρὰ κάτασπρα πτερά των, καὶ ἥτοι μάζοντο νὰ φύγουν ἀπὸ τὰ ψυχρὰ κλίματα εἰς ἄλλους ὠραίους τόπους, ὅπου τοὺς περιέμενεν ὁ ἥλιος πάλιν. Καὶ ἐπέταξαν ὑψηλὰ ὑψηλά. Τὸ δὲ ἀσχημόν παπὶ ἥσθάνετο κάτι παράξενον αἴσθημα, ἐνῷ τοὺς ἔβλεπε νὰ πετοῦν. Ἐστριφογύριζεν εἰς τὸ νερὸν ὠσάν τροχός, ἐτέντωνε τὸν λαιμόν του, διὰ

νὰ βλέπῃ τοὺς κύκνους καὶ ἔξαφνα ἔβγαλε μίαν τόσον μεγάλην καὶ περίεργον φωνήν, ὡστε ἐτρόμαξε καὶ τὸ ἴδιον. Δὲν ἤδυνατο νὰ μὴ τὰ βλέπῃ τὰ ὥραια ἐκεῖνα πτηνά. Καὶ ἀφοῦ ἔφυγον καὶ δὲν ἐφαίνοντο πλέον ἐβούτησεν ἕως εἰς τὸν πάτον τῆς λίμνης, καὶ ὅταν ἀνέβη εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, ἦτο ὅστιν τρελόν. Δὲν ἤξευρε πῶς τὰ λέγουν ἐκεῖνα τὰ πτηνά, ἀλλὰ ἦσθά- νετο ὅτι τὰ ὄγαπᾶ, καθὼς ποτὲ δὲν εἶχεν ὄγαπήσει ἀκόμη. Καὶ δὲν τὰ ἔζήλευε διόλου. Πῶς νὰ τολμήσῃ τὸ δυστυχισμένον νὰ φαντασθῇ ὅτι ἦτο δυνατὸν ποτὲ νὰ παραβληθῇ μὲ τὰ ὥραια ἐκεῖνα πτηνά, διὰ νὰ τὰ ζηλεύσῃ!

Καὶ δ χειμῶν ἥλθε ψυχρός, παγωμένος! Τὸ παπὶ ἐ- κολύμβα ἀκατάπαυστα εἰς τὸ νερὸν διὰ νὰ μὴ τὸ ἀφήσῃ νὰ παγώσῃ, ἀλλὰ κάθε νύκτα ἐστένευε περισσότερον ἥ τρύπα, εἰς τὴν ὁποίαν ἤδυνατο νὰ κολυμβᾶ, καὶ ἐκίνει τὰ πόδια του διὰ νὰ μὴ παγώσῃ ὅλη ἥ τρύπα ἀλλ᾽ ἐπὶ τέλους κατεκου- ράσθη τὸ καημένον καὶ δὲν ἤδυνατο νὰ κινηθῇ, καὶ μίαν νύκτα ὁ πάγος τὸ ἔκλεισε καὶ τὸ ἔσφιγγε γύρω γύρω.

Τὴν αὔγιὴν ἔνας χωρικὸς ἐπέρασε καὶ εἶδε τὸ παπὶ παγωμένον ἐκεῖ καὶ τὸ ἐλυπήθη. Ἐπάτησε λοιπὸν ἐπάνω εἰς τὸ κρυσταλλωμένον νερόν, ἔσπασε τὸν πάγον μὲ τὸ ὑπόδημά του καὶ ἐπῆρε τὸ παπὶ εἰς τὴν καλύβην του νὰ τὸ δώσῃ τῆς γυναικός του. Ἐκεῖ εἰς τὴν ζέστην ἐζωντάνευσε. Τὰ παιδιὰ τοῦ χωρικοῦ ἥθελησαν νὰ παίξουν μαζί του. Ἀλλὰ τὸ τρομασμένον παπὶ ἐφοβήθη ὅτι ἥθελον νὰ τὸ πειρά-

ξουν καὶ ἔφυγε τρεχάτον εἰς μίαν κανάταν γεμάτην γάλα, καὶ μὲ τὸ πτερύγισμά του ἐρράντισε μὲ γάλα ὅλην τὴν καλύβην· ἡ γυναῖκα τοῦ χωρικοῦ ἐκτύπησε τὰ χέρια τῆς διὰ νὰ τὸ τρομάξῃ, καὶ ἔφυγε τὸ παπὶ μέσα ἀπὸ τὸ γάλα καὶ ἔτρεξε καὶ ἔχώθη εἰς ἐν βαρέλι γεμάτον ἀλεύρι, καὶ ἐβγῆκεν ἐπ' ἕκεῖ κάτασπρον. Ἡ χωρικὴ ἐφώναξε θυμωμένη καὶ ἐρριξε τὴν σκοῦπαν ἐπάνω του νὰ τὸ κτυπήσῃ. Τὰ παιδιὰ τὸ ἐκυνήγουν καὶ ἔξεκαρδίζοντο. Κατ' εύτυχίαν ἡ θύρα ἦτο ἀνοικτὴ καὶ τὸ παπὶ ἐπρόφθασε νὰ φύγῃ, καὶ ἔχώθη μέσα εἰς τὰ γυμνὰ χαμόκλαδα, καὶ ἐκάθισεν εἰς τὸ χιόνι ἀφανισμένον ἀπὸ τὴν κούρασιν.

Ποῦ νὰ σᾶς διηγηθῶ τί ύπέφερε τὸ δυστυχισμένον, ἔως ὅτου νὰ περάσῃ δ χειμών!

Ἐπὶ τέλους δὲ ἥλιος ἤρχισε πάλιν νὰ καίη καὶ τὰ πουλάκια νὰ κελαδοῦν. Ἦλθε πάλιν ἡ ἄνοιξις.

Τὸ παπὶ ἥσθιάνθη τότε ὅτι τὰ πτερά του ἐδυνάμωσαν. Ἐκτύπουν τὸν ἀέρα μὲ δύναμιν καὶ τὸ ἐσήκωνον ύψηλά, χωρὶς δὲ καὶ αὐτὸ τὸ ἵδιον νὰ ἥ-

ξεύρη πῶς τὸ κατώρθωσεν, εὐρέθη ἔξαφνα μίαν ἡμέραν εἰς ἓνα ὠραῖον κῆπον, ὅπου ἐμύριζε γλυκὰ ἡ πασχαλιά, καὶ τὰ κλαδιά τῶν δένδρων ἔκλινον καὶ ἥγγιζον μίαν μικρὰν λίμνην, τῆς ὅποιας τὸ νερὸν ἔλαμπεν ὡσὰν καθρέπτης. Καὶ εἶδε τρεῖς ὠραίους κύκνους, οἱ ὅποιοι κατέβησαν ἀπὸ τὰ χόρτα εἰς τὴν λίμνην, καὶ ἐκολύμβων ἐλαφρὰ καὶ ἐκίνουν μὲν χάριν τοὺς λαιμούς των.

Τὸ παπὶ ἐνεθυμήθη τοὺς κύκνους καὶ ἐμελαγχόλησε.

«Θὰ μὲ σκοτώσουν» εἶπε τὰ «μεγαλοπρεπῆ αὐτὰ πτηνά, διότι τολμῶ νὰ τὰ πλησιάσω.» Άλλὰ θὰ ὑπάγω κοντά των. Καλύτερα νὰ μὲ σκοτώσουν αὐτά, παρὰ νὰ μὲ δαγκάνουν πάπιαι, νὰ μὲ κτυποῦν ὅρνιθες, νὰ μὲ σπρώχνῃ ἡ ἐπιστάτρια τοῦ ὄρνιθῶνος, καὶ νὰ ψιφῶ τὸν χειμῶνα ἀπὸ τὸ κρύον καὶ τὴν πεῖναν.» Καὶ ἐπέταξε καὶ ἐπεσεν εἰς τὸ νερὸν καὶ ἤρχισε νὰ κολυμβᾷ. Οἱ κύκνοι, ἀμα τὸ εἶδαν, ἤνοιξαν τὰ πτερά των καὶ ἐκολύμβησαν πρὸς αὐτό.

—Σκοτώσετέ με! εἶπε τὸ κακόμοιρον.

Καὶ ἔσκυψε τὸν λαιμόν του ὡσὰν νὰ ἐπερίμενε τὸν θάνατον. Άλλὰ ἔκει ὅπου ἔσκυπτε τί νὰ ἴδῃ εἰς τὸ νερόν! Εἶδε τὸν ἑαυτόν του. Καὶ ἀντὶ νὰ ἴδῃ ἐν ἀσχημόπαπον, ἀνοστον, κακοκαμωμένον, εἶδε ἓνα ὠραῖον κύκνον!

‘Αδιάφορον ἀν γεννηθῇ κανεὶς εἰς φωλεὰν πάπιας, φθάνει μόνον νὰ ἐβγῆκεν ἀπὸ κύκνου αὐγόν!

Οἱ τρεῖς κύκνοι ἔπλεαν τριγύρω του καὶ τὸ ἔχαϊ-

δευον μὲ τὴν μύτην των, αὐτὸ δέ τηχαριστεῖτο
μένον μαζί των.

Ἐκεῖ ἦλθον εἰς τὸν κῆπον παιδάκια καὶ ἔρριπτον εἰς
τὸ νερὸν ψωμὶ διὰ τοὺς κύκνους! Τὸ μικρότερον ἐ-
φώναξε:

—Νά καὶ ἄλλος κύκνος!

Καὶ τὰ ἄλλα παιδάκια ἐφώναξαν καὶ ἔκεινα:

—Ἡλθεν ἔνας ἄλλος κύκνος!

Καὶ ἐκτύπων τὰ χεράκια των καὶ ἔχόρευον ἐπά-

νω εἰς τὰ χόρτα, καὶ ἔτρεξαν νὰ τὸ εἴπουν εἰς τὸν
πατέρα των καὶ εἰς τὴν μητέρα των. Ἐρριψαν ψω-
μὶ εἰς τὸ νερὸν καὶ εἶπον:

—Αὔτὸς ὁ κύκνος εἶναι ὥραιότερος ἀπὸ τοὺς
ἄλλους ὅλους.

Καὶ οἱ τρεῖς ἄλλοι κύκνοι τὸ ἥκουσαν καὶ ἔσκυ-
ψαν τὰς κεφαλάς των ἐμπρός του.

Τὸ ἀσχημόπαπον ἐντράπη καὶ ἔκρυψε τὴν κεφα-

λὴν κάτω ἀπὸ τὴν πτέρυγά του καὶ δὲν ἥξευρε τί νὰ κάμῃ. Ὅτο τόσον εύτυχισμένον καὶ δὲν ἥτο διόλου ὑπερήφανον. Ἐσυλλογίζετο πόσον ἔως τώρα τὸ κατεφρόνησαν καὶ τὸ ἐπείραζον. Καὶ τώρα ἤκουε νὰ λέγουν ὅτι ἥτο τόσον ὡραῖον. Τώρα ὅμως καὶ τὰ δένδρα κατεβίζαζον τὰ κλαδιά των ἔως εἰς τὸ νερὸν διὰ νὰ τὸ βλέπουν. Ἐτίναξε τὰ πτερά του, ἐσήκωσε τὸν λαιμόν του καὶ ἐφώναξε χαρούμενον ἀπὸ τὰ βάθη τῆς καρδίας του: —Ποῦ νὰ ὀνειρευθῶ τόσην εύτυχίαν ὅταν ἥμην ἀσχημόπαπον!

"Αντερσεν—Δ. Βικέλας

Ο ΜΟΥΣΗΓΕΤΗΣ ΑΠΟΛΛΩΝ

Φροντίδας καὶ λύπτας, ὅπως ἔχουν οἱ ἀνθρωποι, οἱ οὐράνιοι θεοὶ δὲν ἔχουν. Τὸ γῆρας καὶ ὁ θάνατος, τὰ δύο ταῦτα μεγάλα κακὰ τῶν ἀνθρώπων, λείπουν ἀπὸ τοὺς θεούς. "Ολος χαρὰ καὶ τέρψις εἶναι ὁ βίος αὐτῶν εἰς τὸν Ὀλυμπὸν. Συνέρχονται εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Διός, συντρώγουν καὶ συνδιασκεδάζουν ἡμέραν καὶ νύκτα.

Αἱ διασκεδάσεις τῶν θεῶν εἶναι καὶ αὗται θεῖαι. Ἡ μουσική, τὰ ἄσματα καὶ ὁ χορὸς εἶναι ἡ διασκέδασις αὐτῶν.

Μετὰ τὸ τέλος τῶν συμποσίων ὁ Ἀπόλλων, τὸ λαμπρότατον τέκνον τοῦ Διός, ἀρχίζει νὰ κρούῃ τὴν χρυσῆν φόρμιγγα αὐτοῦ. Αἱ Μοῦσαι, τὰ εὐγενέστατα τέκνα τοῦ Διός, ἐκ τοῦ στόματος τῶν ὅποιών γλυκυτάτη ἔξερχεται ἡ φωνή, μόλις ἀκούσουν τοὺς πρώτους τόνους τῆς θείας φόρμιγγος τοῦ Ἀπόλλωνος, προσέρχονται πρὸς αὐτόν, καὶ τότε ἀρχεται ἡ θεία συμφωνία. Ὁ Ἀπόλλων προηγεῖται μὲ τὴν θείαν αὐτοῦ φόρμιγγα καὶ αἱ Μοῦσαι ἀκολουθοῦν μὲ τὴν γλυκυτάτην καὶ οὐρανίαν φωνήν. Ψάλλουν ὑμνους εἰς τοὺς ἀθανάτους θεούς, τοὺς ὅποιους ἐγένησεν ὁ Οὐρανὸς καὶ ἡ Γῆ, ὑμνοῦν τὰ ἀθανάτα δῶρα, τὰ ὅποια οἱ θεοὶ παρέχουν εἰς τοὺς ἀνθρώπους καὶ εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Ἀλλ' ἴδιως ὑμνοῦν τὸν πατέρα τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων, τὸν Δία τὸν κυβερνῶντα τὸν κόσμον.

Πάντες οἱ θεοὶ καταμαγεύονται ἐκ τῶν θείων τούτων ἄσμάτων. ἴδιως ὅμως αἱ θεαὶ μένουν ἐκστα-

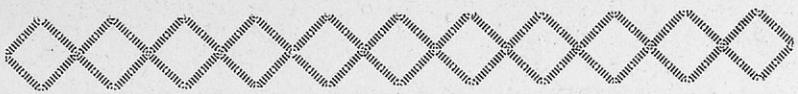

‘Ο Ἀπόλλων ἀρχίζει νὰ κρούῃ τὴν χρυσῆν φόρμιγκα αύτοῦ...

τικαί. Κατενθουσιασμέναι ἐκ τῆς οὐρανίας ταύτης συμφωνίας, τῆς φόρμιγγος τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῶν ἀσμάτων τῶν Μουσῶν, ἐγείρονται ἐκ τῶν θεσεων αύτῶν καὶ ἡ μία μετὰ τὴν ἄλλην ἔρχονται πλησίον τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῶν Μουσῶν. Αἱ Χάριτες, αἱ Ὄραι καὶ ἡ Ἡβη, τὰ ἀξιαγάπητα τέκνα τοῦ Διός, ἡ ὥραιοτάτη καὶ χρυσόθρονος Ἀφροδίτη καὶ ἡ σεμνοτάτη ἀδελφὴ τοῦ Ἀπόλλωνος, ἡ Ἀρτεμις, ἔρχονται πλησίον τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ κρατούμεναι ἐκ τῶν χειρῶν χορεύουν πλήρεις ἀβρότητος καὶ χάριτος.

‘Ο Ἀπόλλων ἐνθουσιάζεται ἐκ τοῦ θεάματος τούτου καὶ κρούει ζωηρότερον τὴν φόρμιγγα αὐτοῦ. ‘Η γλυκύτης τῆς μελῳδίας του δὲν ἔχει πλέον ὅρια. Εἶναι οὐρανία. Οἱ θεοί ἀγάλλονται. ‘Ο Ὄλυμπος γελᾷ. Αἱ ύψηλαὶ κορυφαὶ αὐτοῦ καὶ τὰ δώματα τῶν ἀθανάτων θεῶν ἀπ’ ἄκρου εἰς ἄκρον ἀντηχοῦν ἐκ τῆς θείας φωνῆς τῶν καλλιμόλπων θυγατέρων τοῦ Διὸς καὶ ἐκ τῆς γλυκυτάτης μελῳδίας τῆς χρυσῆς φόρμιγγος τοῦ Ἀπόλλωνος. Οὐρανία λάμψις καταλάμπει τὸ ὥραιότατον καὶ γλυκύτατον πρόσωπον αὐτοῦ. ‘Ο ἐνθουσιασμὸς τῆς φιλοκάλου ψυχῆς αὐτοῦ καὶ ἡ λάμψις ἡ δόποία ἀπαστράπτει ἐκ τῶν λεπτούφαντων καὶ στιλπνοτάτων ἐνδυμάτων τῶν χορευουσῶν θεῶν, συντελοῦν εἰς τὸ νὰ ἀπαστράπτῃ τὸ γλυκύτατον πρόσωπον τοῦ ἐρασμιωτάτου τῶν οὐρανίων θεῶν, τοῦ Ἀπόλλωνος. Εὔφραίνεται δὲ ἡ φιλόστοργος ψυχὴ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Λητοῦς, τῶν μακαρίων γονέων αὐτοῦ.

X. Παπαμάρκον

Γ'. ΑΠΟ ΤΟΝ ΒΙΟΝ ΤΩΝ ΖΩΩΝ

ΜΙΑ ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ

Τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς χιονιᾶς ἥκουσα ἔνα μικρὸν θόρυβον, ὃς νὰ ἔρριπτον λιθάρια εἰς τὴν ὕελον τοῦ παραθύρου. Στρέφομαι καὶ βλέπω ἔνα σπουργίτην καθήμενον εἰς τὸ κατώφλιον τοῦ παραθύρου. Ἐγνώριζον ἀπὸ ἀναγνώσεις, ὅτι τὰ πτηνὰ κάμνουν τοιαύτας ἐπισκέψεις ἐν καιρῷ χιονιᾶς, ἀλλὰ τὰς ἐθεώρουν ἀδυνάτους εἰς τὴν Ἑλλάδα, διότι τὰ πουλιὰ γνωρίζουν τὰ ἥθη καὶ τὸν χαρακτῆρά μας. Καὶ ἀντὶ ἀγάπης καὶ οἴκτου πρέπει νὰ περιμένουν, ἅμα πλησιάσουν ἄνθρωπον, ἐπίθεσιν μὲν ξύλον, μὲ ὅπλον, μὲ πέτραν ἢ μὲ λάστιχον. Ἀλλ' ἀληθῶς αὐτὸς μοῦ ἐκτύπησε μὲ τὸ ράμφος του τὸ παράθυρον;.... Τὴν ἀμφιβολίαν μου διέλυσε νέον ράμφισμα, τὸ ὅποιον εἶδον. Καὶ τὸ πρᾶγμα μὲ συνεκίνησε, καὶ μάλιστα, ἀν θέλετε, μ' ἐκολάκευσεν. Ο καημένος ὁ σπουργίτης μοῦ ἔκαμνε μίαν τιμητικὴν διάκρισιν, νὰ μὲ θεωρῇ ὃς ἀνίκανον νὰ τοῦ κάμω κακὸν καὶ ὃς ἰκανὸν νὰ τὸν λυπηθῶ.

Ἐπλησίασα σιγὰ σιγὰ εἰς τὸ παράθυρον. Ο σπουργίτης, ἀφοῦ ἐτίναξε τὰ πτερά του, ἔκαμε μικρὸν κίνημα ὀπισθοδρομήσεως. Ἐπειτα ἐστάθη καὶ μὲ ἥτενισε μὲ τὴν ἔντονον περιέργειαν, τὴν ὅποιαν ἔχει ἐνίοτε τὸ βλέμμα τῶν πτηνῶν. Απεῖχον ἀπὸ τὸ

παράθυρον δύο βήματα. 'Ο σπουργίτης έξηκολούθει νὰ μὲ παρατηρῇ. "Επειτα ἔκαμε κίνημα τῆς κεφαλῆς ώς ύποκλισιν. 'Αλλ' ὅταν ἔφθασα εἰς τὸ παράθυρον καὶ ἔξέτεινα τὸ χέρι πρὸς τὸν σύρτην, ὁ σπουργίτης ἐ-

πέταξεν. 'Αδύνατον νὰ πιστεύσῃ εἰς τὴν ἀνθρωπίνην ἀγαθότητα!

'Ἐρριψα ψίχουλα εἰς τὸ μάρμαρον τοῦ παραθύρου τὸ ὅποιον εἶχεν ἥδη καθαρισθῆ ἀπὸ τὸ χιόνι, καὶ ἔκλεισα τὸ παράθυρον καὶ τὸ παραπέτασμα· μετ' ὀλίγον εἶδον τὸν σπουργίτην νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὸ παράθυρον καὶ ν' ἀρχίζῃ νὰ τρώγῃ λαιμάργως τὰ ψιχία. 'Αφοῦ δὲ ἐτελείωσεν, ἔκαμε νέαν ύποκλισιν,

ἔπειτα ἐρράμφισε τὴν ὕελον καὶ ἐκίνει δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τὴν κεφαλήν, ὡς νὰ προσεπάθει νὰ διακρίνη διὰ μέσου αὐτῆς καὶ τοῦ παραπετάσματος.³ Άλλ’ ὅταν ἐπλησίασα ν’ ἀνοίξω ἐπέταξε πάλιν φοβισμένος.

”Ερριψα νέα ψιχία εἰς τὸ μάρμαρον τοῦ παραθύρου, ἐρριψα καὶ ἄλλα εἰς τὸ πάτωμα ὑπὸ τὸ παράθυρον καὶ ἐκάθισα εἰς τὸ βάθος τοῦ δωματίου, ἀφῆσας ἀνοικτὸν τὸ παράθυρον. Δὲν ἐπέρασαν πολλὰ λεπτὰ καὶ ὁ σπουργίτης ἐπανῆλθε. Μετὰ διαφόρους δὲ δισταγμοὺς ἐπήδησε καὶ μέσα εἰς τὸ δωμάτιον καὶ ἔξηκολούθησε νὰ τρώγῃ τὰ σκορπισμένα εἰς τὸ πάτωμα ψυχία, ἀνήσυχος ὅμως πάντοτε καὶ ἔτοιμος νὰ πετάξῃ. ”Ἐπειτα μὲ ἔνα πτερύγισμα ἀνέβη εἰς τὸ γραφεῖόν μου καὶ ἐκεῖθεν ἐστράφη καὶ μὲ παρετήρει. Μὲ παρετήρει σχεδὸν πέντε λεπτά. Καὶ μοῦ ἐφάνη ὅτι εἰς τὰ μάτια του ὑπῆρχε μία λάμψις μειδιάματος. ’Αλλὰ μόλις ἐκινήθην, ἐπέταξε καὶ δὲν ἐπανῆλθε πλέον. Οὕτε καὶ ἐγὼ ἥδυνάμην νὰ ἔχω τὸ παράθυρον περισσότερον ἀνοικτόν.

’Ανέμενον τὴν ἐπιοῦσαν, ἀνέμενον καὶ τὴν μεθεπομένην ν’ ἀκούσω τὸ ράμφισμά του εἰς τὸ τζάμι. ’Ἐπεθύμουν νὰ συνεχίσωμεν τὰς σχέσεις μας, νὰ γίνωμεν φίλοι. Τὰ στρουθία, ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἔχουν τὴν χάριν ὅλων τῶν μικρῶν πτηνῶν, ἐνθυμίζουν καὶ τὴν πραότητα καὶ ὅγαθότητα ’Εκείνου, ὅστις συχνὰ τὰ ἀνέφερεν εἰς τὰς παραβολάς του.

’Αλλὰ δὲν ἥλθε.

I. Κονδυλάκης

«Ταξίδια» Αναγωστικὸν καθαρευούσης Ε' Δημοτικοῦ "Εκδ. Β'. 3

ΣΚΥΛΟΣ ΣΩΤΗΡ

Ἐπὶ τοῦ τορπιλλισθέντος γαλλικοῦ ἀτμοπλοίου «Ἐρνέστ Σιμόν» ἐταξίδευε γηραιά κυρία ἐντελῶς τυφλή, ἔχουσα ὡς μόνον συνοδόν της ἓνα πιστὸν σκυλάκι ἐκλεκτοῦ γένους, ἀλλ' ἵδιως ἐκλεκτῆς ψυχῆς.

Ἀπὸ τὴν πρώτην ἡμέραν τοῦ ἀπόπλου τοῦ ἀτμοπλοίου οἱ ἐπιβάται του ὑπεβάλλοντο εἰς τακτικὰ ναυαγοσωστικὰ γυμνάσια. Ἔγυμνάζοντο δηλαδὴ πῶς ἐν τῇ στιγμῇ τοῦ κινδύνου νὰ κανονίζῃ καθεὶς τὴν ἐνέργειάν του, ν' ἀνευρίσκῃ τὸ σωσίβιόν του, νὰ γνωρίζῃ πρὸς ποίαν λέμβον θὰ διευθυνθῇ κλπ., ὥστε ν' ἀποφεύγεται κατὰ τὴν τελευταίαν στιγμὴν ἥ ἐπακολουθοῦσα εἰς παρομοίας περιστάσεις καταστρεπτικὴ σύγχυσις.

Ἡ τυφλὴ κυρία παρηκολούθει φυσικὰ καὶ αὐτὴ ψηλαφητὶ τὰ σχετικὰ γυμνάσια, ἀκολουθουμένη πάντοτε ἀπὸ τὸ σκυλάκι της. Καὶ βεβαίως μὲν δὲν ἐπερίμενε μεγάλα πράγματα ἀπὸ μίαν προπόνησιν εἰς τὰ τυφλά, παρηκολούθει ὅμως τὰ γυμνάσια μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι, εἰς ἐνδεχομένην στιγμὴν κινδύνου, κάποιος χριστιανὸς θὰ εύρισκετο νὰ τῆς δώσῃ χεῖρα βοηθείας.

Ἡ μοιραία ὅμως στιγμὴ ἐπῆλθεν, ἀλλ' ἥ χεὶρ τῆς βοηθείας δὲν παρουσιάσθη ἀπὸ πουθενὰ πρὸς τὴν δυστυχισμένην γυναῖκα! Κατὰ τὴν πρόσκρουσιν τῆς τορπίλης καὶ τὸν ἐκραγέντα πανικόν, ἥ τυφλὴ εύρεθη καὶ αὐτὴ ἔξαλλος εἰς ἓνα διάδρομον τοῦ κύτους. Μία

ἀνθρωπίνη φωνὴ ἡκούσθη τότε πολὺ πλησίον της. Ἀπετάθη πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῆς φωνῆς :

—Σῶστε με, κύριε, εἶμαι τυφλός...

‘Η ἴδια φωνὴ ἡκούσθη πάλιν, σβηνομένη εἰς μίαν ταχεῖαν φυγήν :

—Καθένας διὰ τὸν ἑαυτόν του, κυρία μου. ‘Ο Θεός δι’ ὅλους !

‘Η τυφλή, ἀπολιθωμένη εἰς τὴν θέσιν της καὶ ματαίως ψηλαφῶσα μέσα εἰς τὸ σκότος, ἔνιωσεν ἔξαφνα τὸ σκυλάκι της νὰ τὴν τραβᾷ ἀπὸ τὸ φουστάνι. Ἔνεπιστεύθη εἰς τὸν πιστόν της σύντροφον καὶ τὸν ἡκολούθησεν. ‘Ητο ἄλλωστε, καὶ τὸ μόνον ποὺ τῆς ἀπέμεινε νὰ κάμη.

Συρομένη ἔτσι εἰς τὰ τυφλά, ἐπέρασε διαδρόμους, ἀνέβη κλίμακας, ἔφθασεν εἰς τὸ κατάστρωμα. Ἔξαφνα τὸ σκυλάκι ἔπαυσε νὰ τὴν σύρῃ πλέον καὶ ἥρχισε νὰ γαβγίζῃ χαροπά, ώς νὰ τῆς ἔλεγεν:

—Ἐφθάσαμεν, ἀγαπητή μου κυρία. Σῶσε τώρα τὸν ἑαυτόν σου!...

Πράγματι, ἡ τυφλὴ κυρία εύρισκετο ἐμπρὸς εἰς τὴν λέμβον, ὅπου ἦτο ὡρισμένη ἡ θέσις της. Τὸ σοφὸν ζῶον δὲν εἶχε παρακολουθήσει ματαίως τὰ γυμνάσια! Καὶ ἔχρησιμοποίησε τὴν πειράν του, ἀντὶ τῆς κυρίας του. Ἔνα χέρι τότε ἥρπασε τὴν τυφλὴν καὶ τὴν ἐτοποθέτησεν εἰς τὴν λέμβον, ἔτοιμην νὰ καθελκυσθῇ εἰς τὴν θάλασσαν. ‘Η τυφλὴ εἶχε σωθῆ.

‘Ο σωτὴρ της ὅμως ; Κατὰ τὴν τρομερὰν στιγμὴν τὸ αἴσθημα τῆς εὐγνωμοσύνης δὲν ἐλιποψύχησεν εἰς τὰ στήθη τῆς εὐγενοῦς δυστυχισμένης. Ἀνε-

ζήτησε ψηλαφώσα καὶ πάλιν τριγύρω τὸν σωτῆρα της, ἀλλὰ δὲν τὸν εύρηκε.

—Τὸ σκυλάκι μου! ἐφώναξε μὲ λυγμούς.

—Δὲν είναι ὡρα γιὰ σκυλιά!

τῆς ἀπήντησε μία ἄγρια φωνή.

Αὐτὸ μᾶς ἔ-

λειπε τώρα!.

‘Η τυφλὴ ὅ-

μως δὲν ἔννο-

εῖνὰ σωθῆ χω-

ρὶς τὸν σωτῆ-

ρα της.

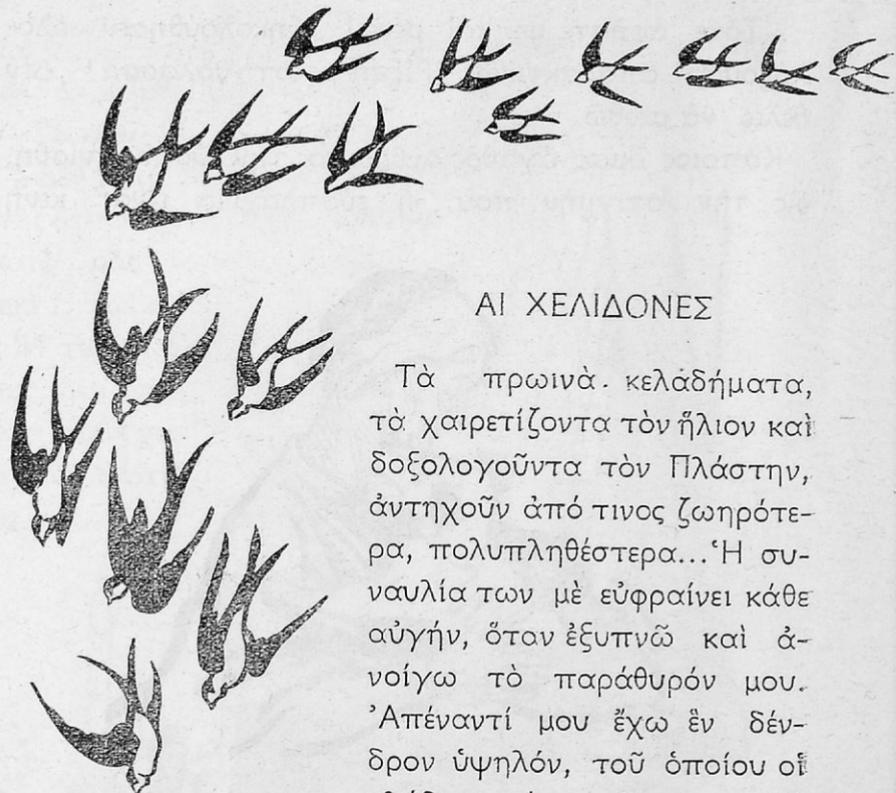

—Τότε ἀφῆστέ με καὶ μένα! ἐξηκολούθησεν ὄλολύζουσα σπαρακτικῶς. Ήρίξετέ με στὴ θάλασσα! Δὲν θέλω νὰ σωθῶ.

Κάποιος ὅμως ἀγαθὸς ἄνθρωπος τὴν εὔσπλαχνίσθη, εἰς τὴν στιγμὴν ποὺ ἡ εὔσπλαχνία εἶναι κενὴ

λέξις. Εύρηκε πρόχειρον τὸ σκυλάκι μέσα εἰς τὰ πόδια του, τὸ ἥρπασεν ἀπὸ τὸν λαιμὸν καὶ τὸ ἐπέταξεν εἰς τὴν σανίδα τῆς σωτηρίας. Καὶ ἐνῷ ἐκεῖνο ἐπήδα τρισευτυχισμένον εἰς τὰ γόνατα τῆς κυρίας του, τρισευτυχισμένη κ'ἐκείνη ἔσκυψε, τὸ ἔσφιξεν εἰς τὰ στήθη της, καὶ οἱ δύο ἀγαπημένοι, ὁ ἄνθρωπος καὶ ὁ σκύλος, ἐσώθησαν μαζί.

ΑΙ ΧΕΛΙΔΟΝΕΣ

Τὰ πρωινὰ. κελάδήματα, τὰ χαιρετίζοντα τὸν ἥλιον καὶ δοξολογοῦντα τὸν Πλάστην, ἀντηχοῦν ἀπό τινος ζωηρότερα, πολυπληθέστερα... Ἡ συναυλία των μὲ εὐφραίνει κάθε αὔγην, ὅταν ἔξυπνῶ καὶ ἀνοίγω τὸ παράθυρόν μου. Ἀπέναντί μου ἔχω ἐν δένδρον ὑψηλόν, τοῦ ὄποίου οἱ κλάδοι τώρα ἡρχισαν νὰ φουντώνουν καὶ νὰ πρασινίζουν προσπίπτοντες γραφικῶς ἐπὶ τοῦ φωταυγοῦς καὶ κυανοχρύσου ὁρίζοντος τῆς Ἀνατολῆς. Ἐπὶ τοῦ δένδρου τούτου τονίζουν τὸν πρωινόν των ὕμνον οἱ πτερωτοὶ ψάλται τῆς περιοχῆς μας. Καὶ γύρω ἀναθάλλουν τὰ φυτὰ καὶ τὰ δενδρύλλια τῆς αὐλῆς καὶ ἀναζωογονεῖται ὁ κισσός, ὁ ὄποιος καλύπτει ἐως ἐπάνω τοὺς τοίχους καὶ τὸ νωπὸν πράσινον, τὸ ἀνοικτόν, δίδει τὸν ζωηρότερον τόνον εἰς τὴν εἰκόνα.

Καὶ εἰναι μία μικρὰ εἰκὼν ἀνοίξεως αὐτή, που παρουσιάζεται ἐμπρός μου κάθε πρωί, ὅταν ἀνοίγω τὸ παράθυρον. "Αν ἡμην ζωγράφος, θὰ ἔζωγράφιζον αὐτὸ τὸ δένδρον, ὅπως τὸ ἔβλεπον πρὸ ὀλίγων ἀκόμη ἡμερῶν, γυμνόφυλλον, πένθιμον, ἰσχνὸν ὡς σκελετός, ἐκτεῖνον τοὺς τεφρούς του κλάδους ἐπὶ οὔρανοῦ συνηφώδους, διὰ νὰ παραστήσω τὸν χειμῶνα. Καὶ πάλιν θὰ τὸ ἔζωγράφιζον ὅπως τὸ βλέπω τώρα, φουντωμένον, πράσινον, ἐπὶ οὔρανοῦ ἀνεφέλου, διὰ νὰ παραστήσω τὴν ἄνοιξιν.

Ναί, ἡ ἄνοιξις ἥλθεν! Ο Πλούτων ἀφῆκε καὶ πάλιν τὴν Περσεφόνην ν' ἀναβῆ ἀπὸ τὸν "Αδην εἰς τὴν Γῆν, καὶ νὰ συναντήσῃ τὴν μητέρα της Δήμητρα, καὶ νὰ φέρῃ τὰ ἄνθη καὶ τὴν χαράν. Ἡ ἄνοιξις ἥλθε! Μᾶς τὸ λέγει τὸ κυανοῦν τοῦ οὔρανοῦ, μᾶς τὸ ἐπαναλαμβάνει τὸ πράσινον τῆς γῆς, μᾶς τὸ βεβαιώνει τὸ κελάδημα τῶν πτηνῶν.

Ήλθεν ἡ ἄνοιξις καί, ὅπως πάντοτε, τὸ ἀνθοστόλιστον ἄρμα της ἔσυραν αἱ χελιδόνες. "Ω! τ' ἀγαπημένα, τὰ λατρευτὰ πτηνά, οἱ πρόδρομοι, οἱ πρόαγγελοι τῶν ὡραίων ἡμερῶν! Τὰς εἴδατε; Τὰς εἴδατε πάλιν νὰ διασχίζουν μὲ τὴν χαριτωμένην των πτῆσιν τὸν κυανοῦν ἀέρα καὶ νὰ τὸν γεμίζουν μὲ τὴν ἀρμονίαν τῶν τερετισμῶν των; Καὶ ἐνεπλήσθη εὐφροσύνης ἡ ψυχή σας εἰς τὴν συνάντησιν τῶν καλῶν, τῶν πιστῶν φίλων, αἱ ὁποῖαι ἐπανέρχονται εἰς τὰς φωλεάς των, διὰ νὰ μείνουν μαζί μας, ὅσον θὰ μείνη καὶ ἡ Περσεφόνη, ὅσον θὰ διατηρηθῇ ἡ ὡραία ἐποχή;

Ναί· διότι δὲν ὑπάρχει ἀγαπητότερον πτηνὸν ἀπὸ

τὴν χελιδόνα! Ἔρχεται μαζὶ μὲ τὴν ἀνοιξιν καὶ εἶναι τὸ ἔμβλημα τῆς ἀναγεννήσεως, τῆς ὀφυπνίσεως τῆς ζωῆς. Εἶναι φίλη τοῦ ἀνθρώπου, καὶ κατὰ προτίμησιν στήνει τὴν φωλεάν της εἰς τὰς πόλεις, παρὰ τὰς κατοικίας τῶν ἀνθρώπων καὶ πολλάκις μέσα εἰς τὰς κατοικίας των. Δίδει τὸ μέγα παράδειγμα τῆς φιλοπονίας, τῆς οἰκογενειακῆς ἀγάπης, τοῦ κοινωνικοῦ αἰσθήματος, διότι εἶναι κατ' ἔξοχὴν φιλόπονος, φιλόστοργος καὶ κοινωνική. Ἡ παρουσία της θεωρεῖται ὡς εὐλογία Θεοῦ.

Καὶ δὲν εἶναι μόνον στολισμός· δὲν μᾶς τέρπει ἄπλως μὲ τὴν χάριν τῆς πτήσεώς της καὶ μὲ τὴν γλυκύτητα τοῦ ἄσματός της. Εἶναι καὶ εὔεργέτης· διότι καθαρίζει τὴν ἀτμόσφαιραν ἀπὸ κώνωπας καὶ τὰ ἄλλα βλαβερὰ ἔντομα, τὰ ὅποια ἀποτελοῦν κυρίως τὴν τροφήν της. Ἔπειτα χρησιμεύει κάποτε καὶ ὡς εἶδος βαρομέτρου. Οἱ χωρικοὶ μάλιστα, οἱ ὅποιοι δὲν ἔχουν ἄλλο μεταχειρίζονται τὴν χελιδόνα· ὅταν πετᾶ χαμηλά, προμηνύει βροχήν· ὅταν πετᾶ ύψηλά, προμηνύει καλοκαιρίαν.

‘Υποθέτω ὅτι δὲν ύπάρχουν χειρότερα παιδία εἰς τὸν κόσμον ἀπ’ ἐκεῖνα, τὰ ὅποια καταδιώκουν τὰς χελιδόνας καὶ δοκιμάζουν ἐπάνω των τὴν δύναμιν τῆς σαΐτας των, ἢ πετροβολοῦν τὰς φωλεάς των, ἢ συλλαμβάνουν καὶ βασανίζουν τοὺς νεοσσούς. Μαρτυροῦν σκληρότητα ψυχῆς ἀπαραδειγμάτιστον. Διότι πληγώνουν ἢ φονεύουν χωρὶς λόγον, ἀπὸ ἀπλῆν εὐχαρίστησιν,—τί ἀγρίαν εὐχαρίστησιν!—πτηνὰ ὅχι μόνον ἀβλαβῆ, ἀλλὰ καὶ ὠφέλιμα καὶ εὔεργετικά.

Γρ. Ξενόπουλος

Η ΦΩΛΕΑ ΤΩΝ ΠΤΗΝΩΝ

‘Ο οἰκογενειακὸς τῶν πτηνῶν βίος προϋποθέτει τὴν φωλεάν. Ἡλθε λοιπὸν ἡ ἄνοιξις; Εὔρηκεν ἔκαστον πτηνὸν τὸν σύντροφόν του; Ἀμέσως τίθενται ἀμφότεροι ἐπὶ τὸ ἔργον. Ἐν πρώτοις ἐκλέγουν τὸν κατάλληλον τόπον: ἐν σκιερὸν φύλλωμα ἢ μίαν σχισμὴν βράχου ἢ τὴν ὅροφήν μιᾶς αὐλῆς ἢ ἐνα εὐώδῃ θάμνον. Ἐπειτα δὲ ἀρχίζουν νὰ συνάζουν ἀπὸ τὰ πέριξ πηλὸν ἢ κάρφη ἢ μαλλίον ἢ ἄλλα παρόμοια. Μὲ αὐτὰ θὰ κατασκευάσουν τὴν διαμονήν των στερεωτέραν καὶ ἀναπαυτικωτέραν. Συνεργάζονται δὲ καὶ οἱ δύο δόμοῦ, διότι αἱ ὑποχρεώσεις τοῦ βίου εἶναι κοιναί. Καίτοι δὲν ἔχουν οὔτε μιστρία, οὔτε πριόνια, οὔτε διαβήτας οὔτε ἄλλο τι τῶν συνήθων παρ’ ἡμῖν ἔργαλείων, ἐν τούτοις ἀντὶ πάντων τούτων τὸ ράμφος των χρησιμοποιοῦντες κτίζουν τὴν φωλεὰν σύμμετρον, φιλόκαλον καὶ γεωμετρικωτάτην. Δὲν τὴν κάμνουν πολὺ μικράν, διὰ νὰ χωρέσουν αὔριον οἱ νεοσσοί των· οὔτε πάλιν καὶ πολὺ μεγάλην, διὰ νὰ μὴ κρυώνουν. Ἐπενδύουν δὲ αὐτὴν ἐνδιθεν μὲ πτίλα καὶ τρυφερὰ χόρτα καὶ μαλλίον καὶ βάμβακα, διὰ νὰ τὴν καταστήσουν ὅσον τὸ δυνατὸν θερμὴν καὶ πρόσφορον διὰ τὰ μικρά των.

Μερικῶν πτηνῶν αἱ φωλεαὶ εἶναι ἄξιαι ἰδιαιτέρας παρατηρήσεως.

Τῆς ἀκανθυλλίδος ἡ φωλεὰ εἶναι μικκύλον ἀριστούργημα οἰκοδομητικῆς.

‘Η ἀγριόνησσα τῆς Ἰσλανδίας ἔχει τὸ μητρικὸν φίλ-

τρον οὕτως ἀνεπτυγμένον ὥστε, ἐπειδὴ τὸ κλῆμα ἔκείνου τοῦ μέρους εἶναι ψυχρότατον καὶ δὲν δύναται ἐν τῷ μέσῳ τῶν πάγων νὰ εῦρῃ ὑλικὸν θερμόν, αὐτὴ ἐξ ἑαυτῆς ἀποσπᾷ τὰ πτίλα τοῦ σώματός της καὶ σκεπάζει τὸ ἔνδον τῆς κατοικίας της, διὰ νὰ μὴ ριγοῦν αὔριον τὰ ἀγαπητά της τέκνα.

‘Η κίσσα, μόνη μεταξὺ τῶν πτηνῶν, γινώσκει νὰ στεγάζῃ καὶ διὰ θόλου τὴν κατοικίαν της.

‘Η χελιδὼν πρῶτον θέτει τὰ στερεώτερα· κάρφη δίκην θεμελίων καὶ ἔπειτα περιπλάττει τὰ ἐλαφρότερα, ἐπαλείφουσα τὸ ὄλον διὰ πηλοῦ, τὸν ὅποιον φέρει ἐπὶ τῶν ἄκρων τῶν πτερύγων της. Τὸ δὲ σχῆμα, τὸ ὅποιον προσδίδει εἰς τὴν φωλεάν της δὲν εἶναι οὕτε γωνιῶδες, οὕτε πολύπλευρον, ἀλλὰ σφαιροειδές· διότι τοῦτο εἶναι τὸ στερεότερον, χωρητικώτερον καὶ ἀσφαλέστερον τῶν σχημάτων.

‘Ο δρυοκολάπτης εἶναι καὶ αὐτὸς εύφυτής οἰκοδόμος. ’Ἐν πρώτοις ἐκλέγει προσεκτικῶς τὸ κατάλληλον δένδρον. ’Ἐπειτα διατρυπᾷ τὸν κορμὸν αὐτοῦ κατ’εύθειαν διὰ τοῦ ράμφους του, ποιῶν ἄνοιγμα τόσον, ὃσον θὰ ἐπέτρεπε τὴν εἴσοδόν του. ’Ακολούθως συνέχιζε τὴν ὄπήν, ἀλλὰ πρὸς τὰ κάτω τοῦ δένδρου, ἔνθα πλέον ἔχετε ὅχι τὸν διάδρομον, ἀλλὰ τὴν καθ’αὐτὸν αἴθουσαν, ἐπεστρωμένην τεχνικῶς.

Τοιουτοτρόπως ὁ δρυοκολάπτης ἐνδιαιτᾶται εἰς τὰ βάθη τῶν κορμῶν, διαφεύγων τὴν προσοχὴν τῶν ἐπιδρομέων του. Διὰ νὰ εἶναι μάλιστα ἀσφαλέστερος, λαμβάνει ὁ πονηρὸς ὅλα τὰ ξυλαράκια καὶ ροκανίδια τὰ προκύψαντα ἀπὸ τῆς διατρυπήσεως τοῦ δένδρου

καὶ τὰ φέρει μακρὰν τῆς πραγματικῆς διαμονῆς του!
Πῶς τὸ ἐδιδάχθη;

Εύφυϊαν ἐπίσης οὐ τὴν τυχοῦσαν καὶ προβλεπτι-
κότητα ἀσύγκριτον διαβλέπομεν ἐν τῇ φωλεᾷ τοῦ «ρά-

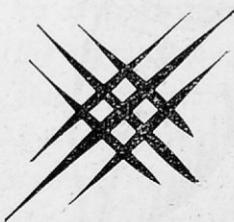

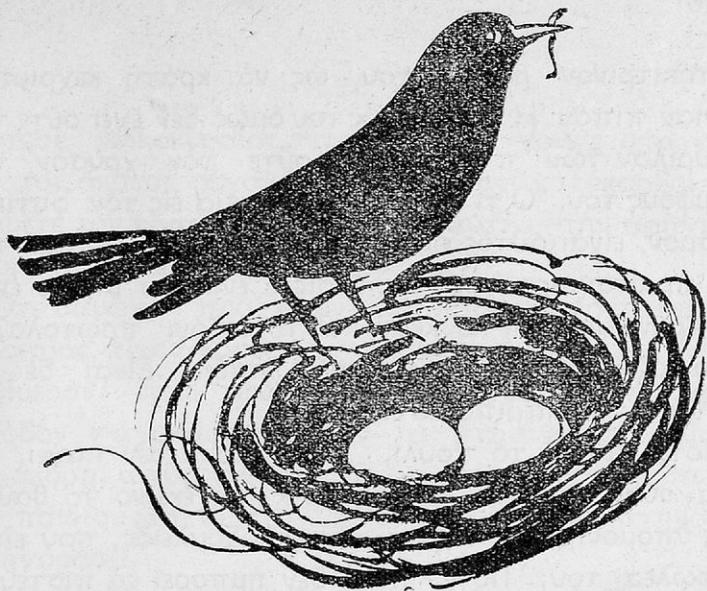
πτου». Αὔτὸ τὸ ταλαίπωρον καταδιώκεται ἀπὸ ὄφεις
καὶ πιθήκους. Θέλετε λοιπὸν νὰ μάθετε τί ἐτεχνάσθη;
Ἐλαβεν ἀπὸ τὴν γῆν ἐν ξηρὸν φύλλον. Ἐπῆρεν ἔπει-
τα ἐν φύλλον πράσινον. Ἔρραψεν ἀμφότερα ἐπιδεξί-

ως διὰ φυτικῶν ἵνῶν, μεταχειρισθὲν ἀντὶ βελόνης τὸ ράμφος του.³ Επενέδυσε δὲ τὸ ὅλον ἔσωθεν μὲ μαλακὸν χνοῦν. Ἔπειτα τὸ οὔτω σχηματισθὲν θυλάκιον ἀνήρτησεν ἐπὶ τοῦ ἄκρου τοῦ δένδρου ἀπὸ λεπτότατον κλῶνα, τὸν ὅποιον δὲν θὰ ἐτόλμα νὰ πατήσῃ ἐπίβουλος ἔχθρὸς χωρὶς νὰ φοβηθῇ πτῶσιν.

Καὶ κάθεται τώρα ἐκεῖ ἐπάνω αἰώρούμενον καί, τίς οἶδε; περιπαῖζον τοὺς ἔχθρούς του!

K. Καλλίνυκος

Ο ΚΟΣΣΥΦΟΣ

Πολλοὶ πιστεύουν ότι εἰς τὰς μεγάλας κοιλάδας εἶναι τὰ καλύτερα πουλιά. Ἀλίμονον ἀν ἔλειπεν ἀπὸ αὐτὰς δὲ κόσσυφος. Ἡ κοιλάς θὰ ἥταν ἓνα πανηγύρι ἀρχοντοχωριατῶν ἀφώνων. Χρώματα, ἄλλο τίποτε. "Υπάρχουν μάλιστα μερικά, ὃς λόγου χάριν ἡ τσιγκλιτάρα (δρυοκολάπτης), δὲ τσαλαπετεινὸς (ἔπιψη) καὶ δὲ συκοφαγάς, ποὺ εἶναι ὡσὰν πολύχρωμοι εἰκόνες· ἀν δῆμως πρόκειται ν' ἀνοίξουν τὸ στόμα των, νὰ εὔχεσθε νὰ μὴν εἴσθε ἐκεῖ. "Ο, τι κωμικὸν ἡμποροῦσε νὰ δημιουργήσῃ εἰς φωνὴν δὲ "Υψιστος, τὸ ἔδωκεν εἰς τοὺς λάρυγγάς των.

"Ἐν μέσῳ αὐτῶν τῶν γελοιογραφιῶν ζῆ δὲ ἀπλοῦς κόσσυφος, αὐστηρός, σοβαρός, μαῦρος ὃς ἔβενος, μὲ τὸ

κατακίτρινον ράμφος του, ὡς νὰ κρατῇ κεχριμπαρένιαν πίπαν.⁴ Η σύντροφός του ὄμως δὲν ἔχει οὔτε τὴν μαυρίλαν τῶν πτερῶν του, οὔτε τὸν χρυσὸν τοῦ ράμφους του. "Ο, τι εἶναι ἡ ἀμυγδαλιὰ εἰς τὸν φυτικὸν κόσμον, εἶναι αὐτὸς εἰς τὸν πτερωτόν: τὸ λάλημά του θὰ πρωτοχαιρετίσῃ τὴν ἄνοιξιν ἐνα δύο μῆνας ἐνωρύτερον ἀπὸ τὸν κοῦκκον καὶ τὸ ἀηδόνι· πρωτολαλεῖ, πρωτοζευγαρώνεται, πρωτοφωλιάζει. Εἶναι δὲ τὸ λάλημά του περιπαθέστατον.

Πότε αὐτὸς τὸ πουλί, τὸ ὅποιον δὲν παύει τὸ τραγούδι, εύρισκει καιρὸν νὰ κτίσῃ ἐκεῖνο τὸ θαῦμα τῆς ὑπομονῆς, τῆς τέχνης, τῆς ψιλοδουλειᾶς, ποὺ εἶναι ἡ φωλεά του; Ποτέ, ποτὲ δὲν ἥμπορεῖ νὰ πιστεύσῃ κανείς, ὅτι ἐν ράμφος εἶναι δυνατὸν νὰ λεπτουργήσῃ τὸ καταστρόγγυλον ἐκεῖνο πήλινον τάσι, τὸ καλοδεμένον ἀπ' ἔξω μὲ πολυτρίχια καὶ ρίζας, τὸ στολισμένον ἐπάνω μὲ χαλικάκια, τὸ γαλακτωμένον μέσα ἀπὸ καθαρὸν χῶμα καὶ στρωμένον μὲ φρύγανα, χνούδια καὶ σωροὺς πτερῶν.

Τί περιέργον φαινόμενον εἶναι ἡ τέχνη, ποὺ ἔχουν αἱ φωλεαὶ τῶν περισσοτέρων ὡδικῶν πτηνῶν! Μερικὰ ἀηδόνια ὑφαίνουν τὴν ἴδικήν των κρεμαστὴν ἀπὸ ἐνα κλωνάρι ὡς κούνιαν, ἡ δὲ ποταμίδα (ύπολαῖς) ἐνώνει ἐνὸς κλαδιοῦ δύο κατεβατὰ φύλλα καὶ τὰ ράβει κάτω κάτω κατὰ τρόπον, ποὺ θὰ ἐζήλευε καὶ χεὶρ γυμνασμένη εἰς τὴν βελόνην. Φαίνεται ὅτι συμβαίνει καὶ μὲ τὰ ἐκλεκτὰ πουλιὰ ὅ, τι λέγει ὁ Πλούταρχος διὰ τοὺς ἐκλεκτοὺς ἀνθρώπους: «Οὐδὲν εἶδος παιδείας ἀτιμάζουσιν». Τραγουδισταὶ θαυμάσιοι, τεχνῖται

λαμπροί, νοικοκυραῖοι τετραγωνικοί, γονεῖς στοργι-
κώτατοι, ἄκακοι, μεγαλόψυχοι, πάντοτε καλόκαρδοι.

Κάμετε τὸν κόπον νὰ διαβάσετε αὐτὴν τὴν ἀφήγη-
σιν τοῦ μοῦ ἔκαμε φίλος μου λοχαγός:

«Οτε διέμενον πρὸ ἐτῶν εἰς Καρπενήσιον, ἔνεκα
ύπηρεσίας, εἶχον κόσσυφον ἐν κλωβίῳ.

»Ἡμέραν τινὰ παιδίον χωρικοῦ μὲ παρεκάλεσε
καθ' ὅδὸν ν' ἀγοράσω μικρόν τι πτηνόν, τὸ ὄποιον
ἥτο ἀκόμη ἄνευ πτερῶν. «Ενεκα τῶν παρακλήσεων
τοῦ παιδίου καὶ διότι ἐλυπήθην τὸ ἀτυχὲς πτηνόν,
τὸ ἥγόρασσα.

»Ἐπειδὴ δὲν εἶχον ποῦ νὰ τὸ βάλω, τὸ ἔθεσα ἐν-
τὸς τοῦ κλωβίου, εἰς τὸ ὄποιον εἶχον τὸν κόσσυφον.
Ἐνῷ δὲ περιέμενον νὰ ἴδω αὐτὸν ἀνησυχοῦντα, ὡς
συνήθως συμβαίνει εἰς τὰ πτηνά, ὅταν θέτουν εἰς τὸ
κλωβίον αὐτῶν ἔτερον πτηνόν, παρετήρησα μετ' ἐκ-
πλήξεως ὅτι οὗτος τούναντίον ηὔχαριστήθη, ἐπλη-
σίασε τὸ μικρόν, τὸ ἔθωπτευσε καὶ δὲν ἤξευρε τίνι
τρόπων νὰ ἐκδηλώσῃ τὴν χαράν του διὰ τὴν πα-
ρουσίαν αὐτοῦ. Ἐπειδὴ δὲ ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ τοῦ
ἔθεσα τροφήν, ἡ ὄποια, ὡς γνωστόν, συνίσταται ἐκ
κρέατος, ἀμέσως ἔλαβεν ἐκ τούτου μερικὰ τεμάχια καὶ
ἔδωκεν εἰς τὸ μικρὸν ὄρφανόν, τὸ ὄποιον τὰ ἔφαγε
μετ' εὔχαριστήσεως, διότι ἐπείνα.

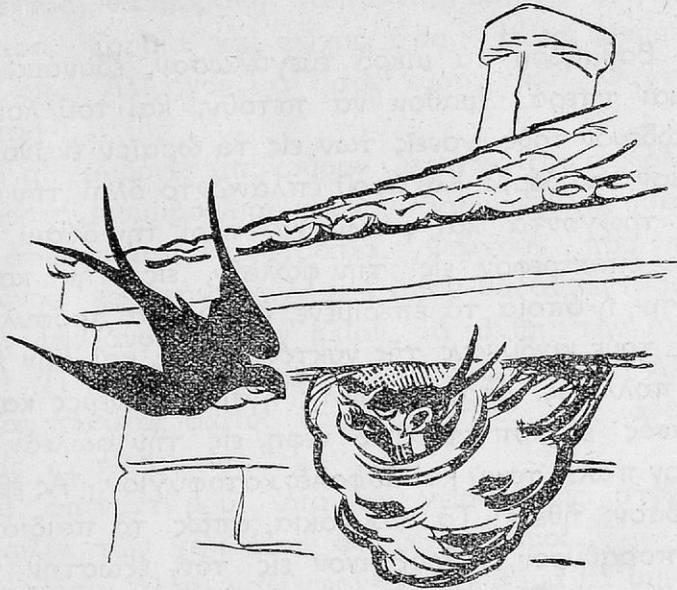
»Ἐξηκολούθησε δὲ καὶ κατόπιν νὰ τὸ τρέφῃ, με-
τὰ στοργῆς, μέχρις οὗ τὸ μικρὸν πτηνὸν ἥρχισε νὰ
τρώγῃ μόνον. Ἀφοῦ δὲ ἐμεγάλωσε καὶ ἐπτερώθη, διέ-
κρινα ὅτι ἥτο ἀηδών, ἡ ὄποια ἔζησε πολὺν καιρὸν
μετὰ τοῦ εὐεργέτου καὶ θετοῦ πατρός της ἐν ἄκρᾳ

ἀγάπη καὶ ἀρμονία· ἔψαλλον δὲ ἀμφότερα, ὡς ἔὰν ἀπετέλουν μουσικὴν συμφωνίαν».

’Απὸ τὸν Ἰούλιον ὅμως καὶ ἐπειτα ὁ κόσσυφος γίνεται ἡ πληγὴ τοῦ κήπου καὶ τοῦ ἀμπελιοῦ. Οἱ ἐρευνηταὶ τοῦ ἀκανθώδους ζητήματος, τὸ ὅποιον λέγεται «ἀφέλιμα καὶ ἐπιβλαβῆ πτηνά», ισχυρίζονται ὅτι πρόκειται περὶ δικαίας ἀποζημιώσεως. Διότι καθ’ ὅλον τὸν χειμῶνα παστρεύει τὴν γῆν ἀπὸ ἔντομα, τὰ ὅποια λόγῳ τῆς σκληρότητος τοῦ ράμφους του, μόνον αὐτὸς δύναται νὰ συγυρίσῃ. ’Αλλ’οἱ γεωργοί, οἱ ὅποιοι δὲν γνωρίζουν πολλὰ πράγματα ἀπὸ τὴν γεωργικὴν ἔντομολογίαν, δὲν βλέπουν κατὰ τί τοὺς ὠφελεῖ αὐτὴ ἡ συνδρομή, τὴν ὅποιαν τοὺς δίδει, προστατεύων τὰ σῦκα καὶ τὰ σταφύλια ἀπὸ τὰ ἔντομα, διὰ νὰ τὰ καταπιῇ ὁ ἴδιος. Διότι πρέπει νὰ γνωρίζετε ὅτι ἔρχεται χρονιά, ὅτε ὁ περιπαθής αὐτὸς τραγουδιστής, μαζὶ μὲ τὸν ἄλλον ἔκεινον σατανᾶν, ὁ ὅποιος λέγεται συκοφαγάς, ἀφήνει εἰς τ’ ἀμπέλια καὶ εἰς τοὺς κήπους μόνον συκόφλουδες καὶ τσάμπουρα.

’Αλλὰ καὶ τότε εἶναι χαρὰ Θεοῦ ὡς θέαμα. ’Ἐνῷ ἔκεινη ἡ ἀθλία κίσσα καὶ τὰ ἄλλα σταφυλοχαρῆ πουλιὰ φαίνονται ὡς νὰ βγῆκαν ἀπὸ τὸ πατητήρι, αὐτὸς εἶναι ὁ ἴδιος, ἀξιοπρεπής κύριος, μαυρογυαλίζων σὰν ἀτλάζι καὶ μὲ τὴν κεχριμπαρένιαν πίπαν του κατακάθαρον. ”Ολα κι ὅλα, ἔννοεῖ νὰ πάρῃ τὸ λουτρόν του κάθε μέρα.

Στ. Γρανίτσας

ΜΙΑ ΦΩΛΕΑ ΧΕΛΙΔΟΝΩΝ

·Υπὸ τὸ γεῖσον τῆς στέγης, ἀπέναντί μου, ὑπάρχει μία φωλεά.

·Αλλοτε, πρὸ ὀλίγου ἀκόμη καιροῦ, τὸ λασπόχριστον καλαθάκι τὸ κτισμένον εἰς τὸν τοῖχον μὲ τόσην φυσικὴν κομψότητα, ἵτο τὸ κέντρον τῶν φαιδροτέρων κελαδημάτων καὶ τῆς θερμοτέρας στοργῆς. ·Απὸ τὸ χεῖλος τῆς φωλεᾶς, ὡς ἀπὸ ἔξωστην, εἶχαν προβάλει κατ' ἀρχὰς τὰ κεφαλάκια τῶν νεοσσῶν, μὲ τὰ πιειναλέα στόματα καὶ τὰς τριγμώδεις φωνάς. Οἱ γονεῖς ἐπτερύγιζαν ἀκούραστα καὶ μὲ τὸ ράμφος τῶν συνελάμβανον δλα τὰ ἔντομα τῆς ἀτμοσφαίρος, μεταβιβάζοντες αὐτὰ εἰς τὰ στόματα τῶν μικρῶν. Οὕταξίδια» ·Αναγνωστικὸν καθαρευούσης Ε' Δημοτικοῦ. «Έκδ. Β'. 4

τω βαθμηδὸν τὰ μικρὰ ἐμεγάλωσαν, ἐδυνάμωσαν,
ἔκαμαν πτερά, ἐμαθον νὰ πετοῦν, καὶ τοῦ λοιποῦ
συνώδευον τοὺς γονεῖς των εἰς τὸ ὠραῖν ἐκεῖνο κυ-
νήγιον τοῦ ἀέρος. Καὶ ἀφοῦ ἐπλανῶντο ὅλην τὴν ἡμέ-
ραν, τρώγοντα καὶ ψάλλοντα, περὶ τὴν δύσιν τοῦ
ἡλίου ἐπέστρεφον εἰς τὴν φωλεάν, εἰς τὴν καλὴν
στέγην, ἥ δποια τὰ ἐπερίμενε, διὰ νὰ τὰ προφυλάξῃ
ἀπὸ τοὺς κινδύνους τῆς νυκτός. Ἄλλὰ καὶ τὴν ἡμέ-
ραν πολλάκις, ὅταν ἔξαίφνης ἡγείρετο ἄνεμος καὶ ὁ
οὐρανὸς ἐκαλύπτετο ἀπὸ νέφη, εἰς τὴν φωλεὰν εῦ-
ρισκον πάλιν ταχὺ καὶ ἀσφαλὲς καταφύγιον. Ἅς ἔβρε-
χεν ὅσον ἦθελε! Τὰ πουλάκια, ὅπως τὰ παιδιά εἰς
τὸ ποράθυρον, ἐπρόβαινον εἰς τὸν ἔξωστην τῆς
φωλεᾶς καὶ διεσκέδαζαν μὲ τὸ θέαμα τῆς βροχῆς.
Τὶ ὡραῖα ζωή! Πόσον ἐφαίνοντο εὔχαριστημέναι αἱ
χελιδόνες!

Ἄλλ' ίδού, τὸ φθινόπωρον ἥλθεν. Ὁ καιρὸς εἴ-
ναι ἀκόμη ὡραῖος, ὁ ἥλιος λόμπει θερμός. Καὶ ὅμως ὁ
χειμῶν ἔρχεται, ἔγγίζει... Ποῦ τὸ ἥξεύρουν αὐτὸς αἱ
χελιδόνες; Εἰς ποῖον ἡμεροδείκτην, εἰς ποῖον βαρόμε-
τρον τὸ εἶδον;

"Α, ἔχουν ἐν βαρόμετρον τέλειον καὶ ὀλάνθα-
στον. Αὐτὸς τὰς ὁδηγεῖ, πρὶν ὀρχίση ἀκόμη τὸ ψῦχος,
πρὶν φανῇ ὁ χειμῶν:

—Φύγετε, φύγετε ἀπ' ἐδῶ! λέγει. Μή σᾶς πλανᾶ ὁ
ὡραῖος αὐτὸς οὐρανὸς, τὰ πράσινα αὐτὰ δένδρα, ὁ
γλυκὺς οὐτὸς καιρός. Ὁ χειμῶν ἔρχεται μὲ τὴν παγω-
μένην του πνοήν. Μετ' ὀλίγον θὰ σκεπάσῃ τὸν οὐ-
ρανὸν μὲ σύννεφα καὶ τὴν γῆν μὲ χιόνια. Θὰ ἐκδύσῃ

τὰ δέντρα, θὰ μαράνη τὰ ἄνθη, καὶ θὰ παγώσῃ τὰ νερά. Ἐρημία καὶ ψῦχος, ὅπου τώρα θερμότης καὶ ζωή. Ἀλίμονον, | ἀν^τ σᾶς εὔρη ἐδῶ! Φύγετε!
Φύγετε!

Καὶ αἱ χελιδόνες ὑπακούουν. Συναθροίζονται ὅλαι, συγκροτοῦν συμβούλια, κάμνουν γυμνάσια πτήσεως, καὶ ἀπέρχονται πανστρατιᾶ. Φεύγουν πρὸ τοῦ χειμῶνος, καὶ πηγαίνουν ἐκεῖ ὅπου θὰ συναντήσουν πάλιν τὴν ἄνοιξιν, τὸν ἥλιον, τὰ ἄνθη, τὴν εύτυχίαν! Τί μακρὸν καὶ κοπιαστικὸν ταξίδιον! Ἀλλὰ δόποιος πλοῦτος φωτὸς καὶ θερμότητος τὰς ἀναμένει εἰς τὸ τέλος του!

Καὶ ἀπέναντί μου, ὑπὸ τὸ γείσον τῆς στέγης, ἡ φωλεὰ τῶν χελιδόνων ἀπομένει ἔρημος.

Καὶ πόσαι ἄλλαι μαζί της! Εἰς πᾶν βῆμα θὰ συνατήσω τὰ μικρὰ αὐτὰ ἐρείπια νὰ μοῦ λέγουν ἀπὸ τὴν χαίνουσαν δόπην των: «Ο χειμὼν ἔρχεται!».

‘Οποία μελαγχολία! Πόσας σκέψεις διεγείρει ἡ ἐγκαταλειμμένη φωλεά! Αἱ φαιδραὶ χελιδόνες μὲ ἄφησαν μόνον μὲ τὸν χειμῶνα...

‘Αλλ’ εἰς τὸ βάθος ὑπάρχει ἡ ἐλπίς. Αἱ χελιδόνες θὰ ἐπιστρέψουν. Καὶ μίαν ἡμέραν, ἐνῷ ἵσως ἀκόμη θὰ κάμνῃ ψῦχος, ἡ ἐγκαταλειμμένη φωλεά θὰ ἐπανεύρῃ τοὺς πτερωτούς της κατοίκους, θὰ μειδιάσῃ, θὰ φαιδρυνθῇ καὶ θὰ μοῦ εἴπῃ μὲ κελαδήματα:

«Ἡ ἄνοιξις ἔρχεται!».

Οἱ ποιηταὶ ὅλων τῶν ἔθνῶν καὶ ὅλων τῶν αἰώνων ἔχαιρέτισαν μὲ χαρὰν τὴν χελιδόνα ἔρχομένην, καὶ φεύγουσαν τὴν ὀπεχαιρέτισαν μὲ λύπην.

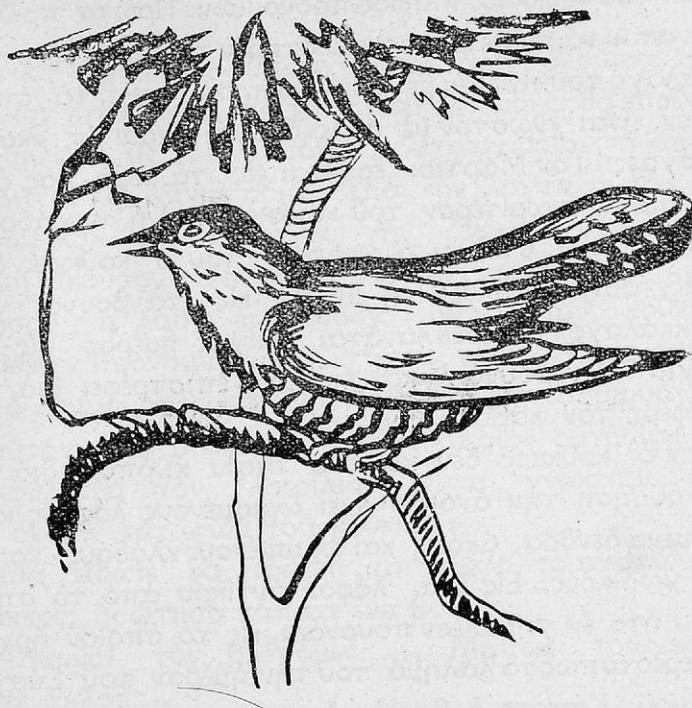
Πόσοι στίχοι περιίπτανται εἰς τὸν νοῦν μου,
ἐνῷ βλέπω ἀπέναντί μου τὴν φωλεάν!

’Αλλ’ ἔξ ὅσων γνωρίζω, μοῦ ἀρέσκει περισσότερον ἡ φιλέλλην καὶ ποιητικωτάτη ἐκείνη χελιδὼν τοῦ Γάλλου ποιητοῦ Θεοφίλου Γκωτιέ, ἡ ὅποια λέγει πρὸς τὰς συντρόφους της:

«”Ω, τὶ εὔμορφα ποὺ εἴναι εἰς τὰς Ἀθήνας, ἐπάνω εἰς τὴν γηραιὰν Ἀκρόπολιν! Κάθε χρόνον πηγαίνω ἐκεῖ καὶ κτίζω τὴν φωλεάν μου εἰς τὰς μετόπας τοῦ Παρθενῶνος. Καὶ ἐπάνω εἰς τὸ γεῖσον τοῦ ναοῦ ἡ φωλεά μου σκεπάζει τὴν τρύπαν μιᾶς σφαίρας τηλέβόλου.»

Γρ. Ξενόπουλος

Ο ΚΟΥΚΚΟΣ

Ίδού ἐν προνομιοῦχον πλάσμα τοῦ Θεοῦ· κορφολογεῖ τὴν ἄνοιξιν τὸ τραγούδι, δίχως νὰ τὸν βαρύνῃ καμία πεζὴ ύποχρέωσις· ἀκόμη καὶ τ' αὐγά του ἄλλοι κλωσσοῦν, τὰ ξεκλωσσοῦν, βγάζουν τὰ πουλιά του, τὰ ταιζοῦν, τὰ ποτίζουν. Διότι, ως γνωστόν, ὁ κοῦκκος πετᾷ τὰ αὐγά του εἰς τὰς φωλεάς τῶν ἄλλων πουλιῶν, καὶ ἀφήνει εἰς αὐτὰ τὴν φροντίδα τῶν περαιτέρω.

Ἡ λαϊκὴ φαντασία, ἡ ὅποια ἀφορμὴν θέλει διὰ νὰ πλάσῃ ἀτελειώτους ιστορίας, ἐδημιούργησεν εἰς

δόξαν τοῦ κούκκου πλῆθος προνομίων. Πρῶτα πρῶτα, ἀδύνατον νὰ πείσετε χωρικὸν ὅτι δὲν ταξιδεύει ἔφιππος. Τὸ ἄλογό του εἶναι ἐν μεγάλον ἀσπρον πουλί, τὸ ὅποιον δὲν εἶναι γνωστὸν μὲ ἄλλο ὄνομα, παρὰ ὡς «κουκκάλογο». Τὸν Μάρτιον ἔρχεται εἰς τὰ μέρη μας ὅλιγας ἡμέρας ἐνωρίτερον τοῦ κούκκου, καὶ ἡ παράδοσις θέλει ὅτι τὸ στέλλει ὁ ἀφέντης του ὁ κοῦκκος διὰ νὰ ἔξετάσῃ ἀν ἥλθεν ἡ ἄνοιξις εἰς τὰ βουνά. Τὸ «κουκκάλογο» περιπλανᾶται ὀλίγας ἡμέρας εἰς τὰ πλάγια τῶν βουνῶν καὶ ἔπειτα ἐπιστρέφει διὰ νὰ μεταφέρῃ τὸν καβαλάρην του.

Ποτὲ ὁ κοῦκκος δὲν κάθεται ὅπου κι ὅπου διὰ νὰ τραγουδήσῃ τὴν ἄνοιξιν· ἔχει ώρισμένους λόφους καὶ ώρισμένα δένδρα, ἀκόμη καὶ ώρισμένους κλάδους, κατὰ τοὺς χωρικούς. Εἰς ἐνα λόφον ἀντίκρυ ἀπὸ τὸ σπίτι μου ἦτο ἐν γηραλέον πουρνάρι, εἰς τὸ ὅποιον ἥρχιζε στερεοτύπως τὸ λάλημά του τὴν ἡμέραν τοῦ Εὔαγγελισμοῦ. Κάποτε ὁ βοριάς ἔσπασε τὸ πουρνάρι καὶ ἔκτοτε ὁ κοῦκκος δὲν ἐνεφανίσθη πλέον εἰς τὸν λόφον, μολονότι γύρω του εἶναι καὶ ἄλλα πουρνάρια.

Λέγουν ἀκόμη, ὅτι εἶναι τόσον ὑπερήφανος, ὥστε, μίαν φορὰν νὰ τὸν ἀποδοκιμάσουν εἰς ἐν μέρος, δὲν ξαναπατᾶ πλέον. Κάποιος γεωργὸς μοῦ ἔλεγεν, ὅτι δίπλα ἀπὸ τὸ καλύβι του ἥρχετο χρόνια καὶ χρόνια ἐνας κοῦκκος καὶ τὸν ἔχαιρέτιζε πρωὶ πρωὶ. Ἀλλὰ μίαν φορὰν τὸν ἐπετροβόλησε καὶ ἔκτοτε δὲν ἐνεφανίσθη πλέον.

—Διατί τὸν ἐπετροβόλησες; τὸν ἥρωτησα.
—Μοῦ κόμπωνε τὰ παιδιά μου.

Γενική πρόληψις ύπαρχει ότι, ἅμα ἀ ούσης τὸν κοῦκκον πρωὶ πρωὶ νηστικός, θὰ κομπωθῆς, θὰ αἰσθανθῆς δηλαδὴ εἰς τὸν λαιμόν σου στενοχωρίαν, ἢ ὅποια θεωρεῖται ώς «ἀναποδιά». Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν καὶ οἱ χωρικοὶ καὶ οἱ κυνηγοὶ τὴν ἄνοιξιν φροντίζουν νὰ μὴ ἀκούσουν τὸν κοῦκκον νηστικοί.

Τόσον ἡ λαϊκὴ παράδοσις θεωρεῖ τὸν κοῦκκον ώς θεόθεν προνομιοῦχον, ὥστε νὰ παραδέχεται ἀκόμη ὅτι ὁ Δημιουργὸς καὶ ἴδιαιτέραν τροφὴν ἐδημιούργησε δι’ αὐτόν. «Ἐν μικρὸν φυτόν, τὸ ὅποιον φυτρώνει καὶ σταφυλιάζει τὸν Ἀπρίλιον, εἶναι γνωστὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα «σταφύλι τοῦ κούκκου».

—Μὰ εἴδατε νὰ τρώγῃ ἀπ’ αὐτὸν τὸ σταφύλι ὁ κοῦκκος; ἤρωτησα κάποτε ἔνα βοσκόν.

—Ἀκοῦς! τὸν βλέπομεν..... Μήπως τρώγει τίποτε ἄλλο;

Δύσκολον πρᾶγμα νὰ πείσῃς χωρικόν, ὅτι ὁ κοῦκκος εἶναι ἀδικαιολόγητος χασομέρης, ἐπιβλαβῆς εἰς τὴν κοινωνίαν τῶν πουλιῶν, ὃσον ὁ κεφαλαιοῦχος, ὁ τρώγων τοὺς τόκους δίχως νὰ ἐργάζεται. Διὰ τὴν ἀτυχῆ τρυγόνα μάλιστα· αὐτὴ εἶναι «τεμπέλα». δὲν ἐπιμελεῖται τὴν γέννησαν της ὅπως πρέπει, ἀλλὰ στρώνει ὄλιγα ξυλάκια, τὰ ὅποια εἶναι ὅλη ἡ φωλεά της.

—Μὰ αὐτὴ ἐπὶ τέλους ἔλεγον εἰς τὸν φιλόσοφον μυλωνὰν τοῦ χωρίου, ὁ ὅποιος σχολιάζει τὰ κακῶς κείμενα εἰς τὸ βασίλειον τῶν ζώων· μὰ αὐτὴ ἐπὶ τέλους κάνει μίαν φωλεάν, κλωσσᾶ μόνη της τὰ αὔγα της καὶ τραχουδᾶ τὴν ἄνοιξιν....

—Δὲν σοῦ λέω ὅχι.... Κι αὐτὴ καὶ τὸ ἀηδόνι

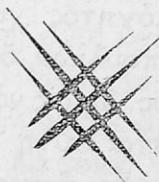
τραγουδοῦν, ἀλλ' αὐτὸς πρέπει νὰ δουλεύουν κιόλα....

—Κι ὁ κοῦκκος, γιατί νὰ μὴ δουλεύῃ;....

—Γιατὶ αὐτὸς φέρει τὴν ἄνοιξιν...Νὰ ἥξευρες πῶς πηδᾶς ἡ καρδιά μας, ἅμα τὸν ἀκούωμεν ἡμεῖς ἔδω....

Ἄληθεια, τί εὐαγγέλιον καλοσύνης καιροῦ, ἀληθινή σάλπιγξ Θεοῦ εἶναι τὸ λάλημα τοῦ κούκκου εἰς τὰ μέρη μας. "Ανθρωποι, βόδια, ἄλογα, ἀλέτρια, χύνονται εἰς τὸν κάμπον καὶ ξεκλειδώνουν τὴν γῆν. Ἡ φωνή του ταράσσει τὴν σιωπηλὴν ἐρημίαν εἰς τὸ τέλος περίπου τῆς παλαιᾶς συγκομιδῆς· εἶναι ἡ ἐπαγγελία τῆς νέας ἐσοδείας τῶν χωραφιῶν, ὁ μακρινὸς ἥχος τῶν ἐρχομένων ἀπὸ τὰ χειμαδιὰ προβάτων μὲ τὸ νόστιμον γάλα καὶ τὰ ἄφθονα μαλλιά.

Στ. Γρανίτσας

ΜΥΡΜΗΚΕΣ

Μία καλὴ κόρη, ἡ Κλειώ, ἡ λικίας δεκατεσσάρων ἔτῶν, ἡ γάπτια πολὺ τὰ ἄνθη. Ἡ εὐγενὴς αὐτὴ κλίσις τῆς ἔδιδε τὴν εὐχαρίστησιν νὰ περιποιῆται ἀρκετὰς γάστρας εἰς τὴν ταράτσαν τῆς οἰκίας της, ὅπου διήρχετο τόσον ὥραῖα τὰς ὥρας τῆς σχολῆς της, ὥστε ἐὰν δὲν τὴν ἐκάλει ἡ μητέρα της, ἐλησμόνει νὰ κατέληθῃ.

Ἐμενεν ἐκεῖ καὶ παρηκολούθει μετὰ χαρᾶς καὶ θαυμασμοῦ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν φυτῶν της. Τὰ ἐπότιζε, τὰ ἐσκάλιζε καὶ παρετήρει τὴν κομψότητα τοῦ φυλλώματός των, τὴν χάριν τῶν καλύκων των, τὴν ποικιλίαν τῶν ἀνθέων των καὶ τὴν ἀρμονίαν τῶν χρωμάτων των.

Μίαν πρωίαν ἡ Κλειὼ παρέμεινε πολὺ περισσότερον εἰς τὴν ταράτσαν, διότι εἶχε καὶ κάτι ἄλλο περίεργον νὰ παρατηρήσῃ: Ἐνα μύρμηκα, ὁ ὅποιος προσεπάθει νὰ ἀναβιβάσῃ εἰς μίαν γάστραν γεμάτην χῶμα, ἐνα κόκκον σίτου, σύρων αὐτὸν μὲ τὸ στόμα καὶ τοὺς πόδας του. Δὲν ἦδυνατο ὅμως νὰ τὸ κατορθώσῃ, διότι μόλις τὸν ἔφερεν εἰς τὸ χεῖλος τῆς γάστρας, τὸ ὅποιον ἦτο πλατύ, τοῦ ἔφευγεν ἀπὸ τοὺς πόδας καὶ ἔπιπτε κάτω.

Τρεῖς φορὰς κατῆλθε καὶ τὸν ἀνέλαβεν, ἀλλὰ δὲν κατώρθωνε τίποτε· ἐπανελαμβάνετο τὸ ἴδιον. Τὴν τετάρτην φορὰν ὅμως ἐπῆρε καὶ ἄλλον μύρμηκα βοηθὸν καὶ ἔφεραν τὸν κόκκον μαζὶ μέχρι τοῦ χείλους τῆς γάστρας διὰ τοῦ αὐτοῦ τρόπου· ἀλλ’ ὅταν καὶ πάλιν

ἡ θέλησαν νὰ τὸν στρέψουν πρὸς τὸ μέσα, τοὺς ἔπεισεν ἐκ νέου.

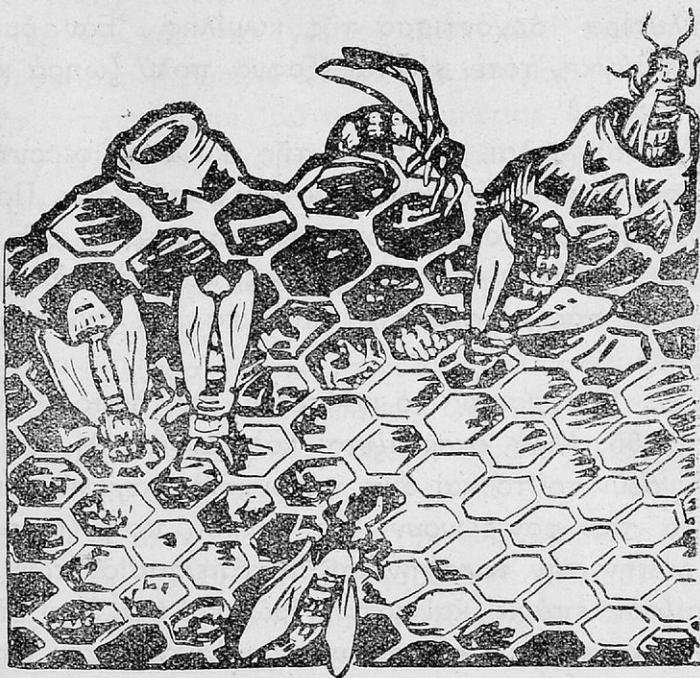
Τότε κατέβησαν καὶ οἱ δύο καὶ ἔκαμαν νέας ἀποπείρας, ἀλλ’ εἰς μάτην. Αἴφνης ὅμως παρουσιάζονται δύο ἄλλοι μύρμηκες, οἱ ὄποιοι, ὅταν οἱ πρῶτοι ἐσήκωσαν τὸν κόκκον αὐτὸν, τοὺς ἐβοήθησαν προθύμως. Συνεκράτουν τὸ φορτίον μὲ τοὺς ἐμπροσθίους πόδας, διὰ νὰ μὴ πέσῃ. Τοιουτοτρόπως κατώρθωσαν νὰ ἀναβιβάσουν τὸν κόκκον εἰς τὸ χεῖλος τῆς γάστρας καὶ ἐκεῖθεν νὰ τὸν ρίψουν ἐντὸς αὐτῆς, ὅπου εἶχον τὴν φωλεάν των.

‘Η μητέρα τῆς Κλειοῦς, ἡ ὄποια εἶδεν ὅτι παρήρχετο ἡ ὥρα καὶ ἐπρεπε νὰ ὑπάγῃ ἡ κόρη της εἰς τὸ σχολεῖον, τὴν ἐφώναξε καὶ ἤρχισε νὰ τὴν ἐπιπλήττῃ. “Οταν ὅμως ἔμαθε τὴν αἰτίαν τῆς βραδύτητός της, μὲ ἐλαφρὸν μειδίαμα τῆς εἶπε:

—Βλέπεις, παιδί! μου, ὅτι καὶ οἱ μύρμηκες μᾶς δίδουν μαθήματα ἀγάπης, ὅμονοίας καὶ ἀλληλοβοηθείας;

Kα Ἀνθέου

Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΤΩΝ ΜΕΛΙΣΣΩΝ

‘Η βασίλισσα γνωρίζεται ἀπὸ τὰς ἄλλας μελίσσας, διότι ἔχει μακρύτερον τὸ σῶμα καὶ σχετικῶς κοντά τὰ πτερά, ὡστε ὅλον τὸ ὅπισω μέρος τῆς κοιλίας της μένει ἀσκέπταστον. Εἶναι ἀκόμη περισσότερον κιτρινωπή ἀπὸ τὰς ἐργάτιδας καὶ εἰς τὸν ἥλιον φαίνεται ὡσὰν χρυσωμένη. ’Εὰν ἵδη κανεὶς διὰ πρώτην φορὰν βασίλισσαν ἡμπορεῖ νὰ τὴν νομίσῃ μικρὰν σφῆκα, διότι ἔχει πολλὴν ὁμοιότητα μὲ αὐτήν.

Αἱ κινήσεις τῆς βασιλίσσης εἶναι συνήθως βραδεῖ-

αι καὶ ἐπιβλητικάι, ώσὰν νὰ ἔννοῃ ὅτι αὐτὴ εἶναι ἡ μεγαλυτέρα ἀρχόντισσα τῆς κυψέλης. Ἐὰν δὲν οὐκ
τύχῃ ἀνάγκη, τότε γίνεται ἔξαφνα πολὺ ζωηρὰ καὶ εὔκινητος.

“Ολαι αἱ ἄλλαι μέλισσαι τῆς κυψέλης φέρονται μὲ στοργὴν καὶ σεβασμὸν πρὸς τὴν βασίλισσαν. Προθυμοποιοῦνται ποία πρώτη νὰ παραμερίσῃ διὰ νὰ τῆς ἀφήσῃ τόπον εἰς τὰς κηρήθρας, ποία νὰ τὴν θωπεύσῃ μὲ τὰς κεραίας της, ποία νὰ τῆς προσφέρῃ τροφήν.

Χωρὶς βασίλισσαν τὸ μελίσσιον δὲν ἥμπορεῖ νὰ διατηρηθῇ, ἄλλὰ σκορπίζεται καὶ χάνεται. Αἱ μέλισσαι ἔννοοῦν τοῦτο καὶ ἅμα χάσουν τὴν ἀγαπημένην μητέρα τῶν φανερώνουν μὲ τρόπον πολὺ ζωηρὸν τὴν λύπην, τὴν ταραχὴν καὶ τὴν ἀπελπισίαν των.

Γυρίζουν ἐπάνω καὶ κάτω, ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, καὶ τὴν ζητοῦν παντοῦ μὲ παραπονετικὸν βόϋσμα τῶν πτερῶν. Εἰς Ἀμερικανὸς μελισσοκόμος λέγει ὅτι αἱ φωναὶ αὐταὶ ἀδύνατον εἶναι νὰ μὴ συγκινήσουν ἀνθρωπον τρέφοντα καὶ ἀνατρέφοντα μὲ ἀγάπην μελίσσας. Γνωρίζονται δὲ πολὺ εὔκολα καὶ διαφέρουν τόσον ἀπὸ τὰς φωνὰς τῆς χαρᾶς καὶ τῆς εύτυχίας τῶν μελισσῶν, ὃσον διαφέρει ὁ θρῆνος παιδίου ἀρρώστου ἀπὸ τὰ χαροπὰ παιδικὰ τραγούδια.

Ἡ βασίλισσα ἔχει κέντρον καὶ μάλιστα μεγαλύτερον ἀπὸ τὴν ἐργάτιδα καὶ φαρμακερὸν ἄλλ’ εἶναι λοξὸν καὶ ὅχι τόσον δυνατόν, ὡστε νὰ τρυπᾷ καὶ σκληρὰ ἀντικείμενα.

Ἐὰν εἴπῃ κανεὶς τοῦτο εἰς ἀπλοϊκὸν μελισσοτρόφον, θὰ τὸν κάμη νὰ γελάσῃ, διότι ἔχει πλήρη πεποίθησιν ὅτι ἡ βασίλισσα δὲν ἔχει κέντρον.

Τὴν πεποίθησιν αὐτὴν ἐσχημάτισε δικαίως, ἀφοῦ ἐγγίζει μὲ τὰς χεῖρας του, ὁσάκις τύχῃ ἀνάγκη, τὰς βασιλίσσας τῶν μελισσῶν χωρὶς νὰ κεντρωθῇ.

Καὶ οὔτε θὰ κεντρωθῇ ποτε, ὅσον καὶ ἀν τὴν σφίξῃ μὲ τὰ δάκτυλά του καὶ ἀν τὴν βασανίσῃ, ἀκόμη καὶ ἀν τῆς κόψη τοὺς πόδας καὶ τὰ πτερά. Καὶ ὅμως ἡ βασίλισσα ἔχει κέντρον.” Ἐχει, ἀλλὰ δὲν ἡξεύρει ἡ δὲν ἡμπορεῖ νὰ τὸ μεταχειρισθῇ ὡς ὄπλον, παρὰ μόνον εἰς μίαν περίστασιν: ὁσάκις πρόκειται νὰ κτυπήσῃ ἀλλην βασίλισσαν.

Μέσα εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν κυψέλην δύο βασίλισσαι δὲν ἡμποροῦν νὰ ζήσουν καὶ ἀμα τύχῃ νὰ συναντηθοῦν ὄρμοῦν ἡ μία ἐναντίον τῆς ἀλλης καὶ ἀρχίζει ἀγών φοβερός, ὁ ὄποιος τελειώνει μὲ τὸν θάνατον τῆς ὀλιγώτερον δυνατῆς, ἡ τῆς ὀλιγώτερον πονηρᾶς βασιλίσσης.

Εἰς τὰς μονομαχίας αὐτὰς συμβαίνει κάτι πολὺ περίεργον. Αἱ δύο βασίλισσαι ἀρπάζονται μὲ τοὺς ἔμπροσθίους πόδας, σφίγγονται στῆθος μὲ στῆθος καὶ προσπαθοῦν ἡ μία νὰ κεντρώσῃ τὴν ἀλλην εἰς τὸ κάτω μέρος τῆς κοιλίας.

Ἄλλα μόλις προβάλλουν τὰ φαρμακερὰ κέντρα ἀφήνονται καὶ ἀπομακρύνονται πρὸς τὰ ὄπίσω· ἔπειτα ὄρμοῦν καὶ συμπλέκονται. Τοῦτο ἐπαναλαμβάνεται ἔως νὰ εὔρῃ ἡ μία κατάλληλον στιγμήν, ὅταν ἡ ἀντίπαλος της είναι ἀπροφύλακτος, καὶ τότε ὄρμᾳ ἔξα-

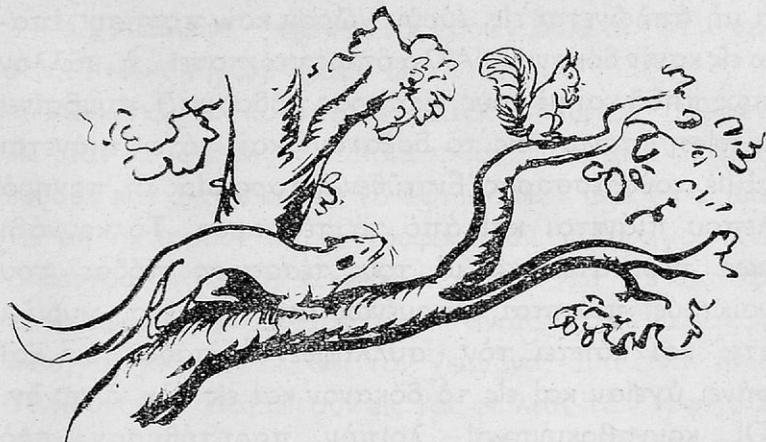
φνα, τὴν κτυπᾶ μὲ τὸ κέντρον καὶ τὴν θανατώνει. Μὲ τὸν τρόπον αὐτὸν ἡ μία ἀπὸ τὰς βασιλίσσας θὰ ζήσῃ καὶ τὸ μελίσσιον δὲν μένει ὄρφανόν, ἐνῷ ὃν θὰ ἐκτυπῶντο καὶ αἱ δύο κατὰ τὴν ὥραν τῆς συμπλοκῆς, θὰ ἔμενε χωρὶς βασίλισσαν καὶ θὰ ἔχάνετο. “Ο, τι λοιπὸν γίνεται δὲν εἶναι οὔτε τυχαῖον οὔτε ἀσήμαντον γεγονός, ἀλλὰ ἀπὸ τὰ πολλὰ δείγματα, τὰ ὅποια φανερώνουν τὴν Θείαν Πρόνοιον διὰ τὴν συντήρησιν τῶν πλασμάτων της.

Κάποτε συμβαίνει νὰ εύρεθοῦν δύο βασίλισσαι εἰς τὴν αὐτὴν κυψέλην, ἀλλὰ τοῦτο εἶναι σπάνιον καὶ ἔξαιρετικόν. ‘Οσάκις τύχη, σημαίνει ὅτι ἡ μία ἀπὸ τὰς βασιλίσσας εἶναι γραΐα καὶ ἄγονος, ἐπομένως ἄχρηστος εἰς τὴν κυψέλην, ὅχι πλέον βασίλισσα, ἀλλ’ εῖδος βασιλομήτορος.

‘Οπωσδήποτε ἡ ἀνώμαλος αὐτὴ κατάστασις δὲν ἡμπορεῖ νὰ διατηρηθῇ ἐπὶ πολὺν καιρόν, καὶ ἂν ἡ μία βασίλισσα δὲν φονεύσῃ τὴν ἄλλην, αἱ ἐργάτιδες θὰ ἐκτελέσουν τὴν θανατικὴν ἀπόφασιν, ἡ ὅποια πηγάζει ἀπὸ αὐτὸ τὸ πολίτευμα τοῦ κράτους τῶν μελισσῶν, πολίτευμα μοναρχικὸν μὲ ἕνα μόνον ἀνώτατον ἄρχοντα.

Αἱ ἐργάτιδες, ὅταν θέλουν νὰ θανατώσουν βασίλισσαν, τὴν συλλαμβάνουν καὶ τὴν περιορίζουν εἰς μίαν γωνίαν τῆς κυψέλης, ὅπου τὴν σφίγγουν μαζεύμεναι πολλαὶ γύρω της καὶ δὲν τὴν ἀφήνουν οὔτε νὰ κινηθῇ οὔτε νὰ φάγῃ. Ἀποθνήσκει λοιπὸν ἀπὸ τὴν νηστείαν ἡ ἀπὸ ἀσφυξίαν καὶ τὸ πτῶμα της σύρεται ἔξω ἀπὸ τὴν κυψέλην.

Γ. Δροσίνης

ΤΟ ΚΟΥΝΑΒΙΟΝ

Ἐνῷ ἔχει τὸ μαλακώτερον δέρμα, τόσον, ώστε νὰ τυλίγῃ τοὺς λαιμοὺς τῶν γυναικῶν, καὶ ἐνῷ ζῆ ώς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μὲ μέλι, ἔχει μολαταῦτα τὴν σκληρότεραν ψυχήν. Ἐὰν πιασθῇ εἰς δόκανον, θὰ γυρίσῃ καὶ θὰ κόψῃ μὲ τὸ στόμα του τὸν πόδα του, πρᾶγμα τὸ ὅποιον οὔτε ἡ ἀλώπηξ, οὔτε ὁ λύκος ἔχουν τὴν ὀμότητα νὰ ἐπιχειρήσουν.

Δύσκολον λοιπὸν πρᾶγμα εἶναι νὰ εύρεθῇ κουνάβιον εἰς δόκανον· ἀφ' ἐνὸς μέν, διότι ἂν πιασθῇ θὰ κόψῃ τὸν πόδα του, ἀφ' ἑτέρου δέ, διότι δὲν εἶναι τόσον ἔξυπνον, ὅσον ἡ ἀλώπηξ καὶ δὲν γνωρίζει τὰ τεχνάσματά της, τὰ ὅποια πολλάκις τὴν χαντακώνουν.

Αὕτη λόγου χάριν, ώς λίαν πονηρά, γνωρίζει τὴν μέθοδον τοῦ δοκάνου καὶ ἀμα εἰσέρχεται εἰς ἀμπέλια ἢ πλησιάζῃ ὄρνιθῶνας ἐνώνει τοὺς πόδας της, ώστε

νὰ μὴ ἀπλώνεται εἰς εὔρὺν χῶρον καὶ πατήσῃ ἐπανω εἰς κανὲν δόκανον. Ἀλλὰ ὅπως περιπατεῖ, ἢ μᾶλλον ὅπως πηδᾷ καὶ μὲ τοὺς τέσσαρας πόδας μαζί, συμβαίνει νὰ πέσῃ ἐπάνω εἰς τὸ δόκανον καὶ τότε πιάνεται καὶ μὲ τοὺς τέσσαρας.³ Εντεῦθεν ἡ παροιμία: «ἡ πονηρὰ ἀλεπού πιάνεται καὶ ἀπὸ τὰ τέσσαρα». Τὸ κουνάβι ὅμως περιπατεῖ καὶ μὲ τοὺς τέσσαρας πόδας του ἀνοικτούς, πιάνεται ἐπομένως ἀπὸ τὸν ἔνα, γυρίζει τότε καὶ κόπτει τὸν συλληφθέντα πόδα του καὶ ἀφήνει ὑγείαν καὶ εἰς τὸ δόκανον καὶ εἰς τὸν κυνηγόν.

Οἱ κουναβοκυνηγοὶ λοιπὸν παρητήθησαν πρὸ πολλοῦ τῆς διὰ τοῦ δοκάνου μεθόδου καὶ τὸ κυνηγοῦν ὡς ἔξης: Ἐὰν εἴναι χειμών, ἀκολουθοῦν τὰ ἵχνη του ἐπάνω εἰς τὰς χιόνας καὶ τοιουτορόπως εύρισκουν τὴν φωλεάν του ἢ εἰς τὴν κουφάλαν κανενὸς δένδρου ἢ εἰς κανὲν σπήλαιον. Οἱ κυνηγοὶ γνωρίζοντες, ὅτι πάντοτε ἡ φωλεὰ τῶν κουναβιῶν θὰ ἔχῃ δύο ἔξόδους, τοποθετοῦν εἰς τὸ στόμιον τῆς μιᾶς ἔξόδου σάκκον ἀνοικτὸν πρὸς τὰ χείλη τοῦ στομίου καὶ κατόπιν πηγαίνουν ἀπὸ τὴν ἄλλην ὁπῆν καὶ τὸ καπνίζουν μὲ ἀναμμένα πανία.⁴ Εκεῖνο ζαλίζεται ἀπὸ τοὺς καπνούς, πηδᾶ νὰ φύγῃ καὶ πίπτει μέσα εἰς τὸν σάκκον.

Ἐπειδή, ὅπως εἴπον, δὲν εἴναι πολὺ ἔξυπνον, παρασύρεται πολλάκις εἰς τὰ τεχνάσματα τῶν κυνηγῶν. Τὸ προχειρότερον τέχνασμα εἴναι ἡ τοποθέτησις κρέατος εἰς μέρη ἐπικίνδυνα διὰ τὴν ἀσφάλειάν του. Δὲν εἴναι καθόλου φιλύποπτον, ὅπως ἡ ἀλώπηξ. Ἐκείνη, ὅταν ἐμυρίσθη κάποτε τοιαύτην ἐτοιμασίαν εἰς μέρος ὑποπτον, ἐλοξιδρόμησε καὶ εἶπεν:

—”Ωχ, ἀδελφέ, πρέπει νὰ μοῦ βάλετε καὶ κρα-
σί.... Γεῦμα δίχως κρασὶ δὲν γίνεται...

Πολλάκις τὸ κουνάβιον καταδιωκόμενον χώνεται
εἰς μίαν κουφάλαν, ἡ διποία πιθανὸν νὰ μὴ ἔχῃ ἄλλην
ἔξιδον καὶ σκαλώνει εἰς τὸ ὑψηλότερον μέρος της, ὥστε
νὰ μὴ ἡμποροῦν νὰ τὸ τουφεκίσουν οἱ κυνηγοί. Τότε
ἀνάπτουν ὑπὸ τὴν κουφάλαν ἄχυρα καὶ τὰ κουνάβια
πίπτουν κάτω ζαλισμένα καὶ ἀναίσθητα. Ἐπίσης οἱ
κυνηγοί γνωρίζουν, ὅτι τὸν χειμῶνα, ἂμα εἶναι ἥλιος,
τὰ κουνάβια ἀναβαίνουν εἰς τὰς φωλεάς τῶν νυφιτσῶν,
εἰς τὰς ὑψηλοτέρας κορυφὰς τῶν ἐλάτων. Τὰ κουνάβια
διώχνουν τὰς νυφίτσας διὰ νὰ ἥλιασθοῦν αὐτά. Οἱ δὲ
κυνηγοί πολλάκις ἔτυχε νὰ τουφεκίσουν νυφίτσας ἀντὶ
κουναβίων. Οἱ δὲ πρωτόπειροι κουναβολόγοι τὴν
παθαίνουν κάποτε καὶ ἀγοράζουν νυφιτσοδέρματα ὡς
μικροκουνάβια.

”Εχει ἀναπτυχθῆ τάξις εἰδικῶν σκύλων διὰ τὸ κυνή-
γιον τῶν ζώων αὐτῶν. Τὰ κουναβόσκυλα αὐτὰ δὲν
κυνηγοῦν τίποτε ἄλλο ἀπὸ τουνάβια· ἂμα ἀνακαλύ-
ψουν κανέν, τὸ καταδιώκουν ἕως νὰ τὸ ἀναβιβάσουν
εἰς κανὲν δένδρον, στέκονται εἰς θέσιν, ἀπὸ τὴν διποίαν
δύνανται νὰ τὸ βλέπουν καὶ γαβγίζουν ἀδιακόπως
διὰ νὰ εἰδοποιήσουν τὸν κυνηγόν. Πολλὰ κουναβό-
σκυλα συλλαμβάνουν τὰ κουνάβια εἰς τὸ πήδημά
των ἀπὸ τὰ δένδρα, ὀλλά, ὡς νὰ γνωρίζουν πόσον
πιολύτιμον εἶναι τὸ τρίχωμά των, τὰ ἀρπάζουν τεχνι-
κὰ διὰ νὰ μὴ τὰ μαδήσουν.

Μὲ ἴδιαιτέραν εὔχαριστησιν τὰ κουνάβια τρώ-
«Ταξιδια» Ἀναγνωστικὸν καθαρευούστης Ε' Δημοτικοῦ. Ἐκδ. Β'. 5

γουν τὸ μέλι. Ἀναρριχῶνται εἰς τὰς ἀποκρήμνους φωλεὰς τῶν ἀγριομελισσῶν καὶ ρημάζουν κυριολεκτικῶς τὸ μέλι των, μὴ ἀφήνοντα οὔτε κηρήθραν.

Τὸ κουνάβιον, ὅπως καὶ ἡ ἀλώπηξ, μαδᾶς τὴν ἄνοιξιν μέχρις ἀπογυμνώσεως. Εἰς αὐτὴν δὲ τὴν ἐποχὴν ἀποκουταίνεται, ώστε νὰ ἡμποροῦν νὰ τὸ πιάσουν καὶ τὰ μικρὰ παιδιά.

Ἐνας μῆθος λέγει, ὅτι τὸ κουνάβι παρεπονεῖτο κατὰ τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν ἀλώπεκα, ὅτι νερουλιάζουν τόσον πολὺ τὰ μυαλά του τὴν ἄνοιξιν. Ἡ σοφὴ ἀλώπηξ συνεβούλευσε τὸ κουνάβιον νὰ εὐλογῇ τὸν "Ψιστόν, διότι, ἀν τοὺς παίρνῃ τὰ μυαλά, τοὺς παίρνει ταυτοχρόνως καὶ τὸ τρίχωμά των τὴν ἄνοιξιν καὶ ἀπαλλάσσει τὸ κουνάβι ἀπὸ τὸ μαρτύριον τοῦ κυνηγίου· δὲν ἔχουν καμίαν ἀξίαν ἀμα εἶναι μαδημένον τὸ δέρμα των.

—Μπᾶ! εἶπε τὸ κουνάβιον· διὰ τὰ μαλλιά μας μᾶς κυνηγοῦν;

—Ἄμ διατί σὲ κυνηγοῦν θαρρεῖς; Διὰ νὰ σὲ βάλουν δήμαρχον;

Καὶ τοιουτοτρόπως τὰ κουνάβια περνοῦν ἐν πλήρει ἡσυχίᾳ τὴν ὥραίαν ἄνοιξιν.

Στ. Γρανίτσας

Ο ΛΑΓΟΣ

Ἐὰν θέλῃ κανεὶς νὰ περιγράψῃ τὸν χαρακτῆρα τοῦ λαγοῦ, τοῦ φθάνει μία λέξις: Τρομοκρατημένος.

Διότι δὲν ύπάρχει εἰς τὸν κόσμον πλέον δυστυχισμένη ὑπαρξία. Ἡ ζωή του εἶναι μία διαρκής τρομάρα. Καὶ διὰ νὰ τὴν καταστήσῃ περισσότερον ἀπελπιστικήν ἡ φύσις τοῦ ἔδωκεν ἀκοὴν καταπληκτικήν. Διότι ἐκεῖνα τὰ δύο πελώρια χωνιά, τ' αὐτιά του, ποὺ γυρίζουν ὡσὰν πτερὰ ἀνεμιστῆρος, δὲν τοῦ χρησιμεύουν μόνον διὰ νὰ βοηθοῦν, μὲν μίαν των ἀπότομον στροφήν, ὡσὰν δυνατὴν τιμονιάν, εἰς ἀλλαγὴν πορείας, ὅταν καταδιώκεται ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ ἀποθηκεύουν κάθε φωνήν, ἥχον, ψίθυρον, ὅσον ἀδύνατος καὶ ἀν εἶναι καὶ ὅσον καὶ ἀν ἔρχεται ἀπὸ μακράν. Καὶ κάθε ἔνας ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς ἥχους εἶναι δι' αὐτὸν ἐν μαρτύριον. Καὶ ἐνῷ ὁ δυστυχισμένος εἶναι ἐν ζῷον, τὸ ὅποιον δὲν ἔχει κάμει ποτὲ κακὸν εἰς κανὲν ἀπὸ τὰ πλάσματα τῆς δημιουργίας, ὁ ὑπνος του εἶναι ὡσὰν τοῦ δολοφόνου κακούργου, ποὺ περνοῦν ἐμπρός του φατάσματα τοῦ θύματος. Φθάνει νὰ εἴπω, ὅτι κοιμᾶται μὲν ἀνοικτὰ τὰ μάτια.

Εἶναι πολὺ φυσικὴ αὐτὴ ἡ μανία καταδιώξεως, ἡ ὅποια μαστίζει τὸν λαγὸν καὶ δὲν εἶναι διόλου ψυχικὴ ἀσθένεια, ὅπως ὅταν καταλαμβάνῃ τὸν ἄνθρωπον. Διότι κανὲν ἄλλο ζῷον δὲν ἔχει τόσους ἔχθρούς φοβερούς, ἀσυγκινήτους, ἀδυσωπήτους. Φθάνει ν' ἀναφέρω, ὅτι καὶ ὁ ἀετὸς ἀπὸ τὰ ὑψη, ὅταν ἵδη λαγόν,

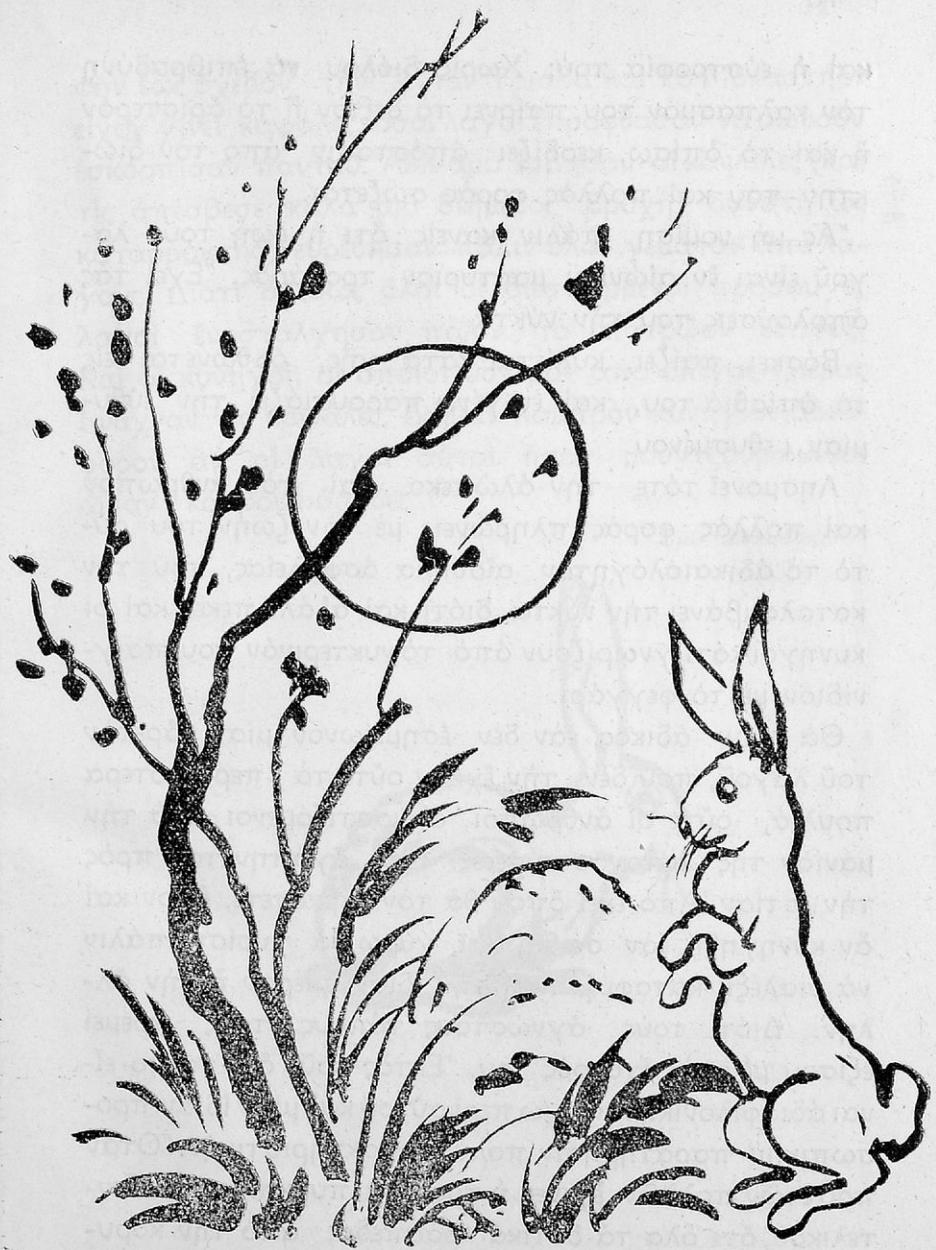
ἢ τὴν λόχμην, ὅπου ἐκρύφθη, ἔχει ἥδη ὑπογράψει τὴν θανατικὴν καταδίκην του.

Ἐχθροί του εἶναι ἐπίσης ἡ ἀλεπού, τὸ τσακάλι, ὁ λύκος, ὁ ἀγριόγατος, τὸ σκυλί, τὸ φίδι καὶ πρῶτος ὁ φοβερώτερος ἐχθρὸς πάσης ζωικῆς ύπαρξεως, ὁ ἄνθρωπος.

Ἄλλὰ ἡ φύσις δὲν τὸν ἄφησεν ἀνυπεράσπιστον τὸν λαγόν, ὅπως δὲν ἄφησε ποτὲ κανέναν πλάσμα τῆς δημιουργίας. Εἰς ὅλα ἐπέβαλε πόλεμον ἔξοντώσεως, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἄμυναν κάθε εἴδους ἐπρονόησε μὲν ἵσην ἐπιμέλειαν. Καὶ ὥπλισε τὸν λαγὸν μὲν εὔστροφίαν πνεύματος καὶ εὔστροφίαν κινήσεως μοναδικήν.

Αἱ πονηρίαι, τὰς ὅποιας μεταχειρίζεται διὰ νὰ συγχίζῃ τὰ ἵχνη τῆς διαβάσεώς του, εἶναι μοναδικαί· Ἰδίως τὰ ὅσα μηχανεύεται διὰ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ «γιατάκι» του. Διότι τὸ προσπερνᾶ μὲ τὰ μεγαλύτερα πηδήματα, καὶ προχωρεῖ μακρὰν κατὰ διαφόρους διευθύνσεις, καὶ ἐπειτα πάλιν ἐπιστρέφει μὲ τὰς ἴδιας μεθόδους καὶ μ' ἐνα δυνατὸν πήδημα εύρισκεται μέσα εἰς αὐτό.

“Οποιος παρηκολούθησε τὰ ἵχνη τοῦ λαγοῦ εἰς τὸ χιόνι, αὐτὰ τὰ ὅποια γράφω, θὰ τὰ ἀνέγνωσε μόνος του ἐπάνω εἰς τὸν ἄσπρον πίνακα τοῦ ἐδάφους. Ἐκτὸς τούτου, ἡ φύσις τὸν ἐπροίκισε μὲ ὀπίσθια πόδια πολὺ ψηλότερα καὶ τοιουτοτρόπως καὶ τὸ μεγαλύτερον τρέξιμον εἰς τὸν ἀνήφορον νὰ τοῦ εἶναι ἐν παιγνίδι ἄκοπον καὶ γρήγορον. Ἐπειδὴ δὲ γνωρίζει πολὺ καλὰ πόσον μειονεκτοῦν εἰς αὐτὸ οἱ διῶκταί του, ὁσάκις ἡμπορεῖ, πάντοτε παίρνει τὰ ἀνηφόρια. Ἀλλὰ

καὶ ἡ εὔστροφία του; Χωρὶς διόλου νὰ ἐπιβραδύνῃ τὸν καλπασμόν του, παίρνει τὸ δεξιὸν ἥ τὸ ἀριστερὸν ἥ καὶ τὸ ὅπισω, κερδίζει ἀπόστασιν ἀπὸ τὸν διώκτην του καὶ πολλὰς φορὰς σώζεται.

"Ἄς μὴ νομίσῃ πάλιν κανεὶς ὅτι ἡ ζωὴ τοῦ λαγοῦ εἶναι ἐν αἰώνιον μαρτύριον τρομάρας. "Εχει τὰς ἀπολαύσεις του τὴν νύκτα.

Βόσκει, παίζει, κυλίεται κατὰ γῆς, ὁρθώνεται εἰς τὰ ὅπισθιά του, καὶ ἐν γένει παρουσιάζει τὴν εὐθυμίαν μεθυσμένου.

Λησμονεῖ τότε τὴν ἀλώπεκα καὶ τὸν ἄνθρωπον καὶ πολλὰς φορὰς πληρώνει μὲ τὴν ζωήν του αὐτὸ τὸ ἀδικαιολόγητον αἴσθημα ἀσφαλείας, ποὺ τὸν καταλαμβάνει τὴν νύκτα, διότι καὶ αἱ ἀλώπεκες καὶ οἱ κυνηγοὶ κάτι γνωρίζουν ἀπὸ τὸ νυκτερινόν του παιγνίδιον μὲ τὸ φεγγάρι.

Θὰ ἦμην ἀδικος, ἐὰν δὲν ἐσημείωνον μίαν ἀρετὴν τοῦ λαγοῦ, ποὺ δὲν τὴν ἔχουν οὕτε τὰ περισσότερα πουλιά, οὕτε οἱ ἄνθρωποι, οἱ μαστιζόμενοι ἀπὸ τὴν μανίαν τῆς μεταναστεύσεως. Τὴν ἀγάπην του πρὸς τὴν ἑστίαν.³ Απὸ ἐκεῖ ὅπου θὰ τὸν σηκώσετε, ὅσον καὶ ἀν κυνηγηθῇ, ἐὰν σωθῇ, ἐκεῖ γύρω θὰ γυρίσῃ πάλιν νὰ διαλέξῃ καταφύγιον ἥ τὴν ίδίαν ήμέραν ἥ τὴν ἀλλην. Διότι τοὺς ἀγνώστους τόπους τοὺς τρέμει ἔξισου μὲ τοὺς ἔχθρούς του. ⁴ Εκτὸς τοῦ ὅτι τοῦτο εἶναι ἀδιαφιλονίκητον, ἔχω περὶ αὐτοῦ καὶ μίαν ίδίαν προσωπικὴν παρατήρησιν πολὺ χαρακτηριστικήν. "Οταν πρὸ ἔτῶν πολλῶν ἔγινεν ἡ τρομερὰ πυρκαϊὰ τοῦ Πεντελικοῦ, ὅτε ὅλα τὰ δυτικὰ κράσπεδα, ἀπὸ τὴν κορυ-

φήν ἔως σχεδὸν τὴν Ἀγίαν Τριάδα καὶ τὸ Μοναστήρι εἶχον γίνει καψάλες, ὅσοι λαγοὶ ἐπρόφθασαν νὰ σωθοῦν ἐσκόρπισαν παντοῦ. Άλλ' ἀμα ἔσβησαν οἱ καψάλες (καὶ τὶς ἀπέσβεσε καλὰ μιὰ διήμερος βροχὴ δυνατὴ ὡς καταρράκτης) εύρεθησαν πάλιν ὅλαι γεμάται ἀπὸ λαγούς. Διότι ἀμέσως ὅλοι οἱ διεσπαρμένοι πρόσφυγες λαγοὶ ἐνοστάλγησαν πάλιν τὸ πατρῶον ἔδαφος. Καὶ οἱ κυνηγοί, οἱ ὅποιοι ὑστερὸν ἀπὸ ὀλίγας ἡμέρας ἔψαχναν τὶς καψάλες, ἔκαμαν λαμπρὸν κυνήγιον, ἀδιάφορον ἀν οἱ λαγοὶ αὐτοὶ ἦσαν μουντζουρωμένοι ὥσταν καρβουνιάρηδες.

*Εμ. Λυκονόδης

Η ΠΕΣΤΡΟΦΑ

‘Η πέστροφα είναι τὸ εὔμορφότερον καὶ ἀφθονώτερον ψάρι τῶν Εύρυτανικῶν ποταμῶν. Τὸ ὄνομά της τὸ χρεωστεῖ εἰς τὸ κυριώτερον χάρισμά της. Είναι τὸ μόνον ψάρι, τὸ δόπιον ἀνηφορίζει τὰ ποτάμια (ἐπιστρέφει, πέστροφα).

Τὸ πρᾶγμα δὲν είναι δλίγον παράξενον. Τὰ Εύρυτανικὰ ποτάμια, ἵδιως τὰ τῶν Ἀγράφων, δὲν ἔχουν μόνον τὰς ἀποτομωτέρας κλίσεις, ἀλλὰ καὶ συχνοὺς καταρράκτας μεγάλου ὑψους. Πῶς λοιπὸν τοὺς ἀναβαίνει ἡ πέστροφα; Ἰδοὺ ἡ τέχνη της: ἂμα φθάσῃ εἰς τὸν ποῦντον, τὸ κάτω μέρος τοῦ καταρράκτου, δαγκώνει τὴν οὐράν της, κουλουριάζεται καὶ ἐκσφενδονίζεται πρὸς τὰ ἐπάνω, διατρυπῶσα ὡς βέλος τὴν σούδαν τῶν νερῶν.

Τὸ ψάρευμα τῆς πέστροφας είναι τὸ προσφιλέστερον Εύρυτανικὸν κυνήγιον. Ὁ Ἀσπροπόταμος καὶ οἱ παραπόταμοί του είναι γεμάτοι ἀπὸ τὸ ψάρι αὐτό, τὸ νοστιμώτατόν ὁχι μόνον τῶν ψαριῶν τῶν γλυκῶν νερῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν θαλασσινῶν. Τὸ κυνήγιόν της είναι πολύτροπον. Ἰδίως τὴν κυνηγοῦν μὲ δυναμίτιδα καὶ πυροφάνια. Ἀνάβουν τὴν νύκτα οἱ κυνηγοὶ ξηρὰ ξύλα καὶ μὲ αὐτὰ εἰς τὰς χεῖρας καταβαίνουν εἰς τὰς ὅχθας τοῦ ποταμοῦ. Τὰ ψάρια ζαλίζονται εἰς τὸ πολὺ φῶς καὶ χοροπηδοῦν. Τότε βουτοῦν οἱ κυνηγοὶ καὶ τὰ φονεύουν μὲ μαχαίρια. Είναι ποῦντοι, εἰς τοὺς

όποιούς ήμποροῦν νὰ συλλάβουν δέκα καὶ εἴκοσιν ὄκαδας ψαριῶν.

Ἄλλα ὑπάρχει καὶ ἄλλος τρόπος κυνηγίου καταστρεπτικώτερος καὶ τῆς δυναμίτιδος ἀκόμη. Ἀποστάζουν χυμὸν χλωρῶν καρυδοφλοιῶν ἢ γαλατσίδας (ἐνὸς κιτρίνου δηλητηριώδους ἄνθους). Τὸν χυμὸν τοῦτον ρίπτουν εἰς τὰ νερὰ τοῦ ποταμοῦ. Καὶ εἶναι τόσον δηλητηριώδη καὶ τὰ δύο αὐτά, ὥστε ἀμέσως νὰ γεμίζῃ ἡ ἐπιφάνεια τῶν ποταμῶν ἀπὸ νεκρὰ ψάρια. Τὸ εἶδος αὐτοῦ τοῦ κυνηγίου λέγεται σπλόϊσμα καὶ εἶναι εἰς μεγάλην χρῆσιν εἰς ὅλα τὰ χωρία τῶν Ἀγράφων. Εἰς αὐτὸ δέ φείλεται καὶ ἡ ἐλάττωσις τῆς πέστροφας κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη.

Μέγα μέρος τῆς καταστροφῆς δέ φείλεται καὶ εἰς τὴν ύλοτομίαν. Ἡ ξυλεία, ἡ ὅποια ρίπτεται εἰς τὰ ποτάμια, διὰ νὰ μεταφερθῇ δι’ αὐτῶν εἰς τὴν θάλασσαν, φοβίζει καὶ παρασύρει κατὰ κοπάδια τὰ ψάρια πρὸς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἀσπροποτάμου, ὅπου τὰ θανατώνουν τὰ ἀλμυρὰ νερά.

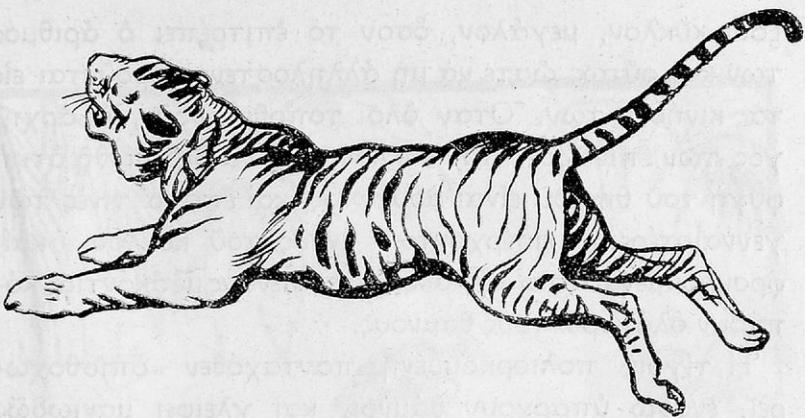
Μεγάλην ἐπίστης καταστροφὴν κάμνουν εἰς τὴν πέστροφαν αἱ πλήμμυραι, αἱ ὅποιαι μετὰ τὴν ύλοτομίαν τῶν δασῶν, εἶναι πολὺ συχναί. Ἡ πλήμμυρα σκοτώνει τὴν πέστροφαν, τὴν πνίγει, τὴν θάπτει ὑπὸ τὴν ἄμμον καὶ τὰ χαλίκια. “Οση σώζεται, ἀποσύρεται ἀπὸ τὰ θολὰ νερὰ πρὸς τὰς ὅχθας, διὰ νὰ βοσκήσῃ, καὶ ἔκει, ὅπως εἶναι ζαλισμένη, τὴν ἀναμένει ὁ διὰ τῆς μαχαίρας τοῦ κυνηγοῦ θάνατος.

Ἡ ἀτυχὴς πέστροφα, διὰ νὰ σώσῃ τὰ αὐγά της, ἀποσύρεται τὸν Μάρτιον ἀπὸ τὴν ὁρμητικὴν κοίτην

τῶν ποταμῶν εἰς τὰ ρηχά καὶ στάσιμα παρακλάδια· ἔκει εύρισκει ζέστην εύνοϊκήν διὰ τὰ αὔγα της. Πολλάκις ὅμως οἱ ἀμόρφωτοι κυνηγοὶ τὴν καταδιώκουν καὶ ἔκει, καθ' ἥν ἐποχὴν αὐτὴ φροντίζει νὰ πολλαπλασιάσῃ τὸ εἶδος καὶ νὰ αὔξῃσῃ τὴν τροφὴν τῶν ὄρεινῶν Εύρυτάνων.

Στ. Γρανίτσας

Η ΤΙΓΡΙΣ

I. Πώς προσβάλλουν τὴν τίγριν.

....Μολονότι εἶναι τόσον δυνατή καὶ ἐπίφοβος ἡ τίγρις, οἱ Ἀναμῖται (κάτοικοι τοῦ Ἀνάμ, τὸ ὄποιον εύρισκεται εἰς τὰ ΝΑ τῆς Ἀσίας) ἔχουν τὴν τόλμην νὰ τὴν προσβάλλουν ἐκ τοῦ πλησίον μὲ ἀκόντια.

Μόλις διαδοθῇ, ὅτι τίγρις ἀπήγαγεν ἄνθρωπον ἢ ζῶν τι κατοικίδιον, οἱ ἄνδρες τῶν πέριξ συναθροίζονται καὶ τίθεται ὑπὸ τὰς διαταγὰς γνωστοῦ κυνηγοῦ διὰ νὰ ἔξιλοθρεύσουν τὸ θηρίον.

Συνήθως ἡ τίγρις κατακλίνεται πλησίον τοῦ μέρους, ὃπου εύρισκονται τὰ ὑπόλοιπα τοῦ γεύματός της, ὥστε ἀμα ἀνακαλύψουν ταῦτα οἱ κυνηγοί, εἶναι σχεδὸν βέβαιοι ὅτι τὸ θηρίον, ὁ «αὐθέντης», δὲν εἶναι μακράν. Αὐθέντην ἡ παππούν δόνομάζουν οἱ αὐτόχθονες τὴν τίγριν ἐκ σεβασμοῦ.

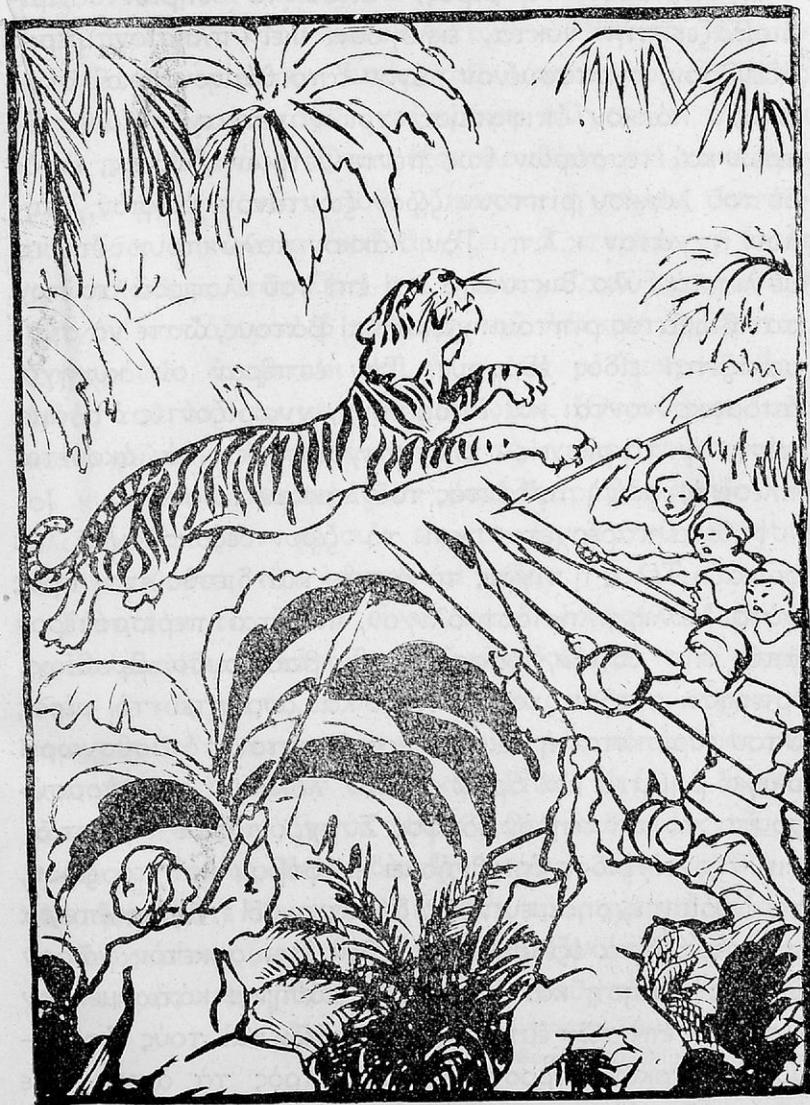
Ἄμα ἀνακαλυφθῇ τὸ κρησφύγετον τῆς τίγριδος, οἱ κυνηγοί, ἐνῷ πρὶν ἐβάδιζον ἀτάκτως, σχηματί-

ζουν κύκλον, μεγάλον, ὅσον τὸ ἐπιτρέπει ὁ ἀριθμός των καὶ οὕτως ὥστε νὰ μὴ ἀλληλοστενοχωροῦνται εἰς τὰς κινήσεις των. "Οταν ὅλοι τοποθετηθοῦν, ὁ ἀρχηγός των ἐπιθεωρεῖ τὸν κύκλον, διὰ νὰ βεβαιωθῇ ὅτι ἡ φυγὴ τοῦ θηρίου εἶναι ἀδύνατος, καὶ ἔπειτα τινὲς τῶν γενναιοτέρων εἰσέρχονται ἐντὸς τοῦ κύκλου, καί, φρουρούμενοι ἀπὸ ἄλλους ὠπλισμένους μὲ ἀκόντια, κόπτουν δλόγυρα τοὺς θάμνους.

Ἡ τίγρις πολιορκουμένη πανταχόθεν ὀπισθοχωρεῖ, ἐνόσῳ ὑπάρχουν θάμνοι, καὶ γλείφει μανιωδῶς τοὺς ὄνυχάς της, ἐτοιμαζομένη πρὸς τὸν ἔσχατον ἀγῶνα. Τέλος ἐκβάλλει φρικαλέον βρυχηθμὸν καὶ ὁρμᾶ μὲ λύσσαν. Ἐμέσως τὰ ἀκόντια ἀνυψοῦνται γύρω τῆς, τὸ πληγωμένον θηρίον πίπτει κατὰ γῆς καὶ οἱ κυνηγοὶ τὸ ἀποτελειώνουν. Συχνὰ ἡ θήρα δὲν τελειώνει τόσον ἐπιτυχῶς καὶ πολλοὶ ἀνδρες τίθενται ἐκτὸς μάχης. Ἀλλὰ τὰ τουφέκια ἀπαγορεύονται εἰς τὸ Ἀνάμ καὶ οἱ Ἀναμῖται εἶναι ἡναγκασμένοι νὰ μεταχειρίζωνται τὰ ἔλεεινὰ ἀκόντιά των ἐναντίον τοῦ τρομεροῦ ἔχθροῦ, ὁ ὅποιος διαρρηγνύει τοὺς φράκτας, διὰ νὰ ἀπαγάγῃ τὰ ζῷα, καὶ ἀρπάζει ζῷα καὶ ἀνθρώπους ἀπὸ τὰς ὁδοὺς τῶν χωρίων, ἀπὸ τὰς θύρας τῶν κατοικιῶν καὶ ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸν ἀκόμη τῶν οἰκιῶν!....

2. Πῶς συλλαμβάνεται ἡ τίγρις.

Εἰς τὴν νῆσον Ἱάβαν θηρεύουν τὴν τίγριν κατὰ τὰς γνωστὰς μεθόδους, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον προσπαθοῦν νὰ τὴν συλλάβουν ζωντανήν. Πρὸς τοῦτο, ἀφ' οὗ

Αμέσως τὰ ἀκόντια ἀνυψοῦνται γύρω της....

ἀναγνωρίσουν τὸ μέρος, ὅπου τὸ θηρίον περιδιαβάζει τὴν νύκτα, ἐκλέγουν ἐκεῖ πλησίον μέρος ἄδενδρον, σκεπασμένον μόνον ἀπὸ θάμνους, καὶ σκάπτουν λάκκον ἐπιφανείας τριῶν τετραγωνικῶν μέτρων καὶ τεσσάρων ἔως πέντε μέτρων βάθους, ἐντὸς δὲ τοῦ λάκκου ρίπτουν ζῷον ζωντανόν, ἐρίφιον, σκύλον ἢ γάταν κ.λ.π. Τὸν λάκκον καλύπτουν ἐπειτα μὲ λεπτὰ ξύλα δικτυωτὰ καὶ ἐπὶ τοῦ ἐλαφροῦ τούτου σανιδώματος ρίπτουν χῶμα καὶ βάτους, ὥστε νὰ σχηματίζεται εἶδος ἐδάφους. Τὴν ἑσπέραν οἱ κυνηγοὶ ἀπομακρύνονται καὶ ἐνεδρεύουν, γνωρίζοντες ὅτι ἄμα πέσῃ ἡ τίγρις εἰς τὴν παγίδα, δὲν θὰ ἀκούεται πλέον ἡ φωνὴ τοῦ ἐντὸς τοῦ λάκκου ζώου.

Ἡ ὥρα παρέρχεται καὶ τὸ ζῷον ἐξακολουθεῖ νὰ φωνάζῃ. Τέλος ἡ τίγρις τὸ ἀκούει καὶ διευθύνεται πρὸς αὐτό. Μόλις πλησιάσῃ ὅλιγον, ἐλκύεται περισσότερον ἀπὸ τὴν ὁσμήν, ὁσφραίνεται βαδίζουσα βραδέως, ἔρπουσα σχεδόν, καὶ ἐξετάζει καὶ ἀναζητεῖ τὸ μέρος ὅπου εύρισκεται ἡ λεία. Τέλος ἵσταται, ὀπισθοχωρεῖ ὅλιγα βήματα καὶ ὁρμᾷ εἰς τὸν λάκκον συμπαρασύρουσα τὸ ἀπατηλὸν ἐδαφος. Συγχρόνως μὲ τὴν πτῶσιν τῆς τίγριδος ἀποθνήσκει ἐκ φόβου καὶ τὸ ζῷον, τὸ ὅποιον ἔχρησίμευεν ως δόλωμα. Ἡ τίγρις ἐπειτα προσπαθεῖ νὰ ἐξέλθῃ, ἀλλὰ δὲν ἔχει ἀρκετὸν χῶρον διὰ νὰ ὁρμήσῃ καὶ ἐπὶ τέλους κάθηται κάτω μὲ τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τῶν ἐμπροσθίων ποδῶν καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς διαρκῶς προσηλωμένους πρὸς τὰ ἄνω. Τότε πλησιάζει ὁ κυνηγὸς καὶ τὴν πυροβολεῖ χωρὶς ἐκείνη νὰ κινηθῇ διόλου.

"Οταν θέλουν νὰ τὴν συλλάβουν ζωντανήν, καταβι-
βάζουν εἰς τὸν λάκκον ἕνα κλωβὸν ἀπὸ κάλαμον
μπαμπού, ἀνοικτὸν μόνον κάτωθεν. "Επειτα, ὀλίγον
κατ' ὀλίγον, ρίπτουν ἐντὸς τοῦ λάκκου, τὸ χῶμα τὸ
ὅποιον ἔχουν ἐκσκάψει καὶ κρύψει ὀλίγον τι παρέκει
ὑπὸ τοὺς θάμνους. "Οταν ἔξακολουθήσῃ ἐπί τινα και-
ρὸν[¶] ἡ βροχὴ αὔτη τοῦ χώματος, ἡ τίγρις ἀνυπο-
μονοῦσα σηκώνεται καὶ ἀρχίζει νὰ στρέφεται ἐντὸς
τοῦ κλωβοῦ, πατοῦσα τὸ χῶμα οὕτω πως, ὥστε
ὀλίγον κατ' ὀλίγον ὁ πυθμὴν τοῦ λάκκου ὑψώνεται.
Συγχρόνως ἀναβαίνει καὶ ἡ τίγρις μὲ τὸν κλωβόν,
ἐντὸς τοῦ ὅποιου μένει αἰχμάλωτος. "Οταν ἡ φυλακὴ
καὶ ὁ φυλακισμένος φθάσουν εἰς τὸ χεῖλος τοῦ λάκκου,
οἱ κυνηγοὶ προσαρμόζουν μακράς ράβδους εἰς τὸν
κλωβὸν καὶ τὸν φέρουν εἰς τὸ ὄψος τοῦ ἐδάφους
ἀπογειμίζοντες τὸν λάκκον μὲ χῶμα.

Τότε, ἐὰν τὸ ζῷον εἶναι πολὺ ἐπίφοβον, σπρώ-
χνουν σανίδωμα κάτωθεν τοῦ κλωβοῦ καὶ τὸν σηκώ-
νουν μὲ τὰς χεῖρας, εἰ δὲ μὴ ἀναγκάζουν τὴν τίγριν νὰ
προχωρῇ ὥθιοῦντες τὸν κλωβὸν πρὸς τὰ ἐμπρὸς καὶ
καταθέτοντες αὔτὸν κατὰ γῆς, ὅταν τὸ ζῷον δεικνύῃ
σημεῖα ἔξαψεως. Ἐντὸς τοῦ κλωβοῦ ἡ δύναμις τῆς τί-
γριδος χάνεται, διότι δὲν ἔχει τόπον ἀρκετὸν διὰ νὰ
ὅρμήσῃ, οὔτε δύναται νὰ ἐγγίσῃ τὸ μπαμπού, διότι ἐκ
φύσεως οἱ τρομεροὶ ὄνυχές της αἰσθάνονται ἀποστρο-
φὴν πρὸς τὸν λεῖον φλοιὸν αὔτοῦ τοῦ καλάμου.

('Απὸ τὰ «Ἀνέκδοτα Ζῷων» τοῦ Συλλό-
γου πρὸς διάδοσιν Ὀφελίμων Βιβλίων)

Δ.' ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΝ ΖΩΗΝ

Ο ΝΑΥΤΗΣ ΕΝ ΤΡΙΚΥΜΙΑ

Μαύρ' ή δύψις τῶν νεφῶν
καὶ ὁ πόντος μαῦρος,
ἄγριος λυσσᾶ τυφών,
νότος πνέει λάθρος.
Τίς τὸν ναύτην ὀδηγεῖ
ὅπου μειδιᾷ ἡ γῆ;
Σὺ ὁ πατήρ
γενοῦ αὐτοῦ σωτήρ.

Σὺ τῆς κτίσεως Θεὸς
Πλάστα μου, ἀπάσης,
Σὺ Δεσπότης κραταιὸς
Πόντου καὶ θαλάσσης·
Κύριος παντοῦ παρὼν
τῶν ἀνέμων καὶ καιρῶν!
Σὺ ὁ πατήρ
γενοῦ αὐτοῦ σωτήρ.

Σὺ τοῦ νότου τὴν πνοὴν
σβέσον μὲν σου πνεῦμα
καὶ τοῦ ναύτου τὴν ζωὴν
σῶσον μὲν σου νεῦμα.
Ἡ εὐγνώμων του ψυχὴ
Θὰ ὑμνῇ ἐν προσευχῇ:
Σὺ ὁ πατήρ
ἐγένου ὁ σωτήρ.

"Αγγελος Βλάχος

ΤΟ ΝΑΥΤΟΠΟΥΛΟΝ

Πέντε μῆνας τώρα λείπει εἰς τὰ ξένα τὸ ναυτόπουλον· σωστοὺς πέντε μῆνας ἄχ! πόσον ἐπεθύμησε τὴν πατρίδα του!

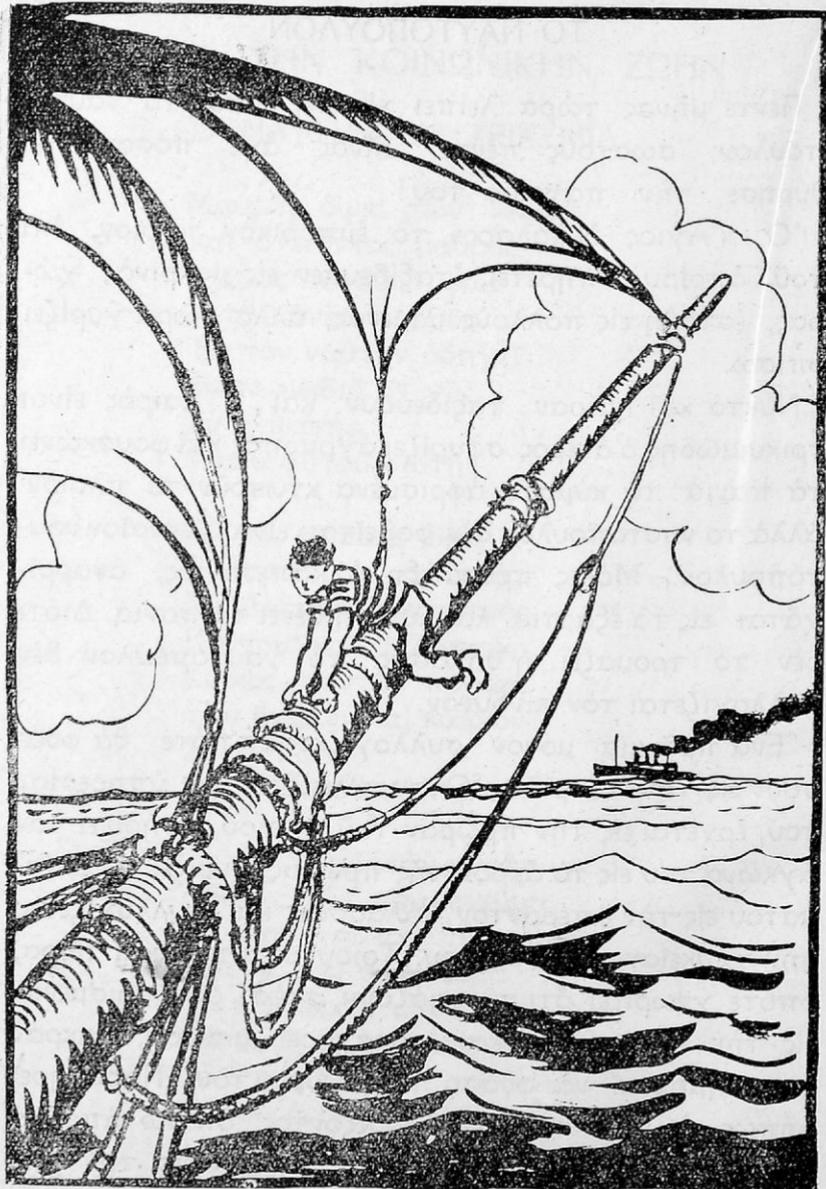
‘Ο «Ἄγιος Νικόλαος», τὸ ἐμπορικὸν πλοῖον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὑπηρετεῖ, ἐταξίδευσεν εἰς μακρινὰς χώρας, ἐστάθη εἰς πολλοὺς λιμένας, ἀλλὰ τώρα γυρίζει ὅπιστω.

Νύκτα καὶ ἡμέραν ταξιδεύουν καὶ ὁ καιρὸς εἶναι τρικυμιώδης, ὁ ἄνεμος σφυρίζει ἀγριωπὸς καὶ φουσκώνει τὰ πανιά· τὰ κύματα ἀφρισμένα κτυποῦν τὸ πλοῖον· ἀλλὰ τὸ ναυτόπουλον δὲν φοβεῖται· εἶναι γενναῖον ναυτόπουλον. Μόλις προστάξῃ ὁ καπετάνιος, ἀναρριχᾶται εἰς τὰ ἔξαρτια καὶ λύνει ἢ δένει τὰ πανιά. Διότι δὲν τὸ τρομάζει ἢ θάλασσα τὸ ναυτόπουλον· δὲν συλλογίζεται τὸν κίνδυνον.

Ἐνα πρᾶγμα μόνον συλλογίζεται: πότε θὰ φθάσουν εἰς τὴν πατρίδα. “Οταν τελειώσῃ τὴν ὑπηρεσίαν του, ἔρχεται εἰς τὴν πρῶραν τοῦ πλοίου, στηρίζει τὸν ἀγκῶνα του εἰς τὸ ἄκρον τῆς πρῷρας, βυθίζει τὸ βλέμματου εἰς τὴν ἀπέραντον θάλασσαν καὶ συλλογίζεται τὴν γλυκεῖαν πατρίδα του. Τοιουτοτρόπως καὶ τώρα, ὅπότε γνωρίζει ὅτι πλησιάζουν, στέκει ἀκουμβισμένον εἰς τὴν ἴδιαν θέσιν καὶ παρατηρεῖ μακράν, μακράν ὅσον ἡμπορεῖ νὰ φθάσῃ τὸ βλέμμα του. Παρατηρεῖ μήπως εἰς τὴν ἄκραν τοῦ ὁρίζοντος, ὅπίσω ἀπὸ τὰ σύννεφα, διακρίνῃ τὰ γνώριμα ἀκρογιάλια τοῦ χω-

«Ταξίδια» Ἀναγνωστικὸν καθαρευούστης Ε' Δημοτικοῦ "Εκδ. Β'.

6

Ανδειριχαται εις τὰ ἔξαρτια καὶ λύνει ἡ δένει τὰ πανιά....

ριοῦ του, τὸν οἰκίσκον του, ὅπου τὸν περιμένουν· ἡ χήρα μήτηρ του καὶ τὰ δόρφανὰ ἀδελφάκια του. Καὶ ἔρχονται δάκρυα εἰς τὰ μάτια του.

Πέντε μῆνας τώρα λείπει εἰς τὰ ξένα· ὅχι! πότε τέλος πάντων θὰ φθάσῃ; Μὲ ποίαν λαχτάραν θ' ἀναβῆ τὴν μικρὰν κλίμακα τῆς οἰκίας των καὶ θὰ ὄρμήσῃ εἰς τὴν ἀγκάλην τῆς μητρός του καὶ τῶν ἀδελφῶν του! Καὶ ἔπειτα τὸ βράδυ, πλησίον τῆς ἑστίας, εἰς τὴν ὁποίαν θὰ λάμπῃ ζεστὴ ἥ φωτιά, ἐνῷ ὅλοι θὰ εἶναι τριγύρω του θὰ τοὺς διηγηθῇ εἰς ποια μέρη ἐταξίδευσε, ποια καὶ πόσα πράγματα εἶδεν εἰς τοὺς μακρινοὺς ἐκείνους τόπους. Εἶναι πολὺ ώραῖοι οἱ τόποι ἐκεῖνοι, ἀλλ' ὅχι διὰ τὸ ναυτόπουλον· διὰ τὸν ξενητευμένον, ὁ ὅποιος ἔχει ἀγαπημένα πρόσωπα καὶ τὸν περιμένουν, ποτὲ δὲν εἶναι ώραία ἥ ξενητειά.

Πότε, πότε φθάσῃ; Τὸ περισσότερον βιάζεται νὰ φθάσῃ καὶ δι' ἄλλον λόγον· μὲν ἐν μέρος ἀπὸ τὰ χρήματα τοῦ μισθοῦ του ἔχει ἀγοράσει δι' ὅλους κάτι τι. Διὰ τὸ ἐν ἀδελφάκι του ἐν ζεῦγος παπούτσια, διὰ τὸ ἄλλο ἐν ώραῖον καπέλον, διὰ τὴν μικράν του ἀδελφὴν ἐν χρωματιστὸν μανδήλιον τῆς κεφαλῆς καὶ διὰ τὴν μητέρα του ὀλίγους πήχεις ὑφάσματος νὰ ράψῃ νέον φόρεμα. Μὲ ποίαν χαρὰν θὰ δώσῃ εἰς τὸν καθένα τὸ δῶρον του, καὶ μὲ ποίαν χαρὰν θὰ τὸ δεχθοῦν!

Καὶ ἔπειτα, ἐνῷ ἥ μητέρα του θὰ τὸν ἀσπάζηται τρυφερά, ἐκεῖνος θὰ βγάλῃ ἀπὸ τὴν τσέπην τοῦ πανταλονιοῦ του, δεμένα εἰς ἓνα κόμβον τοῦ μανδήλιού του, καὶ τὰ χρήματα, τὰ ὅποια τοῦ ἔμειναν καὶ θὰ-

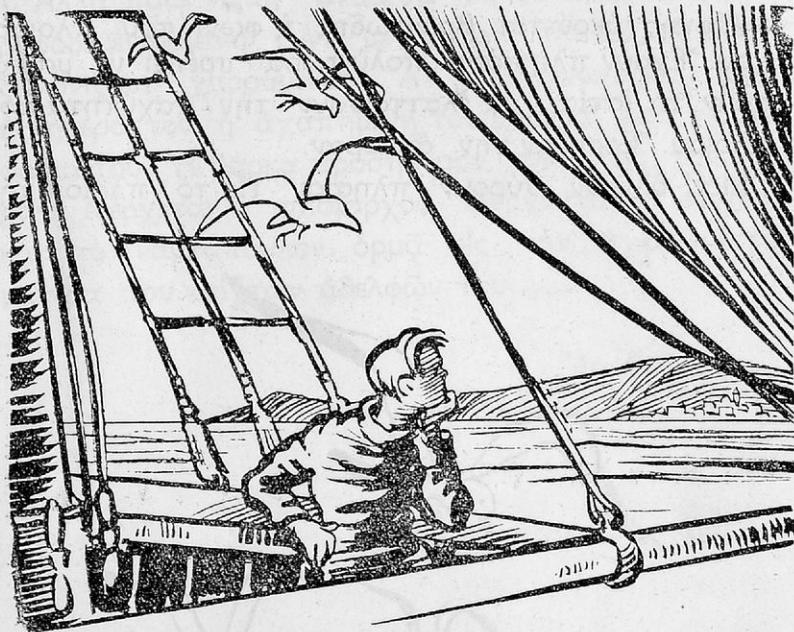
τὰ δώσῃ εἰς τὴν μητέρα του ν' ἀγοράσῃ ὅ, τι χρειάζεται διὰ τὴν συντήρησίν των.

Ἐνῷ εἰς αὐτὰ ἔχει τὸν νοῦν του τὸν ναυτόπουλον, κοιτάζει πάντοτε πρὸς τὸ ἄκρον τῆς θαλάσσης, ἐκεῖ ὅπου γνωρίζει ὅτι κεῖται τὸ ἀγαπημένον του χωρίον. Καὶ νά! τὰ σύννεφα, τὰ ὅποια ἀπέκρυπτον ἔως τώρα τὸ ἄκρον τοῦ ὁρίζοντος, φεύγουν διωγμένα ἀπὸ τὸν ἄνεμον καὶ ἔξαφνα διακρίνει τὴν πολυπόθητον ἀκτήν. Ἀ! πῶς κτυπᾷ τώρα ἡ καρδία του! Ἐφθασαν τέλος πάντων!

Ίδοὺ ξεχωρίζει ἡ κορυφὴ τοῦ προφήτου Ἡλία καὶ μετ' ὀλίγον θὰ φανῇ καὶ τὸ ἀσπρὸν ἐκκλησιδάκι τοῦ ἄγίου μὲ τὰ σπιτάκια τοῦ χωρίου του σκορπισμένα πρὸς τὸν κατήφορον ἔως τὴν θάλασσαν. Δὲν βλέπει κανέναν ἀκόμη ἀπὸ τὰ σπιτάκια τὸν ναυτόπουλον, ἀλλὰ γνωρίζει ὅτι εἶναι ἐκεῖ, καὶ τὰ μάτια του στηλώνονται μὲ προσοχὴν καὶ προσπαθοῦν νὰ τὰ διακρίνουν.

Πόσον ἀργὰ νομίζει ὅτι προχωρεῖ τὸ καράβι! "Ἄς ἡμποροῦσε τὸν ναυτόπουλον νὰ εἶχε πτερά· ἀς ἡμποροῦσε νὰ ἥτο ἔνας ἀπὸ τοὺς γλάρους, οἱ ὅποιοι ἥλθον νὰ τοὺς ὑποδεχθοῦν, νὰ πετάξῃ χωρίς ἀναπνοὴν πρὸς ἐν ἀσπρῷ σημεῖον, ἐκεῖ κοντὰ εἰς τὴν παραλίαν, ὅπου δὲν βλέπει ἀκόμη τὴν οἰκίαν του, ἀλλὰ τὴν μαντεύει!"

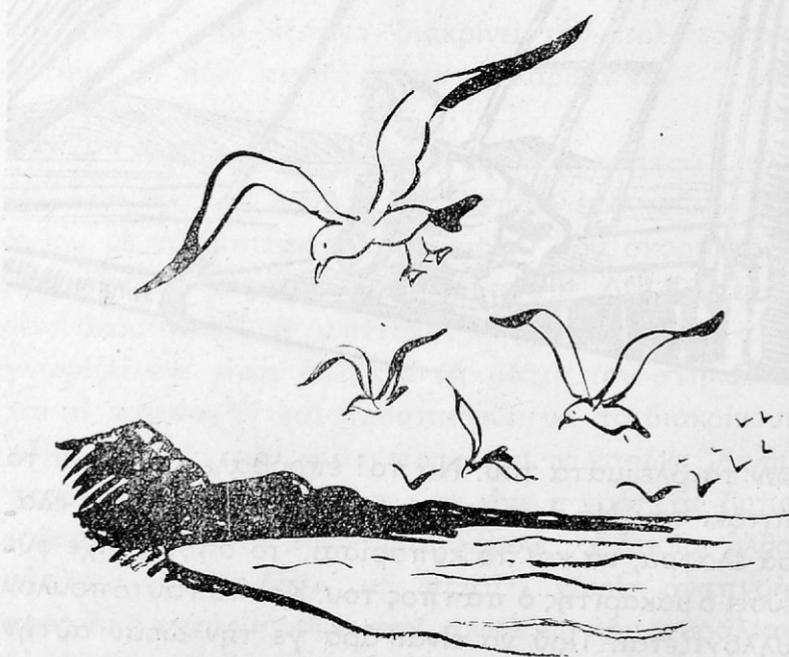
Τὸ πλοῖον προχωρεῖ ὀλονέν, προχωρεῖ, καὶ ἡ ἀπόστασις ὀλιγοστεύει. Νά, ἐφάνη ἡ ἐκκλησία, ἥρχισαν νὰ ξεπροβάλλουν τώρα μία μία, λευκαὶ ὡς πρόβατα εἰς τὴν πεδιάδα, αἱ οἰκίαι τῶν χωρικῶν. Δάκρυα ἀναβλύζουν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ μικροῦ καὶ θολώ-

νουν τὰ βλέμματά του. Νά το! ἐπρόβαλε τώρα καὶ τὸ σπιτάκι του. Νά ἡ καπνοδόχος, ἡ ὁποία καπνίζει ἐλαφρὰ ἐλαφρά, νά καὶ τὸ κυπαρίσσι, τὸ ὅποιον εἶχε φυτεύσει δικαρίτης διπάππος του. Καὶ τὸ ναυτόπουλον συλλογίζεται: Ποῦ νὰ είναι ἄρα γε τὴν ὥραν αὐτὴν οἱ ἴδιοι του; Ἡ μητέρα του θὰ ύφαίνη εἰς τὸν ἀργαλειόν. Ἡ μήπως ἔμαθον ὅτι ἐμβαίνει εἰς τὸν λιμένα τὸ πλοϊον; Τότε θὰ είναι εἰς τὸ παράθυρον τῆς τραπεζαρίας πρὸς τὴν θάλασσαν. Καὶ τὸ ναυτόπουλον καθαρίζει τὰ μάτια του, διευθύνει τὰ βλέμματά του πρὸς τὰ παράθυρα τῆς οἰκίας του καὶ προσπαθεῖ νὰ διακρίνῃ.

Αἴφνης ἀκούεται βροντώδης ἢ φωνὴ τοῦ πλοιάρχου. Ἐχουν πλησιάσει πολὺ τώρα· πρέπει νὰ μαζεύσουν τὰ ίστια, νὰ ἐλαττώσουν τὴν ταχύτητα τοῦ πλοίου. Ἔρριψαν τὴν ἄγκυραν.

Μετ' ὀλίγον σύρουν πλησίον εἰς τὸ πλοῖον τὴν

λέμβον, ἐμβαίνει ὁ πλοίαρχος καὶ τρεῖς ναῦται, πηδᾶτελευταῖον καὶ τὸ ναυτόπουλον εἰς αὐτήν. Κάθηται εἰς τὸν πάγκον στρέφει διαρκῶς πρὸς τὴν παραλίαν, ὅπου ἥρχισαν ἡδη νὰ μαζεύωνται μερικοὶ ἀνθρωποι.

Πῶς ἀνησυχεῖ τώρα!.... Εἶναι ἀρά γε ὅλοι καλὰ εἰς τὸ σπιτάκι τους; Μὴν ἔπαθε κανεὶς τίποτε;

Αλλὰ ποία εἶναι, ἀνάμεσα εἰς τὸ πλῆθος, ἡ μαυροφορεμένη ἐκείνη γυνὴ μὲ τὰ τρία παιδιά, τὰ δόποια ξεφωνίζουν χαρούμενα; Ἀ! τοὺς γνωρίζει! Εἶναι ἡ μητέρα του, ἡ ἀγαπημένη του μητέρα καὶ τ' ἀδελφάκια του. Ἡ βάρκα προσήγγισε πλέον εἰς τὴν ξηράν· ἔξερχεται δὲ πλοιάρχος, ἔξερχονται οἱ ναῦται, καὶ τὸ ναυτόπουλον ὅρμᾶ εἰς τὴν ἀγκάλην τῆς μητέρα του καὶ τῶν ἀδελφῶν του.....

**Αρ. Κουρτίδης*

ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΝΟΣ ΧΩΡΙΟΥ

Εύρισκεται εἰς τοὺς πρόποδας ἐνὸς βουνοῦ εἰς τὴν ἄκραν παλαιοῦ δάσους, τοῦ ὅποίου τὰ δένδρα, πυκνὰ καὶ συμμαζευμένα, ἐσκέπαζον τοὺς βράχους, τὰ ρεύματα καὶ τὰς κοιλότητας τοῦ ὅρους καὶ ἀνήρχοντο μέχρι τῆς κορυφῆς. Καὶ τὸ χωρίον ἐφαίνετο ὡς νὰ εύρισκετο περιμαζευμένον μέσα εἰς θωπευτικὴν καὶ φιλόστοργον ἀγκάλην, καὶ οἱ μικροὶ καὶ λευκοὶ οἰκίσκοι του, προβάλλοντες ἀνὰ μέσον τῶν παχυσκίων δένδρων, ἀπετέλουν ἀληθῶς μαγευτικὸν θέαμα.

Κατὰ τὸ θέρος τὸ φιλόστοργον δάσος ἐμετρίαζε τὴν καυστικὴν πνοὴν τῶν ἀνέμων. Καὶ ἡ κατάξηρος γῆ τῶν πέριξ ἀγρῶν ἐδροσίζετο ἀπὸ τὰ ἀφθονα νερὰ τῶν πηγῶν, τὰ ὅποια ἀκούραστα ἔρρεον ἀπὸ τὰς προεξοχὰς καὶ τοὺς βράχους τοῦ δενδροσκεπασμένου ὅρους.

Ἡσαν εὔτυχεῖς τότε οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου. Ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ ἐνόμιζες ὅτι ἐβασίλευεν ἐκεῖ. Αἱ ἐσοδεῖαι των ἥσαν ἀφθονοι, καὶ σπανίως ὑπέφερον ἀπὸ καυστικούς ἀνέμους, ἀκόμη δὲ σπανιώτερον ἀπὸ τὴν ξηρασίαν. Ἡ ύγεια ἐβασίλευε παντοῦ. Τὰ παιδία, ζωηρὰ καὶ ροδοκόκκινα, ἔκαμναν εὐχάριστον ἐντύπωσιν εἰς τὸν ἐπισκέπτην διὰ τὸ εὔχαρι ήθος καὶ τὴν ζωηρότητά των, συγχρόνως δὲ καὶ διὰ τὴν ἡμερότητα τῶν τρόπων των.

Ἄν κατὰ τὸ θέρος, χάρις εἰς τὸ πολύτιμον δάσος, γλυκεῖα ἐπεκράτει δρόσος, καὶ ἀφθονα πάντοῦ ἔρρεον τὰ νερά, κατὰ τὸν χειμῶνα τὸ ψῦχος ἐμετριά-

ζετο. Οἱ παγεροὶ ἀνεμοὶ ἔχανον τὴν ὄρμητικότητά των, διότι εὔρισκον ἐμπόδιον τοὺς κορμοὺς τῶν δένδρων καὶ τὰ νερὰ τῶν βροχῶν διεσκορπίζοντο εἰς μυρίας λεπτὰς διακλαδώσεις. Ἀπερροφῶντο ἀπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς, ἢ ὅποια, ἀποτελουμένη ἀπὸ ἡμισαπισμένους λεπτοὺς κλάδους καὶ ἀπὸ φύλλα, ἐνήργει ὡς ἀληθὴς σπόγγος.

Οἱ εὐτυχεῖς κάτοικοι τοῦ χωρίο ο διόλου δὲν ἐφοβοῦντ τὸν σκληρὸν χαιρετισμὸν τοῦ βιορᾶ. Τὸ εὔεργετικὸν δάσος, χάρις εἰς τὰ ἄφθονα νερά, διὰ τῶν ὅποιων ἐποτίζοντο οἱ ἄγροι των, χάρις εἰς τὴν προφύλαξιν τῶν ἐσοδειῶν των ἀπὸ βιαίους ἀνέμους καὶ ὄρμητικοὺς χειμάρρους, τοὺς καθίστα καὶ ἀρκετὰ πλουσίους, ὥστε νὰ φοροῦν κατάλληλα χειμερινὰ ἐνδύματα. Χάρις δὲ εἰς τὰ ξηρὰ ξύλα καὶ τοὺς χονδροὺς καταπίπτοντας κλάδους εἶχον νὰ διαθέτουν ἄφθονον ύλικὸν καύσεως καὶ νὰ θερμαίνωνται κατὰ τὴν ψυχρὰν τοῦ χειμῶνος ἐποχήν.

Ἄποφρὰς ὅμως ἡμέρα ἀνέτειλε διὰ τὸ εὔστυχὲς χωρίον. Ἡλθον πρωίαν τινὰ μερικοὶ ἀνθρακοποιοὶ καὶ ἐθάμβωσαν τοὺς χωρικοὺς μὲ τὰς χρηματικάς των προσφοράς. Τοὺς ἐδελέασαν μὲ τὰ κέρδη, τὰ ὅποια θὰ ἐπραγματοποίουν, ἐὰν τὸ δάσος ἐκεῖνο, τὸ κατὰ τὰ λόγια των ἄχρηστον, τὸ ἀδίκως καταλαμβάνον τόσους ἄγρούς, ἐκόπτετο καὶ μετεμορφώνετο εἰς κάρβουνα.

Καὶ ἀφῆκαν οἱ χωρικοὶ νὰ σφαγιασθῇ ὁ προστάτης των. Ὁ μαγευτικὸς πράσινος πέπλος, ὁ ὅποιος ἐκάλυπτεν ὅλας τὰς ἀσχημίας τοῦ ὄρους, ἀνεσύρθη καὶ

έξηφανίσθη. Καὶ τὴν ὥραίαν, τὴν συνεχῆ, τὴν καταπράσινον καὶ θάλλουσαν ἐπιφάνειαν διεδέχθη ἡ γεροντικὴ ὄψις τοῦ βουνοῦ μὲτὰς τὰς ρυτίδας καὶ

σχισμάς της, μὲ τὰς φάραγγας καὶ τοὺς βράχους τῆς.

Δυστυχῶς τὸ κακούργημα δὲν ἀφέθη ἡμιτελές. Ἐὰν τούλαχιστον ἀπηγόρευον τὴν βοσκὴν εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ κοπτέντος δάσους, τὰ κολοβωθέντα δένδρα θὰ ἐπραγματοποίουν τὸν πόθον, δ ὅποιος ἐνεψύχωνε τὸ ὑπολειφθὲν λείψανον τοῦ κορμοῦ των καὶ ἐκυκλοφόρει εἰς τὰς ρίζας των. Θὰ ηὔξανον καὶ πάλιν, θὰ ὕψωνον πρὸς τὸν οὐρανὸν τοὺς κορμούς των καὶ πάλιν, θὰ ἔθωπεύοντο ἀπὸ τὸ γλυκὺ τοῦ ἥλιου φῶς καὶ τὸ ἀπαλὸν τῆς αὔρας φύσημα. Ἀλλ' ἡ βάρβαρος καταστροφὴ ἐπρεπε νὰ συντελεσθῇ! Ἀφέθησαν αἱ αἰγες καὶ τὰ πρόβατα καί, μόλις ἀνεφαίνετο ὁ τρυφερὸς βλαστός, ἀμέσως κατετρώγετο ἀπὸ τὰ ἀδηφάγα ζῶα. Καὶ ἐκεῖ ὅπου ἄλλοτε μὲ σφρίγος καὶ μὲ δύναμιν ἀνεπτύσσετο ζωὴ καὶ βλάστησις, μετὰ εἴκοσιν ἔτη ἔβασίλευεν ἐρήμωσις καὶ καταστροφή.

Τὰ ὕδατα τῶν βροχῶν ὁρμητικῶς ἐκυλίοντο ἐπάνω εἰς τὰς ράχεις τοῦ βουνοῦ, καὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἔξεπλυναν τὸ λεπτὸν στρῶμα τῆς φυτικῆς γῆς, τὸ ὅποιον ἐκάλυπτε τὴν πετρώδη ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδρους. Καὶ οὕτως ἐγυμνώθησαν ἐντελῶς οἱ βράχοι καὶ πᾶσα ἐλπὶς βλαστήσεως ἔξελιπε. Τὰ ὕδατα, τὰ ὅποια ἄλλοτε ἀπερροφῶντο ἀπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ δάσους καὶ ἐσυνάζοντο εἰς ὑπογείους ρωγμὰς καὶ δεξαμενάς, καὶ ἀπὸ ἐκεῖ ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἔξεχύνοντο διὰ μυρίων πηγῶν παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ βουνοῦ, σήμερον τρέχουν ἐπάνω εἰς τὴν ἀδιαπέραστον ἐπιφάνειαν τοῦ βράχου. Κατέρχονται δὲ ὁρμητικῶς καὶ σχηματίζουν χειμάρρους καὶ ξηροποτάμους, παρασύρουν λίθους χονδρούς,

ἀνασκάπτουν τοὺς κάτω ἀγροὺς καὶ τοὺς σκεπάζουν μὲ τὰ χαλίκια, τὰ ὅποια κατὰ τὴν πορείαν τῶν παρασύρουν.

Τὰς εὐεργετικὰς λοιπὸν πηγὰς διεδέχθησαν οἱ καταστρεπτικοὶ χείμαρροι. Τὴν εὐχάριστον καὶ δροσερὰν τοῦ ἔαρος αὔραν διεδέχθη καυστικός λίψ. Τὸν χειμῶνα δὲ ὄρμητικός καὶ παγερὸς βορρᾶς δὲν μετριάζεται πλέον ἀπὸ τὸ ἀδιαπέραστον προτείχισμα τῶν χιλιάδων χονδρῶν κορμῶν. Καὶ τὰ πρὸς θέρμανσιν ξύλα λείπουν, καὶ ὁ κάτοικος τοῦ χωρίου μας πεινᾷ καὶ κρυώνει.

Μετενόησαν οἱ δυστυχεῖς καὶ ἔκλαυσαν, ἀλλ' ἦτο πλέον ἀργά. Στερηθέντες τὰς ἀφθόνους πηγὰς των, καίονται κατὰ τὸ θέρος ἀπὸ τὴν τρομερὰν θερμότητα, τὴν ὅποιαν ἐξοποστέλλουν οἱ πυρακτωμένοι γυμνοὶ βράχοι τοῦ βουνοῦ. Παγώνουν κυριολεκτικῶς τὸν χειμῶνα καὶ πνίγονται ἀπὸ τὰ νερὰ τῶν ὄρμητικῶν χειμάρρων.

Ἐννόησαν τότε πολὺ ἀργά ὅτι τὸ δένδρον εἶναι δὲ φιλόστοργος οἰκονόμος, δὲ ἐναποθηκεύων ἐν πολυτιμότατον διὰ τὸν ἄνθρωπον κεφάλαιον, τὸ ὕδωρ, καὶ ἀποδίδων αὐτὸν ὀλίγον κατ' ὀλίγον. Καὶ ὅτι αὐτὸν εἶναι ἐπίσης δὲ θαυμασιώτερος μετριαστῆς τῆς πνιγηρᾶς θερμότητος καὶ τοῦ παγεροῦ ψύχους, καθὼς καὶ τὸ δραστηριώτερον ἀντιφάρμακον ἐναντίον τῶν μολυσμάτων.

Δ. Γεηγοριάδης

Ο ΕΡΗΜΙΤΗΣ

“Ανθρωπός τις ἥτο πολὺ ὁξύθυμος. Ἐκ μηδαμινῆς ἀφορμῆς ὡργίζετο, ἐκραύγαζε καὶ διεπληκτίζετο πρὸς πάντας. Ὁσάκις δὲν εὔρισκε τὰ πράγματά του ἐκεῖ, ὅπου ἤθελε νὰ εἴναι, ἢ ὁσάκις δὲν εὔρισκε τὸ φαγητὸν ἔτοιμον, ὅτε ἐπείνα, ὡργίζετο κατὰ τῆς μητρός του, ἐφώναζε καὶ διεπληκτίζετο πρὸς αὐτήν. Ὁσάκις ἀντέλεγέ τις, ὡργίζετο, καὶ διεπληκτίζετο πρὸς αὐτόν. Ὁσάκις ἐκάλει τὸν ὑπηρέτην, καὶ δὲν ἤρχετο ἀμέσως, ὡργίζετο, ἐφώναζε καὶ ὕβριζεν αὐτόν. Μετενόει μὲν ἐπειτα, ἀλλὰ πιοτὲ δὲν προσεπάθει νὰ διορθωθῇ. Ἐνόμιζεν ὅτι ὄλοι οἱ ἄνθρωποι ἥσαν κακοὶ καὶ αὐτὸς μόνον ἥτο καλός· ὅτι ὄλοι πταίουν καὶ αὐτὸς μόνον δὲν πταίει.

«”Αν μὲ ἄφηνον ἥσυχον οἱ ἄνθρωποι», ἔλεγε, «δὲν θὰ ἔθυμωνον πιοτέ. Ἀλλ’ εἴναι κακοὶ καὶ πάντοτε μὲ ἐνοχλοῦν. Θὰ φύγω καὶ ἐγὼ ἐκ τοῦ κόσμου καὶ θὰ ὑπάγω εἰς ἔρημον δάσος καὶ θὰ γίνω ἐρημίτης· ἔκει οὔτε θὰ ἀκούω, οὔτε θὰ βλέπω κανένα καὶ τότε δὲν θὰ ὄργιζωμαι πλέον».

“Εφυγε λοιπὸν ἐκ τοῦ κόσμου καὶ μετέβη εἰς τι δάσος. Ἐκεῖ εύρισκει τόπον τινὰ διαρρεόμενον ὑπὸ ὕδατος καὶ ἀποφασίζει νὰ κτίσῃ καλύβην καὶ νὰ μείνῃ ἔκει διὰ παντός. ”Ἐκοψεν ὄλιγα ξύλα καὶ ἤρχισε νὰ κτίζῃ αὐτήν.

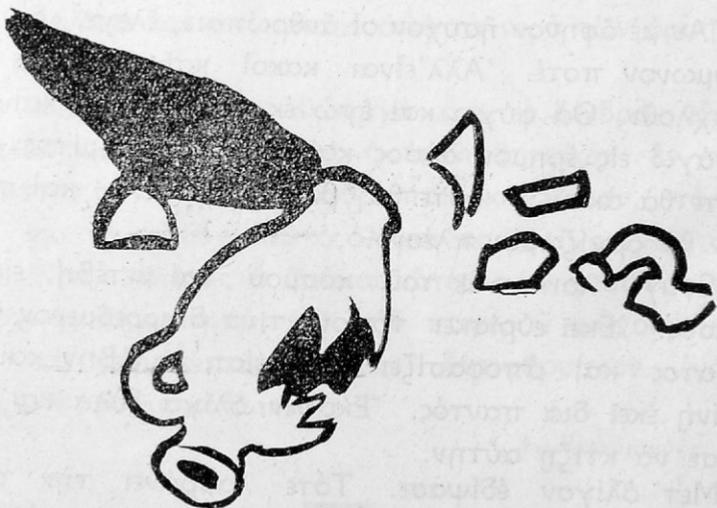
Μετ’ ὄλιγον ἐδίψασε. Τότε λαμβάνει τὴν στάμναν, τὴν φέρει εἰς τὴν πηγὴν καὶ τὴν τοποθετεῖ κάτωθεν ταύτης. Ἀλλ’ ἡ στάμνα δὲν εἶχε καλῶς το-

ποθετηθῆ καὶ ἀνετράπη. Τὴν τοποθετεῖ ἐκ δευτέρου.
Μετ' ὄλιγον ἀνατρέπεται καὶ πάλιν.

Τότε ὁ ὄργιλος αὐτὸς ἄνθρωπος, ἀντὶ νὰ προσέξῃ
νὰ τοποθετήσῃ αὐτὴν στερεώτερον, ἔξω φρενῶν
λαμβάνει αὐτὴν εἰς τας χειράς του, τὴν κτυπᾷ εἰς τὸν
βράχον καὶ τὴν καταθραύει.

Ἄλλα, μόλις εἶδε τὰ θρύμματα κατὰ γῆς ἐσκορ-
πισμένα, συνέρχεται, ἐκπλήσσεται καὶ λέγει:

«Ὥ, τί ἀνόητος εῖμαι! Πάντοτε ἐνόμιζον, ὅτι πταί-
ουν οἱ ἄνθρωποι, ὅτε ὡργιζόμην, ὅλλα τώρα βλέπω
ὅτι οὐδεὶς πταίει. Μόνον ἔγὼ ὁ ἴδιος πταίω. Τώρα
εἴναι φανερὸν ὅτι οὐδόλως εἴναι ἀναγκαῖον νὰ εῖμαι
μακρὰν τοῦ κόσμου, νὰ εῖμαι ἐρημίτης. Θὰ ἐπιστρέψω
εἰς τὸν κόσμον καὶ θὰ φροντίσω διὰ παντὸς τρόπου
νὰ διορθωθῶ».

Η ΚΑΛΗ ΧΡΗΣΙΣ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΩΝ

Ζυλουργός τις, ጳν καὶ ἐκέρδιζεν ἐκ τῆς ἔργασίας του ἀρκετὰ χρήματα, ἵζη πολὺ λιτῶς. Καὶ αὐτὸς καὶ οἱ οἰκεῖοι του ἐνεδύοντο πολὺ ἀπλῶς καὶ ἀπέφευγον πολὺ ἐπιμελῶς πάντα τὰ περιττὰ ἔξοδα.

—Πῶς διαθέτεις τὰ ἄλλα χρήματα, τὰ ὅποια σοῦ περισσεύουν, καλέ μου γεῖτον; τοῦ εἴπε τότε γείτων του τορνευτής. ‘Ο ξυλουργὸς ἀπήντησε.

—”Ἄλλα μὲν πληρώνω διὰ χρέη μου, ἄλλα δὲ τοκίζω.

—”Α!, ἀνέκραξεν ὁ τορνευτής, ἀστειεύεσαι! Σὺ οὕτε χρέη ἔχεις οὔτε τοκιστὴς εἶσαι.

—Καὶ ὅμως εἶναι ἀληθὲς αὐτό, τὸ ὅποιον σοῦ λέγω, εἴπεν ὁ ξυλουργός. “Ἀκουσον τὰ χρήματα, τὰ ὅποια οἱ καλοί μου γονεῖς ἔξωδευσαν δι’ ἐμὲ ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς γεννήσεώς μου μέχρις ὅτου ἐμεγάλωσα, τὰ θεωρῶ ὡς χρέη τὰ ὅποια πρέπει νὰ πληρώσω. Τὰ δὲ χρήματα, τὰ ὅποια ἔγὼ ἔξοδεύω, ὅπως ἀναθρέψω τὰ τέκνα μου, τὰ θεωρῶ ὡς κεφάλαιον, τὸ ὅποιον θὰ μοῦ πληρώσουν ποτὲ ἐντόκως αὐτά, ὅταν γηράσω. Καθὼς δὲ οἱ γονεῖς μου ἔξωδευον ὅσα ἀπήτοῦντο ὅπως μὲ ἀναθρέψουν, οὕτω καὶ ἔγὼ ἔξοδεύω διὰ τὰ τέκνα μου. ”Οπως δὲ ἔγὼ θεωρῶ ὡς χρέος μου νὰ ἀνταποδώσω εἰς τοὺς γονεῖς μου τὰς εὔεργεσίας, μὲ τὰς ὅποιας μὲ εὔεργέτησαν, οὕτως ἐλπίζω ὅτι καὶ τὰ τέκνα μου θὰ ἀνταποδώσουν εἰς ἐμὲ τὸ ἴδιον αὐτῶν χρέος, τὰς εὔεργεσίας, μὲ τὰς ὅποιας ἔγὼ τώρα εὐεργετῶ αὐτά.

X. Παπαμάρκον

Η ΕΛΕΗΜΟΣΥΝΗ
ΤΗΣ ΤΥΦΛΗΣ.

Εἰς τινα πόλιν τῆς Ἀγγλίας, ὁ Ἱερεὺς ὡμίλησεν ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος περὶ ἐλεημοσύνης καὶ παρεκίνησε τοὺς

ἀκροατάς του νὰ συνεισφέρουν ἔκαστος κατὰ δύ-
ναμιν πρὸς περίθαλψιν τῶν δυστυχούντων.

Μετὰ τὴν διδαχὴν πολλοὶ προσέφερον εἰς τὸν
ἱερέα τὸν ὄβιολόν των. Μεταξὺ αὐτῶν παρετήρησεν
ὁ Ἱερεὺς νεάνιδα τυφλήν, πτωχικῶς ἐνδυμένην ἀλλὰ
καὶ προσφέρουσαν ποσὸν ἀνώτερον παντὸς ἄλλου.

—”Οχι, κόρη μου, τῇ εἶπεν ὁ Ἱερεὺς· εῖσαι πτωχὴ
καὶ ἀόμματος· ἡ προσφορά σου εἶναι μεγάλη· δὲν
δέχομαι παρὰ τὸ ἥμισυ αὐτῆς.

—Εἶναι ἀληθές, πάτερ, ἀπήντησεν ἡ νεᾶνις· εῖμαι τυ-
φλὴ ἐκ γενετῆς, ἀλλὰ πτωχὴ τώρα δὲν εῖμαι. Εἰς τὸ κα-
τάστημα τῶν τυφλῶν ἔμαθον νὰ πλέκω καλάθια, καὶ
ἥδη διὰ τῆς ἐργασίας ἀπολαμβάνω τὰ ἀναγκαῖα εἰς
ἔμε. Ἡ προσφορά μου εἶναι ἡ ἐκ τοῦ λύχνου οἰκονομία
μου. Παρακαλῶ λοιπὸν δεχθῆτε αὐτήν. Γνωρίζω τί¹
ἐστι πτωχεία. Πρὶν ἔμβω εἰς τὸ κατάστημα, ἐγύριζον
νυχθημερὸν ζητιανεύουσα· ἐνθυμοῦμαι δὲ κάλλιστα
καὶ τὰς περιφρονήσεις τῶν διαβατῶν καὶ τοὺς πικρούς
των λόγους. Ἡ καρδία μου κλαίει, ὁσάκις περὶ τῶν
πτωχῶν ἀκούω, παρηγορεῖται δὲ καὶ εὔφραίνεται,
ὅσάκις δύναμαι νὰ τοῖς προσφέρω μικρὰν βοήθειαν.

“Απαντες ἔθαύμασαν τὴν χριστιανικὴν ἀρετὴν τῆς τυ-
φλῆς νεάνιδος. Τὸ δὲ παράδειγμα τῆς ἀομμάτου κόρης
καὶ οἱ κατανυκτικοὶ πρὸς τὸν Ἱερέα λόγοι της διή-
γειραν τὰ συμπαθητικὰ αἰσθήματα τῶν παρευρεθέν-
των, ὥστε ἀμέσως αἱ συνεισφοραὶ ἐπολλαπλασιάσθη-
σαν, καὶ οἱ πτωχοὶ τῆς πόλεως, ἔξοικονωμηθέντες, ηύ-
λογουν τοὺς εὔεργέτας των, ἐπὶ κεφαλῆς δὲ αὐτῶν τὴν
τυφλὴν νεάνιδα.

A. Melas

«Ταξίδια» 'Αναγνωστικὸν καθαρευούστης Ε' Δημοτικοῦ."Εκδ. Β'. 7

Η ΤΥΦΛΗ ΑΝΘΟΠΩΛΙΣ

Αγοράσατέ μου τ' ἄνθη!
Τοῦ φωτός μου στερημένη,
ἔρχομαι μακρόθεν ξένη
καὶ τὸν οἴκτόν σας ζητῶ.

Αν τὴν γῆν ὡραίαν λέγουν,
σὺ δὲ βλέπων μόνον κρίνε!
Τ' ἄνθη μου καρποί της εἶναι,
τ' ἄνθη ταῦτα, ποὺ κρατῶ.

Θάλλουν ἔτι! Έγὼ κρίνω
ἀπὸ μόνην τὴν ἀφήν των.
Πρὸ μικροῦ ἀπὸ τὴν γῆν των
τὰ συνέλεξα νωπά.

Τῆς αὐγῆς τὸ πνεῦμα τώρα
ᾶ! θαρρῶ, πώς μουρμουρίζει,
θαρρῶ τώρα πώς δροσίζει
τ' ἄνθη μου τὰ χαρωπά.

"Ω, ἵδετε τα πῶς λάμπουν!

"Ησαν μοσχομυρισμένα,
εἰς τοὺς κόλπους φυλαγμένα
τῆς καλῆς μητρός των γῆς.

"Οταν ἥπλωνα νὰ κόψω,
μύρον ἦτο ἡ γῆ ὅλη
κι ἔλαμπον οἱ φωτοβόλοι
μαργαρῖται τῆς αὐγῆς.

Γ. Ζαλοκώστας

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΑ ΕΘΙΜΑ

‘Ο Μιχαήλ Καλαπόδης ἥτο ἔμπορος τυροῦ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Ὁ Ελαβεν ὡς σύζυγον τὴν Πουλχερίαν καὶ εἶχον ἐν μόνον τέκνον, τὴν γαλανόφθαλμον Χριστιδούλην.

“Οταν ἐγκατεστάθησαν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, πολλοὶ ἔμποροι ἀπὸ τὴν Βενετίαν, τόσον συναγωνισμὸν ἔκαμαν, ὃστε ὁ Καλαπόδης ἤναγκάσθη νὰ κλείσῃ τὸ κατάστημά του καὶ εἰς δλίγον καιρὸν ἔγινεν ἐπαίτης.

Τὸ ἐπάγγελμα αὐτὸ ἥτο ἀνεγνωρισμένον ἐπισήμως εἰς τὸ Βυζάντιον. Ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας ἐμοίραζον δωρεὰν ἀπὸ τὸ αὐτοκρατορικὸν ταμεῖον εἰς τοὺς ἐπαίτας τὸν ἄρτον καὶ τὸ ἔλαιον τῆς οἰκογενείας των.

“Ἐπειτα εἶχον καὶ ἄλλους πόρους. Κάθε φορὰν ποὺ ὁ Βασιλεὺς ἢ ἡ Βασίλισσα ἐξήρχετο ἀπὸ τὸ Παλάτιον κατὰ τὰς ἐπισήμους ἑορτάς, ἐσκόρπιζον δι’ αὐτοὺς ἄφθονα χρυσᾶ νομίσματα μέσα εἰς μεταξωτὰ σακκουλάκια, γύρω ἀπὸ τὸ ἄρμα των.

Ἐπίσης ὅταν κανεὶς ἀπὸ τοὺς πλουσίους ἄρχοντας ἀνεκαλύπτετο ὅτι ἔκαμνε συνωμοσίαν κατὰ τοῦ Βασιλέως, ὁ ὄχλος, οἱ ἐπαίται κυρίως, εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ σπάσουν τὴν θύραν τοῦ μεγάρου του καὶ νὰ ἀρπάσουν ὅλην τὴν περιουσίαν του.

Εἰς μίαν φοβερὰν ἐπιδημίαν ἡ Πουλχερία ἀπέθανεν. Ὁ Καλαπόδης ἐσκέφθη εἰς τὴν ἀρχὴν ν' ἀποσυρθῆ εἰς ἐν μοναστήριον τῆς Βιθυνίας, ὅπου ἦτο ἡγούμενος εἰς στενὸς συγγενής του. Ἀλλ' ἡ ἀγάπη τῆς Χριστο-

διούλης μὲ τὰ χρυσᾶ μαλλιά τὸν ἐκράτησεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Καὶ ἥξιζε τὸν κόπον. Ἡ Χριστοδούλη μὲ τὴν κρυσταλλίνην φωνήν της, ἐκελάδει ἀπὸ τὴν πρωίαν μέχρι τῆς ἑσπέρας.

Σήμερον, τὴν ἑσπέραν τῶν Χριστουγέννων, ἦτο κατακόκκινη ἀπὸ τὴν εὔτυχίαν της. Ἡτο ὑπερήφανος διότι ὁ πατήρ της, ὁ Μιχαὴλ Καλαπόδης, ὁ ἐπαίτης, θὰ δειπνήσῃ εἰς τὴν πολυτελεστέραν αἴθουσαν τῶν ἀνακτόρων μαζὶ μὲ τὸν αὐτοκράτορα.

Ἡ πτωχὴ συνοικία, ὅπου κατώκουν, εἶχεν ἀναστατωθῆ. Αὐτοκρατορικοὶ ὑπηρέται εἶχον φέρει ἀρώματα, σάπωνας καὶ καθαρὰ φορέματα διὰ τὸν προσκεκλημένον τοῦ βασιλέως.

Ἡτο, βλέπετε, ἀρχαία συνήθεια εἰς τὸ βασιλικὸν γεῦμα τῆς μεγάλης ἑορτῆς, εἰς ἓνα ἀπὸ τὰ δέκα ἔννέα τραπέζια τῆς μεγάλης αἰθούσης, νὰ παρακάθηνται καὶ δώδεκα πτωχοὶ ἐπαῖται.

Ἐφεραν εἰς τὸν Καλαπόδην χρωματιστὸν ὑποκάμισον καὶ μεταξωτὴν χλαμύδα· ἡ Χριστοδούλη ἔχασε τὸν νοῦν της ἀπὸ τὴν μεγαλοπρέπειαν καὶ τὴν δόξαν τοῦ πατρός της.

Τὸ ἑσπέρας, ὑπηρέται τοῦ αὐτοκράτορος ἥλθον καὶ παρέλαβον τὸν Μιχαὴλ ἀπὸ τὸν οἶκόν του. Τὸν ἔβαλαν εἰς ἐν φορεῖον, διὰ νὰ μὴ λασπωθοῦν τὰ πολυτελῆ ὑποδήματά του. Ἐμπρὸς ἀπὸ τὴν συνοδείαν ἐπροχώρει εἰς ὑψηλὸς ὑπηρέτης, ἀπὸ ἐκείνους, οἱ δποῖοι στέκονται πλησίον τῆς τραπέζης μὲ ἀργυρᾶς λεκάνας καὶ πετσέτας, διὰ νὰ καθαρίζουν οἱ προσκεκλημέ-

νοι τὰ δάκτυλα, μὲ τὰ όποια ἔτρωγον. Ἐφόρει λινὸν ὑποκάμισον λευκὸν μὲ κοντὸν μετάξινον μανδύαν.

Τὸ ᾴδιον ἔγινε καὶ εἰς ἄλλας ἐνδεκα μικροσυνοικίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

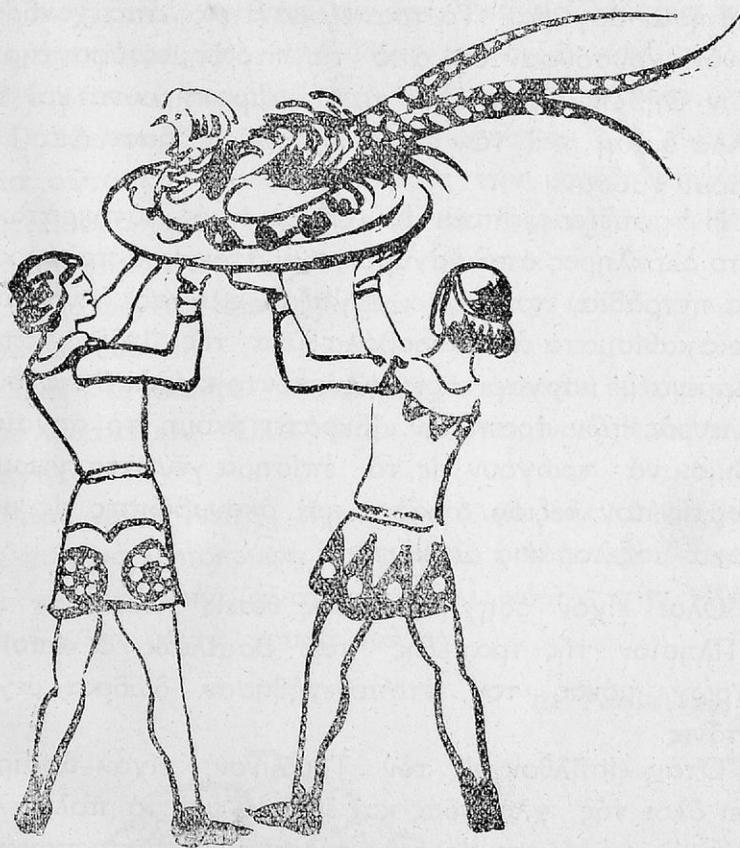
Εἰς ὡρισμένην ὅραν οἱ πένητες ἔφθασαν εἰς τὴν μεγάλην πλατεῖαν μὲ τὰς δενδροφυτευμένας στοάς, ἐμπροσθεν τόῦ παλατίου.

Νά τὸ Ἱερὸν Παλάτιον ὀλόφωτον! Παραπλεύρως ἥ μεγάλη οἰκοδομὴ τοῦ Πατριαρχείου καὶ πλησίον αὐτῶν ὁ ὅγκος τῆς Ἀγίας Σοφίας.

Ἄμετρητοι βραχίονες αὐλικῶν ὑπηρετῶν ὑψώνουν ἀνημένους φανοὺς καὶ φωτίζουν τὰς συνοδείας τῶν μεγιστάνων ἐρχομένων διὰ τὸ γεῦμα. Ἐὰν λογαριάσωμεν, ὅτι ἕκαστος ἄρχων διὰ νὰ ἔλθῃ ἔως ἐκεῖ ἔχρειάζετο σωματοφυλακὴν πεντήκοντα ἀνθρώπων, φανταζόμεθα τί ἔγίνετο εἰς τὴν εἰσόδον τοῦ Ἱεροῦ Παλατίου, ἀφοῦ οἱ προσκεκλημένοι φθάνουν τοὺς διακοσίους τέσσαρας.

Οἱ Μιχαὴλ Καλαπόδης ἦνσιε καλὰ τοὺς ὄφθαλμούς του, διὰ νὰ μὴ τοῦ διαφύγῃ τίποτε ἀπὸ ὅσα θὰ ἔβλεπεν. Εἶχεν ὑποσχεθῆ εἰς τὴν Χριστοδούλην, ὅτι θὰ τῆς διηγεῖτο ὅλα τὰ θαυμάσια τοῦ Παλατίου. Καὶ ἐκείνη ἐτοιμάζεται μὲ ὅσα θὰ μάθῃ νὰ παίξῃ εἰς τὴν γειτονιάν της τὸ πρόσωπον μιᾶς μικρᾶς Αὔτοκρατείρας.

Οἱ πένητες περιέμενον νὰ εἰσέλθουν πρῶτοι οἱ ἐπίσημοι εἰς τὸν Τρίκλινον, τὴν τραπεζαρίαν τοῦ Παλατίου. Ἐπὶ τέλους ἦλθε καὶ ἡ σειρά των καὶ ὁ Καλα-

πόδης παρ' ὄλιγον νὰ τὰ χάσῃ ἀπὸ τὰ θαυμάσια,
πού ἔβλεπε.

Μεγάλα χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ πολυκάνδηλα, μὲ ἐλαι-
ον λαμπρὸν ως μέλι, ἐφώτιζον τὴν ἀπέραντον αἴθου-
σαν. "Αλλα ἀπὸ αὐτὰ εἶχον τὸ σχῆμα ἄνθους, ἄλλα
μικρῶν πλοιών καὶ ἄλλα διάφορα περίεργα σχήματα.

· Ή ὄροφὴ τοῦ Τρικλίνου ἦτο ὀλόχρυσος. Αἱ τράπε-

ζαι ήσαν ἀργυραῖ. Τὰ τραπεζομάντηλα ἀπὸ χονδρὸν λινὸν χρυσοῦφαντον ἀπὸ τὰ περίφημα ύφαντήρια τῶν Θηβῶν. Τὰ πιάτα, τὰ μαχαιροπήρουνα καὶ τὰ ἄλλα σκεύη καὶ τῶν ἐννέα τραπεζῶν ήσαν ἀπὸ καθαρὸν χρυσόν.

Ἡ τράπεζα, ὅπου θὰ ἔτρωγεν ὁ Αὐτοκράτωρ, ήτο ὄλόκληρος ἀπὸ ἀργυρον, γεμάτον ἀπὸ πολύχρωμα πετράδια, τὰ ὅποια ἔβγαζαν φλόγας. Ἀναπαυτικὰ καθίσματα ἀπὸ μυροβόλα ξύλα τῆς Ἰνδίας, στολισμένα μὲ μαργαριτάρια, εύρισκοντο καὶ ἀπὸ τὰς δύο πλευρὰς τῶν τραπεζῶν. Ἐκράτει ἀκόμη τὸ ἀρχαῖον ἔθιμον νὰ τρώγουν εἰς τὰ ἐπίσημα γεύματα γειρμένοι εἰς τὸν δεξιὸν ἀγκῶνα καὶ ἀκουμβῶντες εἰς μαλακὰ μαξιλαράκια ὀλοκέντητα.

“Ολοι εἶχον ὅδηγηθῆ εἰς τὰς θέσεις των.

Πλησίον τῆς τραπέζης τοῦ Βασιλέως, ὁ ὅποιος ἔτρωγε μόνος του, ἐτοποθετήθησαν δώδεκα μεγιστᾶνες.

“Οταν εἰσῆλθον εἰς τὸν Τρίκλινον, εἶχον ἀφαιρέσει ὅλοι τὰς χλαμύδας καὶ ἔμειναν μὲ τὰ πολυτελῆ ὑποκάμισα. Μόνον εἰς τοὺς στρατηγοὺς ἐπέτρεπον νὰ φέρουν καὶ τοὺς κοντοὺς μανδύας των.

Μὲ τὴν σειρὰν ἐκάθησαν οἱ ἄλλοι προσκεκλημένοι καὶ τελευταῖοι οἱ δώδεκα πένητες.

Οἱ αὐλικοὶ ὑπέδειξαν εἰς αὐτοὺς νὰ προσέχουν τί σκοπὸν θὰ ἔπαιζον τὰ μεγάλα χρυσᾶ ὄργανα τοῦ Παλατίου. Καὶ ὅταν θὰ ἔπαιζετο ὁ βασιλικὸς ὕμνος, θὰ ἐπρεπεν ὅλοι νὰ σηκωθοῦν καὶ νὰ ζητωκραυγάσουν ὑπὲρ τοῦ Αὐτοκράτορος

Ἐπίσης, ἐὰν ὁ Βασιλεὺς ἔστελλεν εἰς αὐτοὺς κανὲν ὄρεκτικὸν ἀπὸ τὴν ἴδιαν τράπεζάν του, πάλιν θὰ ἔπρεπε νὰ σηκωθοῦν καὶ νὰ ζητωκραυγάσουν.

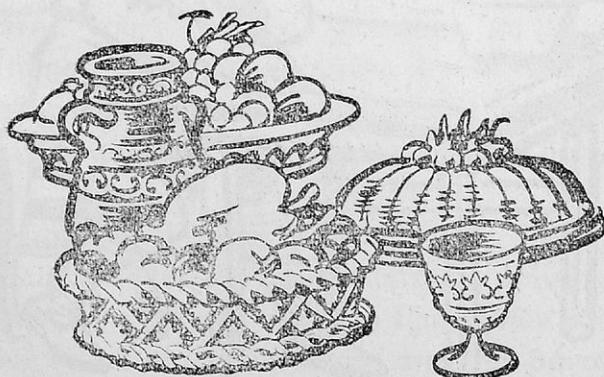
Ο Καλαπόδης μὲ πολλὴν προσοχὴν τὰ ἥκουεν ὅλα αὐτὰ καὶ ἐκοίταζε διαρκῶς τὴν μεγάλην πύλην τῆς εἰσόδου, ἀπὸ τὴν ὅποιαν θὰ ἐνεφανίζετο ἡ βασιλικὴ οἰκογένεια.

Αλλὰ μὲ τὴν ἴδιαν ἀγωνίαν προσεῖχε καὶ εἰς τὴν μικρὰν εἴσοδον.

Ἐκεῖ ἔστέκοντο ὄλοκληρα τάγματα ὑπηρετῶν τοῦ τραπεζίου. Ολοι ἢσαν φορτωμένοι μὲ ἐκλεκτὰ φαγητά.

Μίαν μόνον λύπην εἶχεν ὁ Καλαπόδης. Δὲν ἤξευρε πῶς νὰ ἀποκρύψῃ μικρὸν τι φαγώσιμον καὶ νὰ τὸ φέρῃ εἰς τὴν ἀγαπητήν του κόρην, τὴν Χριστοδούλην μὲ τὰ χρυσᾶ μαλλιά.

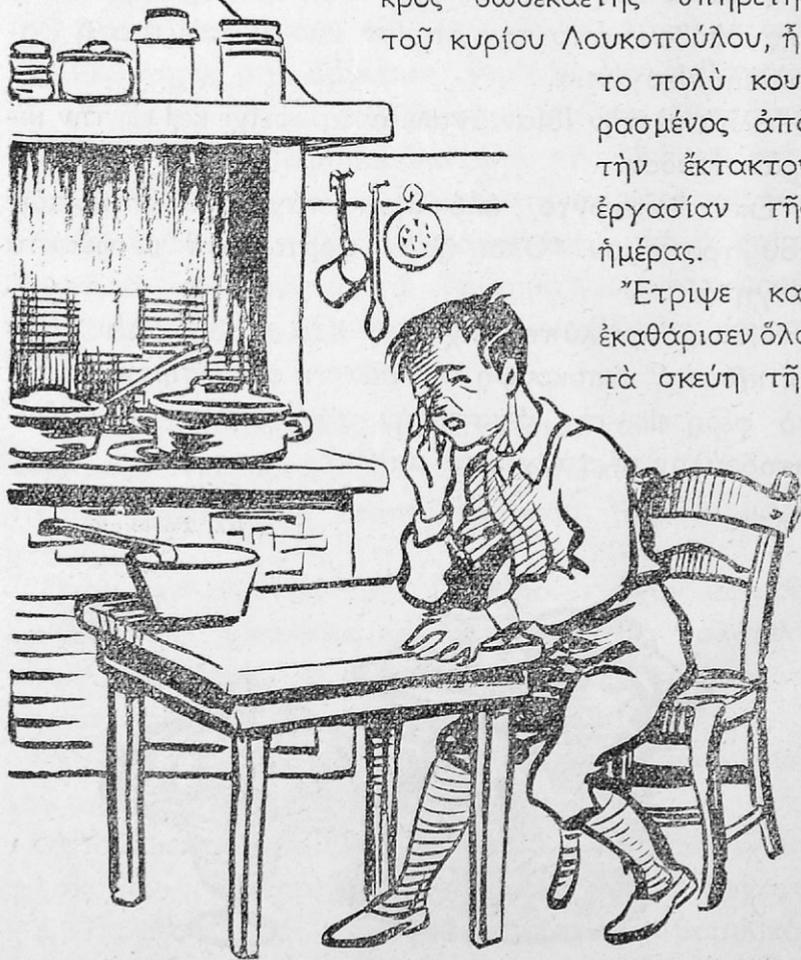
Πλ. Ροδοκανάκης

ΤΟ ΔΩΡΟΝ ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ

”Ητο παραμονή τῆς πρώτης Ιανουαρίου. Ο Γεώργιος, μικρὸς δωδεκαετής ύπηρέτης τοῦ κυρίου Λουκοπούλου, ἦτο πολὺ κουρασμένος ἀπὸ τὴν ἔκτακτον ἐργασίαν τῆς ἡμέρας.

”Ἐτριψε καὶ ἐκαθάρισεν ὅλα τὰ σκεύη τῆς

οἰκίας ἐβοήθησε τὴν οἰκοδέσποιναν, ἀναλόγως τῆς ἡλικίας του, εἰς τὴν παρασκευὴν τῶν γλυκισμάτων.

έμοιρασε πολλάς ἔξ αὐτῶν εἰς τοὺς συγγενεῖς καὶ φίλους τῆς οἰκίας· ἔστρωσε τὴν τράπεζαν τοῦ δείπνου· ἔδειπνησε καὶ αὐτὸς καὶ ἐκάθησε κατάκοπος εἰς μίαν γωνίαν τοῦ μαγειρείου.

Τότε μελαγχολικός. Τὰ δλίγα χρήματα, τὰ δποῖα ἔχαρισαν εἰς αὐτὸν οἱ γνώριμοι τῆς οἰκίας, δὲν ἦσαν ίκανα νὰ τὸν χαροποιήσουν. Οὕτε ὁ ἴδιος ἐγνώριζε τὴν αἰτίαν τῆς μελαγχολίας του.

Ηκουεν εἰς τὴν αἴθουσαν σαλπίζοντα καὶ τυμπανίζοντα καὶ θορυβοῦντα τὰ παιδία τῆς οἰκογενείας, τὰ δποῖα ἔλαβον ἥδη τὰ δῶρα τῆς πρωτοχρονιᾶς, ἀλλὰ ἡ μικρά του καρδία δὲν ἥδυνατο νὰ χαρῇ. Εἶχεν ἐπὶ τῶν γονάτων του κομψὸν καινουργῆ πτῖλον, δῶρον τῆς κυρίας του, ἀλλὰ καὶ αὐτοῦ ἡ θέα δὲν ἥδυνατο νὰ ἰλαρύνῃ τὸ πρόσωπόν του.

Τί εἶχεν;

Ἐνεθυμεῖτο τὴν μικρὰν νηπιακήν του ἡλικίαν καὶ τὸν πατρικὸν οἶκόν του.

Ο πατήρ του, πτωχὸς χωρικός, μὴ ἐπαρκῶν εἰς συντήρησιν συζύγου καὶ τριῶν τέκνων—τοῦ Γεωργίου καὶ δύο κορασίδων—τὸν εἶχε τοποθετήσει εἰς Ἀθηναῖον καταστηματάρχην, ἀντὶ πεντήκοντα δραχμῶν τὸν μῆνα.

Ἡ νέα ζωὴ τοῦ Γεωργίου ἦτο ἀθλία. Ζηρὸς ἄρτος καὶ δλίγαι ἐλαῖαι ἢ τυρὸς ἀπετέλουν τὴν τακτικὴν τροφήν του. Καὶ ἐπὶ τρία ἔτη ἔζη πεινῶν καὶ γυμνητεύων, ἐνίοτε δὲ καὶ δερόμενος ἀπὸ τὸν βάναυσον κύριόν του.

Καὶ δὲν ἥρκεσεν αὐτό.

Μίαν ήμέραν μικρὸς συμπατριώτης του ἔφερεν εἰς αὐτὸν τὴν μαύρην εἰδησιν, ὅτι αἱ δύο μικραὶ του ἀδελφαὶ ἀπέθανον ἐξ εὐλογίας ἐντὸς μιᾶς ἑβδομάδος καὶ ἡ μήτηρ του ἦτο βαρέως ἀσθενής. Δὲν ἐπρόφθασε νὰ κλαύσῃ τὰς ἀδελφάς του, τὰς ὁποίας τόσον ἥγάπτα ὁ δυστυχῆς καὶ τοσάκις εἶχε νανουρίσει εἰς τὴν βρεφικὴν ἥλικιαν των, καὶ μανθάνει, ὅτι ὁ πατήρ του ἐφονεύθη εἰς μίαν συμπλοκὴν μετ' ἄλλων χωρικῶν. Καὶ ἡ μήτηρ του κατάκειται πάντοτε....

Δὲν παρῆλθεν πολὺς καιρὸς καὶ εἶδεν αἴφνης μίαν πρωίαν ὁ Γεώργιος ἐμφανιζομένην ἐνώπιόν του τὴν γραῖαν θείαν του, ἀδελφὴν τοῦ πατρός του, τὴν κυρὰ Βαγγελήν.

Καημένο παιδί! τοῦ εἶπε καὶ τὸν ἐνηγκαλίσθη καὶ κατεφίλει μετὰ δακρύων τὴν ἀκτένιστον κεφαλήν του. Πεντάρφανο ἀπέμεινες· ἀπέθανε καὶ ἡ μάννα σου!

Καὶ τὸν ἔσφιγγεν εἰς τὴν ἀγκάλην της.

—*Ελα, πᾶμε προσέθηκε.

—Ποῦ θὰ πᾶμε, θεία; ἡρώτησεν ὁ μικρὸς ὄρφανός. Εἰς τὸ χωρίον;

Καὶ ἐσκίρτησεν ἡ καρδιά του.

—*Οχι, Γιωργάκη μου, θὰ ἔλθης νὰ καθήσῃς μαζί μου.

Καὶ στραφεῖσα πρὸς τὸν κύριόν του, ὅστις μὲ ἀπάθειαν ἴστατο πλησίον των, εἶπε:

—Τὸ παιδί τὸ παίρνω. Σοῦ χαρίζομεν καὶ τὸν μισθὸν τῆς χρονιᾶς.

—Οσο δι᾽αὐτὸ χάριν μοῦ κάνετε, κυρία. Δὲν εί-

ναι προκοπή ἀπ' αὐτὸ τὸ παιδί. Οὔτε τὸ ψωμί του δὲν βγάζει. "Ας πάη στὸ καλό.

Τοιουτοτρόπως ὁ Γεώργιος κατώκησε μετὰ τῆς θείας του. Ἐκείνη μετέβη δι' ὀλίγας ἡμέρας εἰς τὸ χωρίον, ἐπώλησε τὴν πενιχρὰν κληρονομίαν τοῦ ἀνεψιοῦ της καὶ ἔφερεν εἰς Ἀθήνας τὰ ὀλίγα χρήματα, τὰ δποῖα ἔλαβεν.

'Αλλὰ ἡ θεία ἦτο πτωχή, τὰ χρήματα τοῦ ἀνεψιοῦ ὀλίγα καὶ μετ' ὀλίγον καιρὸν ἤναγκάσθησαν καὶ οἱ δύο νὰ ζητήσωσιν ἐργασίαν. Ἐκείνη μὲν διωρίσθη ἐπιστάτρια σχολείου, αὐτὸς δὲ ἐτοποθετήθη εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ κυρίου Λουκοπούλου.

Τότε λοιπὸν ὁ Γεώργιος μελαγχολικὸς τὴν παραμονὴν τῆς πρωτοχρονιᾶς. Ἐνεθυμήθη τὴν παιδικήν του ἡλικίαν, τὴν πατρικήν του καλύβην, τοὺς καλούς του γονεῖς μὲ τὰ μικρὰ δῶρά του κατὰ τὴν ἡμέραν αὐτήν.

'Ἐνεθυμεῖτο τὰς μικράς του ἀδελφὰς καὶ τὴν γραῖαν θείαν του, ἥτις ἀπὸ δέκα ἥδη ἡμερῶν κατέκειτο ἀσθενής εἰς τὸ νοσοκομεῖον. Μίαν βροχερὰν ἑσπέραν τοῦ χειμῶνος ἡ διευθύντρια τοῦ σχολείου τὴν ἔστειλε νὰ συνοδεύσῃ μίαν μαθήτριαν εἰς τὴν οἰκίαν της καὶ ἡ ἀσθενής γραῖα ἐπανῆλθεν εἰς τὸ σχολεῖον μὲ πυρετόν. Τίς εἶχεν ὅρεξιν καὶ τόπον καὶ καιρὸν νὰ τὴν νοσηλεύσῃ; Τὴν ἔστειλαν λοιπὸν εἰς τὸ νοσοκομεῖον.

'Ο Γεώργιος εἶχε τρεῖς ἡμέρας νὰ ἴδῃ τὴν θείαν του καὶ λαβὼν ἄδειαν παρὰ τῶν κυρίων του ἔδραμεν εἰς τὸ νοσοκομεῖον. "Ηθελε νὰ εύχηθῇ τὴν θείαν του

διὰ τὸν νέον χρόνον, ἢ στάθαντο δὲ τὸ ἔρημον καὶ τὴν ἀνάγκην τῶν θερμῶν φιλημάτων τῆς θείας. Τί ἄλλο ἀπὸ τὰ φιλήματα καὶ τὰς θωπείας τῆς γραίας θὰ τοῦ ἐνεθύμιζε τὸν πατέρα, τὴν μητέρα καὶ τὰς ἀδελφάς του;

’Αλλ’ ἡ νὺξ τῆς παραμονῆς παρῆλθεν ὀλόκληρος καὶ ὁ Γεώργιος δὲν ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν τῶν κυρίων του.

—Τί νὰ ἔγινεν αὐτὸ τὸ παιδί; ἔλεγεν ὁ κ. Λουκόπουλος.

—Φοβοῦμαι, ἀπήντα ἡ κυρία, μήπως ἐπῆγεν εἰς κανὲν καφενεῖον, ὅπου παίζουν ἀπόψε χαρτιά. Δὲν ἐκοίταξα μήπως μᾶς λείπει καὶ τίποτε.

‘Ο μικρός των ὑπηρέτης δὲν ἔπαιζεν. Διὰ τῶν ὀλίγων χρημάτων του ἥγόρασεν ὀλίγας καραμέλας· ἔγνωριζεν, ὅτι ὠφελοῦν διὰ τὸν ἄσχημον βῆχα τῆς θείας του καὶ ἐτρεξεν νὰ τὰς φέρῃ εἰς τὸ νοσοκομεῖον.

—Πῶς εἶναι; ἡρώτησε τὴν νοσοκόμουν, τὴν ὅποιαν συνήντησεν εἰς τὸν διάδρομον.

—Καλὰ ποὺ ἦλθες ἀπήντησεν ἐκείνη· ἡ θεία σου ἐβάρυνε. “Ολην τὴν ήμέραν σ’ ἔζητει. Τώρα.....

‘Ο Γεώργιος δὲν ἐστάθη ν’ ἀκούσῃ.

“Ετρεξεν εἰς τὸ δωμάτιον τῆς θείας του καὶ τώρα ἴστατο πρὸ τῆς κλίνης της ἀφωνος καὶ τρέμων. Ἐκείνη τὸν ἐθεώρει μὲν μὲ τὸ ἀπλανὲς βλέμμα της, ἀλλὰ δὲν τὸν ἐβλεπε.

“Οταν μετ’ ὀλίγον συνῆλθεν, ἀνεφώνησε :

—Καλῶς ἦλθες, παιδί μου!

Καὶ λαβοῦσα ἀπὸ τὸ προσκεφάλαιόν της μικρὰν

δέσμην παλαιῶν καὶ κιτρινισμένων χαρτιῶν τὰ ἔδω-
κεν εἰς τὸν Γεώργιον καὶ εἶπε:

—Πάρετα αὐτά.... καὶ φύλαξέ τα... Εἶναι τοῦ πάππου
σου... Νὰ μάθης γράμματα.... νὰ τὰ διαβάσῃς
μόνος σου.

Τὴν ἐπομένην πρωίαν ὁ Γεώργιος ἐπέστρεψεν εἰς τὴν
οἰκίαν κομίζων καὶ τὸ τελευταῖον δῶρον τῆς θεί-
ας του. Οἱ ὀφθαλμοί του ἥσαν κατακόκκινοι ἀπὸ
τὰ δάκρυα.

—Ποῦ ἥσσο χθὲς ὅλην τὴν νύκτα; Τὸν ἡρώτησεν
ὁ κύριός του. Καὶ διατί κλαίεις;

—”Ημην εἰς τὸ νοσοκομεῖον, κύριε ἀπήντησε μὲ
δειλίαν ὁ μικρός ἀπέθαν. ν ἡ θεία μου....

—Καημένο παιδί....

Καὶ πλησιάσας ὁ ἀγαθὸς ἀνὴρ ἐθώπευσε τὴν
κεφαλὴν τοῦ παιδίου.

‘Η καρδία τοῦ μικροῦ ἐσκίρτησεν ἐξ ἀγάπης καὶ
εὐγνωμοσύνης· λαβὼν θάρρος, εἶπεν εἰς τὸν κύ-
ριόν του:

—Κύριε, ἥθελα νὰ σᾶς ζητήσω μίαν χάριν....

—Τί θέλεις παιδί μου;

—”Ηθελα νὰ μὴ μοῦ δίδετε μισθόν.....»

—Πῶς; χάρισμα θὰ μὲ δουλεύης; Δὲν γίνεται.

—”Ηθελα νὰ πηγαίνω εἰς τὸ σχολεῖον.... νὰ
μάθω γράμματα.... καὶ νὰ ἐργάζωμαι ὅταν εὔκαιρω.

—Νὰ μάθης γράμματα; ”Ας εἶναι. Πῶς σοῦ ἥλ-
θεν αὐτὴ ἡ ἴδεα;

—Θέλω νὰ διαβάσω κάτι χαρτιά, ποὺ μοῦ ἔχαρισε χθὲς ή καημένη ή θεία μου.

—Τί χαρτιά; Φέρε τα νὰ σοῦ τὰ διαβάσω ἔγω.

Τὸ παιδίον ἐστάθη μίαν στιγμὴν ἀκίνητον. Δὲν ἐγνώριζε τί νὰ κάμη. Νὰ ἀρνηθῆ εἰς τὸν κύριόν του, ὅστις τὸν ἔτρεφε; Νὰ λησμονήσῃ τὴν ρητὴν παραγγελίαν τῆς θείας του;

—Κύριε εἶπε τέλος ή θεία μου μοῦ παρήγγειλε νὰ τὰ διαβάσω μόνος μου.

—Καλὰ σοῦ παρήγγειλε, παιδί μου. Νὰ πᾶς εἰς τὸ σχολεῖον..... Νὰ πᾶς.

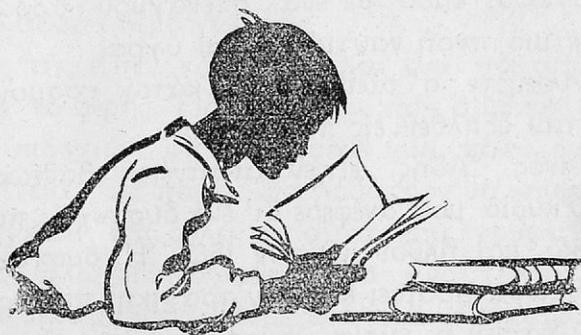
Πραγματικῶς ὁ Γεώργιος ἀπὸ τῆς ἑπομένης ἡμέρας ἥρχισε νὰ φοιτᾶ τακτικῶς εἰς τὸ νυκτερινὸν σχολεῖον· ἔκαμε μεγάλας προόδους ἐπιμελής, ὅπως ἦτο.

Μετὰ ἐν ἕτος ὁ Γεώργιος προσεπάθησε νὰ ἀναγνώσῃ τὰ κίτρινα ἔγγραφα τῆς θείας του. Εἰς τὸ μικρὸν δωμάτιόν του, ὑπὸ τὸ φῶς μικρᾶς λάμπας, ἔξεδίπλωσε μὲ σεβασμὸν τὴν δέσμην καὶ ἥρχισε νὰ ἀναγινώσκῃ. Ἐπροχώρει μετὰ μεγάλης δυσκολίας. Τὸ γράψιμον ἦτο πολὺ διαφορετικὸν ἀπὸ ἔκεινο, τὸ ὅποιον ἔμαθε. Εἰς πολλὰ μέρη τὸ χρῶμα τῆς μελάνης δὲν διεκρίνετο διόλου· μερικὰ τεμάχια ἥσαν κατεστραμμένα ἀπὸ τὴν πολυκαιρίαν.

Ἐχάραξεν ή αύγή, ὅταν ὁ Γεώργιος μὲ κόπους πολλοὺς εἶχε τελειώσει τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἔγγραφων. Ἀλλὰ πόσα πράγματα δὲν ἔμαθεν αὐτὴν τὴν νύκτα. Καὶ πόσον ὑπερήφανος ἦτο δι' αὐτό. Ἡσαν ἐπίσημα ἔγγραφα ἀπὸ τοὺς στρατηγούς καὶ τοὺς κυβερνήτας

τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 καὶ ἐβεβαίωνον, ὅτι δὲ πάππος του ὑπηρέτησε τὴν πατρίδα μὲν καρτερίαν καὶ γενναιότητα θαυμαστήν. Εἶχε πληγωθῆ δίς. Εἶχε θυσιάσει τὴν περιουσίαν του ὑπέρ τῶν ἀναγκῶν τῆς πατρίδος.⁷ Ήτο, τέλος, ἀπὸ τοὺς πλέον ἐκλεκτοὺς πατριώτας.

«Μὲ τοιοῦτον οἰκογενειακὸν ὄνομα», ἐσκέππετο δὲ

Γεώργιος, «ἔχω τὴν ὑποχρέωσιν νὰ μὴ μείνω ἀπλοῦς ὑπηρέτης. Πρέπει νὰ μάθω γράμματα πολλὰ καὶ νὰ φανῶ καὶ ἔγὼ χρήσιμος εἰς τὴν πατρίδα μου!»

Καὶ πράγματι προώδευσεν εἰς τὰ γράμματα πάρα πολύ. «Οταν ἐτελείωσε τὸ Ἑλληνικὸν σχολεῖον, εἰργάζετο εἰς ἐν συμβολαιογραφείον καὶ ἐφοίτα εἰς τὸ Γυμνάσιον. Καὶ ὅταν ἐτελείωσε καὶ αὐτό, ἔλαβε μέρος εἰς ἓνα διαγωνισμόν, ἐπρώτευσεν, ἔλαβε μίαν ὑποτροφίαν καὶ μὲ αὐτὴν συνετηρεῖτο καὶ ἐσπούδασε τὴν ἰατρικήν. Γενόμενος ἱατρὸς διεκρίθη εἰς τὴν κοινωνίαν καὶ ἐτιμᾶτο παρὰ πάντων ὡς καλὸς ἐπιστήμων καὶ καλὸς πατριώτης

**Αρ. Κουρτίδη*

«Ταξίδια» Ἀναγνωστικὸν καθαρευούσης Ε΄ Δημοτικοῦ. «Εκδ. Β’ 8

ΝΑ ΗΜΗΝ ΠΛΟΥΣΙΟΣ

Τὸν εἰδα πρὸ 4 ἢ 5 ημερῶν νὰ ἔξερχεται ἀπὸ ἔνα ύπογειον.⁷ Ήτα ὡχρὸς καὶ ἐφαίνετο καταλυπημένος. Ἐξεπλάγην νὰ ἴδω εἰς μέρος τοιοῦτον τὸν καθαρώτατον καὶ λεπτὸν πρεσβύτην. Ἀπὸ τὴν εἰσόδου τοῦ ύπογείου, ὅμοῦ μὲ ἔνα στεναγμὸν ἀρρώστου, μοῦ ἥλθε μιὰ πνοὴ ναυτιώδης καὶ ύγρα.

—Τί ἐγυρεύετε σ' αὐτὸν τὸν κάτω κόσμον; τοῦ εἶπον, ὅταν ἔξηλθεν εἰς τὸν δρόμον.

—Ἀληθινὸς Ἀδης, εἶπεν ἀναπνέων βαθέως. Μία φίλη μου κυρία μοῦ ἀνέφερε δι' ἔνα δυστυχῆ, ποὺ κατοικεῖ ἔδω καὶ ἥλθον νὰ τὸν ἴδω. Ἡ δυστυχία δὲ ποὺ εύρηκα ύπερβαίνει καὶ τὴν τραγικὴν περιγραφήν, ποὺ μοῦ ἔκαμεν ἡ κυρία. "Ενας πατέρας ἀρρωστος εἰς τὸ κρεβάτι, μιὰ μητέρα φθισική, φαίνεται, ἡ ὁποία μόλις σύρεται, καὶ τρία παιδιά ἀνήλικα, καχεκτικὰ καὶ ἀθλια. Καὶ δὲν ἔχουν οὔτε νὰ φάγουν, οὔτε νὰ ζεσταθοῦν, οὔτε ν' ἀνάψουν φῶς. "Έχουν μόνο κάτι κουρέλια ρυπαρά, τὰ ὁποῖα τοὺς χρησιμεύουν ὡς κλίνη. "Α! διατί νὰ μὴ εἶμαι πλούσιος!

—Εἶναι πολλὴ ἡ δυστυχία.

—Μπορεῖ νὰ μετριασθῇ πολύ, ἀν καμναν ὅλοι οἱ δυνάμενοι τὸ καθῆκον, ποὺ ἔχουν πρὸς τοὺς ὄμοίους των.

Καθ' ὁδὸν εἰσῆλθεν εἰς τοῦ ὑδραυλικοῦ καὶ παρήγγειλεν ἔνα ἐλαιόλυχνον· ἐπειτα ἔχωρίσθημεν. "Οταν δὲ τὸ βράδυ διέβαινον ἀπὸ τὴν ὁδόν, ὅπου τὸ

πρωὶ τὸν εἶχον συναντήσει, εἶδον φωτισμένον τὸ ὑπόγειον, διέκρινα δὲ καὶ φωτιάν, τῆς ὅποιας αἱ λάμψεις ἐσχημάτιζον φαιδρὸν χορόν. Καὶ τρία παιδάκια καθήμενα πρὸ τῆς πυρᾶς, ἐφαίνοντο γελαστὰ καὶ εὔχαριστημένα.

Ἐμάντευσα ποῖος ἐφώτισε τὸν Ἀδην ἔκεινον· ἀπὸ τὴν ὑπηρέτριαν δὲ τοῦ φίλου ἔμαθον τὰ καθέκαστα. Κατὰ τὸ δειλινὸν μετέβη εἰς τὴν οἰκίαν του, κρατῶν διάφορα δέματα.

— Ἐλένη, τῆς εἶπε· κάπου ἔχομεν ἔνα παλαιὸ μαγκάλι. Νὰ τὸ φέρης. Εἰς τὴν ὁδὸν τάδε ἀριθμὸν τάδε εἶναι ἔνα ὑπόγειον, ὅπου κατοικεῖ μία πολὺ δυστυχὴς οἰκογένεια. Θὰ πάρης ἔνα λοῦστρον νὰ κουβαλήσῃ τὸ μαγκάλι καὶ ξύλα ἀπ' αὐτὰ ποὺ ἔχομεν. Ἐγὼ φωτιὰ δὲν θέλω. Τὸ δωμάτιό μου εἶναι ζεστό, ἔχω καὶ ζεστὰ σκεπάσματα. Πάρε καὶ λάδι ἀπ' αὐτὸ ποὺ ἔχομεν. Θὰ πάγης νὰ ἀνάψης ἔκει φωτιὰ καὶ φῶς. Ἐχω ἐδῶ ἔνα λυχνάρι μὲν λάδι. Ἐχω ἐδῶ καὶ ὀλίγον ρύζι καὶ ὅσπερια διὰ νὰ τοὺς κάμης μία σούπαν. Καὶ αὔριον πάλιν βλέπομεν. — Α, μὴ λησμονήσῃς νὰ τοὺς εἴπῃς ὅτι αὔριον θὰ τοὺς φέρω ιατρόν.

Ἡ ὑπηρέτρια ἔξετέλεσε πιστῶς τὴν παραγγελίαν καὶ ὁ Ἀδης μετεβλήθη εἰς παράδεισον, ὅπως τὸν εἶδον διερχόμενος.

Τὴν ἐπιοῦσαν, διερχόμενος, εἶδα τὰ τρία παιδάκια τοῦ ὑπογείου νὰ παίζουν εἰς τὸν δρόμον.

— Ἡλθε σήμερον ὁ καλὸς κύριος; εἶπα πρὸς τὸ μεγαλύτερον. Μ' ἐννόησεν ἀμέσως.

— Ἡλθε, μοῦ εἶπε, χωρὶς νὰ ἐρωτήσῃ ποῖος. Κ' ἐ-

φερε καὶ τὸν ἰατρόν. "Υστερα ἔστειλε καὶ ἰατρικὰ διὰ τὸν μπαμπά. "Εδωκε καὶ λεπτὰ τῆς μαμᾶς.

Χέες τὸν συνήντησα εἰς τὴν ὁδὸν Κανάρη.

—Πῶς εἶναι οἱ προστατευόμενοί σου;

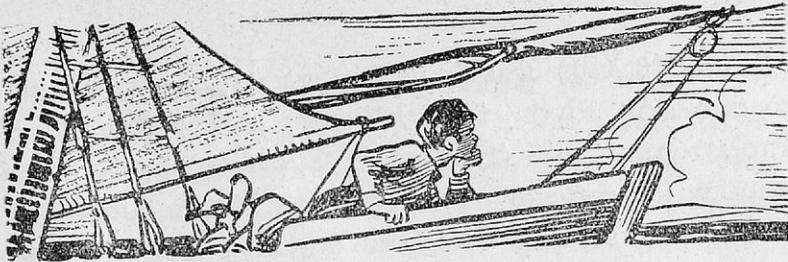
—Καλύτερα ἀπὸ πρίν. Ἐλπίζω γρήγορα νὰ γίνη καλὰ ὁ πατέρας διὰ νὰ ἡμπορέσῃ νὰ ἐργασθῇ. Τοὺς βιοηθῶ ὅσον ἡμπορῶ. Δυστυχῶς αἱ δυνάμεις μου εἶναι μικραί. Ζεύρεις ὅτι τὸ εἰσόδημά μου μόλις μὲ ἀρκεῖ διὰ νὰ ζῶ. Διὰ νὰ βιοηθήσω ἀλλον πρέπει νὰ ὑποβληθῶ εἰς στέρησιν. Ἀλλὰ τοιαύτην στέρησιν τὴν ὑποφέρω εὔκολα, διότι ἡ μεγαλυτέρα εὐχαρίστησις τῆς ζωῆς μου εἶναι ὅταν ἡμπορῶ νὰ βιοηθήσω ἐνα πάσχοντα καὶ δυστυχῆ. Ἀλλ' εἶναι τόση ἡ δυστυχία! Διατὶ νὰ μὴ εἴμαι πλούσιος; Ποτὲ δὲν ἐπεθύμησα τόσον ὅσον σήμερον νὰ ἥμην πλούσιος.

—Ωστε ἥθελες νὰ εἶσαι πλούσιος; Καὶ ὅμως, ἐνῷ ἡδύνασσο νὰ γίνης, δὲν τὸ ἐπεδίωξες.

—Διὰ τὸν ἑαυτόν μου ὅχι, ἥθελα διὰ τοὺς ἄλλους. Ἐγὼ εἴμαι ὀλιγαρκής καὶ ὅσα ἔχω μὲ ἀρκοῦν. Ἀλλὰ δὲν ἐγνώριζον κατὰ βάθος τὰς ψυχικάς μου διαθέσεις ὅταν δὲ τὰς ἐγνώρισα ἢ το πλέον ἀργά διὰ νὰ προσπαθήσω νὰ κάμω μεγάλην περιουσίαν. Εἶναι μεγάλη εύτυχία, ἡ μεγίστη ἵσως, νὰ ἡμπορῇ κανεὶς νὰ πολεμῇ τὴν δυστυχίαν, νὰ ἐλαττώνῃ τὸν πόνον καὶ νὰ αὐξάνῃ τὴν χαρὰν καὶ τὴν ἐλπίδα. Ἀλλά...

I. Κονδυλάκης

ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ ΕΝΟΣ ΠΛΟΥΣΙΟΥ

I. Τὸ παντοπωλεῖον τοῦ Κύρ Σταύρου.

“Οταν ἀφῆκα τὸν τόπον μου διὰ νὰ ἔλθω εἰς τὸν Πειραιᾶ, ὁ σιδηρόδρομος δὲν ὑπῆρχεν ἀκόμη. Ἐταξίδευσα μὲ τὸ ζῶον ἥως τὸ Ναύπλιον καὶ ἀπέκει μὲ καίκι ἐνδὲς πλοιάρχου Κρανιδιώτου, ὁ ὅποιος ἦτο γνωστὸς τοῦ θείου μου καὶ ἐδέχθη νὰ μὲ παραλάβῃ δωρεάν. Ἐκάμαμεν δύο ἡμέρας νὰ φθάσωμεν εἰς τὸν Πειραιᾶ, διότι δὲν εἶχομεν καιροὺς εὐνοϊκούς.

Αὔτας τὰς δύο ἡμέρας τὰς ἐπέρασα καθήμενος εἰς τὴν πρύμνην τοῦ πλοίου μὲ τὴν ψυχὴν πικραμένην καὶ δακρυσμένα τὰ μάτια μου. Ἐβλεπον τὰ βουνὰ τῆς πατρίδος μου νὰ διαβαίνουν, ν' ἀσπρίζουν καὶ νὰ χάνωνται, ἐνεθυμούμην τὴν μητέρα μου, τ' ἀδέλφια μου ὅλα μαυροφορεμένα, τὸ σχολεῖον μου καὶ τοὺς συμμαθητάς μου καὶ τὸν ἄγαθὸν καὶ παράξενον διδάσκαλον. Ὁλη αὐτὴ ἡ παιδικὴ ζωὴ μοῦ ἐφαίνετο ὡς ὅνειρον περασμένον. Ἐταξίδευον εἰς τὸν Πειραιᾶ διὰ νὰ εῦρω πόρον ζωῆς, διὰ νὰ κερδίσω μόνος μου τὸν ἄρτον μου καὶ ν' ἀνακουφίσω τὴν οἰκογένειάν μου. Ἡμην μόλις δεκατεσσάρων ἐτῶν. Ἔως τότε ὁ πα-

τήρ μου ἥθελε νὰ μὲ μάθη γράμματα καὶ μὲ ἔστελλεν εἰς τὸ σχολεῖον. Εἶχον ἥδη λάβει μὲ καλὸν βαθμὸν τὸ ἀπολυτήριον τοῦ Ἑλληνικοῦ Σχολείου, διότι ἥμην ἐπιμελῆς καὶ ἥγάπων τὰ γράμματα. Ἀλλὰ δυστυχῶς τὸ καλοκαίρι ἐκεῖνο ἀπέθανεν ὁ πατήρ μου καὶ μᾶς ἀφῆκε πτωχούς καὶ ὄρφανούς. Τότε μ’ ἐφώναξε μίαν ἡμέραν ὁ θεῖος μου ὁ Παναγιώτης καὶ μοῦ εἶπε:

—Παιδί μου, σὺ εἶσαι ὁ μεγαλύτερος ἀπὸ ὅλα τ’ ἀδέλφια σου. Τὰ μέσα σας δὲν ἐπιτρέπουν οὔτε νὰ φοιτήσῃς εἰς τὸ Γυμνάσιον, οὔτε νὰ μένης πλέον ἐδῶ. Πρέπει νὰ ἐργασθῇς. Εἰς τὸν Πειραιᾶ εἶναι ὁ κουμπάρος μου, ὁ κύρ Σταύρος. Ἐχει μεγάλο κατάστημα, ὃπου ἐργάζεται ἀπὸ καιρὸν καὶ ὁ ἔξαδελφός σου, ὁ Δημήτρης. Ἐκεῖ πήγαινε καὶ σύ, παιδί μου, μεῖνε πλησίον του εἰς τὴν ἐργασίαν, καὶ ὁ Θεός μαζί σου!

Ἐφίλησα τὸ χέρι τοῦ θείου μου καὶ τοῦ εἶπα:
—Πηγαίνω, θεῖε....

Εἰς ὄλιγας ἥμερας ἥμην ἔτοιμος διὰ τὸ ταξίδι. Ή μάννα μου μοῦ ἔδωκε τὴν εὐχήν της, μοῦ ἔβαλεν εἰς τὸ χέρι τὸ δέμα μὲ τὰ ἐνδύματά μου καὶ μοῦ εἶπε:

—Πήγαινε, παιδί μου, πήγαινε, ὄρφανό μου. Ἐχει τὴν εὐχήν μου! Νὰ εἶσαι ἐργατικὸς καὶ τίμιος καὶ ὁ Θεός θὰ σὲ κάμη νὰ προοδεύσῃς.

“Οταν ἀπεχωρίσθημεν, ἐκλαίομεν καὶ οἱ δύο μας, ἀκόμη καὶ ὁ θεῖος Παναγιώτης. Ἐδάκρυον καὶ τὰ μικρὰ ἀδελφάκια μου. Καὶ τώρα ἥμην μόνος, ἀλλὰ ὁ δρόμος τῆς ἐργασίας ἦτο ἐμπρός μου ἀνοικτὸς καὶ εἰχον λάβει τὴν ἀπόφασίν μου.

Αὐτὰ ἐσυλλογιζόμην καθήμενος εἰς τὴν πρύμνην τοῦ

πλοίου, καὶ μὲ τὰς σκέψεις αὐτὰς ἐφθάσαμεν εἰς τὸν Πειραιᾶ. Μοῦ ἔκειμεν ἐντύπωσιν ὁ μεγάλος λιμὴν μὲ τὰ πολλὰ πλοῖα καί, ὅταν ἀπεβιβάσθημεν, ὅλα μοῦ ἐφάνησαν μεγάλα καὶ ὥραῖα, οἱ δρόμοι, τὰ καταστήματα, αἱ ἄμαξαι καὶ τὰ κάρρα καὶ ἴδιως ὁ κόσμος. Ὁλοι ἐπήγαινον καὶ ἦρχοντο ἀδιακόπως, βιαστικοὶ καὶ ἀπησχολημένοι. Ο πλοίαρχος, συμφώνως πρὸς τὰς συστάσεις τοῦ θείου μου, μὲ ὡδήγησεν εἰς τὸ κατάστημα τοῦ κύρ Σταύρου.

—Καλῶς τὸν Ἀνδρέα! μοῦ εἶπεν ὁ κύρ Σταύρος. Εἴσαι καλοῦ ἀνθρώπου παιδὶ καὶ πιστεύω νὰ γίνης καὶ σὺ καλὸς καὶ νὰ προοδεύσῃς. Διὰ νὰ ἐπιτύχης αὐτό, δύο πράγματα χρειάζονται. Νὰ εἴσαι τίμιος καὶ ν' ἀγαπᾶς τὴν ἐργασίαν.

Ο κύρ Σταύρος ἦτο μετρίου ἀναστήματος, παχὺς καὶ μὲ μεγάλην κοιλίαν. Τὸ πρόσωπόν του ἔδεικνυε καλοσύνην καὶ ἀμέσως ἐγέννησε τὴν συμπάθειάν μου. Ο πλοίαρχος μᾶς ἀπεχαιρέτισεν, ἐμὲ δὲ παρέλαβεν ὁ Πέτρος, ὁ πρῶτος ὑπάλληλος τοῦ καταστήματος, διὰ νὰ μοῦ διδάξῃ τὰ χρέη μου.

Τὸ κατάστημα τοῦ κύρ Σταύρου ἦτο ἀπὸ τὰ μεγάλα παντοπωλεῖα τοῦ Πειραιῶς καὶ εύρισκετο εἰς τὴν παραλιακὴν ὁδὸν πρὸς τὸ Τελωνεῖον. Οἱ πελάται ἔμβαινον καὶ ἔβγαινον ἀδιακόπως ὅλην τὴν ἡμέραν. Εἰς ἐμὲ ἐδόθη ἡ θέσις τοῦ ἔξαδέλφου μου Δημήτρη, τὸν ὄποιον εἶχεν ἀποβάλει πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ὁ κύρ Σταύρος, διότι ἦτο ὀκνηρὸς καὶ αὐθάδης, εἶχε δὲ γεννηθῆ καὶ ὑποψία διὰ τὴν τιμιότητά του. Η ἐργασία μου ἦτο νὰ βοηθῶ εἰς τὴν πώλησιν τῶν ἐμπο-

ρευμάτων καὶ νὰ παρακολουθῶ ὀλίγας ἡμέρας τοὺς ἄλλους ὑπαλλήλους, ἵνα ὅτου συνηθίσω εἰς τὰς τιμὰς τῶν διαφόρων εἰδῶν. Ἐκτὸς τούτου ἔπρεπε κάθε πρωὶ νὰ σαρώνω τὸ κατάστημα. Αὐτὸ μὲ ἐλύπησε πολὺ καὶ ἡθέλησα νὰ τὸ ἀποφύγω μοῦ ἐφάνη ταπεινὸν νὰ σαρώνω, ἀφοῦ εἶχα τελειώσει τὸ σχολαρχεῖον. Ἔκαμα μὲ δειλίαν τὴν παρατήρησιν αὐτὴν εἰς τὸν ὑπάλληλον.

Τὸ γραφεῖον τοῦ κύρου Σταύρου ἦτο εἰς μίαν γωνίαν τοῦ καταστήματος, χωρισμένον μὲ ξύλινον δικτυωτόν. Ἀπ' ἕκεī ἥκουσε ἕκεῖνος τὴν ὁμιλίαν μας καὶ ἐφώναξε μὲ ἥσυχον φωνήν:

— Τόσον τὸ καλύτερον, παιδί μου, ὅτι γνωρίζεις γράμματα. Ἄλλ' αὐτὸ δὲν ἐμποδίζει νὰ σαρώσῃς. Πρέπει ν' ἀρχίσῃς ἀπὸ τὰ μικρά, διὰ νὰ φθάσῃς εἰς τὰ μεγάλα. Ὁταν γίνης ἄξιος, θὰ λάβῃς καλυτέραν θέσιν καὶ τότε θὰ σαρώνῃ ἄλλος.

Δὲν ἔφερα καμίαν ἀντίρρησιν. Ὁ κύρος Σταῦρος, ἐσκέφθην, δὲν ποτέ έπλούτισεν ἐκ τοῦ μηδενός, πρέπει νὰ τὰ γνωρίζῃ πολὺ καλὰ αὐτὰ τὰ πράγματα. Ἐφόρεσα μίαν μεγάλην ποδιάν ἀπὸ καννάβινον ὑφασμα καὶ ἀμέσως ἀνέλαβον τὰ καθήκοντά μου. Ὅσον ἐπλησίαζε τὸ μεσημέρι, ἦργασία ηὔξανεν. Εἰς τὸ βάθος τοῦ καταστήματος ἦτο ἐν εύρυχωρον διαμέρισμα μὲ ξύλινα τραπέζια καὶ καθίσματα καὶ ἔκεī ἥρχοντο διάφοροι ἀνθρωποι καὶ ἔτρωγον τὸ πρόγευμά των. Παρήγγελλον διάφορα εἴδη τοῦ καταστήματος, ψωμὶ καὶ κρασί. Μεταξὺ τῶν καθηκόντων μου ἦτο καὶ νὰ

ύπηρετῷ τοὺς πελάτας αὐτούς. Ἰδίως ὅμως αὐτοῦ τοῦ εἴδους ἡ πελατεία ηὔξανε τὸ βράδυ. Τὰ τραπέζια ὅλα ἦσαν γεμάτα κόσμον.

Κατὰ τὰς δέκα τῆς νυκτὸς ἥσυχασεν ἡ ἔργασία καὶ ἐκλεισε τὸ κατάστημα. Ἐπῆγα νὰ κοιμηθῶ κατάκοπος. Τὸ δωμάτιόν μου ἦτο μία σοφίτα τοῦ καταστήματος, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνέβαινον μὲ ἀνεμόσκαλαν. Ἐκεῖ ἦσαν δύο μικραὶ σιδηραὶ κλίναι. Εἰς τὴν μίαν ἐκοιμᾶτο ὁ Πέτρος, ἡ ἄλλη ἦτο προωρισμένη δι᾽έμε.

“Ολην τὴν ἡμέραν μὲ εἶχον ἀπασχολήσει ἡ ἔργασία καὶ αἱ ἐντυπώσεις τόσων πραγμάτων νέων καὶ ἀγνώστων. Ἀλλ’ ὅταν ἐπλάγιασα, τότε ἐνεθυμήθην πάλιν τὴν μητέρα μου καὶ τὸ σπίτι μας μὲ τὸ μικρὸν δωμάτιον, ὃπου ἐκοιμώμην μαζὶ μὲ τ’ ἀδέλφια μου. Ἔγειρα εἰς τὸ προσκέφαλον, ἔκρυψα τὸ πρόσωπον μέσα εἰς τὰ χέρια μου καὶ ἔκλαιον σιγὰ σιγὰ διὰ νὰ μὴ μὲ ἀκούσῃ ὁ Πέτρος.

2. Ο κύριος Βερίνης.

1. Ἐπέρασαν ἀρκεταὶ ἡμέραι καὶ ἑβδομάδες καὶ μῆνες καὶ ὀλίγον κατ’ ὀλίγον συνήθισα εἰς τὴν νέαν ζωήν μου. Ἐμαθα τὰς τιμὰς τῶν ἐμπορευμάτων, συνήθισα νὰ ζυγίζω καὶ νὰ ύπηρετῷ τοὺς πελάτας, ἐκ τῶν ὁποίων τοὺς περισσοτέρους ἤρχισα νὰ γνωρίζω πρωσωπικῶς, καὶ ἐν γένει ἔδειξα εἰς τὴν ἔργασίαν μου ὅλην τὴν δυνατήν ἐπιμέλειαν. Κάπου κάπου ἐλάμβανον γράμματα ἀπὸ τὴν μητέρα μου, γεμάτα εὐχὰς καὶ εἰδήσεις. δι’ ὅλους τοὺς συγγενεῖς μας, ἀλλὰ περισσότε-

ρον ἀπὸ ὅλα μ' ἔχαροποίησεν ἐν γράμμα της, ὅπου μοῦ ἀνέφερεν ὅτι ὁ κύρ Σταῦρος ἔγραφεν εἰς τὸν θεῖον Παναγιώτην πῶς ἦτο πολὺ εὐχαριστημένος μαζί μου.

Καὶ πράγματι αὐτὸ ἐφαίνετο ἀπὸ τὴν συμπεριφοράν του. Ἐνῶ μὲ τοὺς ἄλλους ὑπαλλήλους ἦτο κάποτε αὐστηρὸς καὶ ἀπότομος, εἰς ἐμὲ ωμίλει πάντοτε μὲ γλυκὺν τρόπον. Ὅταν ἦθελε νὰ τακτοποιήσῃ τὸ τυρὶ εἰς τὰ βαρέλια ἢ νὰ καθαρίσῃ τὸ κρασὶ καὶ τὸ λάδι εἰς τὰ ὑπόγεια, καὶ ἐν γένει εἰς ὅλας τὰς ἐργασίας τῆς παντοπωλιακῆς τέχνης, μ' ἔκραζε πάντοτε καὶ ἦθελε νὰ εἴμαι παρὼν διὰ νὰ μανθάνω. Ἀπ' ἐναντίας τὸν δεύτερον ὑπάλληλον δὲν ἤδυνατο νὰ τὸν ὑποφέρῃ, διότι ἦτο ἀπρόσεκτος καὶ ἀφηρημένος. Καὶ ὅταν μίαν ἡμέραν ἔδειξε μεγάλην ἀπροσεξίαν εἰς τὴν ἀλλαγὴν ἐνὸς δεκαδράχμου, ὁ κύρ Σταῦρος ἐθύμωσε, τοῦ ἐπλήρωσε τοὺς μισθούς του καὶ τὸν ἀπέβαλε. Φυσικὰ ἐγὼ ἔλαβον τὴν θέσιν του, ἐν ἄλλῳ παιδὶ ἥλθεν εἰς τὴν ἴδικήν μου καὶ ἴδού πῶς ἥλευθερώθην ἀπὸ τὸ σάρωμα.

Μεταξὺ τῶν ἐργασιῶν τοῦ παυθέντος, τὰς ὁποίας ἀνέλαβον ἐγώ, ἦτο καὶ νὰ συνοδεύω εἰς τὸ σχολεῖον τὴν κόρην τοῦ κύρ Σταύρου. Ὅτο ἐν χαριτωμένον καὶ ἔξυπνον παιδάκι καὶ ώνυμάζετο Ἐλένη. Ἐνθυμοῦμαι ἀκόμη, ὡς νὰ ἦτο τώρα, ὅταν τὴν ἀφησα διὰ πρώτην φορὰν εἰς τὴν θύραν τοῦ σχολείου της. Ἐκεῖ πλησίον ἦτο ἐν ἄλλῳ σχολεῖον. Τὰ δωμάτια τῶν παραδόσεων ἦσαν ἰσόγεια. Εἰς τὸ παράθυρον ἐστέκετο ὁ μαυροπίναξ, ὀλίγον βαθύτερα ἐφαίνετο ἡ ἔδρα, ὅπου ἐκάθητο ὁ διδάσκαλος, καὶ ἀπέναντι διεκρίνοντο δύο σειραὶ ἀπὸ θρανία, γεμάτα μαθητάς.

Τίτο ή ώρα, κατὰ τὴν ὄποιαν ἥρχιζε τὸ μάθημα, ὅσοι μαθηταὶ εἶχον ἀργήσει, ἔφθανον δρομαῖοι, ζωσμένοι μὲ τὰ βιβλία τῶν καὶ ἀπὸ τὴν αὐλὴν ἡκούοντο θόρυβος καὶ φωναὶ παιδικαί. Πόση ζωὴ καὶ πόση χαρὰ ἔκει μέσα! Ἐδοκίμασα πολλὰς λύπας κατόπιν εἰς τὴν ζωὴν μου, ἀλλὰ μοῦ φαίνεται ὅτι καμία δὲν εἶχε τὴν πικρίαν τῆς στιγμῆς ἔκείνης. Ἐστεκόμην μόνος ἔξω καὶ ἀκίνητος. Ἐμπρός μου διήρχοντο μεγάλοι μαθηταί, συνομήλικοί μου, καὶ ἐμβαίνοντες εἰς τὸ σχολεῖον. Λοιπὸν δὲν ἦμην καὶ ἐγὼ μαθητής; Δὲν εἶχον μελετήσει χθὲς βράδυ τὸ μάθημά μου καὶ δὲν τὸ ἐπέρασα ἀλλην μίαν φορὰν τὸ πρωί, διὰ νὰ εἴμαι βέβαιος ὅτι δὲν θὰ κάμω λάθος; Μία φωνὴ ἔλεγε μέσα μου «Ἐμπρός λοιπόν, ὀκνηρέ, τί στέκεσαι; Ἡ παράδοσις ἀρχίζει καὶ θὰ πάρης ἀπουσίαν».

Βιαστικός, ἐμβῆκα μαζὶ μὲ τοὺς ἄλλους. Εἰς τὴν αὐλὴν μὲ σταματῷ ὁ γέρων ἐπιστάτης.

Τί θέλεις σὺ ἔδω;

Τὸν ἐκοίταξα ἀφηρημένος καὶ τοῦ εἶπον:

Δὲν εἶναι ἔδω τὸ σχολεῖον;

—Εἶναι τὸ Γυμνάσιον! μοῦ ἀπήντησεν.

Τὸ Γυμνάσιον! Τὸ ὄνειρον, εἰς τὸ ὄποιον μετὰ πόθου ἀπέβλεπον, ὁ παράδεισος αὐτός, ἦτο ἔδω, ἐνώπιόν μου, ἀλλ᾽ ἡ θύρα του εἶχε κλεισθῆ δι᾽ ἐμέ! Εἶχε κλεισθῆ διὰ παντός. Ἐσκυψα καὶ εἶδον τὴν κανναβίνην ποδιάν μου σηκωμένην καὶ γυρισμένην εἰς τὴν μέσην μου. Τὰ μάτια μου ἐθόλωσαν, μ’ ἐπῆρε τὸ παράπονον. Ἐκάθισα εἰς τὸ σκαλοπάτι καὶ ἥρχισα νὰ κλαίω μὲ λυγμούς.

—Τί ἔπαθες; Ἀνδρέα;

“Ηκουσα αἴφνης μίαν γνωστὴν φωνὴν ὀπ’ ἐπάνω μου καὶ εἶδον τὸν κύριον Βερίνην, ἵνα ἐκ τῶν πελατῶν τοῦ παντοπωλείου.

“Ήτο δύαθὸς καὶ κοσμογυρισμένος γέρων, διδάσκαλος τῆς Ἀγγλικῆς καὶ τῆς διπλογραφίας. Ἀπὸ τὸν Πέτρον εἶχον μάθει ὅτι πατρίς του ἦτο ἡ Φολέγανδρος, μικρὰ νῆσος τῶν Κυκλαδών, καὶ ὅτι ἔζησεν ἔτη πολλὰ εἰς τὴν Αἴγυπτον, τὴν Ἀγγλίαν, καὶ τὴν

Αμερικήν, τώρα δὲ εἰς τὰ γηρατεῖά του ἔμεινε χωρὶς περιουσίαν καὶ ἐπληρώνετο ἀπὸ διαφόρους ἐμπόρους διὰ νὰ κρατῇ ξένην ἀλληλογραφίαν καὶ ἐπιτηρῆ τὰ ἐμπορικὰ βιβλία. Μεταξὺ τῶν ἐμπόρων αὐτῶν ἦτο καὶ ὁ προϊστάμενός μου, ὁ ὅποιος τὸν ἐσέβετο πολὺ καὶ τὸν εἶχεν εἰς μεγάλην ἐκτίμησιν, διότι ἔθεωρεῖτο σοφὸς ἀνθρώπος. Οἰκογένειαν δὲν εἶχε· κάθε βράδυ ἤρχετο εἰς τὸ παντοτωλεῖον, παρήγγελλε μίαν μερίδα φαγητοῦ ἀπὸ τὸ πλησίον μαγειρεῖον καὶ ἔτρωγε μὲν οἰκονομίαν, διότι τὰ μέσα του ἥσαν περιωρισμένα. Εἶχε πάντοτε συντροφιὰν ἀπὸ καλούς ἀνθρώπους, διότι τοῦ ἥρεσκε νὰ ὁμιλῇ καὶ οἱ λόγοι του ἥσαν σοβαροὶ καὶ μετρημένοι.

Οταν ἐγύρισα καὶ τὸν εἶδον, ἐκοκκίνισα ἀπὸ ἐντροπήν, ἐσηκώθηκα ἀμέσως καὶ τοῦ εἶπα τί μοῦ συνέβαινε.

Εἶδα ὅτι συνεκινήθη καὶ αὐτός.

—”Ελα μαζί μου! εἶπεν.

Ἐβάδιζε καὶ τὸν ἡκολούθησα. ”Οταν ἀπεμακρύνθημεν ὀλίγον ἀπὸ τὴν θύραν τοῦ Γυμνασίου, τότε μοῦ ωμίλησεν:

”Εχεις δίκαιον, παιδί μου, εἶπε μὲν ἥσυχον φωνήν. Δὲν ὑπάρχει ὥραιότερον πρᾶγμα διὰ τὴν ἡλικίαν σου ἀπὸ τὸ σχολεῖον καὶ τὰ γράμματα. Ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν ἡμποροῦν ὅλοι νὰ τὸ ἀπολαύσουν ἔως τὸ τέλος. Σὺ εἶσαι πτωχὸς παιδί καὶ εἶχες ἀνάγκην νὰ ἐργασθῆς. Μὲ δσα γράμματα ἔμαθες ἔως τώρα ἡμπορεῖς νὰ φοιτήσῃς εἰς τὸ σχολεῖον τῆς ἐργασίας, ὅπου εἶχες νὰ ἀκολουθήσῃς ἀκόμη πολλὰ μάθήματα. Ἀπὸ

αύτοὺς τοὺς μαθητὰς πολλοὶ θὰ γίνουν ἐπιστήμονες, δικηγόροι, ἰατροί, φιλόλογοι, καὶ μερικοὶ ἵσως διατρέψουν εἰς τὸ ἔργον των. Ἀλλὰ καὶ σὺ ἀπὸ τὸ ἴδικόν σου σχολεῖον, ἀπὸ τὸ παντοπωλεῖον τοῦ κύρου Σταύρου, θὰ μάθης νὰ γίνης πρακτικὸς ἄνθρωπος, καλὸς ἔμπορος καὶ καλὸς οἰκοκύρης, ἀπὸ ἑκείνους, οἱ δόποιοι στηρίζουν τὰς κοινωνίας καὶ τὰ ἔθνη. Αὐτὸς εἶναι τὸ σχολεῖον τοῦ κόσμου καὶ ἀπὸ αὐτὸς θὰ ἔξελθῃς σοφός, ὅσον χρειάζεται, καὶ σεβαστός, ὅσον οἱ ἐπιστήμονες. Ἄρκει νὰ θέλῃς.

—Θέλω! εἶπα ἀμέσως.

Καὶ τὸ εἶπον μὲ τόσην δύναμιν, ὥστε ὁ κύριος Βερίνης μὲ παρετήρησεν ἀτενῶς.

—Τότε θὰ γίνης, Ἀνδρέα.

Τίποτε ἄλλο δὲν μοῦ εἶπε πλέον. Ἐφθάσαμεν εἰς τὸ κατάστημα. Εἰσῆλθον καὶ ἤρχισα τὴν ἐργασίαν μου μὲ νέον θάρρος καὶ ψυχικὴν εύχαριστησιν.

«Ἐδῶ εἶναι τὸ σχολεῖον μου! Τὸ σχολεῖον τοῦ κόσμου!» ἔλεγα μέσα μου, ὑπερήφανος. «Καὶ εἰς αὐτὸν πρέπει νὰ εἴμαι καλὸς καὶ ἐπιμελῆς, ὅπως θὰ ἥμην εἰς τὸ Γυμνάσιον.»

Ἐξηκολούθησα τὴν ἐργασίαν μου εἰς τὸ παντοπωλεῖον τοῦ κύρου Σταύρου καὶ μετὰ πολλοὺς ἀγῶνας καὶ κόπους ἔγινα πλούσιος.

A. Μάτεσης

ΠΟΙΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΣΧΑ

—Παπποῦ! ”Ε, παπποῦ! ἐ-
φώναξεν δέ Νάσος, θίγων αὐ-
τὸν διὰ τοῦ πωδός.

—Τί εἶναι!

—Σήκω, νὰ ἴδωμεν τὴν
’Ανάστασιν....

“Οτε ἔξῆλθον τῆς καλύβης, ἡ-
κούοντο καθ' ὅλην τὴν κοι-
λάδα καὶ τὰς πέριξ ράχεις φωναὶ συγκεχυμέναι.
Οἱ βλάχοι ὅλης τῆς περιφερείας ἐκείνης ἦσαν ἐπὶ πο-
δός, στολισμένοι, μὲ τὰ κηρία εἰς χεῖρας, ἀναμένον-
τες τὴν ’Ανάστασιν.

“Ολη ἐκείνη ἡ περιφέρεια ἐκ μικρῶν λοφίσκων
καὶ μικρῶν κοιλάδων, ἥτο πλουσία εἰς βλάστησιν καὶ
εἰς νερά. Πολυάριθμοι βλάχοι ἔχουν κατασκηνώσει
ἐκεῖ, ἄλλοι εἰς μικροὺς συνοικισμούς, ἄλλοι ἀπομονω-
μένοι κατὰ οἰκογενείας, καὶ ἄλλοι ἀναμίξ μετ' ἐντοπίων
εἰς μικρὰ χωρία ἐκ δέκα ἔως εἴκοσιν οἰκίσκων ἔκαστον.

Οἱ βλάχοι ἔρχονται ἐκεῖ καὶ διαχειμάζουν. Ἀπὸ
τοῦ ’Απριλίου δὲ μέχρι τοῦ Σεπτεμβρίου μὲ τὰς οἰκογε-
νείας καὶ τὰ ποίμνιά των ἀναχωροῦν διὰ τὰ βουνά,
ὅπου ξεκαλοκαιριάζουν. Δὲν εἶναι λοιπὸν δυνατὸν ν'
ἀπαντήσῃ τις ἐκκλησίας εἰ; ὅλην ἐκείνην τὴν ἔκτασιν
παρὰ μόνον μικράς, ὡς κελλία, εἰς τὰ πέριξ χωρίδια.

Τὰ χωρίδια ὅμως αὔτά, ἀν ἔχουν ἐκκλησίας
δὲν ἔουν Ἱερεῖς, διότι οἱ χωρικοὶ εἶναι τόσον πτω-

χοί, ώστε μόλις νὰ ἔξαρκοῦν εἰς τὴν πενιχράν τροφήν των καὶ τὴν πενιχροτάτην ἐνδυμασίαν των.

Διὰ νὰ μὴ λησμονήσουν ὅμως τὴν θρησκείαν των καὶ νὰ ἕκτελοῦν τὰ καθήκοντά των, πληρώνουν ἐναὶ ἰερέα, ὁ ὄποιος ὑποχρεοῦται εἰς κάθε ἑορτὴν νὰ λιτουργῇ κατὰ σειράν καὶ εἰς ἐν χωρίδιον. Καὶ οἱ βλάχοι τῶν πέρι συνοικισμῶν πληρώνουν καὶ αὐτοὶ ἐφ' ὅσσο μένουν ἔκει, καὶ ὅταν ὁ Ἱερεὺς λειτουργῇ εἰς τὸ πλησιέστερον χωρίδιον, πηγαίνουν ὅσοι θέλουν καὶ λειτουργοῦνται.

Ἄλλη δὲ Ἀνάστασις πρέπει νὰ τελῆται εἰς ὅλας ταυτοχρόνως καὶ νὰ μετέχουν ὅλοι τῆς μεγάλης ἑορτῆς. Καὶ διὰ νὰ μὴ ἐγείρωνται παράπονα προτιμήσεως, καὶ διὰ νὰ μετέχουν ὅλοι τῆς Ἱερᾶς τελετῆς τελοῦν αὐτὴν ἔξω, εἰς τὸ Ὂπαιθρον, ὑπὸ τὸν διάστρον οὐρανὸν καὶ τὸν εύρυν δρίζοντα.

Ηδη δέ ἔχει πλησιάσει δὲ ὡρα. Οἱ Αὔγερινὸς φεγγοβιοῦν ἀν ρχεται εἰς τὰ ὑψη φέρων εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν. Οἱ βλάχοι μὲ τὰς γυναῖκας καὶ τὰ παιδία των στανται ἔτοιμοι ἔκαστος ἔξω τῇ καλύβῃς του. Οἱ χωρικοὶ τῶν πέριξ χωρίων ἔχουν ἀνέλθει εἰς τὰ ὑψώματα, νέοι ἀκμαῖοι καὶ ζωηροί, γέροντες λευκόμαλλοι, παιδία, γυναῖκες νέαι καὶ γραῖαι. Ολοι δέ ἔχουν προσηλωμένους τοὺς ὁφθαλμοὺς εἰς τὸ ἀνατολικὸν μέρος τοῦ δρίζοντος, ὅπου ὑψοῦται ὑψηλὴ ράχις, ἐπὶ τῆς ὄποιας θὰ ἀναφανῇ ὁ Ἱερεὺς μὲ τὴν λαμπτάδα εἰς χεῖρας κηρύσσων εἰς τοὺς πιστοὺς τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Σωτῆρος. Αἱ μεγάλαι πυραὶ λαμπταδίζουν εἰς τὰ ὑψη ρίπτουσαι ρόδινον χρῶμα ἐπὶ

τῶν προσώπων καὶ τῶν καθαρῶν ἐνδυμάτων καὶ πολυχρώμους λάμψεις εἰς τὰ πολύτιμα κοσμήματα τῶν γυναικῶν.

Ἡ καρδία ὅλων βροντοκτυπᾶ ἀνυπόμονος εἰς τὴν ἐγγίζουσαν μεγάλην καὶ Ἱερὰν στιγμήν. Κάθε ἄστρον, τὸ ὁποῖον προβάλλει ἀπὸ τὴν ράχιν, ἐκλαμβάνουν ὡς τὴν λαμπάδα τοῦ Ἱερέως καὶ ἀνακραυγάζουν καὶ ἀναπηδοῦν οἱ νεώτεροι:

—Νά το, ἐφάνηκε!

—Αμ' ποῦ ἀκόμη!....

—Θ' ἀσπρίσῃ τὸ μάτι μας νὰ τὸ ἴδωμεν....

Καὶ πειράζονται μεταξύ των καὶ διηγοῦνται εὐχάριστα ἀνέκδοτα καὶ οἱ γερωντότεροι παραμύθια, διὰ νὰ περάσῃ ὁ καιρός.

—Νά το! Νά το! Αὔτὸ εἶναι! φωνάζει αἴφνης εἰς νέος περιχαρής.

Τῷ ὄντι πρὸς ἀνατολὰς ἐφάνη φῶς λαμπάδος, τρεμοσβῆνον εἰς τοῦ ἀνέμου τὴν πνοήν. Διέσχιζε τὴν σκοτίαν καὶ ἐσκόρπιζε παντοῦ τὴν χαρὰν τῆς Ἀναστάσεως.

Οἱ βλάχοι ὅλοι καὶ οἱ χωρικοὶ ἀπ' ὅλα τὰ μέρη συγκεντρώνουν ἐκεῖ τοὺς ὁφθαλμοὺς καὶ τείνουν τὴν ἀκοήν των.

—Χριστὸς ἀνέστη, παιδιά!

Ἡ φωνὴ ἥκούσθη ἀπὸ τὴν ράχιν ἔντονος καὶ παρατεταμένη. Ἔφθασεν εἰς τὰς καρδίας ὅλων τῶν ἀγρυπνούντων χριστιανῶν καὶ ἔχυσεν εἰς αὐτὰς γλυκύτητα καὶ συγκίνησιν.

—Χριστὸς ἀνέστη παιδιά!

«Ταξίδια» Ἀναγνωστικὸν καθαρευόσθης Ε'. Δημοτικοῦ. Ἐκδ. Β'.

Τὰ βλαχόπουλα σπεύδουν προθύμως νὰ μεταφέρουν εἰς τοὺς ὄλλους τὸ ἄγιον φῶς

Ἡ φωνὴ ἡκούσθη ἐντὸνωτέρα. "Ολοὶ οἱ βλάχοι καὶ οἱ χωρικοὶ κλίνουν τὴν κεφαλὴν καὶ κάμνουν τὸν σταυρὸν τῶν. "Ολη ἐκείνη ἡ ἐκτεταμένη περιφέρεια εἶναι κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην εὐρύτατος ναός, ὅπου δοξάζεται ἡ Ἐνάστασις τοῦ Χριστοῦ.

—Χριστὸς ἀνέστη, παῖδιά!

Ἡ φωνὴ ἤχησεν ἐκ τρίου. Τὴν ἴδιαν στιγμὴν παρὰ τὸ φῶς τῆς λαμπάδος ἐφάνη μικρὰ ἀναλαμπῆ καὶ μετ' ὀλίγον διεχύθη καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν βαρὺς κρότος πυροβόλου.

Οἱ βλάχοι ἐνθουσιώδεις μετέδιδον πρὸς ἄλλήλους τὴν εὐχάριστον εἰδησιν τῆς Ἐναστάσεως.

—Χριστὸς ἀνέστη, ἀδέρφια!

—Ἐληθῶς ἀνέστη!.... Ἐληθῶς ἀνέστη!....

—Ζῆ καὶ βασιλεύει, ἀδέρφια!.....

—Ζῆ καὶ βασιλεύει!.....

Ἐνδη πολυάριθμα μικρὰ φῶτα πλανῶνται πρὸς διαφόρους διευθύνσεις. Τὰ βλαχόπουλα σπεύδουν προθύμως νὰ μεταφέρουν εἰς τοὺς ἄλλους τὸ ἀγιον φῶς, ὅπερ ἔλαβον ἀπὸ τὴν λαμπάδα τοῦ Ἱερέως.

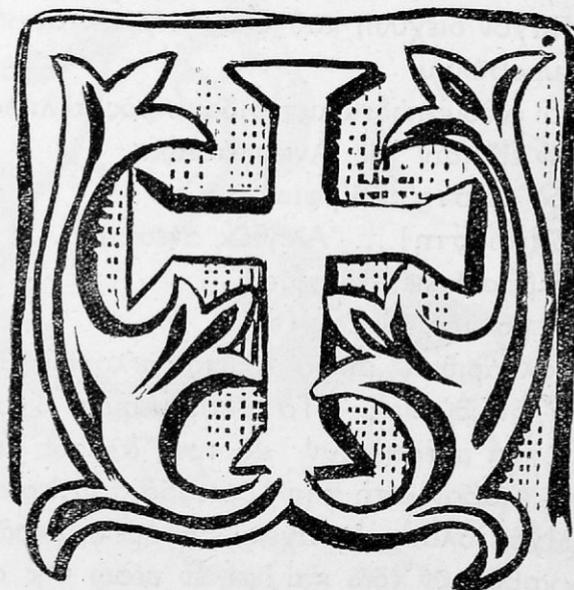
Μετ' ὀλίγον ὅλαι αἱ ράχεις, πλήρεις μικρῶν φώτων, φεγγοβιολοῦν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, ἐν μέσῳ τῆς σκοτίας, ὡς πολυάριθμοι ἀδάμαντες.

Τὰ ἐντὸς τῶν μανδρῶν πρόβατα βελάζουν καὶ πηδοῦν φοβισμένα ἐκ τῶν κρότων. Οἱ σκύλοι ὑλακτοῦν, οἱ ἵπποι χρεμετίζουν καὶ ὅλη ἡ πλατεῖα ἔκτασις εἶναι πλήρης θορύβου.

Ἡ ράχις, ἐπὶ τῆς ὀποίας ἀνεφάνη τὸ πρῶτον τὸ

φῶς τῆς Ἀναστάσεως, εἶνα ἥδη κατάφωτος. Εἴκοσιν ἔως εἴκοσι πέντε βλάχοι, ἀσκεπεῖς, μὲ τὴν λαμπάδα ἀνημμένην εἰς χεῖρας, γονυπετοῦν πέριξ τοῦ Ἱερέως, καὶ οὗτος ὅρθιος κινεῖ τὴν λαμπάδα του ἄνω καὶ κάτω, δεξιὰ καὶ ἀριστερά, ψάλλων τὸ «Χριστὸς ἀνέστη» καταλαμπόμενος ὑπὸ τοῦ φωτός, ὡς Θεὸς ἐν μέσῳ τῶν ἀστραπῶν τοῦ Σινᾶ.

Ανδρ. Καρκαβίτσας

Ο ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ ΚΑΙ Η ΜΗΤΗΡ ΑΥΤΟΥ

‘Ο ’Ιωάννης ἐγεννήθη τῷ 347 Μ. Χ. εἰς τὴν μεγάλην τότε πόλιν τοῦ Βυζαντιακοῦ κράτους Ἀντιόχειαν, ἐκ πατρὸς Σεκούνδου, ὅστις ἦτο στρατιωτικός, καὶ μητρὸς Ἀνθούσης.

Ο πατέρης του ἀπέέθανε νέος ἀφῆσας τὴν σύζυγόν του μόλις είκοσαετῆ. Αὕτη δέ, μολονότι πλουσία, δὲν ἤθέλησε νὰ νυμφευθῇ δευτέραν φοράν, ἀλλ’ ἀπεφάσισε ν’ ἀφοσιωθῇ ὀλόκληρος εἰς τὴν ἀνατροφὴν τοῦ μονογενοῦς της υἱοῦ, τὸν ὁποῖον ὑπερηγάπτα.

Ἡ Ἀνθοῦσα δὲν ἦτο φιλόστοργος μόνον μητέρα, ἀλλὰ καὶ πολὺ πεπαιδευμένη. Ἡ ἴδια λοιπὸν ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος διδάσκαλος τοῦ ’Ιωάννου εἰς τὰ ἔλληνικὰ γράμματα καὶ τὰς ἀρχὰς τῆς χριστιανικῆς πίστεως καὶ ἐπροσπάθησεν, ὡστε ὁ υἱός της νὰ αὐξήσῃ εἰς παιδείαν καὶ ἀρετήν. Παρατηρήσασα δὲ ὅτι οὗτος εἶχε φυσικὴν εὐφράδειαν, ἐφρόντισεν ὡστε νὰ καλλιεργήσῃ ὁ ’Ιωάννης τὸ τάλαντον αὐτὸν καὶ νὰ δυνηθῇ μίαν ἡμέραν ν’ ἀναδειχθῇ ὡς ρήτωρ.

Δέκα τεσσάρων ἐτῶν ἦτο ὁ ’Ιωάννης, ὅτε ἡ μήτηρ του ἐνέγραψεν αὐτὸν εἰς τὴν σχολὴν τοῦ Λιβανίου ὅστις ἐφημίζετο τότε ἐν Ἀντιοχείᾳ ὡς φιλόσοφος καὶ διδάσκαλος τῆς ρήτορικῆς. Ο ’Ιωάννης ἐσπούδασε πλησίον του ἐπὶ πολλὰ ἔτη μετ’ ἔξαιρετικῆς ἐπιμελείας, διεμορφώθη δὲ βαθμηδὸν εἰς ἱκανώτατον ρήτορα. Ο πρῶτος λόγος, τὸν ὁποῖον ἀπήγγειλεν εἰς τὸ

δικαστήριον, ἐκίνησε τὸν θαυμασμὸν πάντων καὶ αὐτοῦ τοῦ διδασκάλου του. Τόση δὲ ἦτο ἡ ἐκτίμησις τοῦ Λιβωνίου πρὸς αὐτόν, ὡστε, ὅτε ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου του ἡρωτήθη, ποῖον σκέπτεται ν' ἀφῆσῃ διάδοχόν του ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῆς ρήτορικῆς, ἀπήντησε μελαγχολικῶς: «τὸν Ἰωάννην θὰ ἄφηνα, ἀλλὰ δυστυχῶς μᾶς τὸν ἔχουν ἀρπάσει οἱ Χριστιανοί».

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην μεγίστην ὑπόληψιν εἶχον καὶ χρήματα πολλὰ ἐκέρδιζον οἱ ύπερασπίζοντες διὰ τῆς εὐγλωττίας αὐτῶν πρὸ τῶν δικαστηρίων τοὺς ἀδικουμένους, οἱ δικηγόροι, δπως θὰ ἐλέγομεν σήμερον. Μεταξὺ τούτων τάχιστα τὴν πρώτην κατέλαβε θέσιν ὁ Ἰωάννης, πλήθη δὲ πελατῶν ἥρχισαν νὰ συρρέουν καθ' ἡμέραν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

’Αλλ’ ὁ Ἰωάννης δὲν ἔμεινεν εὐχαριστημένος ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματος, εἰς τὸ ὅποιον εἶχε προορίσει αὐτὸν ἡ καλή του μήτηρ. Εἰδε μετ' ὀλίγον ὅτι τὸ ἐπάγγελμα, τὸ ὅποιον ἥκολούθησε, δὲν συνεβιβάζετο μὲ τὸν χαρακτῆρά του.

Πολλοὶ ἐκ τῶν δικηγόρων καὶ τότε, ὅπως καὶ πάντοτε δὲν ἥρκοῦντο εἰς τὸ νὰ ὑπερασπίζουν τὰς δικαίας μόνον ὑποθέσεις. Καταχρώμενοι τῆς εὐφραδείας αὐτῶν ἀνελάμβανον πολλάκις νὰ παριστάνουν τὸ ἀδικον ως δίκαιον, τὸ ἀσεβές ως εὔσεβές, τὸ ἀνήθικον ως ἡθικόν· καὶ τὸ κατώρθωνον. Οἱ δὲ ἵσχυροὶ τῆς ἡμέρας, δωριδοκοῦντες ἀδρότατα δικηγόρους καὶ δικαστάς, ἐπετύγχανον νὰ συγκαλύπτουν τὰς ἀνομίας αὐτῶν. Ἐν τοιαύτῃ ἀτμοσφαίρᾳ ψεύδους καὶ ἀνηθικότη-

τος ὁ Ἰωάννης, ὅστις εἶχεν ἀνατραφῆ ἐν τῇ δικαιοσύνῃ καὶ εἰλικρινείᾳ τῆς χριστιανικῆς θρησκείας, ἔβλεπεν ὅτι τοῦ ἥτο ἀδύνατον νὰ ζήσῃ. Τὸ πινεῦμά του, ὅπως τὸ εἶχε μορφώσει ἡ μήτηρ του, ἐστρέφετο ἀπὸ τῆς παιδικῆς του ἡλικίας πρὸς τὰ διδάγματα τῆς ἀληθείας καὶ τῆς ἡθικῆς τοῦ Ἰησοῦ. Ἡ ψυχὴ του ἀνυψοῦτο πρὸς τὸ φῶς τῆς δικαιοσύνης, τὸ ὄποιον ἔβλεπε παρεχόμενον ἀπὸ τὰ θεῖα ῥήματα τοῦ Ναζωραίου. Καὶ ἡσθάνθη τότε ὅτι τὸ τάλαντον, τὸ ὄποιον εἶχε χαρίσει εἰς αὐτὸν ὁ Θεὸς καὶ τὸ ὄποιον διὰ τόσης ἐπιμελείας καὶ μόχθου εἶχεν ἀναπτύξει, εἶχε καθῆκον νὰ τὸ ἀφιερώσῃ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ· εἰς διαφωτισμὸν τῶν ἀνθρώπων, μεταξὺ τῶν ὄποιων πλεῖστοι ἀκόμη ἦσαν ἐθνικοί· εἰς ἐπικράτησιν τῶν ὀρθῶν ἀρχῶν τῆς νέας θρησκείας, τὴν ὄποιαν εἶχον ἀρχίσει ἥδη νὰ κλονίζουν κακαὶ ἐρμηνεῖαι, αἱ αἵρεσεις. Καὶ ἀπεφάσισε ν' ἀφήσῃ τὸ δικηγορικὸν ἐπάγγελμα, καὶ ν' ἀφιερωθῇ εἰς τὴν ἐκκλησίαν.

Ἄλλὰ πρὸς τοῦτο ἔβλεπεν ὅτι εἶχεν ἀνάγκην νὰ ἀπομακρυνθῇ πρῶτον καὶ ἐπὶ πολὺν χρόνον ἀπὸ τὸ διεφθαρμένον περιβάλλον τῶν δικαστηρίων· νὰ καθαρίσῃ τὴν ψυχὴν του ἀπὸ τὸν ῥῦπον τῶν κακῶν σκέψεων καὶ τῶν κακῶν ἀνθρώπων, μὲ τοὺς ὄποιους εἶχεν ἀκουσίως σχετισθῆ· ν' ἀφοσιωθῇ μὲ προσοχὴν καὶ ἐπιμέλειαν εἰς θρησκευτικὰς σπουδάς· οὕτω δὲ καλῶς ἐφωδιασμένος καὶ ὠπλισμένος νὰ κατέλθῃ εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς ἀληθείας κατὰ τοῦ ψεύδους. Καὶ πρὸς τοῦτο ἔβλεπεν ὅτι ἐπρεπε ν' ἀποβάλῃ πᾶσαν σκέψιν περὶ γάμου καὶ κοσμικῆς ζωῆς, ἵνα, ἀπηλλαγμένος

οίκογενειακῶν φροντίδων καὶ ὑποχρεώσεων, ἡμπορέσῃ ἀποτελεσματικώτερον νὰ πολεμήσῃ ὑπὲρ τῆς χριστιανικῆς πίστεως. Καὶ ἀπεφάσισε τότε ν' ἀποσύρθῃ εἰς μονὴν τινα παρὰ τὴν Ἀντιόχειαν καὶ νὰ καρῆ μοναχός, ἵνα, ἀφοῦ διέλθῃ περίοδον μονώσεως καὶ σπουδῆς, χειροτονηθῇ ὑπηρέτης τῆς ἐκκλησίας.

Συνετρίβη ἡ δυστυχὴς Ἀνθοῦσα ὅταν ἔμαθε τὴν ἀπόφασιν ταύτην τοῦ υἱοῦ της. "Ωστε ὅλα τὰ ὥραια σχέδια, τὰ δόποια, ὅπως κάθε μητέρα, ἔπλαττε δι' ἑαυτὴν καὶ τὸν υἱόν της, κατεκρημνίζοντο εἰς ἐρείπια! Χάριν ἐκείνου εἶχεν ἀρνηθῆ πᾶσαν χαρὰν καὶ ἀπόλαυσιν ἐν τῇ ζωῇ καὶ εἶχε διαγάγει βίον μονώσεως καὶ ἐγκαρτερήσεως· καὶ τώρα, ὅτε ἔβλεπε νὰ ἐπιβραβεύωνται αἱ προσπάθειαι της διὰ τὴν ἀνατροφήν του, καὶ ὁ υἱός της νὰ κατέχῃ περίβλεπτον ἐν τῇ κοινωνίᾳ θέσιν· τώρα, ὅτε ἥλπιζε ὅτι θὰ τὸν ἔβλεπε νυμφευόμενον καὶ πατέρα τέκνων καὶ ἐγγόνων ἴδιων της. τώρα, ὅτε ἥλπιζεν ὅτι καὶ αὐτὴ θὰ ἀπέλαυνε τὴν χαρὰν καὶ τὴν εὔτυχίαν τῆς οἰκογενειακῆς ζωῆς, ν' ἀκούῃ ὅτι ὁ υἱός της θέλει νὰ φύγῃ μακράν της εἰς τὴν ἔρημον, νὰ περιβληθῇ τὸ μαυρὸν τοῦ μοναχοῦ ράσον, καὶ ν' ἀρνηθῆ πᾶσαν σχέσιν πρὸς τὴν οἰκογένειαν, πρὸς τὸν κόσμον, πρὸς αὐτήν! Καὶ δὲν ἐλυπεῖτο ἡ δυστυχὴς Ἀνθοῦσα διὰ τὸν ἑαυτόν της τόσον, ὅσον ἐλυπεῖτο διὰ τὸν Ἰωάννην, ὅστις εἰς τὸ ἄνθος τῆς ἡλικίας του κατεδίκαζε τὸν ἑαυτόν του εἰς τὴν ἔρημίαν καὶ τὴν μόνωσιν.

Καὶ μίαν ἡμέραν, λαβοῦσα αὐτὸν ἀπὸ τῆς χειρός, τὸν ὡδήγησεν εἰς τὸ δωμάτιόν της· ἔβαλεν αὐτὸν

νὰ καθίσῃ πλησίον της καὶ διακοπτομένη ὑπὸ λυγ-
μῶν, ἐπροσπάθησε οὐ τὸν μεταπείση. ‘Υπενθύμισεν εἰς
αὐτὸν τὰ βάσανα καὶ τὰς πικρίας, ὅσας εἶχεν ὑπο-
στῆ κατὰ τὸν βίον της τὸν πρώωρον θάνατον τοῦ
πατρός του καὶ τὴν χηρείαν της· τὰς φροντίδας,
τὰς ὁποίας κατέβαλε διὰ νὰ διαχειρίζεται τὴν περι-
ουσίαν αὐτῆς καὶ τοῦ συζύγου της καὶ οὕτω δια-
σώζῃ χάριν τοῦ τέκνου της ἀπὸ τὰς ἀρπακτικὰς
διαθέσεις κακῶν συγγενῶν· τὴν ἐπιμέλειαν, μὲ
τὴν ὁποίαν ἐφρόντισε διὰ τὴν ἀνατροφήν του καὶ
τὴν ἀρτίαν ἐκπαίδευσίν του, μὲ μόνην ἐλπίδα της
ὅτι μίαν ἡμέραν θὰ εἶχε τὸν υἱόν της χαρὰν καὶ κα-
μάρι τῶν ὀφθαλμῶν της.

—Παιδί μου, τῷ εἶπεν ἐν τέλει, λυπήσου με καὶ
μὴ μὲ ἔγκαταλείψῃς μόνην, μὴ με ἐμβάλῃς εἰς δευτέ-
ραν χηρείαν, χειροτέραν τῆς πρώτης. Περίμενε ὡσό-
του ἔλθη τὸ τέλος τοῦ βίου μου! ‘Υποπτεύω ὅτι τοῦ-
το δὲν εἶνε μακράν· καὶ ἀφοῦ μὲ δόηγήσῃς εἰς τὴν
τελευταίαν μου κατοικίαν, πλησίον εἰς τὰ ὄστα τοῦ
πατρός σου, τότε εἰσαι ἐλεύθερος νὰ διαθέσῃς ὅπως
θέλεις τὸν ἑαυτόν σου. ’Αλλ’ ἐφ’ ὅσον ζῶ, μὴ θελή-
σῃς νὰ μὲ ποτίσῃς αὐτὸ τὸ ποτήριον τοῦ χωρι-
σμοῦ σου.

Σοῦ ὑπόσχομαι ὅτι οὐδέποτε θέλω σὲ ἐνοχλή-
σει εἰς τὰς μελέτας σου. Καὶ ἀν ποτὲ λάβης ἀφορ-
μὴν νὰ παραπονεθῆς ἐναντίον μου, ὅτι σὲ ἀναμιγ-
νύω, ἔστω καὶ ἐπ’ ἐλάχιστον, εἰς τὰς φροντίδας τῆς
διαχειρίσεως τῆς περιουσίας σου ἢ τῆς συντηρήσε-
ως τοῦ οἴκου μας, φύγε τότε, χωρὶς νὰ λάβῃς ὑπ’

Τὰ θαυμάσια ὅπο τοῦ σμβωνος κηρύγματά του.

δψιν σου ούτε ὅτι είμαι μητέρα σου, ούτε τίποτε.
 Ἐὰν ὅμως ὅπως θὰ ἴδης, πᾶσαν καταβάλλω προ
 σπάθειαν, ὃστε νὰ σοῦ παρέχω ἄνεσιν διὰ νὰ ἀφο-
 σιώνεσαι, ἀπερίσπαστος ἀπὸ τὴν βιοτικὴν μέριμναν,
 εἰς τὰς σπουδάς σου, τότε ἀνέχου νὰ ζῶ πλησίον
 σου. Ἔγὼ είμαι ἡ καλυτέρα σου φίλη καὶ οὐδεὶς
 ποθεῖ τόσον τὴν πρόοδόν σου, ὅσον ἔγώ.

Πάλη δεινὴ συνήφθη τότε ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ Ἰω-
 ἀννου. Ἡ ἀπόφασίς του ν' ἀσπασθῇ τὸν μοναχικὸν
 βίον ἥτο ἀμετάκλητος· ἀλλὰ τὰ δάκρυα τῆς μητρός
 του καὶ ἡ ἀπελπισία της τὸν συνεκλόνισαν βαθύ-
 τατα. Ἡσθάνθη ὅτι, ἐὰν ἐπέμενεν εἰς τὴν ἀμεσον
 ἐκτέλεσιν τῆς ἀποφάσεώς του θὰ συνέτριβε τὴν
 ὑπαρξίν ἐκείνης, ἥτις εἶχε θυσιασθῆ χάριν αὐτοῦ,
 ἥτις εἶχε καθιδηγήσει τὰ πρῶτα βήματά του εἰς τὴν
 παιδείαν καὶ τὴν εὔσεβειαν, ἥτις εἶχεν ἐμβάλει εἰς τὴν
 καρδίαν του τὰ πρῶτα σπέρματα τῆς πρὸς τὸν ἀλη-
 θινὸν Θεὸν πίστεως. Καὶ ὑπεχώρησε. Ὅπεσχέθη εἰς τὴν
 μητέρα του ὅτι δὲν θὰ ἀπεμακρύνετο ἀπὸ αὐτήν.

Καὶ ἐτήρησε τὴν ὑπόσχεσίν του. Ἐφ' ὅσον ἡ
 Ἀνθεῦσα ἔζη, δὲ Ἰωάννης, πορ' ὅλον τὸν ἰερὸν πέθον
 του, ἔμενε πλησίον της συντροφεύων καὶ στηρίζων
 αὐτήν, ἐνῷ ἡσχολεῖτο συγχρόνως εἰς τὰς θρησκευ-
 τικάς του μελέτας. Οὐδέποτε δὲ λέξις παραπό-
 νου διὰ τὴν βαρεῖαν θυσίαν του ἐξῆλθεν ἀπὸ τὰ
 χεῖλη του.

Οτε δὲ ἡ μήτηρ του ἀνεπαύθη μετ' ὄλιγον ἐν
 Κυρίῳ, δὲ Ἰωάννης, ἐλεύθερος πλέον πάσης ὑποχρεώ-
 σεως, ἐμοίρασε τὰ ὑπάρχοντά του εἰς τοὺς πτωχοὺς

καὶ ἀπεσύρθη εἰς τὴν παρὰ τὴν Ἀντιόχειαν μονὴν τοῦ Ἅγίου Εὐπρεπίου, ὃπου ἐν τῇ γαλήνῃ τῆς φύσεως καὶ μακρὰν τοῦ θορύβου τῆς πόλεως ἐπεδόθη εἰς τὴν βαθυτέραν μελέτην τῆς Ἅγιας Γραφῆς καὶ τῶν συγγραμμάτων τῶν ἐκκλησιαστικῶν πατέρων.

Ἐκεῖθεν τριακονταπενταετής περίπου ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ἀντιόχειαν, ὃπου ἔχειφοτονήθη πρεσβύτερος. Ἀπὸ τότε ἥρχισε τὰ θαυμάσια ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος κηρύγματά του, τὰ ὅποια ταχέως τοῦ ἔδωκαν τὸ ὄνομα τοῦ Χρυσοστόμου, τὸν κατέταξαν εἰς τοὺς πρώτους μεγάλους πατέρας τῆς Ἐκκλησίας, τὸν ἀνέδειξαν ἀγλαῖσμα τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων καὶ μετ' ὀλίγον τὸν ἀνύψωσαν εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον τῆς βασιλευούσης.

A. Ἀδαμαντίου

ΑΝΔΡΕΑΣ ΣΥΓΓΡΟΣ

‘Ο ‘Ανδρέας Συγγρός, Χίος τὴν καταγωγήν, ἥτο υίος ἵατροῦ.

‘Ο πατήρ του μὴ κατορθώσας, φαίνεται νὰ διαγνώσῃ τὴν ἴδιοφυΐαν του, τὸν προώριζε καὶ τὸν ἀνέτρεφε δι’ ἐπιστήμονα. ‘Αλλ’ ὁ μικρὸς ‘Ανδρέας, μαθητὴς τότε τοῦ γυμνασίου Σύρου, ἔχασκεν ἐπὶ ὅρας ἐμπρὸς εἰς τὰς λίρας τῶν ἀργυραμοιβῶν καὶ ἐφλέγετο ἀπὸ τὸν πόθον νὰ γίνη ἐμπορος.³ Ἐχρειάσθησαν χίλια βάσανα, μέσα καὶ παρακάλια, διὰ νὰ μεταπεισθῇ ὁ ἄκαμπτος καὶ ἐπίμονος πατήρ του καὶ ν’ ἀποφασίσῃ, ἅμα ἐτελείωσε τὸ γυμνάσιον, νὰ τὸν στείλη «χάριν δοκιμῆς» εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, διὰ νὰ μαθητεύσῃ ἕκεī εἰς γραφεῖον ἐμπορικόν.

‘Αλλ’ ἡ ἐπιτυχία αὐτῆς τῆς δοκιμῆς ὑπερέβη τὰς προσδοκίας καὶ αὐτοῦ τοῦ ἰδίου. Διὰ νὰ τὴν ἐκτιμήσετε καλύτερα, θὰ σᾶς ὅμιλήσω μὲ ἀριθμούς. ‘Ο ‘Ανδρέας Συγγρός ἥτο μόλις δεκαεξαετής, ὅταν μετέβη εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ εἰσήχθη εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ Δαμιανοῦ· (τὸ γραφεῖον αὐτὸ ἥτο ὑποκατάστημα μιᾶς τῶν μεγαλυτέρων Ἑλληνικῶν ἐμπορικῶν ἐταιρειῶν τῆς ἐποχῆς ἕκείνης). Εἶχε τελειώσει, ως εἴπομεν, τὸ γυμνάσιον· ἥξευρεν ἀρκετὰ γαλλικά, ὀλίγα Ἰταλικά καὶ ἀγγλικά, εἶχε σπουδάσει κατὰ τοὺς μῆνας τῶν δισκοπῶν στοιχεῖα διπλογραφίας καὶ λογιστικῆς, καὶ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἐντὸς ἔξι μηνῶν, κατώρθωσε νὰ μάθη καὶ τὰ τουρκικά, τὰ ὄποια, τῷ ἔχρειάζοντο διὰ τὴν ἐργασίαν του. Μετά

ἐν ᾕτος, εἰς ἡλικίαν 17 ἔτῶν, ὁ ἀπλοῦς μαθητευόμενος ὠνομάζετο πρῶτος γραμματικὸς καταστιχάρης εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ Δαμιανοῦ, δηλαδή, μὲν ἄλλους λόγους, ὑπεδιευθυντής! Εἴκοσι ἔτῶν εἶχεν ἥδη σχηματίσει τὸν πυρῆνα τῆς περιουσίας του, ἀπὸ τὰς οἰκονομίας του καὶ ἀπὸ μικρὰς ἐμπορικὰς πράξεις, τὰς δύτικας εἶχε τὸ προνόμιον νὰ κάμη διὰ λογαριασμόν του· εἶχε τότε ἔως 40.000 φράγκα ἴδια· του. Είκοσιδύο ἔτῶν προσελαμβάνετο ὡς συνεταῖρος τῆς μεγάλης ἑταιρείας, μὲ συμμετοχὴν εἰς τὰ κέρδη κατὰ 5 καὶ μετ' ὀλίγον κατὰ 7 τοῖς ἑκατόν. 'Ο Δαμιανὸς εἶχε ἀποθάνει, καὶ αὐτὸς ἦτο πλέον ὁ διευθυντής τοῦ ἐν Κωνσταντινούπολει ὑποκαταστήματος καὶ εἰς τῶν κυριωτέρων μοχλῶν τῆς ἑταιρείας. Είκοσι δύο ἔτῶν, φαντασθῆτε! Εἰς ἡλικίαν, κατὰ τὴν δύποιαν ἄλλοι μόλις ἀρχίζουν τὸ στάδιόν των, ὁ Ἀνδρέας Συγγρός ἦτο ἥδη μεγαλέμπορος, μ' ἔτήσιον κέρδος πολλάκις ἄνω τῶν ἑκατὸν χιλιάδων!.

'Ο μανθάνων αὐτὰς τὰς λεπτομερείας δὲν ἀπορεῖ πλέον πῶς ὁ Ἀνδρέας Συγγρός κατώρθωσε νὰ κάμη τόσων μεγάλην περιουσίαν.' Επὶ ἔτη ἀκόμη πολλὰ ἔξικολούθησε νὰ ἐργάζεται μὲ τὸν Ἰδιον ζῆλον καὶ ἰδίαν ἐπιτυχίαν. Τὸ στάδιόν του ἦτο ὡς μία κλιμαξ, τῆς δύποιας σταθερῶς, ἀσφαλῶς, ἀνέβαινε καθ' ἔκαστην μίαν βαθμίδα. Ποτὲ δὲν ἐστάθη, ποτὲ δὲν ὠπισθοχώρησεν ἀπὸ ἀδυναμίαν. Πάντοτε ἐμπρός, πάντοτε πρός τὰ ἐπάνω! Καὶ οὕτως ἐφθασεν εἰς τὴν κορυφήν. Θὰ ἔλεγε κανεὶς ὅτι κατεῖχε τὸ μαγικὸν τετράφυλλον τριφύλλι, ποὺ ἀνοίγει ὅλας τὰς έύ-

ρας και καταλύειδλα τὰ προσκόμματα. Καὶ τὸ μαγικὸν αὐτὸν τριφύλλι ἥτο ἡ θέλησις, ἡ ἰκανότης, ἡ ἴδιοφυΐα, ἡ ἐπιμονὴ ἡ ἀκοίμητος καὶ ἡ φιλεργία ἡ ἀδιάκοπος!

Καὶ ἔπειτα, μετὰ τὸν θησαυρισμόν, ἡ ὠραία ἐκείνη χρῆσις τοῦ πλούτου. "Εμβλημα τῆς ζωῆς του ὉἈνδρέας Συγγρός κατέστησε τὸ «Ἐρδ' ἀγαθὸν» (κάμνε τὸ καλόν). Τὰς πολυαρίθμους δὲ εὔεργεσίας, τὰς ὁποίας ἐπραγματοποίησε ζῶν ὁ μέγας εὔεργέτης, ἐσυνέχισε καὶ μετὰ θάνατον διὰ τῆς διαθήκης του, ἡ ὁποία δικαίως ἐπωνομάσθη «ποίημα εύποιίας». Διὰ τοῦτο δλίγων πλουσίων τὸ ὅνομα παραμένει τόσον λατρευτὸν καὶ εὐλογητόν, ὅσον τὸ ὅνομα τοῦ ὈἈνδρέου Συγγροῦ.

Γρ Ζενόπουλος

Καὶ οὐ κακόν

ποτὲ αρτονακίνη.

Εἶτα ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ

καὶ οὐδὲ πάσιν
οὐ νοτίων τελέτην μηδενί.

Η ΕΛΛΑΣ.

Χωραὶ μεγαλοφυῖαι, εἰς τοὺς κόλπους σου τὸ πάλαι,
ῶν Πατρίς μου, αἱ ιδεῖαι ἀνεβλάσταινον μεγάλαι
καὶ τυραννοκτόνον ξίφος κρύπτοντες ὑπὸ μυρσίνας
οἱ Ἀρμόδιοι ἡνῶρθουν ίσονόμους τὰς Ἀθήνας.
Ἄλλοτε θεοὶ ἐπάταντο τὰ ἐδάφη σου καὶ θείαν
ἐως σήμερον ἡ γῆ σου ἀναδίδει εὐωδίαν
καὶ ἡ αὔρα τοῦ ζεφύρου
ψιθυρίζει τὴν ἀπχαίαν μελωδίαν τοῦ Όμήρου.

Δύο ἔφερε μοχθοῦσα γίγαντας τῆς γῆς ἡ σφαῖρα!

Καὶ τῶν δύο οἱ αἰῶνες σὲ κερύττουσι μητέρα.

Στρατηλάτης τῶν Ἐλλήνων ἐκδικῶν τὸν Μαραθῶνα,
ὁ Ἀλέξανδρος εἰσῆλθε νικητής εἰς Βαρυλῶνα.

Διετήρει αἷματός σου εἰς τὰς φλέβας του ρανίδα
καὶ τοῦ Ταῦγέτου εἶχε τὴν ἀκρώρειαν πατρίδα,

ὅ εἰς μίαν μόνην ὥραν

τὴν γῆν παίξας, τὴν γῆν χάσας εἰς τοῦ Βαρτελῶ τὴν
(χώραν.

Αλ. Σοῦτσος

Ο ΚΡΟΙΣΟΣ ΚΑΙ Ο ΣΟΛΩΝ

‘Ο Κροίσος, βασιλεὺς τῆς Λυδίας εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, τόσον πλούσιος ἦτο, ώστε τὰ πλούτη του κατήντησαν παροιμιώδη· κομπάζων δὲ διὰ τοὺς ἀπείρους θησαυρούς του, ἐνόμιζεν ὅτι ἦτο ὁ εὔτυχεστερος τῶν ἀνθρώπων.

Λέγεται ὅτι ὁ Σόλων, ὁ νομοθέτης τῶν Ἀθηνῶν, εἰς τῶν ἑπτὰ σοφῶν τῆς Ἑλλάδος, κατὰ πρόσκλησιν τοῦ Κροίσου ὑπῆγεν εἰς τὰς Σάρδεις πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ βαθυπλούτου τούτου βασιλέως.

‘Ο Κροίσος ἐνόμιζεν ὅτι τὰ πλούτη του ἦθελον θαμβώσει τοὺς ὄφθαλμοὺς καὶ τὸν νοῦν τοῦ πτωχοῦ τούτου Ἐλληνος. Ἀφοῦ λοιπὸν κατὰ διαταγὴν του ἔδειχθησαν εἰς τὸν Σόλωνα ὅλοι οἱ θησαυροί του ἡρώτησε τὸν Σόλωνα ἀν ἐγνώρισέ ποτε ἄλλον εὐτυχέστερον αὐτοῦ. ‘Ο Σόλων ἀπεκρίθη, ὅτι ἐγνώρισε τὸν Ἀθηναῖον Τέλλον, ὃστις ζήσας ἐντίμως καὶ ἐν ἀνέσει, καὶ ἀναθρέψας καλῶς τὰ τέκνα του, ἀπέθανεν ἐνδόξως μαχόμενος ὑπὲρ πατρίδος.

‘Ο Κροίσος δυσαρεστηθείς, διότι ὁ Σόλων δὲν ἐμέτρα τὴν εὔτυχίαν μὲ τὸν πλοῦτον, ἡρώτησεν ἐκ δευτέρου αὐτόν, ἐὰν μετὰ τὸν Τέλλον ἐγνώρισεν ἄλλον εύδαιμονέστερον.

—Ναί, ἀπήντησε καὶ τότε ὁ Σόλων ἐγνώρισα τοὺς Ἀργείους ἀδελφοὺς Κλέοβιν καὶ Βίτωνα, τιμωμένους καὶ θαυμαζόμενους παρὰ πάντων διὰ τὴν ἀδελφικήν των ἀγάπην καὶ διὰ τὴν πρὸς τὴν γραῖαν μητέρα «Ταξιδία» Ἀναγνωστικὸν καθαρευούστης Ε΄ Δημοτικοῦ. *Εκδ. Β΄. 10

των ἀξιέπαινον ἀφοσίωσίν των, ἀποθανόντας δὲ θάνατοι γλυκύτατον καὶ ἀλυπόν ἐν τῷ μέσῳ τῆς γενικῆς ἀγάπης τῶν συμπολιτῶν των.

‘Ο ύπερήφανος Κροῖσος, δργισθεὶς τότε κατὰ τοῦ Σόλωνος, εἶπε πρὸς αὐτόν:

—Καὶ πῶς, ὦ Σόλων, δὲν κατατάττεις καὶ ἐμὲ μεταξὺ τῶν εὐδαιμόνων ἀνθρώπων τῆς γῆς;

‘Ο Σόλων, ὅστις ἀπεστρέφετο τὴν κολακείαν καὶ ὅστις ἔφρόνει ὅτι εἰς τοὺς βασιλεῖς δὲν πρέπει νὰ λέγωμεν τὰ εὐχάριστα, ἀλλὰ τὰ ἄριστα, διὰ τὸ ἀγαθὸν καὶ αὐτῶν τῶν ἴδιων καὶ τῶν ἐπικρατειῶν των, ἀπήντησεν εἰς τὸν Κροῖσον:

—Τὸ μέλλον τοῦ βίου εἶναι ἀδηλον, καὶ διὰ τοῦτο οὐδεὶς πρέπει νὰ μεγαλαυχῇ καὶ ύπερηφανεύηται διὰ τὴν παροῦσαν εὔτυχίαν του· εὐδαίμων ἀληθῶς εἶναι ὁ τελειώνων εὐδαιμόνως τὸν βίον του· διότι ὁ βίος τοῦ ἀνθρώπου ὅμοιάζει τοὺς ἀγῶνας· καθὼς δέ, πρὶν τελειώσῃ ὁ ἀγών, οὐδένα στεφανοῦμεν, οὐδὲ νικητὴν ἀνακηρύττομεν, οὕτω μηδένα πρέπει νὰ μακαρίζωμεν πρὸ τοῦ τέλους τοῦ βίου του.

Οἱ σοφοὶ λόγοι τοῦ Σόλωνος, ἀντὶ νὰ σωφρονίσουν τὸν ύπερήφανον βασιλέα, παρώργισαν ἕτι μᾶλλον αὐτόν, ὥστε δυσηρεστημένος ἀπέπεμψε τῆς αὐλῆς του τὸν σοφὸν τῆς Ἐλλάδος.

Ἐν τούτοις ἡ ύπεροψία καὶ τὰ πλούτη τοῦ Κροίσου ἔσπρωξαν αὐτὸν εἰς πόλεμον κατὰ τοῦ Κύρου, βασιλέως τῶν Περσῶν.

Κατὰ τὸν πόλεμον τοῦτον, νικηθεὶς ύπτὸ τοῦ Κύ-

ρου ἔχασε τὸ πλουσιώτατον βασίλειόν του, τὴν πρωτεύουσάν του τὰς Σάρδεις, καὶ ὅλους τοὺς θησαυρούς του· συλληφθεὶς δὲ αἰχμάλωτος, ἐκινδύνευσε νὰ χάσῃ καὶ αὐτὴν τὴν ζωήν του· διότι ὁ Κῦρος διέταξε νὰ τὸν καύσουν ζῶντα ἐνώπιόν του.

‘Η πυρὰ ἡτοιμάσθη, καὶ ὁ Κροῖσος ἐτέθη ἐπ’ αὐτῆς ἀλλ’ ἐνῷ ἐπρόκειτο ν’ ἀνάψουν τὸ πῦρ, ἐνθυμηθεὶς τοὺς λόγους τοῦ Σόλωνος, ἐφώναξεν ἐν τῇ ἀπελπισίᾳ του τρίς: «Σόλων, Σόλων, Σόλων!»

‘Ο Κῦρος ἡρώτησε τόιε τίς ἦτο αὐτὸς ὁ θεὸς ἢ ὁ ἄνθρωπος, τὸν ὅποιον ὁ Κροῖσος ἐπεκαλεῖτο.

Τότε ὁ Κροῖσος διηγήθη τὴν μετὰ τοῦ Σόλωνος συνέντευξίν του καὶ τοὺς σοφοὺς λόγους, τοὺς ὅποιους παρὰ τοῦ “Ελληνος ἐκείνου εἶχεν ἀκούσει.

‘Ο Κῦρος συνησθάνθη ὅλην τὴν ὄρθότητα τῶν λόγων τοῦ Σόλωνος, καθ’ ὅσον μάλιστα ἡ ὁδυνηρὰ θέσις τοῦ Κροίσου ἐπεβεβαίωνε τὴν ἀλήθειαν αὐτῶν. Φοβηθεὶς δὲ μήπως πιτὲ καὶ αὐτὸς δυστυχήσῃ, συνῆλθεν εἰς ἑαυτὸν καὶ ἀμέσως διέταξε νὰ καταβιβάσουν ἐκ τῆς πυρᾶς τὸν Κροῖσον, εἰς τὸν ὅποιον ἔχαρισε τὴν ζωήν, τὴν ὅποιαν εἰς τὴν παραφορὰν τῆς νίκης καὶ τῆς ὑπερηφανείας του ἐπρόκειτο τόσον ἀπανθρώπως νὰ τοῦ ἀφαιρέσῃ.

A. Μελᾶς

Η ΑΦΙΛΟΧΡΗΜΑΤΙΑ ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ

Δικαίως ὁ Πλάτων θαυμάζει τὸν Ἀριστείδην υπέρ πάντα ἄλλον πολιτικὸν ἄνδρα τῶν Ἀθηνῶν διὰ τὴν ἔμφρονα καὶ ἐνάρετον διαγωγήν του καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ πολιτικοῦ του σταδίου.

Ο Ἀριστείδης παρευρεθεὶς καὶ εἰς τὰς τρεῖς ἐνδόξους μάχας κατὰ τῶν Περσῶν, οὐχὶ μόνον ἀνδρείως ἥγωνίσθη, ἀλλ' εἰς ἐκάστην ἔξ αὐτῶν ἔδωκε μεγάλα καὶ σωτήρια μαθήματα ἀρετῆς καὶ φιλοπατρίας.

Εἰς τὸν Μαραθῶνα μᾶς ἔδίδαξεν, ὅτι δὲν εἶναι ἔξευτελισμός, ἀλλὰ μάλιστα ἔντιμον εἰς ἡμᾶς καὶ σωτήριον εἰς τὴν πατρίδα τὸ νὰ παραχωρῶμεν τὰ πρωτεῖα εἰς τοὺς ἔμπειροτέρους καὶ ἴκανωτέρους ἡμῶν.

Εἰς δὲ τὴν μάχην τῆς Σαλαμῖνος μᾶς ἔδίδαξεν, ὅτι ἐπὶ τοῦ Ἱεροῦ βωμοῦ τῆς πατρίδος πᾶν προσωπικὸν πάθος πρέπει προθύμως νὰ θυσιάζωμεν, πᾶσαν ἔχθραν νὰ λησμονῶμεν, καὶ καλὸν ἀντὶ κακοῦ ν' ἀποδίδωμεν πᾶν δὲ προτέρημα καὶ πᾶσαν ὑπεροχὴν τοῦ ἔχθροῦ μας δημοσίως νὰ ἀναγγωρίζωμεν.

Εἰς δὲ τὴν μάχην τῶν Πλαταιῶν μᾶς ἔδίδαξεν, ὅτι εἶναι μωρία τὸ νὰ ζητῶμεν τιμὴν ἀπὸ τὰς θέσεις, διότι αἱ θέσεις δὲν τιμοῦν τοὺς κατέχοντας αὐτάς, ἀλλ' ἡ ἴκανότης καὶ ἡ ἀρετὴ τιμοῦν τὰς θέσεις, καὶ ὅτι ἀνευ ἐνώσεως καὶ ὅμονοίας οὐδὲν μέγα ἔργον κατορθοῦται ἐπ' ἀγαθῷ τῆς πατρίδος.

Μετὰ τὴν μάχην τοῦ Μαραθῶνος, ὅτε τὰ στρατεύματα τῶν Ἀθηναίων ἐπανῆλθον εἰς τὰς Ἀθήνας,

ἀφῆκαν τὸν πτωχόν, ἀλλ' ἐνάρετον Ἀριστείδην νὰ φυλάξῃ τοὺς αἰχμαλώτους Πέρσας καὶ τὰ πλουσιώτατα λάφυρα.

Ἐν τῷ μέσῳ δὲ τόσης ἀφθονίας χρυσοῦ καὶ ἀργύρου, ἃνευ οὐδεμιᾶς ἐπιτηρήσεως, ἃνευ οὐδενὸς ἐλέγχου, οὕτε αὐτὸς ἡθέλησε νὰ ἔγγισῃ τι ἐκ τῶν λαφύρων, οὕτε εἰς ἄλλον ἐσυγχώρησε νὰ σφετερισθῇ ἐξ αὐτῶν.

«Χρεωστοῦμεν» ἔλεγε πρὸς τοὺς συμπολίτας του «νὰ ὑπηρετῶμεν τὴν πατρίδα, οὐχὶ διὰ νὰ πλουτίσωμεν ἢ διξασθῶμεν, ἀλλὰ διὰ νὰ ἐκπληρώσωμεν τὰ πρὸς αὐτὴν ἱερὰ τοῦ πολίτου καθήκοντα, ἔστω καὶ ἀμισθί, ἔστω καὶ ἃνευ δόξης».

Ο Ζέρξης ἀναχωρήσας κατησχυμμένος εἰς τὴν Ἀσίαν ἀφῆκεν εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸν στρατηγόν του Μαρδόνιον, διὰ νὰ ὑποδουλώσῃ τοὺς ἐλευθέρους Ἑλληνας. Ο δὲ Μαρδόνιος, νομίζων, ὅτι εὐκολώτερον ἦτο νὰ ὑποδουλώσῃ αὐτοὺς διὰ τοῦ χρυσίου παρὰ διὰ τῶν ὅπλων, ἀπέστειλε πρέσβυτον πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, οἵτινες τότε δυστυχεῖς, πένητες καὶ ἀστεγοι εἶχον ἐπανέλθει εἰς τὰς Ἀθήνας, τὰς ὅποιας τὸ πῦρ καὶ ὁ σίδηρος τοῦ Ζέρξου εἶχον ἐρημώσει καὶ καταστρέψει.

Ο πρέσβυτος τοῦ Μαρδονίου ἐπρότεινε λοιπὸν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, ὅτι ὁ Μαρδόνιος εἶναι ἔτοιμος ν' ἀνακτίσῃ δι' ἔξόδων του ὅλας τὰς κατακαείσας οἰκίας των καὶ τοὺς καταστραφέντας ναούς των, νὰ τοῖς χορηγήσῃ δὲ ἀφθονα χρήματα, καὶ νὰ τοὺς κατα-

στήση κυρίους τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, ἐὰν ἦθελον νὰ καταθέσουν τὰ ὅπλα των.

Οἱ Σπαρτιᾶται, γνωρίζοντες τὴν ἄκραν πτωχείαν, εἰς τὴν ὁποίαν εἶχον καταντήσει οἱ Ἀθηναῖοι ὡς ἐκ τῆς καταστροφῆς καὶ τῆς ἐρημώσεως τῶν ἀγρῶν των, ἐφοβήθησαν μήπως ἐν τῇ ἀπελπισίᾳ των παραδεχθοῦν τὰς χρηματικὰς προτάσεις τοῦ Μαρδονίου. Ὁθεν στείλαντες συγχρόνως πρέσβεις εἰς τὰς Ἀθήνας, παρεκάλουν τοὺς Ἀθηναίους ν' ἀπορρίψουν τὰς Περσικὰς προτάσεις καὶ νὰ ἔξακολουθήσουν ἀγωνιζόμενοι ὑπὲρ τῆς Ἐλλάδος.

Τότε ὁ Ἀριστείδης, ἐκφράζων καὶ τὰ ἴδικά του καὶ τὰ τῶν συμπολιτῶν του αἰσθήματα, ἔδωκε τὴν ὥραιαν ἐκείνην καὶ ἀξιοθαύμαστον ἀπάντησιν, ἥτις καὶ μόνη ἦτο ἵκανή ν' ἀπαθανατίσῃ τὸ ὕνομά του. Ἰδοὺ ἡ ἀπάντησις τοῦ πτωχοῦ Ἀριστείδου:

«Συγχωροῦμεν εἰς τοὺς Πέρσας νὰ νομίζουν, ὅτι τὰ πάντα δύνανται νὰ ἔξαγορασθοῦν διὰ τῶν χρημάτων διότι αὐτοί, ὅντες βάρβαροι, οὐδὲν πελυτιμότερον τοῦ χρυσίου γνωρίζουν. Ἄλλ' ἀγανακτοῦμεν κατὰ τῶν Σπαρτιατῶν, οἵτινες ἀποβλέποντες εἰς τὴν πτωχείαν καὶ δυστυχίαν μας, λησμονοῦν τὴν Ἐλληνικὴν ἀρετὴν καὶ φιλοτιμίαν μας. Ἀς πληροφορηθοῦν οἱ Λακεδαιμόνιοι, ὅτι οὕτε δι' ὅλον τὸ ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐντὸς αὐτῆς χρυσίον ἦθελον ποτὲ πωλήσει οἱ Ἀθηναῖοι τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἐλλάδος. Ἀς μάθη δὲ ὁ Μαρδόνιος, ὅτι μόνον ὅταν ὁ ἥλιος παύσῃ τὸν δρόμον του, θέλομεν παύσει καὶ ἡμεῖς ἀγωνιζόμενοι ὑπὲρ πατρίδος καὶ ἐλευθερίας».

Μετὰ τὴν γενναίαν ταύτην ἀπάντησιν, ἡ ἔνδοξος μάχη τῶν Πλαταιῶν συνεκροτήθη, ὁ Μαρδόνιος κατεστράφη καὶ ἡ Ἑλλὰς ἐσώθη.

Αλλ' ἂν ὁ Ἀριστείδης καὶ οἱ συμπολῖται του ἥσαν πρὸ τῆς καταστροφῆς τῶν Ἀθηνῶν πλούσιοι, συνηθισμένοι εἰς λαμπρὰς οἰκίας, εἰς στολισμούς, εἰς πολυποίκιλα γεύματα, καὶ ἐν γένει εἰς τὴν πολυτέλειαν καὶ ἀσωτείαν, προθύμως ἥθελον τότε προδώσειν καὶ ἐλευθερίαν καὶ πατρίδα, παραδεχόμενοι τὰς προτάσεις τοῦ Μαρδονίου.

Ἡ ἀφιλοχρηματία λοιπὸν καὶ ἡ αὐτάρκεια τοῦ Ἀριστείδου καὶ τῶν Ἀθηναίων ἐνίσχυσαν τὴν ἀρετὴν τῶν καὶ διέσωσαν τὴν Ἑλλάδα.

Αλλ' ὁ Ἀριστείδης διὰ τῆς πραότητος καὶ ἀφιλοχρηματίας του προσείλκυσεν εἰς τὴν πατρίδα του τὴν συμπάθειαν καὶ τὴν ἀγάπην ὅλων τῶν Ἑλληνικῶν νήσων καὶ πόλεων. Αὗται μὴ ύποφέρουσαι τὴν πλεονεξίαν, τὰς ἀρπαγὰς καὶ τὴν ὑπεροψίαν τοῦ Σπαρτιάτου Παυσανίου, ἀπέκρουσαν τὴν ἀρχηγίαν τῆς Σπάρτης, καὶ εἰς τοὺς Ἀθηναίους προσεκολλήθησαν ἐνεκα τῆς ἀρετῆς τοῦ Ἀριστείδου.

Οτε δὲ αἱ συμμαχικαὶ πόλεις ἐπρόκειτο νὰ φορολογηθοῦν ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ἐνεκα τοῦ πολέμου, ὅλαι ἐκ συμφώνου τὸν Ἀριστείδην ἐζήτησαν, ὅπως προσδιορίσῃ καὶ συνάξῃ τοὺς φόρους αὐτῶν. Πτωχὸς δὲ ἀναχωρήσας τότε ἐξ Ἀθηνῶν, πτωχότερος ἐπανῆλθεν, ἀπάσας μὲν τὰς φορολογηθείσας πόλεις εὐχαριστήσας πληρέστατα, τὴν δὲ πατρίδα του ὑπερέήσας πιστῶς καὶ ἐντίμως.

‘Ο ἐν τῷ ὀλίγῳ ἀναπαυόμενος πτωχὸς Ἀριστείδης εἶχε θεῖον πλουσιώτατον εἰς τὰς Ἀθήνας, Καλλίαν ὄνομαζόμενον. Αὐτὸν κατηγόρησαν οἱ ἔχθροί του ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου· διὰ νὰ παροξύνουν δὲ κατ’ αὐτοῦ τοὺς δικαστὰς ἀνέφεραν μεταξὺ ἄλλων ὅτι, ἐνῷ ὁ Καλλίας ἥτο πλουσιώτατος, ἄ-

φηνε τὸν πτωχὸν Ἀριστείδην, τὸν παρὰ πάντων τῶν Ἑλλήνων τιμώμενον, νὰ κρυώνῃ καὶ νὰ στε-

ρῆται μετὰ τῆς συζύγου καὶ τῶν τέκνων του καὶ αὐτῶν τῶν ἀπολύτως ἀναγκαίων.

Οἱ δικασταὶ ἡγανάκτησαν ἀκούσαντες ταῦτα· ἀλλὰ ὁ Καλλίας προσεκάλεσεν ἀμέσως ἐνώπιον αὐτῶν τὸν Ἀριστείδην, ὅπως μαρτυρήσῃ τὴν ἀλήθειαν.

Παρουσιασθεὶς ὁ Ἀριστείδης ἐβεβαίωσεν ὅτι πολλάκις ὁ Καλλίας πολλὰ τῷ προσέφερεν, ἀλλ' αὐτός, εὐχαριστούμενος εἰς τὰ ὀλίγα του, δὲν ἤθέλησε νὰ δεχθῇ τὰ προσφερόμενα. Καὶ τοῦτο διότι ἡ πτωχεία, κατ' αὐτόν, δὲν φέρει ἀτιμίαν, καὶ διότι πολὺ ἐντιμότερον ἔθεώρει τὸ νὰ ὑποφέρῃ τις γενναίως τὴν πενίαν του παρὰ νὰ εἴναι πλούσιος, μεταχειριζόμενος κακῶς τὸν πλοῦτόν του.

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους οἱ ἀκροαταὶ ἀνεχώρησαν ἐκ τοῦ δικαστηρίου, ως λέγει ὁ Πλούταρχος, προτιμῶντες νὰ εἴναι πτωχοὶ καὶ ὀλιγαρκεῖς ως ὁ Ἀριστείδης, παρὰ πλούσιοι καὶ πολυτελεῖς ως ὁ Καλλίας.

A Melāς.

ΠΥΘΕΑΣ Ο ΑΙΓΙΝΙΤΗΣ

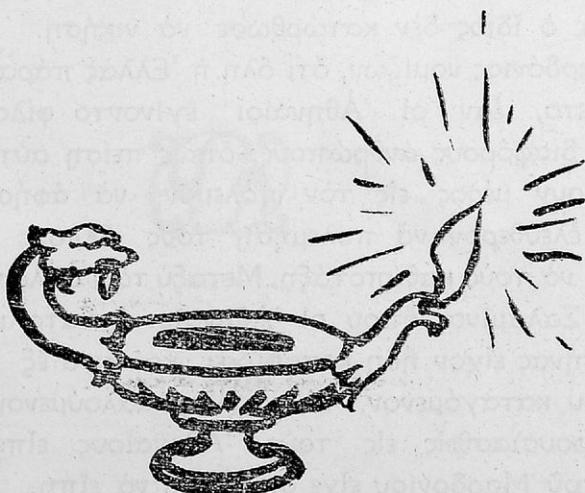
Περὶ τὸ 480 πρὸ Χριστοῦ, κατὰ τοὺς περσικοὺς πιολέμους, ὁ στόλος τοῦ Ζέρξου ἐκπλεύσας ἐκ τῆς Θέρμης, ιῆς σημερινῆς Θεσσαλονίκης, ἔπειμψε δέκα πλοιώτατα πλοῖα εἰς τὴν Σκίαθον.¹ Ενταῦθα ἐστάθμευον τρία πολεμικὰ Ἑλληνικὰ πλοῖα, ἐν Τροιζήνιον, ἐν Αἰγινητικὸν καὶ ἐν Ἀθηναϊκὸν ὡς προφυλακὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου, τοῦ εὑρισκομένου εἰς τὸ Ἀρτεμίσιον τῆς Εύβοιάς. Οἱ ἐπὶ τῶν πλοίων τούτων, ἴδόντες τὰ περσικὰ πλοῖα, ἐτράπησαν εἰς φυγήν.

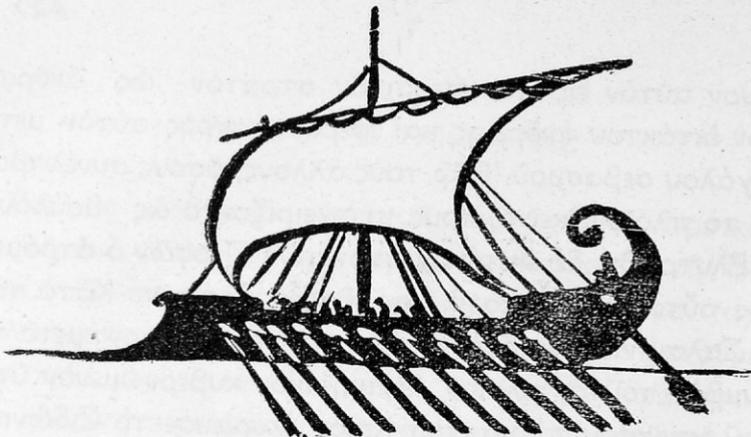
Καὶ τὸ μὲν Τροιζήνιον διώξαντες ἀμέσως ἐκυρίευσαν οἱ Πέρσαι, τὸ δὲ Ἀθηναϊκὸν φεῦγον ἔξωκειλεν εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Πηνειοῦ. Τὸ μὲν σκάφος ἐκυρίευσαν οἱ Πέρσαι, τοὺς δὲ ἀνθρώπους δὲν ἦδυνήθησαν, διότι, ὅταν ἔξωκειλε τὸ πλοῖον, οἱ Ἀθηναῖοι πηδήσαντες εἰς τὴν ξηρὰν ἐπορεύθησαν διὰ τῆς Θεσσαλίας εἰς τὰς Ἀθήνας. Ἀλλὰ τὸ Αἰγινητικὸν τὸ ἐκυρίευσαν οἱ Πέρσαι, οὐχὶ ἄνευ κόπου πολλοῦ, διότι ἐντὸς αὐτοῦ ἦτορ Πυθέας ὁ Αἰγινήτης, ἀνὴρ ἀνδρειότατος. Ἐνῷ δὲ εἶχεν ἥδη κυριευθῆ τὸ πλοῖον ὑπὸ τῶν ἔχθρῶν, αὐτὸς μόνος ἀντεῖχε λυσσωδῶς μαχόμενος, μέχρις ὅτου κατεπληγώθη καὶ κατεκόπη. Ἐπειδὴ δὲ πεσὼν δὲν ἀπέθανεν, ἀλλ᾽ ἀνέπνεεν εἰσέτι, οἱ Πέρσαι θαυμάσαντες τὴν ἀνδρείαν αὐτοῦ, ἐστεύσαν νὰ τὸν περιποιηθοῦν. Ἡλειφον τὰς πληγὰς αὐτοῦ μὲ διαφόρους ἀλοιφὰς καὶ ἔδενον αὐτὰς μὲ λωρίδας λεπτὰς καὶ καθαράς. ² Οταν δὲ ἐπέστρεψαν εἰς τὸ στρατόπεδον, ἐπεδεί-

κνυον αὐτὸν εἰς τὸν περσικὸν στρατὸν ὡς ἄνθρωπον ἐκτάκτου ἀνδρείας καὶ ἐφέροντο πρὸς αὐτὸν μετὰ μεγάλου σεβασμοῦ.³ Ενῷ τοὺς ἄλλους, ὅσους συνέλαβον εἰς τὸ πλοῖον ἐκεῖνο, τοὺς μετεχειρίζοντο ὡς δούλους.

³ Ελυτρώθη δὲ ἐκ τῶν χειρῶν τῶν Περσῶν δ ἀτρόμητος οὗτος Ἐλλην κατὰ παράδοξον τρόπον. Κατὰ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν, ἥτις ἔγινεν ὀλίγον μετὰ τὸ συμβὰν τοῦτο, πλοῖον Αἰγινητικὸν κυβερνώμενον ὑπὸ τοῦ γενναίου πλοιάρχου Κρίου ἐκυρίευσε τὸ Σιδώνιον ἐκεῖνο πλοῖον, τὸ δποῖον εἶχε κυριεύσει ἄλλοτε τὸ Αἰγινητικὸν πλοῖον, ἔνθα εύρισκετο δ· Πυθέας. Καὶ τοιουτοτρόπως σωθεὶς δ ἀνδρεῖος οὗτος ἦλθεν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ τὴν Αἴγιναν, τιμώμενος καὶ θαυμαζόμενος ὑπὸ πάντων μέχρι τοῦ τέλους τῆς ζωῆς αὐτοῦ.

X. Παπαμάρκον

Ο ΛΥΚΙΔΗΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΘΗΝΑΙΟΙ

’Αφοῦ ό Ζέρξης, ό βασιλεὺς τῆς Περσίας, ἐνικήθη εἰς τὴν Σαλαμῖνα κατὰ τὸ 480 π.Χ., ἔφυγεν ἐκ τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ. Ἀφῆκεν ὅμως εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸν στρατηγὸν Μαρδόνιον, διὰ νὰ νικήσῃ αὐτὸς τοὺς Ἑλληνας, τοὺς δόποιούς ό ἴδιος δὲν κατώρθωσε νὰ νικήσῃ.

’Ο Μαρδόνιος νομίζων, ὅτι ὅλη ἡ Ἑλλὰς πάραυτα θὰ ἐκυριεύετο, ἐὰν οἱ Ἀθηναῖοι ἐγίνοντο φίλοι του, ἔστειλε διαφόρους ἀνθρώπους, ὅπως πείσῃ αὐτοὺς νὰ μὴ λάβουν μέρος εἰς τὸν πόλεμον, νὰ ἀφήσουν δὲ αὐτὸν ἐλεύθερον νὰ πολεμήσῃ τοὺς ἄλλους Ἑλληνας καὶ νὰ τοὺς καθυποτάξῃ. Μεταξὺ τῶν ἄλλων ἔστειλεν εἰς Σαλαμῖνα, ὅπου οἱ Ἀθηναῖοι ἐγκαταλιπόντες τὰς Ἀθήνας εἶχον ἥδη καταφύγει, καὶ τινα ἐξ Ἑλλησπόντου καταγόμενον, Μουριχίδην καλούμενον. Οὗτος παρουσιασθεὶς εἰς τοὺς Ἀθηναίους εἶπεν ὅσα παρὰ τοῦ Μαρδονίου εἶχε διαταχθῆ νὰ εἴπῃ.

Οι Ἀθηναῖοι θεωρήσαντες αὐτὰ προσβλητικὰ διὰ τὴν πατρίδα των οὓδε νὰ τὰ ἀκούσουν κὰν ἥθελον. Μόνον εἰς, Λυκίδης ὀνομαζόμενος, εἶπεν ὅτι ἐνόμιζε συμφέρον νὰ δεχθοῦν τὰς προτάσεις τοῦ Μαρδονίου. Οι Ἀθηναῖοι ἀκούσαντες ταῦτα τόσον ὡργίσθησαν, ὡστε περικυκλώσαντες τὸν Λυκίδην κατελιθοβόλουν αὐτὸν. Θορύβου δὲ πολλοῦ γενομένου, ἔμαθον τὸ πρᾶγμα καὶ αἱ γυναῖκες. Τόσον δὲ ἄνανδρος καὶ προσβλητικὴ διὰ τὰς Ἀθήνας ἐφάνη εἰς αὐτὰς ἡ διαγωγὴ τοῦ Λυκίδου, ὡστε ἐξοργισθεῖσαι καὶ αὐταὶ ὁρμησαν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Λυκίδου καὶ λιθοβολοῦσαι ἐφόνευσαν τὴν γυναικα καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ.

X. Παπαμάρκου

ΚΛΕΑΝΘΗΣΟ ΕΠΟΝΟ-
ΜΑΣΘΕΙΣ ΦΡΕΑΝΤΛΗΣ

‘Ο Κλεάνθης, νέος πτωχὸς
ἀλλὰ φιλομαθής, ὑπῆ-
γεν εἰς Ἀθήνας, περὶ
τὰ 280 πρὸ Χριστοῦ, διὰ
νὰ σπουδάσῃ τὴν φιλο-
σοφίαν.’ Εγένετο δὲ τακτι-
κώτατος μαθητής τοῦ

φιλοσόφου Ζήνωνος. Δέκα ἐννέα ἔτη ἐξηκολούθησεν
ὁ πτωχὸς Κλεάνθης ἀκροαζόμενος ἐπιμελῶς τὰ μα-
θήματα τοῦ σοφοῦ καὶ ἐναρέτου διδασκάλου του Ζή-
νωνος.

Πάντες ἔγνώριζον, ὅτι ὁ Κλεάνθης ἦτο τόσον
πτωχὸς, ὥστε, μὴ ἔχων χρήματα ν' ἀγοράσῃ πά-

πυρον, ἔγραφεν, ὅσα παρὰ τοῦ Ζήνωνος ἤκουεν, ἐπὶ δόστράκων καὶ ὡμοπλατῶν βιῶν. Ἐνασχολούμενος δὲ εἰς τὴν ἀκρόασιν καὶ μελέτην τῶν μαθημάτων του, δὲν ἔφαίνετο ἐργαζόμενος.

Πᾶς λοιπὸν ἔζη ὁ πτωχὸς Κλεάνθης; Ποῖος τῷ ἔδι-
δε χρήματα; Μήπως ἔκλεπτε; Μήπως ἔζη δι᾽ἄλλου τι-
νὸς κακοῦ τρόπου; Τοιαῦται ὑποψίαι ἥρχισαν νὰ
γεννῶνται εἰς τὰς Ἀθήνας περὶ αὐτοῦ.

‘Ο ‘Αρειος Πάγος, τὸ ἀνώτατον καὶ σεβάσμιον ἐκεῖ-
νο δικαστήριον τῶν Ἀθηνῶν, μεταξὺ τῶν ἄλλων χρε-
ῶν τοῦ ὅποίου ἦτο καὶ ἡ ἐπιτήρησις τῶν ἀέργων, προ-
σεκάλεσεν ἐνώπιόν του τὸν ὑποπτὸν Κλεάνθην, διὰ
νὰ ἔξετάσῃ αὐτὸν πῶς ζῇ τόσα ἔτη ἀνευ ἐργασίας
τινός.

‘Ο Κλεάνθης ἡναγκάσθη τότε νὰ παρουσιάσῃ πρὸς
ὑπεράσπισίν του κηπουρούς τινας τῶν Ἀθηνῶν, ἐκ
τῆς μαρτυρίας τῶν ὅποίων ἀπεδείχθη ὅτι ἐσύχναζε
τὰς νύκτας εἰς τοὺς κήπους αὐτῶν, ὅπου, ἀντλῶν
νερὸν ἐκ τῶν φρεάτων, ἐπότιζε τοὺς κήπους των. Οὕτω
διὰ τῆς χρηματικῆς ἀμοιβῆς τῶν νυκτερινῶν κόπων
του ἔζη ἐνασχολούμενος εἰς τὰ μαθήματά του.

Οἱ ‘Αρεοπαγῖται ἐθαύμασαν καὶ ἐπήνεσαν τὴν φι-
λομάθειαν τοῦ Κλεάνθους, ὅστις ἔκτοτε ἐπωνομάσθη
Φρεάντλης, διότι ἔζη ἀντλῶν ὕδωρ ἐκ τῶν φρεάτων.
Ἐψήφισαν δὲ πρὸς βοήθειάν του χρηματικόν τι πο-
σόν, ὅπως ἀνετώτερον ἔξακολουθῇ τὰς σπουδάς του.

Καὶ ὅντως ὁ Κλεάνθης ἀνεφάνη ὁ ἱκανώτερος τῶν
μαθητῶν τοῦ Ζήνωνος· καὶ μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ
τὸν διεδέχθη εἰς τὴν διδασκαλίαν τῆς φιλοσοφίας.

A. Melas

Η ΓΕΝΝΑΙΟΤΗΣ ΤΩΝ ΦΩΚΙΔΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

Κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους, οἱ Φωκεῖς καὶ οἱ Θεσσαλοὶ περιῆλθον ποτὲ εἰς ἔχθραν δεινήν. Οἱ Θεσσαλοί, θέλοντες νὰ βλάψουν καὶ νὰ ἀφανίσουν τοὺς Φωκεῖς, συνήθροισαν μέγαν στρατὸν καὶ εἰσέβαλον εἰς τὴν χώραν αὐτῶν. Εἶχον ἀπόφασιν νὰ φονεύσουν πάντας τοὺς ἄνδρας καὶ νὰ αἴχμαλωτίσουν καὶ πωλήσουν ὡς δούλους τὰς γυναῖκας καὶ τὰ παιδία αὐτῶν.

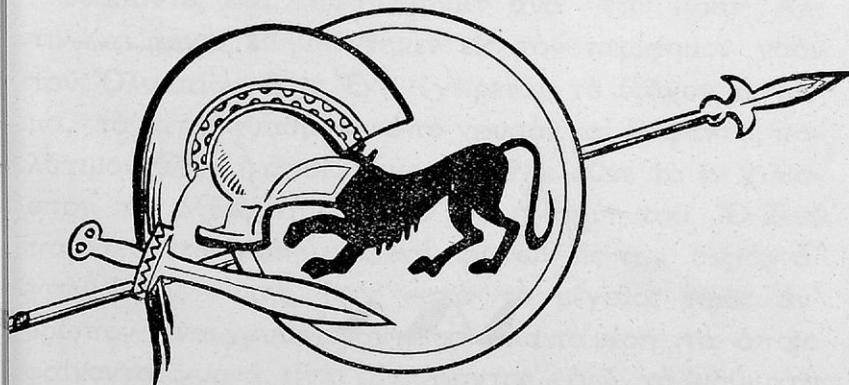
Οἱ Φωκεῖς, ἄνδρες γενναιότατοι, μαθόντες, ὅτι θεσσαλικὸς στρατὸς πολυάριθμος εἰσέβαλεν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν, δὲν ἐπτοήθησαν. Συνελθόντες δὲ εἰς συνέλευσιν, συνεσκέπτοντο τίνι τρόπῳ ἥδυναντο νὰ ἀποκρούσουν τοὺς ἔχθροὺς καὶ νὰ σώσουν τὴν πατρίδα αὐτῶν. Κατὰ τὴν συνεδρίασιν ταύτην, ὁ γενναῖος Δαΐφαντος, εἰς τῶν ἀρχόντων τῆς χώρας, προέτεινεν εἰς τοὺς συμπολίτας αὐτοῦ νὰ μὴ περιμένουν τοὺς ἔχθροὺς νὰ ἔλθουν εἰς τὰς οἰκίας των, ἀλλὰ λαβόντες τὰ ὅπλα νὰ τρέξουν εὐθὺς εἰς ἀπάντησιν αὐτῶν. Τὰς γυναῖκας καὶ τὰ παιδία νὰ τὰ συναθροίσουν εἰς ἐν μέρος ὠρισμένον, νὰ ἐπισωρεύσουν ἔπειτα ἄφθονα φρύγανα καὶ ξύλα ξηρά, νὰ θέσουν ὀλίγους φύλακας καί, ὃν νικηθοῦν εἰς τὴν μάχην, νὰ ἀναφθῇ μεγάλη πυρὰ καὶ νὰ καοῦν ὅλοι. Οὐδεμία γυνή, οὐδὲν παιδίον νὰ πέσῃ εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἔχθρῶν.

Ἡ γνώμη αὕτη ἤρεσεν εἰς τοὺς Φωκεῖς καὶ πάντες συνεφώνησαν οὕτω νὰ διαταχθοῦν τὰ πράγματα. Προέτεινεν ὅμως εἰς τῶν ἀρχόντων, ὅτι καλὸν θὰ ἦτο νὰ ἤρωτῶντο καὶ αἱ γυναῖκες τί προετίμων, νὰ κα-

οῦν ἢ νὰ πέσουν εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν καὶ νὰ πωληθοῦν ὡς δοῦλαι.

“Οπως εἶπεν οὕτω καὶ ἐγένετο. Προσεκλήθησαν αἱ γυναῖκες καὶ ἥρωτήθησαν τί προτιμοῦν, νὰ καοῦν ἢ νὰ πέσουν εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν. Αἱ γυναῖκες πᾶσαι μιᾷ φωνῇ ἐκραύγασαν ὅτι προτιμοῦν νὰ καοῦν μᾶλλον αὐταὶ καὶ τὰ παιδία αὐτῶν, ἢ νὰ πέσουν εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν. Ἐπήνουν δὲ τὸν Δαΐφαντον, ὅστις πρῶτος προέτεινε τὴν γνώμην ταύτην καὶ πλέξασαι στέφανον ἐξ ἀνθέων ἐστεφάνωσαν αὐτόν. Ἀλλ᾽ ἔδωκεν ὁ Θεός καὶ ἐνικήθησαν οἱ Θεσσαλοί, καὶ οὕτως ἐσώθησαν αἱ μεγαλόφρονες αὗται γυναῖκες.

X. Παπαμάρων

«Ταξίδια» Ἀναγνωστικὸν καθαρευούσης Ε' Δημοτικοῦ Ἐκδ. Β' 11

ΦΩΚΙΩΝΟΣ Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΑ
ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΥΙΟΝ

Φωκίων, ὁ περίφημος στρατηγὸς τῶν ἀρχαίων Ἀθηναίων, κατεδικάσθη ὑπὸ τῶν συμπολιτῶν του ἀδίκως εἰς θάνατον.⁶ Οτε δὲ ἔμελλε νὰ πίῃ τὸ θανατηφόρον δηλητήριον, ἡρωτήθη ὑπό τινος ἃν παραγγέλλῃ τι εἰς τὸν υἱόν του.

—Μάλιστα, εἶπεν ὁ Φωκίων· παραγγέλλω εἰς τὸν υἱόν μου, νὰ λησμονήσῃ ἐντελῶς τὸ δηλητήριον τοῦτο, τὸ ὅποιον σήμερον ἡ πατρὶς ποτίζει τὸν πατέρα αὐτοῦ, νὰ ἀγαπᾶ ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας αὐτὴν καὶ νὰ θυσιάζεται εἰς πᾶσαν περίστασιν καὶ μετὰ μεγίστης προθυμίας ὑπὲρ τῆς εὐδαιμονίας, τῆς δόξης καὶ τοῦ μεγαλείου αὐτῆς.

X. Παπαμάρκου

ΟΙ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ

Διήγησις ἀρχαίου νεανίου.

Πολυπληθεῖς νέοι ἐταξιδεύσαμεν ἐξ Ἀθηνῶν διὰ τὴν Ολυμπίαν, ἵνα συμμετάσχωμεν τῶν ἀγώνων. Αἱ ἕορταὶ διαρκοῦν πέντε ἡμέρας· κατὰ τὸ τέλος τῆς πέμπτης, ἡ ὁποία συμπίπτει μὲ τὴν πανσέληνον, ἀνακηρύσσονται τὰ ὄνόματα τῶν νικητῶν.

Φθάσαντες ἐκεῖ διεσπάρημεν ἀνὰ τὴν ἱερὰν Ἀλτιν Κατ' ἀρχὰς διησθύνθημεν εἰς τὸν περίφημον ναὸν τοῦ Ὁλυμπίου Διός. Ἐκεῖ ἐγείρεται τὸ ἔξιχον ἄγαλμα, τὸ κατεσκευασμένον ἀπὸ χρυσὸν καὶ ἐλέφαντα, πολὺτιμον ὅλην, ἡ ὁποία ὅμως δὲν ἔχει οὕτε τὸ ἐν χιλιοστὸν τῆς ἀξίας, τὴν ὁποίαν ἔχει ἡ τέχνη του. Ὁ Ζεὺς παριστάνεται καθήμενος καὶ κρατῶν εἰς τὴν δεξιὰν ἄγαλμα τῆς Νίκης, ἵστης κατὰ τὸ μέγεθος πρὸς ἄνθρωπον. Εἶναι χρυσελεφάντινος ὅλα τὰ μέρη, τὰ ὁποῖα φαίνονται γυμνά, εἶναι ἐξ ἐλέφαντος, ἐνῷ τὰ ἐνδύματα εἶναι ἀπὸ καθαρὸν χρυσόν. Κυρίως θεωρεῖται πολύτιμον τὸ ἀξιοθαύμαστον τοῦτο ἄγαλμα, διότι εἶναι τὸ ἀριστούργημα τοῦ μεγάλου καλλιτέχνου Φειδίου.

Τίποτε δὲν ἤμπορεῖ νὰ συγκριθῇ πρὸς τὴν κατα-

πληκτικήν ἐντύπωσιν, τὴν δόποίαν μοῦ ἐπροξένησεν
ἡ θέα τοῦ ἀγάλματος τοῦ Διός..... Φρικίασιν μοῦ
μετέδωκεν ἡ μεγαλειότης τοῦ βλέμματος τοῦ θεοῦ·
μοῦ ἐφάνη ὅτι εἰσέδυσεν εἰς τὰ ἄδυτα τῆς καρδίας μου.

Ἄνεγνωσα μετὰ σεβασμοῦ τὴν ἐπιγραφήν, τὴν
χαραχθεῖσαν παρὰ τοὺς πόδας τοῦ πατρὸς τῶν θεῶν:

ΦΕΙΔΙΑΣ ΧΑΡΜΙΔΟΥ ΜΕ' ΠΟΙΗΣΕ

Καὶ ἐκ νέου τὴν καρδίαν μου συνεκίνησε χαρὰ
καὶ ὑπερηφάνεια, ἐνῷ ἀπεθαύμαζον τὴν μεγαλοφυῖαν
τοῦ συμπολίτου μου.

Ἐξελθόντες τοῦ ναοῦ, συνηντήσαμεν πομπὴν
παρθένων ἐνδεδυμένων ἀραχνούφῃ φορέματα, μὲ λυ-
μένας καὶ κυματιζούσας κόμας, ἀνθοστεφεῖς. Μᾶς εἴ-
πον ὅτι ἡ γωνίζοντο διὰ τὸ βραβεῖον τῆς καλλονῆς.
Ἡ νικήτρια ἐδοξάζετο βλέπουσα τὸ ὁμοίωμά της
ἀποτιθέμενον ἐντὸς τοῦ ναοῦ τοῦ Διός.

Περαιτέρω πομπὴ νεανίσκων καὶ παίδων μετεῖ-
χεν ἀναλόγου ἀγῶνος.

Δὲν δύνασθε νὰ σχηματίσητε ἵδεαν περὶ τῆς
συρροῆς τῶν διαφόρων λαῶν, οἱ δόποῖοι συρρέουν εἰς
τὴν Ὀλυμπίαν. Αἱ ξέναι γλῶσσαι, αἱ βαρβαρικαὶ ἐν-
δυμασίαι, οἱ παράδοξοι τύποι διεσταυροῦντο ἐκεῖ πρὸς
πᾶν ὅτι ὡραιότερον, ἐκλεκτότερον περιεῖχεν ἡ
Ἐλλὰς εἰς ὅλας τὰς τέχνας, εἰς ὅλας τὰς ἐπιστήμας.

Ἡ νεότης ὑπερίσχυεν, ἀλλ' ἐβλεπέ τις ὁμοίως πολυα-
ρίθμους γέροντας. Οὗτοι εἶχον ἥδη παραστῆ δέκα πέν-
τε καὶ εἴκοσι φορὰς εἰς τοὺς Ἱεροὺς ἀγῶνας, ἀλλ' ἥθε-

λον μέχρι τοῦ θανάτου των νὰ βεβαιωθοῦν αὐτο-προσώπως, ὅτι οἱ ἀγῶνες δὲν ἔχασαν τίποτε ἀπὸ τὴν ἀρχαίαν των λαμπρότητα.

Τέλος ἔφθασεν ἡ ὥρα τῆς ἐνάρξεως τῶν ἑορ-τῶν. Ἰνα φθάσωμεν εἰς τὸ Στάδιον, διερχόμεθα διὰ μεγαλοπρεποῦς δόδοῦ φυτευμένης μὲ πλατάνους καὶ ἐλαίας, ἐκατέρωθεν τῆς ὁποίας ἴσταντο θαυμαστὰ ἀγάλ-ματα. Τὰ μὲν ἐκ τούτων ἐγείρονται πρὸς δόξαν τῶν θεῶν, τὰ δὲ εἶναι εἰκόνες ὀλυμπιονικῶν. Ἰδιαιτέρως δ' ἐθαύμασσα τὸ ἄγαλμα μιᾶς ἵππου, ἐπονομαζομένης Αὔ-ρας, ἐνεκα τῆς καταπληκτικῆς της ἐλαφρότητος· ἐνῷ δηλ. δ κύριός της εἶχε πέσει ἀπ' αὐτῆς, ἡ ἵππος ἔξηκο-λούθησε μόνη της τὸν δρόμον καὶ ἔτυχε τῆς νίκης.

Εἴδομεν μεταξὺ ἄλλων τὸ ἄγαλμα τοῦ διασήμου ἀ-θλητοῦ Μίλωνος τοῦ Κροτωνιάτου, ὃ ὁποῖος, ὡς λέγεται, διέτρεξε τὸ στάδιον, φέρων βοῦν ἐπὶ τῶν ὕμων. Εἶναι δὲ ἵδιος ὁ ὁποῖος, γέρων ἥδη, κατε-βροχθίσθη ἀπὸ τὰ θηρία, διότι αἱ χειρές του περιε-σφίχθησαν ἐντὸς δένδρου, τοῦ ὁποίου τὸν κορμὸν ἀπεπειράθη νὰ σχίσῃ διὰ μόνης τῆς δυνάμεως τῶν δακτύλων του!

Οἱ ἀγῶνες ἀρχίζουν· προχωρῶν εἰς τὸ μέσον κή-ρυξ καλεῖ μεγαλοφώνως τοὺς δρομεῖς νὰ παρουσια-σθοῦν.

Πάντες οἱ μέλλοντες ν' ἀγωνισθοῦν εἰς τὸν δρό-μον ἔξερχονται καὶ τάσσονται ἐνώπιον τῶν Ἑλλανοδι-κῶν. Ὁ κήρυξ ἐκφωνεῖ τὰ ὄνόματά των καὶ τὰ ὄνόματα

τῶν πατρίδων των. "Αν τὰ ὄνόματα ταῦτα ἐδοξάσθησαν διὰ προηγουμένων νικῶν, χαιρετίζονται μὲ παρατεταμένας ἀνευφημίας. Μετὰ τὸ πέρας τῆς ἐκφωνήσεως τοῦ καταλόγου, ὁ κήρυξ κραυγάζει στεντορείως ἐρωτῶν μήπως τις ἐκ τῶν ἀγωνιστῶν ἔγινεν ἔνοχος φόνου ἢ ἀσεβείας πρὸς τοὺς θεούς, ἢ ἐρρίφθη εἰς τὰ δεσμά, ἢ ὁ πωσδήποτε ἔζησεν ἀτακτον βίον.

Βαθεῖα σιωπὴ ἐπικρατεῖ καὶ βαθέως συγκεκινημέναι πάλλουν αἱ καρδίαι δλῶν μας· ἀλλ’ οὐδεμία φωνὴ ἀκούεται ἐναντίον ἡμῶν καὶ ἡ σάλπιγξ δίδει τὸ σύνθημα τῆς ἐνάρξεως. Ὁρμῶμεν ταχεῖς ὡς βέλη. Ἀλλὰ μόλις εἴχομεν ἀναχωρήσει καὶ ἡ φωνὴ τοῦ κήρυκος ἀνακηρύττει νικητὴν τὸν φίλον καὶ σύντροφόν μου:

«Θεαγένης, Ἀθηναῖος, ὁ υἱὸς τοῦ Μελήτου, ἐνίκησε πάντας εἰς τὸν δρόμον! ἡκούσθη ἡ φωνὴ.

Ἄτελεύτητος βοὴ ἀνευφημίας ἀντηχεῖ καὶ ἀνυψώνει μέχρι τῶν νεφῶν τὸ ὄνομα τοῦ φίλου μου. Τὸν ἐναγκαλίζομαι σφικτὰ σφικτά, ἐπαναλαμβάνων χιλιάκις μετὰ τοῦ πλήθους τὸ ὄνομα τοῦ πολυαγαπημένου μου. Ἡ τιμὴ, τῆς ὅποιας ἥξιώθη, εἶναι ἡ πρώτη καὶ ἡ λαμπροτάτη τῶν ἀπονεμομένων εἰς τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας, διότι ὁ ἀπλοῦς δρόμος εἶναι τὸ ἀρχαιότατον ἀγώνισμα.

Ἡ ἐπαύριον ἦτο προωρισμένη διὰ τὸν δρόμον τῶν ἵππων καὶ τὴν ἀρματοδρομίαν. Ἀνῆλθον καὶ ἐγὼ εἰς τὸν ἵπποδρομον, διὰ νὰ λάβω μέρος εἰς τὴν ἵπποδρομίαν.

‘Ο Ἱππος μου Αἴολος μὲ ἀνέμενεν, ἐστεμμένος μὲ ἄνθη, μὲ τὴν χαίτην ἐπιμελῶς διηυθετημένην καὶ δεμένην διὰ κυανῶν ταινιῶν, μὲ τὴν κυματίζουσαν οὔραν του. Πηδῶ ἐπὶ τῶν νώτων του. Παραπλεύρως βλέπω τὸν φίλον μου Εύφορίωνα, ἵππεύοντα ὑπερήφανον Θρᾳκικὸν κέλητα. ’Αλλοι συναγωνισταὶ πολυάριθμοι συγκεντροῦνται παρὰ τὸ πλευρόν μου. Οἱ Ἱπποι σκάπτουν τὴν γῆν, χρεμετίζουν καὶ φρίσσουν ἐκ τῆς ἐπιθυμίας νὰ τρέξουν· διότι τὰ ζῶα ταῦτα λαχταρίζουν διὰ τὴν νίκην, καθὼς καὶ οἱ ἄνθρωποι, καὶ μὲ δυσκολίαν τὰ συγκρατοῦμεν.

Τέλος τὸ σύνθημα δίδεται. Οἱ Ἱπποι τινάσσονται, δρμοῦν, πετοῦν ὡς κεραυνοί.... Τρέχομεν..... ‘Ο Αἴολος μὲ τοὺς τέσσαρας πόδας του τεταμένους, μὲ τὴν κοιλίαν του σχεδὸν ψαύουσαν τὸ ἔδαφος, μοῦ φαίνεται ὅτι πετῷ κάτωθέν μου.....’ Εγγίζομεν εἰς τὸ τέρμα, καὶ ἀκούω ὡς ἐν ὀνείρῳ τὸ ὄνομά μου:

«Πρόας ὁ Νικίου, Ἀθηναῖος, ἀνακυρύσσεται νικητὴς εἰς τὰς Ἱπποδρομίας.»

Κατέρχομαι τοῦ Ἱππου, περιβάλλω διὰ τῶν χειρῶν μου τὸν λαιμὸν τοῦ πιστοῦ μας Αἰόλου καὶ τὸν φιλῶ εἰς τὸ μέτωπον.....Χρεμετίζει ἀπὸ εὐχαρίστησιν....

Οἱ γονεῖς καὶ οἱ φίλοι μὲ συγχαίρουν. ‘Ο Εύφορίων χαίρει ὑπὲρ πάντας. ’Οσον διὰ τὸν Θεαγένη, ὑπερηφανεύεται περισσότερον διὰ τὴν ἐπιτυχίαν μου παρὰ διὰ τὴν ἴδικήν του νίκην.

‘Αλλ’ ίδού ἀγγέλλονται αἱ ἀρματοδρομίαι. ’Ἐν ἀρχῇ διαγωνίζονται ἄρματα συρόμενα ὑπὸ δύο Ἱππῶν καὶ ἐπειτα τέθριππα. ’Ο δρόμος τῶν τεθρίππων

είναι ὁ λαμπρότατος, ὁ δυσκολώτατος καὶ ὁ ἐνδοξότατος· Εἰς αὐτὸν θὰ ἀγωνισθῇ ὁ Εὐφορίων· Ὁ υἱὸς τοῦ Λεωκράτους ἵσταται ὅρθιος ἐπὶ ἑλεφαντίνου ἄρματος μὲν ἀργυροῦς τροχούς. Ὁ βραχὺς χιτών του εἶναι λευκός, ὡς καὶ ἡ μαργαριτοκέντητος ταινία, ἡ ἀναδένουσα τὴν βοστρυχώδη κόμην του φέρει εἰς τοὺς πόδας κομψότατα πέδιλα, αἱ λευκαὶ ταινίαι τῶν ὁποίων διασταυροῦνται ἐπὶ τῶν κνημῶν του. Εἰς τὸ ἄρμα του εἶναι ἔζευγμένοι τέσσαρες μαῦροι ἵπποι· Ἐπὶ τῶν στιλπνῶν μελανῶν τριχῶν των τὰ λευκὰ ἡνία διακρίνονται ὡς ἀργυραῖ γραμμαί. Αὐτὸς ὁ Εὐφορίων, μειδιῶν, φαίνεται ὡς νέος Ἀπόλλων κατελθών τοῦ Ὄλύμπου.

Δίδεται τὸ σύνθημα τῆς ἀναχωρήσεως· Ἀλλ' αἴ φης ἀντηχεῖ ἀτελείωτος ζητωκραυγή· Τὰ βλέμματος στρέφονται, ἐρωτήσεις ἀπευθύνονται. Εἶναι ὁ Πλάτων, ὁ ὁποῖος ἦλθε διὰ νὰ παραστῇ εἰς τοὺς ἄγῶνας. Αὐτὸν χαιρετᾷ τὸ πλῆθος, ὡς ἀλλοτε τὸν Θεμιστοκλῆ, διὰ μυριοστόμων ἐπευφημιῶν. Ὁ φιλόσοφος μειδιᾶ, ἀποδέχεται ἡρέμα καὶ μετριοφρόνως τὸν χαιρετισμὸν τοῦ λαοῦ.

Μόλις ἐδόθη τὸ σύνθημα, τὸ σχοινίον τὸ συγκρατοῦν εἰς γραμμὴν τὰ ἄρματα, καταπίπτει αἱφνιδίως καὶ οἱ ἀκράτητοι ἄρματοδρόμοι χύνονται. Κατ' ἀρχὰς τὰ ἄρματα μένουν ἐπὶ τῆς αὐτῆς γραμμῆς· Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον, μέσα ἀπὸ σύννεφα κονιορτοῦ, περίλαμπρον ἄρμα ἀποσπᾶται τῶν ἀλλων καὶ τὰ ἀφήνει ὅλα ὀπίσω του. Εἶναι τὸ ἄρμα τοῦ Εὐφορίωνος. Οἱ ἀντίπαλοί του τρέχουν ἐπὶ τὰ ἵχνη του. Μόλις ὁ ὀφθαλμὸς

Περήλαμπρον ἄρμα ἀποσπᾶται τῶν ἄλλων καὶ τὰ ἀφήνει ὅλα πίσω του.

δύναται νὰ τοὺς παρακολουθήσῃ. Διασταυροῦνται, συγκρούονται, τροχοὶ θραύονται, ἄξονες διασκορπίζονται εἰς συντρίμματα. Ὁδὼ εἰς ἵππος πίπτει παρασύρων ὅλα εἰς τὴν πτῶσίν του· ἔκεī ἀνατρέπεται ὁ ἥνιοχος, πίπτει ἐκ τοῦ ἄρματος καὶ οἱ ἵπποι ἀφηνιῶντες ἔξακολουθοῦν ἀτάκτως τὴν πορείαν των. Ὁ Εὔφορίων ἔξακολουθεῖ πάντοτε νὰ προηγῆται.

Τέλος δὲ Εὔφορίων διανύσας καὶ τὸν τελευταῖον γύρον, διέρχεται ως ἀστραπή, παρακάμπτει μὲ πολλὴν δεξιότητα ἄρμα τι συντριβὲν πρὸ αὐτοῦ καὶ κεντρίζων τοὺς καθίδρους ἵππους του σταματᾷ τὸ ἄρμα του πρὸ των Ἑλλανοδικῶν. Ἐκέρδισε τὴν νίκην!

Τὸ ὄνομα τοῦ Εὔφορίωνος ἀντηχεῖ ἀπὸ στόματος εἰς στόμα μεταξὺ τοῦ πλήθους, οἱ δὲ παριστάμενοι ἔκεī πολυπληθεῖς Ἀθηναῖοι σκιρτοῦν ἔξαλλοι ἀπὸ χαρὰν διὰ τὴν νίκην τοῦ ἀρίστου ἐκ τῶν τέκνων των.

Μετὰ ταῦτα ἔξακολουθοῦν τὰ βαρέα ἀγωνίσματα: ἡ πάλη, ἡ πυγμαχία καὶ τὸ παγκράτιον, τέλος δὲ τὸ ἀκόντισμα, ἡ δισκοβολία καὶ ἄλλα συνεπλήρωσαν τὰ ἀγωνίσματα.

Ἡ τελευταία ἡμέρα ἀφιερώθη εἰς τὸ στεφάνωμα τῶν νικητῶν. Ἡ ἐπιβλητικὴ αὕτη τελετὴ διεξήχθη ἐντὸς τῆς Ἀλτεως. Κατ' ἀρχὰς προσεφέρθησαν θυσίαι εἰς τοὺς θεούς, ἔπειτα δὲ ἐψάλη ὁ ὑμνος πρὸς τιμὴν τῶν νικητῶν. Τὸ πλῆθος συνήνωσε τὴν φωνὴν του πρὸς τὴν τοῦ χοροῦ συνοδευομένου ἀπὸ αὐλούς, καὶ λύρας.

Τέλος δὲ ὁ κήρυξ ἀναστὰς ἔξεφώνησε πρῶτον πάντων τὸ ὄνομα τοῦ Θεαγένους τοῦ Ἀθηναίου, ως

νικητοῦ εἰς τὸ στάδιον. Ὁ ἄρχων ἔστεψε τὸ μέτωπόν του μὲ τὸν στέφανον τοῦ κοτίνου, τοῦ ὅποίου οἱ κλῶνοι ἐκόπησαν ἀπὸ τὴν Ἱερὰν ἐλαίαν, ἥτις ἐφύετο ὅπισθεν τοῦ ναοῦ. Μετ' αὐτὸν ἔκαστος τῶν νικητῶν ἔστεφανώθη κατὰ σειρὰν διὰ τοῦ Ἱεροῦ κλάδου.

Τί νὰ σᾶς εἴπω περὶ τῶν ζητωκραυγῶν τοῦ πλήθους περὶ τῆς χαρᾶς τῶν γονέων μας, τῶν φίλων μας, τῶν συμπολιτῶν μας!... Διὰ τὸν "Ελληνα τίποτε ἄλλο δὲν ὑπερέβαλλε τὴν εὐδαιμονίαν καὶ τὴν δόξαν τοῦ στεφανώματος εἰς τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας.

"Ο πάππος μου, ὅστις ἡθέλησε νὰ συνοδεύσῃ τοὺς γονεῖς μου εἰς τὴν πανήγυριν, ἀπέλαυσε πλέον ἡ κάθε ἄλλος τὸν θρίαμβόν μου.

—"Ἄς ἀποθάνω τώρα!.... εἴπε πρὸς τὸν πατέρα μου, ἐνῷ ἐπέστρεφεν εἰς τὸν τόπον του.

(Μετάφρασις) **K. Παλαμᾶς**

ΚΟΡΗ
ΚΑΙ ΣΥΖΥΓΟΣ

Ἐβασίλευε
ποτε εἰς τὴν ἀρ-
χαίαν Σπάρ-
την δὲ Λεωνίδας, δύναντος τοῦ
ἀθανάτου στρατηγοῦ τῶν
ἐν Θερμοπύλαις πεσόντων
τριακοσίων Σπαρτιατῶν. Οὗ-

τος εἶχε θυγατέρα ὀνομαζομένην Χειλωνίδα· ταύτην ὑπάνδρευσε μετὰ τοῦ Κλεομβρότου, ἵστις κατήγετο καὶ αὐτὸς ἐξ ἐπιφανοῦς καὶ βασιλικῆς οἰκογενείας.

Αλλ' ὁ Κλεόμβροτος ἦτο ἀνθρωπὸς σκληρὸς καὶ διξιομανῆς, ὡστε κατώρθωσε ν' ἀποστερήσῃ τὸν πενθερόν του τοῦ βασιλικοῦ ἀξιώματος, ν' ἀνέλθῃ δὲ αὐτὸς εἰς τὸν θρόνον τῆς Σπάρτης. Οἱ Λεωνίδας τότε, φοβηθεῖς τὴν καταδρομὴν τῶν ἔχθρῶν του, κατέφυγεν ίκέτης εἰς τὸν ἐν Σπάρτῃ ναὸν τῆς Χαλκιοίκου Ἀθηνᾶς.

Ἡ Χειλωνίς ἦτο ἀπαρηγόρητος διὰ τὴν συμφορὰν τοῦ πατρός της· ὡς κόρη φιλόστοργος δὲν ἤδυνατο ν' ἀπολαύῃ τῆς δόξης τοῦ νὰ εἴναι βασίλισσα· διὸ τοῦτο ἐγκατέλειψε τὰ ἀνάκτορα τοῦ συζύγου της, ἐνεδύθη πένθιμα καὶ ἔτρεξεν εἰς τὸν ναόν, διὰ νὰ παραμυθήσῃ τὸν γέροντα πατέρα της καὶ νὰ συμμερισθῇ τὴν δυστυχίαν του.

Οταν δὲ ὁ Κλεόμβροτος ἤναγκασε τὸν ἔκπτωτον βασιλέα νὰ φύγῃ ἐκ τοῦ ναοῦ μακρὰν τῆς Σπάρτης, ἡ Χειλωνίς δὲν ἐδίστασεν οὐδὲ τότε ν' ἀκολουθήσῃ αὐτὸν εἰς τὴν ἔξορίαν.

Αλλ' αἱ περιστάσεις δὲν ἥργησαν νὰ μεταβληθοῦν· μετά τινα χρόνον οἱ φίλοι τοῦ Λεωνίδου κατώρθωσαν ν' ἀνακηρύξουν αὐτὸν πάλιν βασιλέα καὶ νὰ τὸν ἐπαναφέρουν εἰς τὴν Σπάρτην· τότε ὁ Κλεόμβροτος, φεύγων τὴν ἐκδίκησιν τοῦ πενθεροῦ του, ἐσπευσε νὰ ζητήσῃ καὶ αὐτὸς καταφύγιον εἰς ναόν· κατέφυγεν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ποσειδῶνος. Αλλ' ὁ Λεωνί-

δας παραλαβών μεθ' ἔαυτοῦ στρατιώτας ἔδραμεν ἐκεῖ,
διὰ νὰ τὸν τιμωρήσῃ.

‘Οποία ὅμως ὑπῆρξεν ἡ ἔκπληξίς του καὶ ἡ ἔκπληξίς ὅλων τῶν Σπαρτιατῶν τῶν συνοδεύοντων αὐτόν, ὅταν εὗρον εἰς τὸν ναὸν τὴν Χειλωνίδα πενθηφοροῦσαν πάλιν καὶ κλαίουσαν· παρηγόρει τῷρα τὸν σύζυγόν της ἔχουσα μεθ' ἔαυτῆς καὶ τὰ δύο της τέκνα.
“Ηρχισε δὲ νὰ παρακαλῇ τὸν πατέρα της νὰ φεισθῇ τῆς ζωῆς τοῦ Κλεομβρότου.

‘Αλλ’ ἐκεῖνος ἔμεινεν ἄκαμπτος· αὐτὴν μὲν παρεκάλει νὰ ἔλθῃ μαζί του εἰς τὰ ἀνάκτορα, διὰ ν’ ἀποδώσῃ εἰς αὐτὴν τιμὰς καὶ περιποιήσεις, εἰς δὲ τὸν Κλεόμβροτον ἐπέβαλε ν’ ἀναχωρήσῃ ἀμέσως μακρὰν τῆς Σπάρτης.

‘Αλλ’ ἡ Χειλωνὶς δὲν ἔδιστασεν οὐδὲ τότε μὲ ποιὸν ἐκ τῶν δύο ὥφειλε να ὑπάγῃ: μὲ τὸν πατέρα της ἡ μὲ τὸν σύζυγόν της. Λαβοῦσα τὸ ἐν τῶν τέκνων της εἰς τὰς ἀγκάλας της, ἔδωκε τὸ ἄλλο εἰς τὸν σύζυγόν της καὶ μετ’ αὐτοῦ ἐξῆλθε τοῦ ναοῦ. Ἡτο βαθύτατα τεθλιμμένη, διότι ἔμελλε πάλιν νὰ ὑποστῇ τὰς ταλαιπωρίας τῆς ἐξορίας, νὰ ζήσῃ δὲ μακρὰν ὅλων τῶν ἴδικῶν της καὶ τῆς πατρίδος της· ἀλλ’ ἀνεκούφιζεν αὐτὴν ἡ σκέψις ὅτι ἥθελεν ἀποβῆται στήριγμα καὶ ἡ παρηγορία τοῦ συζύγου της. Διὰ τοῦτο μὲ βῆμα σταθερὸν χωρὶς νὰ κλονισθῇ εἰς τὴν ἀπόφασίν της ἀπὸ τὰς προτροπὰς τοῦ πατρός της, ἀνεχώρησε καὶ πάλιν εἰς τὴν ἐξορίαν.

Λ. Μελᾶς

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ

Τὴν νύκτα, κατὰ τὴν ὅποιαν
ἐγεννᾶτο ὁ Ἀλέξανδρος, ὁ ἐν Ἐ-
φέσῳ ναὸς τῆς Ἀρτέμιδος ἐπυρπο-
λήθη ὑπὸ τοῦ Ἡροστράτου, οἱ δὲ
μάντεις ἐμάντευσαν ὅτι ἡ πυρκαϊά
αὐτῇ προεσήμαινε τὴν λαμπρὰν δό-
ξαν τοῦ παιδιοῦ, ποὺ ἐγεννήθη.

Ἐπὶ τῆς στέγης τῶν ἀνακτόρων, ὅπου ἐγεννή-
θη ὁ Ἀλέξανδρος, ἐπεκάθησαν δύο ἀετοί, οἱ δὲ Ἱερεῖς
εἶπον ὅτι τὰ πτηνὰ ταῦτα, τὰ μεγαλύτερα καὶ ἰσχυ-
ρότερα ὄλων, ἐστάλησαν, ἵνα προσημάνουν τὴν ἀκα-
τανίκητον δύναμιν τοῦ βασιλέως.

Τέλος τὴν αὐτὴν ἡμέραν ὁ πατέρ του Φίλιππος ἐ-
πληροφορήθη, ὅτι τὸ ἄρμα του ἐνίκησεν εἰς τοὺς
Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας καὶ ὅτι οἱ Θηβαῖοι ἐνικήθη-
σαν ὑπὸ τοῦ στρατοῦ του.

‘Ο φιλόσοφος Ἀριστοτέλης, θέλων νὰ καταπραῦνῃ τὸν Ἀλέξανδρον, ὁ δποῖος ἦτο πολὺ θυμώδης καὶ νὰ τὸν κάμη νὰ παύσῃ νὰ φέρεται μὲ ὄργὴν πρὸς πολλούς, τοῦ ἔγραψε τὰ ἔξῆς: «Θυμῶνει κανεὶς καὶ ὄργιζεται ὅχι πρὸς τοὺς ἀσθενεστέρους του, ἀλλὰ πρὸς τοὺς ἰσχυροτέρους του· ἀπὸ σὲ ὅμως δὲν ὑπάρχει κανεὶς ὅχι μόνον ἰσχυρότερος, ἀλλ’οὔτε κὰν ἵσος».

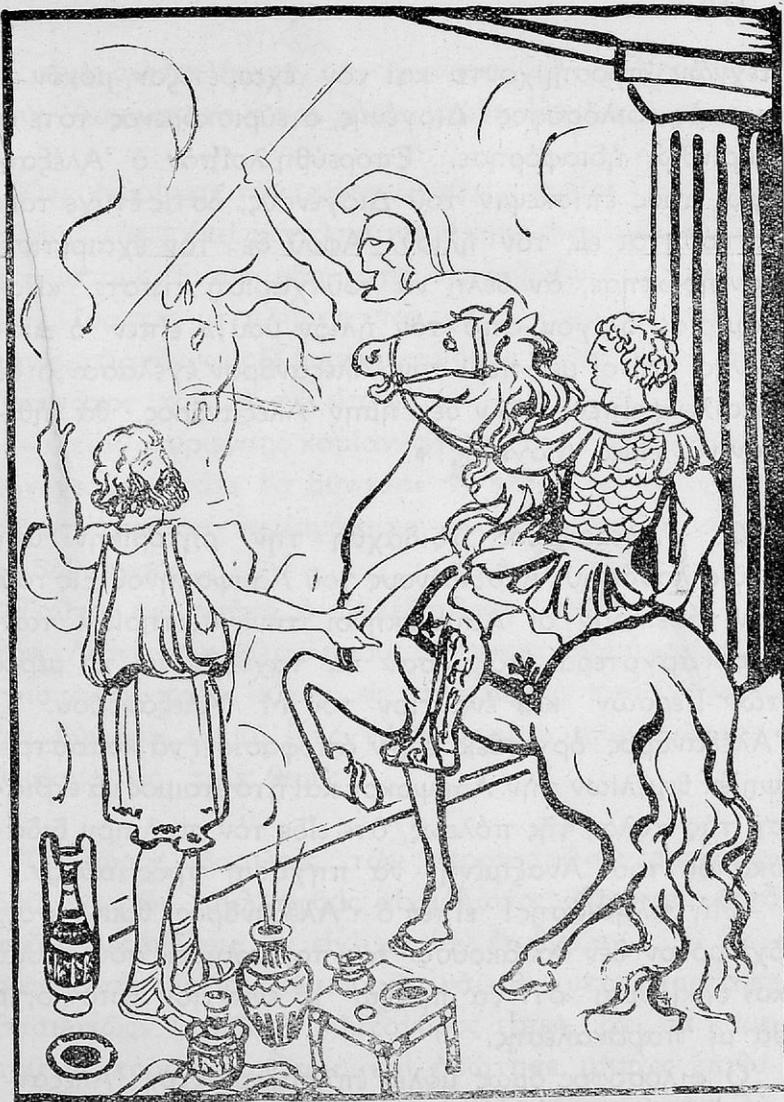
‘Ο Ἀλέξανδρος, ὅταν κάποτε ἡσθένησε ἐπὶ μακρόν, ἀμα ἀνέρρωσεν, εἶπεν: «δὲν ἔπαθα τίποτε κακόν· ἡ νόσος μοῦ ὑπενθύμισε νὰ μὴ μεγαλοφρονῶ, ἀφοῦ εἴμαι θνητὸς ὅπως καὶ οἱ ἄλλοι ἀνθρωποί».

‘Ο Ἀλέξανδρος ἴδων κάποτε ἐν Ἐφέσῳ εἰκόνα του, τὴν δποίαν ἔκαμεν ὁ ζωγράφος Ἀπελλῆς, δὲν ἔμεινεν εὐχαριστημένος. ‘Ο ἵππος του ὅμως, ὅτε εἶδε τὴν εἰκόνα, γνωρίσας τὸν κύριόν του, ἔχρεμέτισε. Τότε ὁ Ἀπελλῆς εἶπε: «Βασιλεῦ, ὁ ἵππος σου ἐννοεῖ τὴν ζωγραφικὴν καλύτερα ἀπὸ σέ».

Πρὶν ἀναχωρήσῃ διὰ τὴν Ἀσίαν, ἀφῆκε τὸν Ἀντίπατρον νὰ ἐποπτεύῃ τὰς ἐν Εύρωπῃ χώρας, ἐμοίρασε δὲ τὴν πατρικὴν περιουσίαν του εἰς τοὺς φίλους του. «Καὶ διὰ τὸν ἑαυτόν σου τί ἐκράτησες;» τὸν ἥρωτησε κάποιος.

—Τὴν ἐλπίδα! ἀπήντησεν ὁ Ἀλέξανδρος.

“Οτε ὁ Μ. Ἀλέξανδρος εύρισκετο ἐν Κορίνθῳ, ἐνῶ τόσοι πολιτικοὶ καὶ ἀνθρωποὶ τῶν γραμμάτων καὶ

‘Ο ιππος του ότε είδε τήν εικόνα ἔχρεμέτισε.

Ταξίδια» 'Αναγνωστικὸν καθαρευούσης Ε' Δημοτικοῦ. *Εκδ. Β'.

12

τεχνῶν προσήρχοντο καὶ τὸν ἔχαιρέτιζον, μόνον ὁ κυνικὸς φιλόσοφος Διογένης, ὁ εύρισκόμενος τότε ἐν Κορίνθῳ, ἡδιαφόρησε. Ἐπορεύθη λοιπὸν ὁ Ἀλέξανδρος πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ Διογένους, ὅστις ἔτυχε τότε νὰ κάθηται εἰς τὸν ἥλιον. Ἄφοῦ δὲ τὸν ἔχαιρέτισε, τὸν ἡρώτησε, ἀν θέλη νὰ τοῦ χαρίσῃ τίποτε. «Παραμέρισε ὀλίγον ἀπὸ τὸν ἥλιόν μου!» εἶπεν ὁ Διογένης. Καὶ οἱ μὲν περὶ τὸν Ἀλέξανδρον ἐγέλασαν, ὁ δὲ βασιλεὺς εἶπεν: «Ἄν δὲν ἦμην Ἀλέξανδρος, θὰ ἦθελον νὰ εἴμαι Διογένης!»

‘Ο ‘Αλέξανδρος ἐδιδάχθη τὴν ρητορικὴν ὑπὸ τοῦ φιλοσόφου Ἀναξιμένους τοῦ Λαμψακηνοῦ. Εἰς τοῦτον ὁφείλουν οἱ Λαμψακηνοὶ τὴν σωτηρίαν τῶν, ὅταν ἀργότερα ἐτόλμησαν νὰ ταχθοῦν μὲ τὸ μέρος τῶν Περσῶν καὶ ἐναντίον τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου. Ο ‘Αλέξανδρος ὀργισθεὶς εἶχεν ἀποφασίσει νὰ καταστρέψῃ ἐκ θεμελίων τὴν Λάμψακον καὶ ἥτο ἔτοιμος νὰ ἐκβιάσῃ τὰς πύλας τῆς πόλεως, ὅτε εἶδε τὸν παλαιὸν διδάσκαλόν του Ἀναξιμένην νὰ πηγαίνῃ πρὸς αὐτόν.

—Μὴ πλησιάσῃς! εἶπεν ὁ Ἀλέξανδρος θυμωμένος. ὅχι μόνον δὲν θὰ ἀκούσω τὰς παρακλήσεις σου, ἀλλὰ καὶ ὅρκίζομαι ὅτι θὰ πράξω τὸ ἐναντίον ἀπὸ ὅτι θὰ μὲ παρακαλέσῃς.

‘Ο φιλόσοφος ὅμως μόλις ἐπλησίασε τὸν Ἀλέξανδρον, τοῦ εἶπε μὲ ἡρεμίαν: «Ὦ βασιλεῦ, σὲ ἵκετεύω νὰ μὴ λυπηθῇς τὴν πατρίδα μου, ἀλλὰ νὰ τὴν καταστρέψῃς ἐκ θεμελίων!» ‘Ο Ἀλέξανδρος, ἐπει-

δὴ εἶχε δώσει ὅρκον, ἡναγκάσθη νὰ ἀμνηστεύσῃ τοὺς Λαμψακηνοὺς καὶ οὕτω ἐσώθη ἥ πόλις.

Ὅτε ἐκυρίευσε τὴν ἐμπορικωτάτην πόλιν Γάζαν τῆς Συρίας, εὗρεν ἐκεὶ μεγάλην ποσότητα θυμιαμάτων καὶ ἀρωμάτων. Ἐνεθυμήθη τότε, ὅτι ἐνῷ ἦτο ἀκόμη παιδίον, ἔρριπτε μὲ πλήρεις τὰς χεῖρας του θυμίαμα εἰς τὴν φωτιὰν ἐν καιρῷ θυσίας καὶ ὅτι ὁ παιδαγωγὸς του Λεοννᾶτος τοῦ εἶχεν εἴπει:

—Οταν κυριεύσῃς καμίαν φορὰν τὴν ἀρωματοφόρων χώραν, τότε θὰ δύνασαι νὰ κατασπαταλᾶς τοι-ουτοτρόπως τὸ θυμίαμά σου· τώρα πρέπει νὰ είσαι φειδωλότερος.

Ταῦτα ἐνθυμηθεὶς ὁ Ἀλέξανδρος ἀπέστειλεν εἰς τὸν Λεοννᾶτον ὄλοκλήρους σάκκους θυμιάματος μὲ ἐπιστολὴν πρὸς αὐτόν, εἰς τὴν ὁποίαν τοῦ ἔγραφεν, ὅτι δύναται εἰς τὸ ἔξῆς νὰ προσφέρῃ πλουσιώτερον θυμίαμα εἰς τοὺς θεούς.

Ο Πῶρος, βασιλεὺς τῶν πέραν τοῦ ποταμοῦ Ἰνδοῦ χωρῶν, συλληφθεὶς αἰχμάλωτος ἤρωτήθη ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἀν εἶχε καμίαν ἐπιθυμίαν. Ο Πῶρος ἀπήντησεν: «ἐπιθυμῶ νὰ μὲ μεταχειρισθῆτε βασιλικῶς». Ὅτε δὲ ὁ Ἀλέξανδρος εἶπεν, ὅτι θὰ κάμη τοῦτο πρὸς χάριν του καὶ ἤρωτησε μήπως ἐπιθυμεῖ ἄλλο τίποτε, «τὰ πάντα περιέχονται εἰς τὴν λέξιν βασιλικῶς» εἶπεν ὁ Ἰνδός. Ο νικητὴς γοητευμένος ἀπὸ τὴν εὐγενῆ παρρησίαν τοῦ Πώρου τὸν ἀφῆ-

κεν ἐλεύθερον καὶ ὅχι μόνον τὸν ἀποκατέστησεν εἰς τὸ βασίλειόν του, ἀλλὰ καὶ τοῦ ηὔξησε τοῦτο.

‘Ο στρατὸς τοῦ Μ. ’Αλεξάνδρου κατὰ τὴν μακρὰν καὶ ἐπίπονον πορείαν ἐν μέσῳ τῆς χώρας τῶν Γεδρωσῶν κατετρύχετο ὑπὸ φοβερᾶς δίψης. Τότε εἰς τὸν στρατιώτης εὐρὼν ὄλιγον νερὸν τὸ προσέφερε εἰς τὸν ’Αλέξανδρον διὰ νὰ τὸ πίῃ. ‘Ο ’Αλέξανδρος ὅμως τὸ ἔχυσε, εἰπὼν ὅτι ἐνόσῳ ὅλοι οἱ στρατιῶται διψοῦν, δὲν ἐπιτρέπεται εἰς αὐτὸν νὰ πίῃ μόνος.

“Οταν ὁ Δαρεῖος ἔστειλεν εἰς τὸν Μ. ’Αλέξανδρον πρέσβεις περὶ εἰρήνης, ὑποσχόμενος εἰς αὐτὸν ἄπειρα πλούτη, τὴν κόρην του ὡς γυναῖκα καὶ τὴν κυριαρχίαν τῆς ’Ασίας, ὁ στρατηγὸς Παρμενίων εἶπεν, ὅτι, ἃν αὐτὸς ἦτο ’Αλέξανδρος, θὰ ἐδέχετο τὰς προτάσεις αὐτὰς καὶ δὲν θὰ ἥθελε νὰ ριψοκινδυνεύσῃ περισσότερον.

—Καὶ ἐγώ, εἶπεν ὁ ’Αλέξανδρος, θὰ ἐδεχόμην, ἃν ἦμην Παρμενίων, ἀλλ’ ἐπειδὴ εἴμαι ’Αλέξανδρος θὰ δώσω διαφορετικὴν ἀπάντησιν.

Καὶ ἀπέρριψε τὰς προτάσεις.

Δ. Ζήσης

ΤΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΤΟΥ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ
ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Ἐνα ἀπόγευμα Κυριακῆς τοῦ ἔτους—τὸ ἔτος δὲν εἶναι ἀκριβῶς γνωστὸν—ἔνας νέος φέρων τὰ ἐνδύματα τῶν χωρικῶν τῆς Μακεδονίας, Ὅψηλός, ρωμαλέος, εὔρωστος, μὲ ὄγκωδη κεφαλὴν καὶ φυσιογνωμίαν εὐχάριστον, ἐπερνοῦσε τὴν Χρυσόπορταν καὶ εἰσήρχετο εἰς τὰς δαιδαλώδεις συνοικίας, αἱ ὅποιαι ἔξετείνοντο ἐπειτα ἀπὸ τὴν πύλην αὐτήν, μίαν τῶν μεγαλυτέρων τῆς πόλεως.

Ο νέος αὐτός, σκονισμένος, ἰδρωμένος, φέρων καταφανῆ τὰ ἵχνη μακρᾶς πεζοπορίας, κρατῶν εἰς τὴν χεῖρα του ραβδίον καὶ ἔχων ἀνηρτημένον ἀπὸ τὸν ὄμονον ἔνα χωρικὸν σάκκον, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἄδειον, ἐφαίνετο ὅτι δὲν εἶχεν ὥρισμένην κατεύθυνσιν μέσα εἰς τὴν ἀπέραντον πόλιν, τὴν ὅποιαν προφανῶς ἔβλεπε πρώτην φοράν. Διὰ τοὺς ξένους ἡ διαμονὴ δὲν ἦτον εὔκολος εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Ἡ πολιτείᾳ δὲν ἔβλεπεν εὐχαρίστως τοὺς τυχοδιώκτας, οἱ ὅποιοι ἀπὸ ὅλα τὰ σημεῖα τοῦ κόσμου μετέβαινον ἐκεῖ νὰ ζητήσουν ἀποκατάστασιν καὶ ἀποτελέ-

σουν τὸν πλέον ἄτακτον καὶ μᾶλλον εὔκολον εἰς ἔξεγέρσεις ὅχλον. Ὑπρεπε λοιπὸν νὰ παρουσιασθοῦν εἰς τὰ γραφεῖα τοῦ Ἐπάρχου τῆς πόλεως, νὰ δηλώσουν τὸν σκοπὸν τῆς ἐπισκέψεως των καὶ νὰ λάβουν ἀδειαν διαμονῆς ὡρισμένου χρόνου. Ὑπῆρχαν δὲ καὶ ξενῶνες διὰ τοὺς ἀπόρους ξένους.

Ο νέος περιπλανώμενος ἀσκόπτως εύρεθη ἔξαφνα πρὸ τῆς ἐκκλησίας τοῦ μάρτυρος Διομήδους, ἐπροχώρησεν εἰς τὸ ὑπόστεγον, ἔβαλε τὸν σάκκον του προσκέφαλον εἰς τὸ πεζοδρόμιον, ἔξηπλώθη καὶ ἀπεκοιμήθη. Ο ἥλιος εἶχε δύσει πρὸ πολλοῦ καὶ ἐβράδιαζε πλέον. Ἡ ἐκκλησία δὲν εἶχε κίνησιν τὴν ὥραν ἐκείνην καὶ κανεὶς δὲν ἐπρόσεξε τὸν ἀλήτην.

Κατὰ τὴν πρώτην φυλακὴν τῆς νυκτός, δηλαδὴ κατὰ τὰς δέκα, δ ἡγούμενος τῆς μονῆς Νικόλαος—διότι ἡ ἐκκλησία εἶχε καὶ κελλία, εἰς τὰ ὅποια ἐμόναζον καλόγηροι—κοιμώμενος εἰς τὸ κελλίον του ἤκουσε μίαν φωνήν, δ ὅποια τοῦ ἔλεγε:

«Πήγαινε νὰ ὑποδεχθῆς τὸν βασιλέα!»

Ο ἡγούμενος ἔξύπνησε, δὲν ἔδωκε καμίαν σημασίαν εἰς τὸ ὅνειρον καὶ ἐγύρισεν ἀπὸ τὸ ἄλλο πλευρὸν καὶ ἀπεκοιμήθη. Ἄλλ' ἡ φωνὴ ἤκουσθη καὶ δευτέραν φοράν. Ο ἡγούμενος ἀπὸ περιέργειαν μᾶλλον ἐστηκώθη, ἔξῆλθεν εἰς τὸν πρόναον καὶ εἶδεν ἔνα χωρικὸν κοιμώμενον. Ὑπέθεσεν ὅτι ἦτο ἀπλούστατα ἔνας ἐπαίτης, τὸν ἀφησεν ἐκεī καὶ ἐπῆγε νὰ ξανακοιμηθῇ. Ἡ ἐκκλησία τοῦ Ἀγίου Διομήδους δὲν ἦτον ἀπὸ τὰς μεγάλας τῆς πρωτευούσης, ὥστε νὰ τὴν ἐπισκεφθῇ βασιλεὺς καὶ μάλιστα τὴν νύκτα, δ ὁ δὲ τότε Αὐτοκράτωρ δὲν διε-

κρίνετο διὰ βαθὺ θρησκευτικὸν αἰσθῆμα. Δὲν εἶχεν ὅμως ἀποκοιμηθῆ καλὰ ἀκόμη ὁ ἡγούμενος, ὅταν εἴδε πλέον αὐτὸν τὸν Ἀγιον Διομήδην, ὅπως παριστάνετο εἰς τὰς εἰκόνας τῆς ἐκκλησίας. Ὁ ἄγιος τώρα ὠργισμένος, ἐκτύπησε τὸν ἡγούμενον μὲν μίαν πυρίνην ρομφαίαν εἰς τὰ πλευρὰ καὶ εἶπε:

—Πήγαινε καὶ ὁδήγησε μέσα εἰς τὴν μονὴν τὸν ἄνθρωπον, ποὺ θὰ ἴδῃς εἰς τὴν εἰσοδον. Αὔτος εἶναι ὁ Βασιλεύς!

Ἐντρομός πλέον πρὸ τοῦ τόσον ζωντανοῦ ὄράματος ὁ καλόγηρος ἔσπευσεν εἰς τὸν πυλῶνα, ἐξύπνησε τὸν ξένον καὶ τὸν ἔφερεν εἰς τὸν ξενῶνα τῆς μονῆς. Ἐκεῖ τοῦ ἔδωκε νὰ φάγῃ, τὸν ἔβαλε νὰ λουσθῇ καὶ τὴν ἐπομένην, ἀφοῦ τοῦ προσέφερε νέα φορέματα, τοῦ διηγήθη τὸ ὄραμα τῆς νυκτὸς καὶ τοῦ ἐζήτησε τὴν προστασίαν του ὑπὲρ τῆς μονῆς, ὅταν θὰ ἐπραγματοποιεῖτο ἡ προφητεία τοῦ Ἀγίου.

Ἐπειτα ἀπὸ ὄλιγον καιρὸν ἐτεσκέφθη εἰς τὸ μοναστήριον τὸν καλόγηρον ὁ ἀδελφός του, ἱατρὸς τοῦ στρατηγοῦ διοικητοῦ τῆς Πελοποννήσου Θεοφίλου, τὸν ὃποιον ὁ λαὸς ἔνεκα τοῦ μικροῦ του ἀναστήματος ὠνόμαζε Θεοφιλίτσην.

Οἱ ιατρὸς εἶδε τὸν νεαρὸν παράσιτον τῆς μονῆς, ἔθαύμασε τὸ ἀνάστημα καὶ τὴν δύναμίν του καὶ ἤρωτησε πῶς ὀνομάζεται καὶ ἀπὸ ποῦ εἶναι.

—Βασίλειος, εἶπεν ὁ ἡγούμενος, καὶ κατάγεται ἀπὸ τὴν Μακεδονίαν.

Καὶ διηγήθη τὸ ὅνειρόν του καὶ ἐσύστησεν εἰς τὸν

ἀδελφόν του νὰ μὴν εἴπη εἰς κανένα τίποτε. Μετά τινας ἡμέρας ὁ ἰατρὸς ἐγευμάτιζε μὲ τὸν διοικητὴν Θεοφιλίτσην.

‘Ο Θεοφιλίτσης, ὅπως ὅλοι οἱ μεγιστᾶνες τῆς ἐποχῆς ἔκεινης, εἶχεν ἔνα εἰδος μικρᾶς αὐλῆς, μικρογραφίας τῆς μεγάλης αὐλῆς τοῦ Αύτοκράτορος.

—Δὲν ἔχω ἔνα ἄνθρωπον κατάλληλον διὰ τὰ ἄλογά μου, εἶπεν ὁ στρατηγός.

‘Ο ἰατρὸς ἐνεθυμήθη τὸν Βασίλειον, ἐσκέφθη, ὅτι θὰ ἥτο δυνατὸν νὰ χρησιμοποιηθῇ ἡ μεγάλη σωματική του δύναμις καὶ τὸν ἐσύστησεν εἰς τὸν Θεοφιλίτσην. ‘Ο στρατηγὸς ἔστειλεν ἀμέσως καὶ ἐζήτησε τὸν νεαρὸν χωρικόν, ἐθαύμασε τὴν σωματικήν του διάπλασιν καὶ τὸν προσέλαβε πρωτοστράτορα, δηλαδὴ ἀρχισταβλίτην. Ἐπειδὴ δὲ ὁ νέος ἔκεινος εἶχεν ὀγκώδη τὴν κεφαλήν, δεῖγμα καὶ αὐτὸς ἴσχυρᾶς σωματικῆς κατασκευῆς, ὁ Θεοφιλίτσης τοῦ ἐκόλλησε τὸ ἐπίθετον Κεφαλᾶς! ”Ας σημειωθῇ ἐδῶ ὅτι ἡ συνήθεια νὰ δίδωνται εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἐπίθετα δηλωτικὰ τῆς σωματικῆς των διαπλάσεως εἶναι ὀρχαιωτάτη καὶ ἀπαντάται πολὺ συχνὰ εἰς τὴν ιστορίαν τῆς Ἑλληνικῆς Αύτοκρατορίας. ”Ηδη τὸν Κωνσταντίνον τὸν Μέγαν, ἰδρυτὴν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, εἶναι γνωστὸν ὅτι ὁ λαὸς ὠνόμαζε Τραχηλᾶν, ἔνεκα τοῦ χονδροῦ τραχήλου του.

‘Η θέσις, τὴν ὅποιαν κατέλαβε πλησίον τοῦ Θεοφιλίτση ὁ Βασίλειος, δὲν ἥτο βέβαια εξαιρετικὰ ἐπίζηλος. ’Αλλ’ ὁ νέος ἔκεινος ἦτο ὑπερβολικὰ φιλόδοξος, ἔξυπνος καὶ ἴσχυρός. Γράμματα πολλὰ δὲν φαίνεται νὰ ἤξευρεν. ”Οπως ὅμως ὅλοι ὅσοι δὲν ἐκούρασαν τὴν

σκέψιν των, εἶχεν ἀρτίας τὰς σωματικάς του δυνάμεις, καὶ αὐτὸ διὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἦτο τὸ σπουδαιότερον. Προφητεῖαι καὶ προρρήσεις τὸν ἔσπρωχναν διαρκῶς πρὸς τὰ ἐμπρός. Ὅτι εἶχε πάρει τὸν δρόμον, δ ὅποιος θὰ τὸν ὠδήγει πρὸς τὸν θρόνον.

Ἐπειτα ἀπὸ ὄλιγον καιρὸν δ στρατηγὸς τῆς Πελοποννήσου Θεοφιλίτσης διετάχθη νὰ μεταβῇ εἰς τὴν ἐπαρχίαν του καὶ φυσικὰ τὸν ἡκολούθησε καὶ δ ἀρχισταβλίτης του. Μετὰ τὴν Πελοπόννησον δ Βασίλεις ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν πλησίον τοῦ κυρίου του.¹ Εκεī τοῦ ἐδόθη ἄλλη μία εὔκαιρία νὰ δείξῃ τὴν δύναμιν του. Εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν δ Πατρίκιος Ἀντίοχος παρέθετε γεῦμα διὰ νὰ ἐγκαινιάσῃ τὴν ~~γένεαν~~^{του} οἰκίαν. Ο Ἀντίοχος ἦτο αὐλικὸς καὶ εἰς τὸ γεῦμα εἶχον προσκληθῆ αὐλικοί, συγκλητικοὶ καὶ ἄλλοι ~~ἀπὸ~~ τὴν ἀνωτάτην κοινωνίαν τῆς πρωτευούσης. Ἡσαν ἐπίσης προσκεκλημένοι καὶ Βούλγαροι πρέσβεις, παρεπιδημοῦντες τότε εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Οἱ Βούλγαροι ἡκολουθοῦντο ἀπὸ ἓνα συμπατριώτην των παλαιστήν, δ ὅποιος ἐθεωρεῖτο ἀνίκητος. Μετὰ τὸ γεῦμα συνηθίζοντο ἀγῶνες καὶ ἄλλαι διασκεδάσεις, οἱ δὲ Βούλγαροι πάντοτε «οἴηματίαι καὶ καυχηματίαι τυγχάνοντες», ὅπως λέγει δ Πορφυρογέννητος, ἐπροκάλεσαν τοὺς Ἑλληνας νὰ ὑποδείξουν ἓνα παλαιιστὴν διὰ νὰ ἀγωνισθῇ μὲ τὸν ἰδικόν των.

Ο στρατηγὸς τῆς Πελοποννήσου Θεόφιλος, δ ὅποι-

ος ἦτο καὶ αὐτὸς ἀπὸ τοὺς προσκεκλημένους, εἴπεν εἰς τὸν Ἀντίοχον:

—Εἶναι αἰσχος ν' ἀφήνωμεν αὐτοὺς νὰ καυχῶνται ὅτι δὲν ὑπάρχει "Ἐλλην νὰ τοὺς ἀντιμετωπίσῃ. Θὰ φωνάξω τὸν Βασίλειον.

'Ο ἀγὼν ἐκεῖνος ἐλάμβανε διαστάσεις ἔθνικοῦ ἀνταγωνισμοῦ. 'Ο Βασίλειος συνέλαβε τὸν τρομερὸν Βούλγαρον, τὸν ἐστριφογύρισε καὶ τὸν ἔρριψε κάτω ὡς «δέμα χόρτου», ὅπως λέγει ὁ ἱστορικός. 'Η νίκη ἐκείνη ἔκαμε ζωηροτάτην ἐντύπωσιν.

'Ο Βασίλειος ἐβάδιζε πλέον γοργὰ εἰς τὸν δρόμον τὸν φέροντα εἰς τὸν θρόνον. Δὲν εἶχεν ὅμως πλησιάσει ἀκόμη τὸν Βασιλέα. 'Η εὐκαιρία ποὺ ἔλειπε τοῦ ἐδόθη.

'Ο Βασιλεὺς εἶχε μεταξὺ τῶν ἀλόγων καὶ ἐν ἐκτάκτου ὀραιότητος, ταχύτατον, ἀλλὰ καὶ ἀνυπότακτον. Κάποτε εἰς ἐν κυνήγιον ἐξέφυγεν ἀπὸ τὸν Βασιλέα, ὁ ὅποιος, μολονότι τὸ ἡγάπτα πολύ, διέταξεν, ὅταν τὸ συλλάβουν, νὰ τοῦ κόψουν τὰ πόδια. Μεταξὺ τῶν κυνηγῶν ἦτο καὶ ὁ Θεοφιλίτης, ἀκολουθούμενος φυσικὰ καὶ ἀπὸ τὸν στράτορά του τὸν Βασίλειον. 'Ο νέος παρουσιάσθη εἰς τὸν στρατηγὸν καὶ τοῦ εἶπε:

—Θὰ κυνηγήσω ἔφιππος τὸ ἄλογον τοῦ Βασιλέως καί, ὅταν τὸ φθάσω, θὰ πηδήσω ἀπὸ τὸ ἴδικόν μου ἐπάνω του καὶ θὰ τὸ δαμάσω.

'Εννοεῖται, ὅτι ἡ ἄδεια ἐδόθη καὶ μετ' ὀλίγον ὁ Βασίλειος ἔφερεν εἰς τὸν Βασιλέα τὸ ἀνυπότακτον ἄλογον.

'Ο Βασιλεὺς τὸν ἐζήτησε διὰ τὴν ἴδικήν του ὑπηρεσίαν.

‘Ο Βασίλειος ἀπὸ ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἦτο ἀρχιπ-
ποκόμος τοῦ Αὐτοκράτορος Μιχαὴλ τοῦ Γ’. Τώ-
ρα ἐπήγαινε πλέον πρὸς τὸν θρόνον ἔφιππος.

Δὲν ἐπέρασε πολὺς και-
ρὸς καὶ κατέλαβε τὸν
θρόνον, γενόμενος ἀρχη-
γὸς τῆς δοξασμένης δυ-
ναστείας τῶν Μακεδόνων, ἡ ὅποια ἐκράτησε τὸν
θρόνον ἐπὶ δύο αἰῶνας, τοὺς ἐνδοξοτέρους ἴσως τῆς
Βυζαντινῆς αὐτοκραταρίας

Π. Ροδοκανάκης

ΣΤ'. ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΦΥΣΙΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΝ

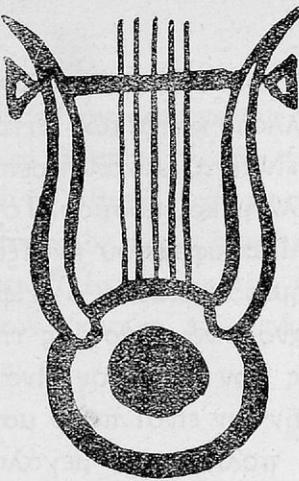
Η ΓΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ζαίρεις τὴν χώραν ποὺ ἀνθεῖ
φαιδρὰ πορτοκαλέα,
ποὺ κοκκίζ' ἡ σταφυλή
καὶ θάλλει ἡ ἐλαία;
"Ω! δὲν τὴν ἀγνοεῖ κανείς!
Εἶναι ἡ γῆ ἡ Ἑλληνίς.

Ζαίρεις τὴν γῆν, ἥτις παντού
μελαίματα ἐβάφη,
ὅπου κοιλάδες καὶ βουνά
τυράννων εἶναι τάφοι;
"Ω! δὲν τὴν ἀγνοεῖ κανείς!
Εἶναι ἡ γῆ ἡ Ἑλληνίς.

Γῆ μήτηρ παλαιῶν θεῶν
καὶ νέων ἡμιθέων,
γῆ ἀναμνήσεων κλεινῶν
καὶ γῆ ἐλπίδων νέων.
"Ω! δὲν τὴν ἀγνοεῖ κανείς!
Εἶναι ἡ γῆ ἡ Ἑλληνίς.

"Αγγ. Βλάχος

Ο ΟΛΥΜΠΟΣ

(Καθ' "Ομηρον")

Αφοῦ μετὰ δεινούς καὶ μακρούς ἄγωνας οἱ Τιτᾶνες, τὰ δαμαρτωλὰ αὐτὰ τέκνα τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῆς Γῆς, ἔξεδιώχθησαν ἐκ τοῦ Οὐρανοῦ καὶ κατεκλείσθησαν εἰς τὰ Τάρταρα, συνῆλθον οἱ θεοὶ καὶ συνεσκέφθησαν περὶ τῆς διοικήσεως τοῦ κόσμου. Ἀπεφάσισαν λοιπὸν νὰ καταστήσουν ἄρχοντα αὐτῶν τὸν Δία, ἐπειδὴ αὐτὸς συνετέλεσε διὰ τῶν βροντῶν, τῶν ἀστραπῶν καὶ τῶν κεραυνῶν περισσότερον παντὸς ἄλλου εἰς τὴν νίκην ταύτην.

Ο Ζεύς, ἅμα ἔξελέγη κυρίαρχος τοῦ κόσμου, διένειμεν αὐτὸν μετὰ τῶν ἄλλων ἀδελφῶν αὐτοῦ τὴν θάλασσαν ἔδωκεν εἰς τὸν Ποσειδῶνα, τὰ ὑποχθόνια εἰς τὸν Ἄδην, καὶ αὐτὸς ἐκράτησε τὸν Οὐρανόν. Ή Γῆ εἰς οὐδένα ἐδόθη· ἔμεινε κοινὴ εἰς πάντας τοὺς θεούς. Εἰς τὴν Γῆν ὑπῆρχεν δὲ Ολυμπος, τὸ μέγα ἐκεῖνο

καὶ ὑψηλὸν ὅρος, ἐκ τῶν κορυφῶν τοῦ ὅποίου οἱ θεοὶ ἐπολέμουν ἄλλοτε κατὰ τῶν Τιτάνων.

Τὸ ὅρος τοῦτο εἶναι τὸ μεγαλοπρεπέστατον πάντων τῶν ὀρέων τοῦ Ἑλληνικοῦ κόσμου. Τὸ ὕψος αὐτοῦ εἶναι καταπληκτικόν. Αἱ κορυφαί του ἔγγιζουν τὸν Οὐρανόν. Μίαν δόλόκληρον ἡμέραν ἔκαμεν ὁ "Ἡφαίστος, ὅτε ἐρίφθη ἐκ τοῦ Οὐρανοῦ, νὰ φθάσῃ εἰς τὴν Γῆν." Απὸ τοῦ Ὀλύμπου ἔως εἰς τὸν Οὐρανὸν εἶναι πολὺ πλησίον καὶ ἔως εἰς τὴν Γῆν δὲν εἶναι πολὺ μακράν. "Ἐχει πολλὰς κορυφὰς καὶ πολλὰς καὶ μεγάλας κοιλάδας καὶ φάραγγας." Εδῶ συναθροίζονται τὰ νέφη τὰ κατακλείοντα τὰς βροντάς, τὰς ἀστραπὰς καὶ τοὺς κεραυνούς, καὶ ἀπ' ἐδῶ διασκορπίζονται εἰς τὸν Οὐρανὸν καὶ εἰς τὸν ἄλλον κόσμον. Οἱ ἀνεμοί δὲν σείουν αὐτόν, ἡ βροχὴ δὲν ἔνοχλεῖ αὐτόν, ἡ χιὼν δὲν ἔγγιζει αὐτόν. Μεγαλοπρεπής ἡρεμία καὶ διαύγεια καὶ στιλπνότης αἰώνιως ἐπικρατεῖ ἐπ' αὐτοῦ. Ποῦ ἀλλοῦ λοιπὸν ἥτο καλύτερον ὁ Ζεὺς νὰ ἀποκαταστήσῃ τὴν μεγάλην αὐτοῦ οἰκογένειαν;

Περὶ τὴν ὑψηλοτάτην κορυφὴν τοῦ Ὀλύμπου ἔκειντο τὰ ἀνάκτορα τῶν θεῶν· ἐπὶ τοῦ ἄκρου δ' αὐτῆς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Διὸς καὶ πέριξ πάντων τούτων τεῖχος, ἔχον πύλας τὰς νεφέλας καὶ φύλακας αὐτῶν τὰς "Ωρας. Τὰ ἀνάκτορα τῶν θεῶν εἶναι μεγάλα καὶ ὡραῖα, ἀλλὰ τὸ μέγιστον καὶ ὡραιότατον πάντων εἶναι τὸ ἀνάκτορον τοῦ Διός. Ἐνταῦθα συνέρχονται πάντες οἱ θεοί, ὅταν πρόκειται νὰ συσκεφθοῦν περὶ τῆς διοικήσεως τοῦ κόσμου ἢ ὅταν πρόκειται νὰ συγγευματίσουν καὶ νὰ συνδιασκεδάσουν. Ο Ζεὺς κάθηται

ἐπὶ ὠραιοτάτου χρυσοῦ θρόνου κρατῶν σκῆπτρον
καὶ ἐπ' αὐτοῦ τὸν ἀετὸν καθήμενον, τὸν βασιλέα τῶν
πτηνῶν. Δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ κάθηνται ἡ Ἡρα, ἡ σύ-
ζυγος αὐτοῦ καὶ ἡ Ἀθηνᾶ, τὸ προσφιλέστερον τῶν
téκνων αὐτοῦ, ἔπειτα δὲ κατὰ σειρὰν πάντες οἱ ἄλλοι
θεοί. Ἡ Ἡβη κερνᾷ ἐντὸς χρυσοῦ ποτηρίου τὸ νέ-
κταρ, ὁ Ἀπόλλων κρούει τὴν φόρμιγγά του καὶ
αἱ Μοῦσαι φέρουν.

X. Παπαμάρκον

Ο ΧΕΙΜΩΝ

Παρῆλθον τοῦ ἔαρος τάνθη,
πενθοῦσιν οἱ κῆποι γυμνοί,
ἡ χλόη τῆς γῆς ἐμαράνθη
σιγῇ τῶν πτηνῶν ἡ φωνή.

Ψυχρὸς ὁ βορέας συρίζει,
ψυχρὰ καταπίπτει ἡ βροχή,
τὸ πῦρ πανταχοῦ σπινθηρίζει,
πλὴν τρέμουν γυμνοὶ οἱ πτωχοί.

"Ω, δότε, νίοι τῶν πλουσίων,
ὦ, δότε τοις ἄρτον καὶ πῦρ!
Ἄρκει ἐν σας μόνον ψιχίον
καὶ εἴς τοῦ πυρός σας σπινθήρ.

Ἡ τύχη πολλὰ μεταβάλλει·
τίς οἶδε μὴν ἔλθῃ χειμών,
καθ' ὃν νὰ σᾶς δίδῃ χείρ ἄλλη
ώς τώρα ἡ χείρ δίδ' ἡμῶν.

"Αγγ. Βλάχος

Η ΚΟΙΛΑΣ ΤΩΝ ΤΕΜΠΩΝ

Λίαν πρωὶ ἐκκινοῦμεν ἐκ Λαρίσσης πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν Τεμπῶν, τῆς ἐξ ἀρχαιοτάτων χρόνων ὀνομαστῆς ταύτης κοιλάδος.

Εἶναι μὴν Ἱούνιος. ‘Οδὸς ἀμαξιτὴ ἄγει διὰ χώρας πεδινῆς καὶ ἀγρῶν σιτοφόρων, οἵτινες πρὸ δλί γου ἐθερίσθησαν. Μάτην κατὰ τὴν διὰ τῆς πεδιάδος πορείαν ἡμῶν ἀναζητοῦμεν διὰ τοῦ ὀφθαλμοῦ ἵχνος δένδρου καὶ χλωρίδος ἐν γένει. Ἡ πεδιάς εἶνα γυμνὴ καὶ κατάξηρος.

Κατ’ ἀρχὰς διευθυνόμεθα πρὸς βορρᾶν. ‘Ο ὀφθαλμὸς ἡμῶν, ταχύτερον τῶν ποδῶν τὴν πρὸ ἡμῶν ἐκτεινομένην πεδιάδα διατρέχων, συναντᾷ εἰς τὸ βάθος αὐτῆς πρὸς ἀνατολὰς μὲν τὴν “Οσσαν, τῆς ὁποίας φαλακρὰ προεξέχει ἡ κωνοειδής κορυφή, πρὸς βορρᾶν δὲ τὰς ἐσχάτας πρὸς τὴν Θεσσαλίαν παραφυάδας τοῦ πολυκορύφου Όλύμπου. Τὰ δύο ὅρη, ἀτιναὶ ἡ δημώδης μοῦσα ὡς ἐρίζοντα παρέστησε, τοσούτον ἐνταῦθα προσεγγίζουν πρὸς ἀλληλα, ὥστε μάτην ζητοῦμεν μακρόθεν διὰ τοῦ βλέμματος νὰ ἀνεύρωμεν τὴν διὰ τῶν ὀρέων ἔξιδον τοῦ Πηνειοῦ ποταμοῦ. Οὗτος πρὸς τὰ ἀριστερὰ ἡμῶν ὡς ὄφις γιγάντιος ἔρπων διασχίζει τὴν Θεσσαλικὴν πεδιάδα.

‘Αλλὰ μετὰ τρίωρον πρὸς βορρᾶν πορείαν, παρελθόντες τὸ χωρίον Μακρυχώρι, στρέφομεν πρὸς «Ταξίδια» Ἀναγνωστικὸν καθαρευούσης Ε' Δημοτικοῦ “Εκδ. Β'.

ἀνατολάς. Ἐντεῦθεν ἄρχεται νὰ διακρίνηται τὸ μεταξὺ τῶν δύο ὁρέων ἄνοιγμα, τὸ ὅποιον, ὅσον πλησιάζομεν, τοσοῦτον καταφανέστερον εἰς ἡμᾶς γίνεται.

Μετὰ τετράωρον ἐν ὅλῳ ἀπὸ τῆς Λαρίσης πορείαν ἀφικνούμεθα εἰς Μπαμπᾶν, μικρὸν ἐπὶ τῆς εἰσόδου τῆς κοιλάδος χωρίον, ἔνθα ὑπὸ ὑψηλούς καὶ βαθυσκίους πλατάνους ἀναπαυόμεθα. Ἐντεῦθεν, παρὰ τοὺς πρόποδας πάντοτε τῆς "Οσσης καὶ κατὰ τὸν ροῦν τοῦ ποταμοῦ βαδίζοντες, εἰσερχόμεθα εἰς τὰ ἔνδον τῆς κοιλάδος.

'Ολίγον μετὰ τὴν εἰσόδον ἡμῶν εἰς τὴν κοιλάδα παρατηροῦμεν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, ἐφ' ἣς βαδίζομεν, καταφανῆ τῆς ἀρχαιότητος λείψανα, ἀρχαῖα τῆς ὁδοῦ θεμέλια καὶ τεῖχος ἀρχαῖον παρὰ τὴν δεξιὰν τοῦ ποταμοῦ ὅχθην. Ἐνιαχοῦ δὲ βλέπομεν καὶ αὐλακα διπλῆν ἐπὶ τοῦ βραχώδους ἐδάφους τῆς ἀρχαίας ὁδοῦ, ἵχνη καὶ ταῦτα τῶν ἀμαξῶν τῶν ἀρχαίων.

"Οσον προχωροῦμεν, τοσοῦτον ἡ κοιλάς καθίσταται στενωτέρα μέχρι τοῦ μέσου περίπου, ὅπόθεν πάλιν ἄρχεται βαθμηδὸν νὰ εὐρύνηται μέχρι τῆς ἔξοδου. Τὸ πλάτος οὗτω τῆς κοιλάδος ποικίλλει μεταξὺ τριάκοντα καὶ πεντήκοντα περίπου μέτρων, ἐνῷ τὸ μῆκος αὐτῆς ἀνέρχεται εἰς δέκα περίπου χιλιόμετρα.

'Ο ὁδός, κατ' ἀρχὰς μὲν πάρ' αὐτὸν τὸν ποταμὸν καὶ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ σχεδὸν ἐπιπέδου βαίνοντα, φέρει ἡμᾶς ἐγγύτατα τοῦ ποταμοῦ, βαθμηδὸν δὲ ἐπειτα, ἀπομακρυνομένη τοῦ ποταμοῦ καὶ ἀνωφερής γιγνομένη, ἄγει ἡμᾶς εἰς ἱκανὸν ἀπ' αὐτοῦ ὕψος. Ἀπὸ τοῦ

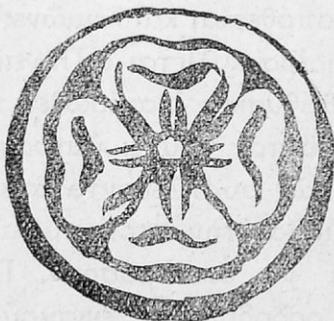
μέσου τῆς κοιλάδος ἢ ὁδὸς ἄρχεται καὶ πάλιν βαθμηδόν νὰ κατέρχηται.

’Αλλ’ ὅποιον θέσμα κατὰ τὴν δίοδον τῆς κοιλάδος πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν ἐκτυλίσσεται! Ὁποία ἐνταῦθα ποικιλία καὶ ἀρμονία τῆς φύσεως καὶ ὅποια ἀντίθεσις πρὸς τὴν προτέραν μονοτονίαν τῆς γυμνῆς θεσσαλικῆς πεδιάδος! Πρὸς τὰ δεξιά, ὑπεράνω τῶν κεφαλῶν ἡμῶν, κατάφυτος ὑψοῦται ἢ ”Οσσα, πρὸς δὲ τὰ ἀριστερὰ ἀπρόσιτος εἰς ὕψος δυσθεώρητον ὀρθοῦται ὁ ”Ολυμπος. Αἱ βραχώδεις καὶ ἀποτόμως ἀπεσχισμέναι πλευραὶ αὐτοῦ, αἵτινες πολλαχοῦ φέρουν προεξοχάς, ἀντιστοιχούσας πρὸς τὰς εἰσοχὰς τῶν ἀπέναντι πλευρῶν τῆς ”Οσσης, τρανῶς μαρτυροῦν ὅτι τὰ δύο ταῦτα ὅρη πρὸ χρόνων ἀμνημονεύτων βιαίως ἀπ’ ἀλλήλων ἀπεχώρισεν ἵσχυρὰ σεισμικὴ δόνησις. Εἰς τὸ βάθος τῆς κοιλάδος θαλεραὶ κατὰ μῆκος ἐκτείνονται τοποθεσίαι καὶ λειμῶνες χλοεροί, διὰ μέσου δὲ τούτων ἡρέμα κυλίεται ὁ Πηνειός ποταμός. Δένδρα ὑψηλὰ καὶ βαθύσκια ἔκατέρωθεν πρὸς τὰς ὅχθας τοῦ ποταμοῦ ὑψοῦνται ταῦτα ὑπεράνω τῶν ρείθρων τοὺς κλάδους αὐτῶν συμπλέκοντα ἀποτελοῦν τικνήν τοῦ ποταμοῦ σκιάδα, τὴν ὅπειαν μόλις αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἥλιου δύνανται νὰ διαπεράσουν. Πλάτανοι, ἵτεαι, λύγοι, ἵασμοι, ριδοδάφναι, ἐνιαχοῦ δὲ καὶ δάφνη τοῦ Ἀπόλλωνος ἀναμίξ ἐν τῇ κοιλάδι ταύτη φύονται. Οἱ ἀειθαλής κισσός καὶ ὁ χλοερὸς σμῖλαξ πρὸς τὰς κορυφὰς τῶν ὑψηλῶν δένδρων ἀναρριχῶνται· ἢ πρὸς τοὺς ἀποτόμους βράχους ἀνέριτοντες καλύπτουν αὐτούς, χλοερὰν καὶ τούτων τὴν ὄψιν παρέχοντες.

“Υδατα ψυχρὰ καὶ διαυγέστατα, ἄλλα μὲν ἀπὸ τῶν κλιτύων μετὰ κελαρυσμοῦ κατερχόμενα, ἄλλα δὲ ἐκ τῶν πολλῶν παρὰ τὰς ὑπωρείας πηγῶν ἀναβλύζοντα, πάντα εἰς τοῦ ποταμοῦ τὴν κοίτην συρρέουν.

Παρὰ τὰς δροσερὰς ταύτας πηγὰς ὑπὸ παχεῖαν σκιάν καθήμενοι μετὰ ἡδονῆς ἀρρήτου καταταύομεν τὴν δίψαν ἡμῶν. Ἀπὸ τῶν πυκνῶν φυλλωμάτων τῶν δένδρων τὰ ποικιλόφωνα ἄσματα τῶν ἀηδόνων καὶ τῶν ἄλλων ὥδικῶν πτηνῶν καταθέλγουν τὴν ἀκοὴν ἡμῶν, εἰς δὲ τὴν ὅσφρησιν ἀρρητον παρέχει τέρψιν τὸ λεπτὸν ἄρωμα τῆς περιβαλλούσης ἡμᾶς φύσεως. Ὁποία ἀληθῶς ἐνταῦθα πανήγυρις τῆς φύσεως! Ὁποία ἐπίγειος ἀπόλαυσις τῶν καλλίστων δημιουργημάτων τοῦ ἐν οὐρανοῖς Θείου δημιουργοῦ!

A. Σακελλαρίου

Ο ΜΑΡΤΙΟΣ

‘Ο Μάρτιος μᾶς ἔφερε
τὰ μαῦρα χελιδόνια.
Ανέλυσαν τὰ χιόνια,
φουσκώνουν τὰ κλαδιά.

Κι ἂν ἡ βροχοῦλα ἔρχεται,
καὶ τὰ βουνὰ δροσίζῃ,
ἡ ἄνοιξις μυρίζει
καὶ ἡ καλοκαιριά.

Λοιπὸν μακράν μας ἔφυγεν
ὅ παγωμένος γέρος,
καὶ φέρ’ εἰς ἄλλο μέρος
τὰ δῶρα τὰ ψυχρά.

‘Ο ἀνεμος ὡς πρότερον
ἀγρίως δὲν συρίζει,
καὶ πάγος δὲν στολίζει,
τὰ ἄνθη τὰ ὡχρά.

Τὸ πράσινόν της ἔνδυμα
ἡ χώρ’ ἀναλαμβάνει,
καὶ πάλιν θὰ θερμάνη,
ὅ τίλιος τὴν γῆν.

Καὶ τὸ ἀηδόνι εὔθυμον
νὰ ψάλλῃ δὲν θ’ ἀργήσῃ,
τοῦ Πλάστου νὰ ύμνήσῃ
τὴν δόξαν καὶ στοργήν.

Αλ. Κατακονζηνός

ΟΝΑΟΣ ΤΟΥ ΟΛΥΜΠΙΟΥ ΔΙΟΣ ΚΑΙ ΑΙ ΑΘΗΝΑΙ
ΕΤΠΙ ΑΔΡΙΑΝΟΥ

Εις τὸ Ζάππειον μᾶς ἐλκύουν τὰ ἔρείπια τοῦ ναοῦ τοῦ Ὄλυμπίου Διός· καὶ πλησιάζουμεν. Τί γίγαντες, τί κολοσσοὶ μᾶς φαίνονται οἱ δέκα ἔξ ἐκεῖνοι στῦλοι, οἱ ὄποιοι μακρόθεν, ὅπως ἴστανται μεμονωμένοι ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἀπεράντου χώρου, μᾶς κάμνουν ἐντύπωσιν κομψοτεχνήματος! Ἀρκεῖ νὰ σταθῶμεν παρὰ τὴν βάσιν των· καὶ νὰ ὑψώσωμεν τοὺς ὄφθαλμοὺς πρὸς τὰ ἐπάνω, διὰ νὰ ἐννοήσωμεν, ἐν φόβῳ καὶ τρόμῳ, ὅλην μας τὴν μικρότητα.

Τί θὰ ἦτο λοιπὸν ὁ ναὸς αὐτὸς ὀλόκληρος, ὅταν ὀλίγα του μόνον λείψανα μᾶς καταπλήττουν σήμερον μὲ τόσον μεγαλεῖον; Φαντασθῆτε, ὅτι σώζονται μόνον δέκα ἔξ κίονες, ἐνῷ τὸ οἰκοδόμημα εἶχεν ἐν ὅλῳ ἑκατὸν τέσσαρας! Κάμετε τώρα τὴν σύγκρισιν καὶ συλλογισθῆτε τί ἔκτασιν κατείχεν ὁ κολοσσιαῖος αὐτὸς ναός, μεγαλύτερος τοῦ ὄποίου δὲν ὑπῆρξε κατὰ τὴν ἀρχαιότητα παρὰ μόνον ὁ ἐν Ἐφέσῳ ναὸς τῆς Ἀρτέμιδος.

Ἐκ τῶν δέκα ἔξ αὐτῶν κιόνων μόνον οἱ δεκαπέντε σώζονται ὅρθιοι. Ο δέκατος ἔκτος κατάκειται, «μέγας μεγαλωστί», ὅπως λέγει ὁ Ὁμηρος, ριφθεὶς ὑπὸ σφοδροτάτου ἀνέμου τὴν νύκτα τῆς 26 Ὁκτωβρίου 1852. Οἱ σπόνδυλοί του, τὰ τεμάχια δηλαδὴ ἐκ τῶν ὄποιων ἀποτελεῖται, εὑρίσκονται κατὰ γῆς τὸ ἐν πλησίον τοῦ ἄλλου κατὰ σειράν, ὅπως ὅταν ρίπτῃ κανεὶς στήλην νομισμάτων.

Αύτὴ εἶναι ἡ τελευταία μεταβολή, ἡ ὅποια ἐπῆλθεν εἰς τὸ ἔνδοξον ἐρείπιον. Ἐλλὰ πρὸ αὐτῆς, κατὰ τὴν μακρὰν σειρὰν τῶν αἰώνων, πόσαι ἄλλαι δὲν ἡλλοιώσαν τὴν ὄψιν του! Οἱ σεισμοὶ καὶ οἱ ἀνεμοὶ δὲν θὰ εἴχον τόσην δλεθρίαν ἐπίδρασιν ἐπ’ αὐτοῦ, ἀν τὸ ἔργον των δὲν συνεπλήρωναν αἱ καταστρεπτικαὶ χεῖρες τοῦ ἀνθρώπου.... Ποσάκις δὲν ἐκάη, δὲν ἐσύλληθη, δὲν ἐγυμνώθη, δὲν ἡκρωτηριάσθη! Εἶναι γνωστόν, ὅτι κάποιος Τοῦρκος ἄρχων τῶν Ἀθηνῶν ἔκαυσε καὶ μετεποίησεν εἰς ἄσβεστον ἔνα τῶν κιόνων, χάριν ἄλλης οἰκοδομῆς. Ἐλλὰ πόσαι δὲν εἶναι αἱ ἀγνωστοὶ βεβηλώσεις καὶ καταστροφαί, τὰς ὅποιας φαντάζεται τις μόνον, βλέπων σήμερον ὀλίγα ἐρείπια εἰς τὴν θέσιν τοῦ πάμεγίστου ναοῦ!

‘Ο ναὸς τοῦ Ὄλυμπίου Διὸς εἶναι ἀπὸ τὰ πλέον περιπετειώδη οἰκοδομήματα, τὰ ὅποια γνωρίζει ἡ ιστορία. Φαντασθῆτε, ὅτι ἀπὸ τῆς ἡμέρας, κατὰ τὴν ὅποιαν ἐπὶ τῶν Πεισιστρατιδῶν ἀκόμη ἐτέθησαν τὰ θεμέλια του—ἐπὶ χώρου ἀνέκαθεν ἀφιερωμένου εἰς τὴν λατρείαν τοῦ Διός—ἔδέησε νὰ παρέλθουν ἐξ αἰῶνες ὀλόκληροι διὰ νὰ τελειώσῃ! Μετὰ τὴν ἔξιδον τοῦ Ἰππίου ἡ οἰκοδομὴ διεκόπη. Κατὰ τοὺς ρωμαϊκοὺς χρόνους ὁ Ἀντίοχος ἐπανήρχισε τὸ ἔργον, ἀναθέσας αὐτὸν εἰς τὸν Ρωμαῖον ἄρχιτεκτονα Δέκιμον Κοσσούτιον. Ἐλλὰ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀντίοχου τὰ χρήματα ἔλειψαν καὶ τὸ οἰκοδόμημα πάλιν ἐγκατελείφθη. Παρῆλθον σχεδὸν τρεῖς αἰῶνες ἀκόμη, καὶ τὸ ἔργον ἐσυνέχισθη ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀδριανοῦ. Αὔτὴν τὴν φορὰν ὅμως ἐπερατώθη, καὶ τὸ φθινόπωρον τοῦ

ἔτους 129 μ.Χ. ἐτελέσθησαν πανηγυρικώτατα τὰ ἔγκαίνιά του, παρισταμένου τοῦ φιλαθηναίου καὶ μεγαλοδώρου αὐτοκράτορος, ἐκφωνήσαντος δὲ θαυμάσιον πανηγυρικὸν τοῦ ἐκ Σμύρνης ρήτορος Ἀντωνίου Πολέμωνος.

‘Αλλ’ οἱ Ἀθηναῖοι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης δὲν ἦσαν πλέον οἱ Ἀθηναῖοι τῆς μεγάλης ἑλληνικῆς ἀκμῆς. Ἡσαν οἱ ταπεινοί, οἱ κατακτημένοι ὑπὸ τῶν Ρωμαίων Ἀθηναῖοι, οἵ κολακεύοντες τοὺς ἴσχυροὺς δεσπότας, διὰ νὰ λαμβάνουν χάριτας καὶ προνόμια. Καὶ ὁ ναὸς ἐκεῖνος, ὁ προωρισμένος ἀρχαιόθεν διὰ τὴν λατρείαν τοῦ Διός, ἀποπερατωθεὶς τόσον ἀργά, ἐπέπρωτο νὰ γίνη καὶ ναὸς τοῦ Ἀδριανοῦ οὕτω δὲ πάρα τὸ ἄγαλμα τοῦ Διός, ἐστήθη καὶ τὸ ἄγαλμα τοῦ ἀποθεώθεντος αὐτοκράτορος, ὁ δὲ Ἱερέυς, ὁ προσφέρων θυσίας καὶ ὕμνους εἰς τὸν ἀνακτα τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνδρῶν, ἔθυε συγχρόνως καὶ εἰς τὸν νέον θεὸν τῶν Ἀθηναίων!

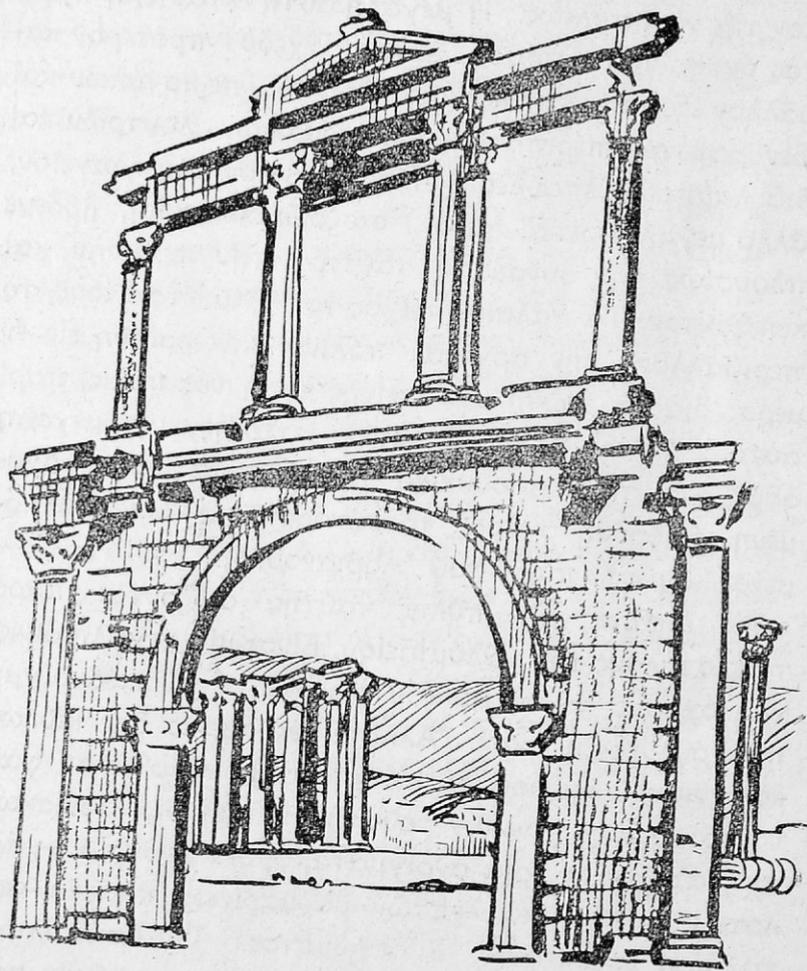
Ἡ ἀλήθεια εἶναι, ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι δὲν εἶχαν καὶ πολὺ ἀδικον νὰ κολακευθοῦν καὶ νὰ κολακεύσουν τόσον. Ὁ Ρωμαῖος ἐκεῖνος αὐτοκράτωρ ἤγαπησε καὶ εὐηργέτησε τὴν πόλιν των ὅσον οὐδεὶς ἄλλος. Μεγαλοπρεπής, φιλόκαλος, γενναιόδωρος ὁ Ἀδριανός, μετέβαλε τὴν ὄψιν τῶν ἀρχαίων Ἀθηνῶν καὶ ἔδωκε νέαν αἴγλην καὶ νέαν ζωὴν εἰς τὴν ἀθάνατον πόλιν. Ὅπο τὴν ἔποψιν ταύτην αἱ Ἀθῆναι τοῦ Ἀδριανοῦ ἀνεδείχθησαν ἐφάμιλλοι τῶν ἐπὶ Περικλέους.

Δὲν ἐκοσμήθη δὲ μόνον διὰ νέων σίκοδομῶν ἢ παλαιὸ πόλις, ἀλλὰ καὶ νέα ἰδρύθη παρ’ αὐτήν, ὡς παράτημα καὶ συνέχεια. Ὁ ναὸς τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς ἔμελλε

νὰ είναι τὸ κέντρον τῆς νέας ταύτης συνοικίας, ἡ μᾶλλον τῆς νέας πόλεως. Ἡ μεγάλη αὐτὴ ἔκτασις, ἡ παρά τὰς ὅχθας τοῦ Ἰλισσοῦ, ἔρημος σχεδὸν πρότερον καὶ μᾶλλον ἔξοχική, κατεκοσμήθη ἥδη διὰ περιστύλων καὶ δενδροφύτων περιπάτων, διὰ ρωμαϊκῶν λουτρῶν καὶ διὰ λαμπτρῶν ἐπαύλεων. Τὸ ἀδριανειον ὑδραγωγεῖον, ἄλλο μεγαλοπρεπὲς ἔργον, σωζόμενον ἀκόμη, ἥρδευε πλουσίως τὴν συνοικίαν ταύτην, τὴν τερπνήν καὶ κατάφυτον. Τὸ παλαιὸν τεῖχος τοῦ Θεμιστοκλέους, τὸ περιβάλλον τὴν ἀρχαίαν πόλιν, κατερρίφθη εἰς ἐν μέρος διὰ νὰ ἐνωθῇ μετ' ἐκείνης καὶ ἡ νέα πόλις, παρ' αὐτὸ δὲ τὸ τεῖχος, καὶ ἐκεὶ ὅπου κατέληγε μία μεγάλη ὁδός, ἀπὸ τὰ βορειοδυτικὰ τῆς Ἀκροπόλεως ἀρχομένη, ἀνιδρύθη ὁ δρός, τὸ σύνορον, τὸ κοινῶς λεγόμενον ἀψίς ἡ πύλη τοῦ Ἀδριανοῦ.

Τὰ ἐρείπια τῆς πύλης ταύτης σώζονται παρὰ τοὺς στύλους τοῦ Ὀλυμπιείου. Εἶναι μία μεγάλη ἀψίς, χαλκόχρους πλέον ἐκ τοῦ χρόνου, ἔχουσα ἀνοιγμα πλάτους ἔξι μέτρων. Ἀλλοτε ἐκοσμεῖτο διὰ κιόνων κορινθιακοῦ ρυθμοῦ, τῶν ὅποιων οἱ στυλοβάται φαίνονται ἀκόμη. Ἀνωθεν τοῦ ἐπιστυλίου, διὰ κιονίσκων σχηματίζονται τρία ἀνοιγματα, δύοια μὲ θυρίδας—ἄλλοτε κλειστὰς διὰ λεπτῶν μαρμαρίνων πλακῶν—καὶ τὸ ὅλον ἐπεστέφετο δι᾽ ἀετώματος. Τὸ ἐπιστύλιον, τὸ ἄνωθεν τοῦ τόξου, φέρει ἀπὸ τὴν μίαν ὅψιν τὴν ἐστραμμένην πρὸς τὴν Ἀκρόπολιν, τὴν ἔξης ἐπιγραφήν:

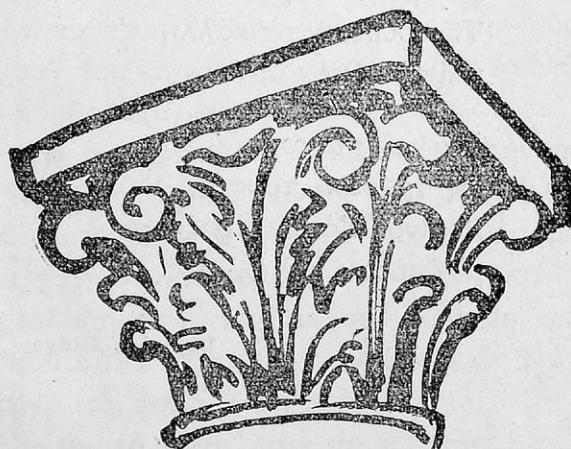
«Αἴδ’ εῖσ’ Ἀθῆναι, Θησέως ἡ πρὶν πόλις»· δηλαδή: αὐταὶ ἐδῶ εἴναι αἱ Ἀθῆναι, ἡ ἀρχαία πόλις τοῦ

Θησέως· εἰς τὴν ἄλλην δὲ ὅψιν, τὴν ἐστραμμένην πρὸς τὴν νέαν πόλιν, ὑπάρχει ἡ ἔξης ἐπιγραφή: «Αἴδεῖσος» Αδριανοῦ καὶ οὐχὶ Θησέως πόλις» δηλαδή: αὗται ἐδῶ εἶναι αἱ Ἀθῆναι ὅχι τοῦ Θησέως. ἀλλὰ νέα πόλις τοῦ Αδριανοῦ.

Καὶ ὁ ἴστάμενος παρὰ τὸν ὄρον, παρὰ τὸ σύνορον τοῦτο, καὶ ἔχων ἀφ' ἐνὸς μὲν τὰ ἐρείπια τοῦ Παρθενῶνος, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὰ ἐρείπια τοῦ Ὀλυμπιείου, ἀναπλάττει διὰ τῆς φαντασίας τὰς δύο πόλεις τὴν ἀρχαίαν καὶ τὴν νέαν, ὡς ἦσαν ποτὲ ἐν ἀκμῇ συναμιλλώμεναι. Πόλιν τόσον περικαλλῆ καὶ τόσον ἔνδοξον εἰς ἀναμνήσεις, ὃσον ἦσαν αἱ Ἀθῆναι κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας μετὰ Χριστόν, δὲν εἶχεν ἄλλην ἥ ἀρχαιότης. Φαίνεται δὲ ὅτι τὸ θαῦμα τῆς συγκεντρώσεως τόσων ὥραίων οἰκοδομῶν καὶ καλλιτεχνημάτων μόνον μίαν φορὰν ἔγινεν εἰς τὸν κόσμον!

Γρ. Εερόπουλος

Η ΑΥΓΗ

‘Ωραία ἀνατέλλει
 καὶ πάλιν ἡ αύγη
 καὶ φῶς γλυκὺ μᾶς στέλλει
 καὶ μειδιᾷ ἡ γῆ.

Σιγά, σιγὰ ροδίζουν
 αἱ ἄκραι τῶν βουνῶν
 καὶ εὔθυμα ὀρθρίζουν
 τὰ σμήνη τῶν πτηνῶν.

Ἄκούετε πῶς ψάλλει
 φαιδρά των ἡ φωνή;
 Τῆς φύσεως τὰ κάλλη
 καὶ τὸν Θεόν ύμνεῖ.

Ἐκεῖνος τὰ κοιμίζει
 ως τρυφερὰ τροφός,
 Ἐκεῖνος τ’ ἀφυπνίζει,
 μὲ δρόσον καὶ μὲ φῶς.

”Αγγελος Βλάχος

Ο ΜΑΪΟΣ

‘Ηλθεν ὁ Μάϊος.

Μεγάλη ἑορτὴ εἰς τὸν δροσερὸν καὶ ἀνθιστόλι-
στον κῆπον.’ Ανθη εἰς τὰ δένδρα, ἄνθη εἰς τοὺς θάμνους,
ἄνθη εἰς τὴν χλόην, ἄνθη παντοῦ. Τὰ χρώματα συν-
δυάζονται ἐναρμονίως μὲ τὰ ἀρώματα. Αἱ κατακόκ-
κιναι παπαροῦναι ἀδελφώνονται μὲ τὰς λευκὰς μαρ-
γαρίτας, καὶ τὸ βαρύν ἀρωματῶν κρίνων μὲ τὴν λε-
πτήν εύωδίαν τῶν ρόδων. Καὶ ἡ πρωινὴ δρόσος
κατακοσμεῖ τὰ φύλλα καὶ τὰ πέταλα μὲ ἀδάμαντας,
μὲ τοὺς ὅποιους παίζουν φαιδρῶς αἱ πρῶται ἀκτί-
νες τοῦ ἥλιου.

Εἰς τὴν καθαράν, τὴν γαλανήν, τὴν εὐώδην ἀ-
τμόσφαιραν τοῦ κῆπου πετοῦν ἀναριθμητα ἔντομα καὶ
πτηνά, βιομβοῦντα, τερετίζοντα, κελαδοῦντα. ‘Η συ-
ναυλία των ἡ πανηγυρικὴ συμπληροῦ τὴν ὅψιν τοῦ
κῆπου τὴν ἑορτάσιμον· ἀντὶ τῶν ἀφώνων ἀνθέων,
τὰ ὅποια κοιτάζουν μὲ ἀγάπην καὶ θαυμασμόν, ψάλ-
λουν τὰ πτηνὰ τὸν ὑμνον τοῦ Μαΐου. Καὶ ἐνῷ πε-
τοῦν μὲ κελαδήματα, πλησιάζουν τὰ ἄνθη, ὡς διὰ νὰ
αἰσθανθοῦν αὐτὰ τὴν εὐωδίαν των, ὡς διὰ ν' ἀκού-
σουν ἐκεῖνα τὸ ᾄσμα των.

Καὶ λέγουν τὰ ἄνθη πρὸς τὰ πτηνά:

—Σᾶς ζηλεύομεν καὶ σᾶς μακαρίζομεν. Πόσον εἴ-
σθε εὔτυχισμένα, ποὺ ἔχετε λάρυγγα μουσικὸν καὶ ἡ-
μπορεῖτε νὰ τονίζετε ᾄσματα πρὸς τὸν Δημιουργόν
μας! ‘Ημεῖς εὐωδοίαζομεν καὶ αἰσθανόμεθα ἀλλὰ δὲν

ήμποροῦμεν νὰ ἐκφράσωμεν ὅ,τι αἰσθανόμεθα μὲ ἄσματα.

Καὶ ἀπαντοῦν τὰ πτηνὰ πρὸς τὰ ἄνθη:

—Ἡ εὐωδία σας ἐκφράζει τὰ αἰσθήματά σας. Ἡ-

μεῖς προσευχόμεθα μὲν ἄσματα εἰς τὸν μέγαν αὐτὸν να-
ὸν τοῦ Θεοῦ! Ἀλλὰ σεῖς εἴσθε τὰ θυμιατήρια, ἐκ τῶν
δποίων ἐκπέμπεται πρὸς τὸν οὐρανόν, μαζὶ μὲν τὴν
προσευχήν, ἡ εὐωδία τῆς ἀγάπης καὶ τῆς εὐγνωμο-
σύνης.

Καὶ τὸ ἀγνὸν παιδίον, τὸ ὄποιον ἔρχεται τὴν πρω-
ινὴν ἐκείνην ὥραν, διὰ νὰ δρέψῃ τὰ ἄνθη τοῦ Μαϊ-
ου, ἀκούει, ἐννοεῖ τὴν γλῶσσαν τῶν ἀνθέων καὶ τῶν
πτηνῶν καὶ λέγει:

—Ναί, δ κῆπος αὐτὸς εἶναι ναός, εἰς τὸν ὄποιον δοξά-
ζεται καὶ ὑμεῖται ὁ Δημιουργός. Σήμερον εἶναι ἡ
μεγίστη τῶν ἑορτῶν. Ἔορτάζει ἡ φύσις! Τὰ πτηνὰ
διηγοῦνται τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ, καὶ τὰ θυμιατήρια
τῶν ἀνθέων ἐκπέμπουν πρὸς Αὔτὸν τὸν λιβανω-
τὸν τῆς λατρείας καὶ τῆς εὐγνωμοσύνης!

Γρ. Ξενόπουλος

ΤΟ ΠΙΡΩΙ

‘Ο γῆλιος τὰ βουνὰ χρυσώνει,
ήμέρα λάμπει εὔειδής,
ύμνει τὰ κάλλη της τ’ ἀηδόνι.
Σήκω, παιδί μου, νὰ ἴδῃς.

Μὲ ἄσματ’ ἄπτειρα ἡ φύσις
τὸν Πλάστην της διοξολογεῖ,
“Ω! σήκω νὰ εύχαριστήσῃς
Ἐκεῖνον, ποὺ μᾶς εὐλογεῖ.

Σήκω ν’ ἀκούσῃς μελωδίας,
σήκω τὴν φύσιν νὰ χαρῆς
σήκω νὰ πνεύσῃς εύωδίας,
σήκω, παιδί μου ἐνωρίς.

‘Η ὥρα εῖν’ εὐλογημένη·
ὅστις σηκώνεται πρωὶ¹
ἐκεῖνον ἡ ζωὴ εύφραίνει
ἐκεῖνος κόσμον ἐννοεῖ.

• *Ηλίας Τανταλίδης*

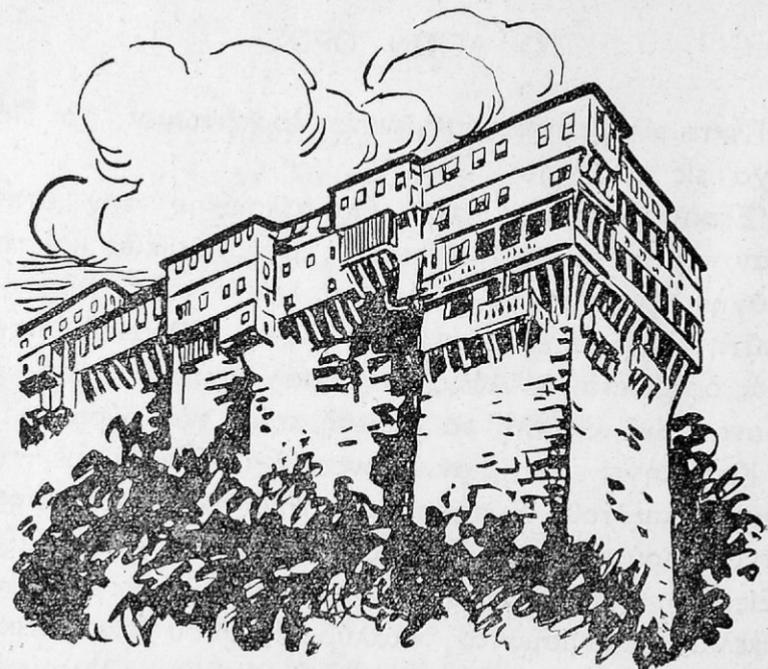
ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ

Πέντε φίλοι ἀπεφασίσαμεν νὰ ἔορτάσωμεν τὸ Πάσχα εἰς τὸ "Αγιον Ὄρος.

Ἐξεκινήσαμεν ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκην τὴν ἐσπέραν τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς ἀτμοπλοϊκῶς καὶ τὴν αὐγὴν ἔξυπνήσαμεν εἰς τὸν λιμένα τῆς Δάφνης. Αὕτη εἶναι τὸ ἐπίνειον τοῦ 'Αγίου Ὄρους. Ἐμπρός μας ὁρθώνεται ὁ "Αθως, ἐν βουνὸν ἀπότομον, ὑπερήφανον, ὡς νὰ θέλῃ πρὸς τὸν οὐρανόν.

Καταλήγει εἰς μίαν κωνοειδῆ κορυφήν, μὲ τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Σωτῆρος εἰς τὴν τελευταίαν ἄκραν τῆς. Πλούσιος μανδύας ἀπὸ καστανέας τὸ σκεπάζει. Εἰς τὰ πλάγια τοῦ βουνοῦ εἶναι διεσκορπισμένα «κελλία» «καθίσματα», «καλύβαι», ὅπου πνευματικοὶ οἰκογένειαι ἀπὸ ὀλίγους καλογήρους καλλιεργοῦν δλίγα στρέμματα ἔλαιων καὶ ἀμπέλων.

Χαμηλότερα καὶ πλησίον τῆς παραλίας φαντάζουν τὰ μοναστήρια. Ἀπὸ τὸ ἀτμόπλοιον χαιρετίζομεν τὰς μονὰς Γρηγορίου, Διονυσίου, 'Αγίου Παύλου, Ζηροποτάμου, μὲ τοὺς τρούλους, τοὺς πύργους, τοὺς παλαιοὺς τοίχους των. Τὴν προσοχήν μας ἴδιως συγκεντρώνει ἡ Σιμονόπετρα. Εἶναι μία σωστὴ ἀετοφωλιὰ στημένη τολμηρότατα μὲ τοὺς πανυψήλους πύργους καὶ τὰ ἐπτά πατώματά της εἰς ἓνα γιγαντιαῖον βράχον. Ἀριστερά μας προβάλλει ὁ ἀκατέργαστος ὅγκος τῆς ρωσσικῆς Μονῆς τοῦ Παντελεήμονος, «Ταξίδια», 'Αναγνωστικὸν καθαρευούσης Ε' Δημοτικοῦ, "Εκδ. Β'. 14

'Η Σιμονόπετρα

κάτι μεταξὺ φρουρίου, στρατῶνος καὶ ἀνακτόρου, καὶ μόνον μὲ μοναστήριον δὲν ὄμοιάζει.

Εἰς τὴν Δάφνην μᾶς ἐπερίμενεν ἀντιπρόσωπος τῆς Ἱερᾶς Ἐπιστασίας μὲ δύο ἡμιόνους καὶ δύο φύλακας.

Ανέβημεν εἰς ἵππους καὶ ἐτραβήξαμεν διὰ τὰς Καρυάς, διὰ νὰ ὑποβάλωμεν τὰ σέβη μας εἰς τὴν Ἱερὰν Σύναξιν καὶ νὰ ἐφοδιασθῶμεν μὲ συστατικὰς ἐπιστολάς. Αἱ Καρυαὶ εἶναι ἡ πρωτεύουσα καὶ τὸ ἐμπορικὸν κέντρον τοῦ Ἀγ. Ὁρους. Μία πολίχνη ἀπὸ τὰς πλέον περιέργους ὅλου τοῦ κόσμου.' Απὸ μακρὰν νομί-

ζει τις ὅτι είναι μία πόλις, ὅπως ὅλαι αἱ ἄλλαι. Οἰκίαι παλαιαὶ καὶ νέαι, πτωχικὰ καὶ μεγαλοπρεπῆ ἐμπορικὰ καταστήματα, ἔργαστήρια, φοῦρνοι κλπ. Ἀλλ' ὅταν πλησιάσῃ τις, ἐνοιεῖ ὅτι εύρισκεται εἰς ἓνα κόσμον διαφορετικόν, ἄγνωστον, πρωτοφανῆ. Καλογήρους συναντᾶτε παντοῦ. Ἀμίλητοι, σοβαροί, ἥσυχοι, ὡς νὰ ἔχουν ὑποστῆ γενικὴν ἀπονεύρωσιν, σᾶς χαιρετοῦν μὲ τὸ «Ἐύλογεῖτε.»

Οἱ 20 ἀντιπρόσωποι τῶν κυριωτέρων μονῶν ἀποτελοῦν τὴν Ἱερὰν Κοινότητα ἢ Ἱερὰν Σύναξιν. Μία τετραμελῆς ἐπιτροπὴ ἔξ αὐτῶν ἀποτελεῖ τὴν Ἐπιστασίαν, ἢ ὅποια καὶ διοικεῖ τὸ Ὁρος. Διότι τὸ Ἀγιον Ὁρος είναι μία αὐτόνομος πολιτεία ἐντὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους. Ἐκάστη ἀπὸ τὰς 20 μονὰς ἔχει ἐδῶ ἴδιαίτερον οἰκημα διὰ τὸν ἀντιπρόσωπόν της. Ἐδῶ είναι καὶ ἡ ἐκκλησία τοῦ Πρωτάτου μὲ τὰς περισσοτέρας εἰκόνας τοῦ μεγάλου ζωγράφου Πανσελήνου. Ἀλλὰ ταῦτα ἐπισκιάζει ὅλα ἢ ρωσικὴ Σκήτη τοῦ Ἀγίου Ἀνδρέου. Είναι πελώριον τετράγωνον σύμπλεγμα μεγάρων μὲ πολυτέλειαν καὶ ζωηρὰ χρώματα, ἀντίθετον πρὸς τὴν ἀπλότητα τοῦ Ὁρους.

Εἰς τὰς ὀλίγας διαθεσίμους ἡμέρας μας ἐπεσκέφθημεν τὸν Ζηροπόταμον, τὸν Κασταμονίτην καὶ τὰς βασιλικὰς μονὰς Βατοπεδίου, Ἱβήρων καὶ Λαύρας, τὸν Ἀγιον Παντελεήμονα καὶ τὴν Ρουμανικὴν Σκήτην. Τὸ Βατοπέδιον είναι ἡ Εύρωπη τοῦ Ἀγίου Ὁρους. Ἐχει καὶ ἡλεκτρικὴν ἔγκατάστασιν. Οἱ πατέρες του είναι οἱ προσδευτικώτεροι καὶ πλουσιώτεροι ἀπὸ δλους τοὺς ἄλλους. Τὰ θαυμάσια προπύλαια του καὶ

Η Μονή τῆς Λαύρας

τὸ ὕψος καὶ ἡ ἔκτασις τῶν οἰκοδομῶν του ὑπερβαίνουν καὶ τὰς ρωσικάς μονάς. Όμοιάζει μὲ ωχυρωμένην πόλιν.

Εἰς τὸ Βατοπέδιον ἐμείναμεν τὴν νύκτα τῆς Ἀναστάσεως. Καὶ ἀν καὶ ἐμαρτυρήσαμεν πέντε ὄλοκλήρους ὥρας ἐν ὄρθοστασίᾳ καὶ προσευχῇ ἐφύγομεν ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν ἀκούραστοι καὶ περισσότερον χριστιανοί.

Εἰς τὸν Ζηροπόταμον συνέβη τι τὸ περίεργον. Μᾶς ἐπέδειξαν σουλτανικὸν φιρμάνιον, κατὰ τὸ ὄποιον ὁ σουλτάνος ἀνοικοδόμησε τὴν ἡρειπωμένην μονήν, διότι οἱ Ἅγιοι Ταξιάρχαι τὸν ἐβοήθησαν εἰς μίαν ἐκστρατείαν του εἰς τὴν Αἴγυπτον.

Εἰς τὴν Λαύραν συνεζήσαμεν ὀλίγας ὥρας μὲ τὸν Νικηφόρον Φωκᾶν καὶ τὸν Τσιμισκῆν. Εἰς τὰς δεῆσεις κάθε ἡμέραν μέχρι σήμερον ἐπαναλαμβάνεται ἡ εὐχή: «καὶ ὑπὲρ τῶν αὐτοκρατόρων ἡμῶν Νικηφόρου Φωκᾶ καὶ Ἰωάννου Τσιμισκῆ». Εἰς τὸν νάρθηκα ὑπάρχουν δύο εἰκόνες των, ἡ μία πλησίον τῆς ὅλης. Εἰς πύργος φέρει τὸ ὄνομα τοῦ Τσιμισκῆ. Ἡ χαλκίνη πύλη τοῦ καθολικοῦ εἶναι λάφυρον τοῦ Φωκᾶ ἀπὸ ἐν Ἀραβικὸν παλάτιον τῆς Κρήτης. Τὰ μανουσάλια ἐπίστης. Διασώζονται ἐν στέμμα τοῦ Νικηφόρου, μία χλαμὺς τοῦ Τσιμισκῆ, ἐν χειρόγραφον Εὐαγγέλιον μὲ τεραστίους πολυτίμους λίθους, τὸ ὄποιον εἰς τὰς ἐκστρατείας του ἔγραφε καὶ ἐδιάβαζεν ὁ ἡρωικὸς Φωκᾶς, εἰς σταυρὸς τοῦ Τσιμισκῆ κλπ.

Μὲ ἐν μικρὸν βενζινοκίνητον πλοῖον τῆς Λαύρας περιεπλεύσαμεν τὸ ἀκρωτήριον τοῦ Ἀθω. Ἀπὸ τὴν ἴδιαν θάλασσαν, τὴν ὄποιαν τόσον ἐφοβήθη ὁ Ζέρζης, ἀντικρύσαμεν τὰς «Καλύβας». Είναι εἰς κρημνός, ὅπου δυοκολώτατα δύναται τις νὰ μεταβῇ εἴτε ἀπὸ

τὴν ξηρὰν εἴτε ἀπὸ τὴν θάλασσαν. Εἰς αὐτὰς ζοῦν
οἱ «ἀναχωρηταί», καλόγηροι χωρισμένοι ἐντελῶς ἀπὸ
τὸν ἄλλον κόσμον. Μίαν φορὰν τὴν ἑβδομάδα τοὺς ἐπι-
σκέπτεται ἀπεσταλμένος τῆς μονῆς των καὶ φέρει εἰς
αὐτούς ξηρὸν ἄρτον καὶ ὕδωρ.

“Ολαι αἱ μοναὶ ὁμοιάζουν μεταξύ των, ἐκτὸς
τῶν ρωσικῶν κτιρίων, τὰ ὅποῖα εἶναι ὁγκώδη.” Άλλὰ
καὶ κάθε μία ἔχει κάτι τι τὸ ἴδιον της. Κάθε μία εἶναι
καὶ μουσεῖον. Χρυσόβουλα τῶν αὐτοκρατόρων Κων-
σταντινουπόλεως καὶ Τραπεζοῦντος, φιρμάνια τῶν
σουλτάνων, ἀφιερωτήρια τῶν τσάρων τῆς Ρωσίας καὶ
τῶν ἡγεμόνων τῆς Μολδοβλαχίας, εὐαγγέλια καὶ ψαλ-
τήρια ὅλων τῶν ἐποχῶν, ὅλων τῶν σχημάτων, βυ-
ζαντινὰ μικρὰ μὲ πολυχρώμους εἰκόνας, ὁγκώδη ἐλ-
ληνικὰ καὶ γεωργιανὰ καὶ ἐν ἀκόμῃ ὁγκωδέστερον
ρωσικόν, τὸ ὅποιον μόλις δύο ἄνδρες δύνανται νὰ
ὑποβαστάζουν. “Ολα φορτωμένα μὲ χρυσόν, ἄρ-
γυρον καὶ πολυτίμους λίθους, ἕκαστος τῶν ὅποίων
στοιχίζει ὀλόκληρον περιουσίαν.

“Υπάρχουν ἀκόμη μεγάλαι προθῆκαι πλήρεις
ἀπὸ σταυρούς, πολύτιμα μέταλλα, πολυτίμους λίθους
ὅλων τῶν ἐποχῶν, στέμματα καὶ χλαμύδας καὶ σκῆ-
πτρα αὐτοκρατόρων καὶ πατριαρχῶν.

Βλέπει τις ἐκεī τεμάχια μικρὰ καὶ μεγάλα τοῦ
Τιμίου Σταυροῦ, τὴν Τιμίαν Ζώνην τῆς Θεοτό-
κου, καὶ ἄλλα χριστιανικὰ καὶ ἔθνικὰ κειμήλια.

“Εφύγομεν ἀπὸ τὸν λιμένα τῆς Δάφνης μὲ τὴν ψυ-
χὴν γεμάτην ἀπὸ ὥραίας ἐντυπώσεις καὶ μὲ τὴν
ἐλπίδα νὰ ἐπανέλθωμεν κάποτε πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν
πολυτίμων θησαυρῶν τοῦ Ἅγιου Ὁρους. Γ. Μόδης

Ο ΑΘΩΣ

Κρύσταλλωμένε "Αθωνα, τὸ ὕψος σου θαυμάζω,
καὶ βλέπων σὲ τὴν δεξιὰν τοῦ Πλάστου σου δοξάζω.
Τὸ φῶς λαμβάνει τούρανοῦ ἥ κορυφή σου πρώτη
καὶ εἰς τοῦ "Ἄδου φθάνοντας οἱ πόδες σου τὰ σκότη.

Διάδημ' ἀδαμάντινον τὴν κορυφήν σου στέφει,
τὰ δάση ἔχεις ζώνην σου καὶ κόμην σου τὰ νέφη.
Ἡ ἀστραπὴ τὸ βλέμμα σου, ὁ χείμαρρος φωνή σου,
καὶ ὁ ἀνεμοστρόβιλος ἥ βροντερὰ πνοή σου.

Καθὼς ὁ πρῶτος ἄνθρωπος τῆς κτίσεως ἀρχαῖος,
σὺ πρῶτος ἔλαβες ζωὴν καὶ θέλεις τελευταῖος
προσφέρει τὸν αὐχένα σου στὸν αἵμοβόρον χρόνον.
Νὰ τρέχῃ βλέπεις ὑπὸ σὲ ἥ κόνις τῶν αἰώνων.

Κατακλυσμὸς δὲν ἔλουσε τὸ μέγα μέτωπόν σου,
ἀσπάζεται ἥ θάλασσα τὰς ἄκρας τῶν πισδῶν σου.
"Ω φύσις! πόσα τέκνα σου, χωρὶς ψυχὴν κι αἰσθήσεις,
αἰῶνας ζῶσι, καθὼς σύ, ὡς αἰωνία φύσις!

II. Σοῦτσος

ΔΔΔΔΔΔΔΔΔΔΔΔΔΔΔΔ

Ζ'. ΑΠΟ ΤΑΣ ΜΕΓΑΛΑΣ ΑΝΑΚΑΛΥΨΕΙΣ ΤΟ ΤΑΞΙΔΙΟΝ ΤΟΥ ΚΟΛΟΜΒΟΥ

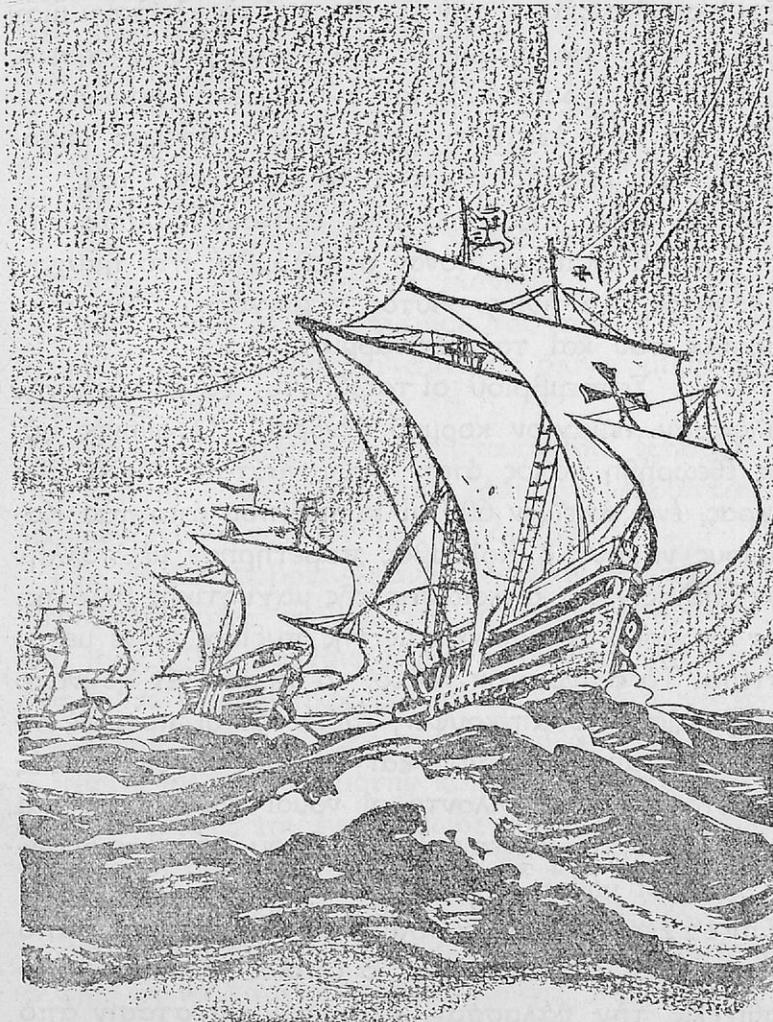
I. Εις τὸν Ὡκεανόν.

Τὴν 3 Αύγουστου 1492 ἀποπλέων μὲ τὰ 3 πλοῖά του (τὰς λεγομένας καραβέλλας) ἀπὸ τὰ παράλια τῆς Ἰσπανίας καὶ ἀφήνων τὴν ξηρὰν διὰ νὰ ριθῇ εἰς τὸν ἀπέραντον Ὡκεανὸν ὁ Χριστόφορος Κολόμβος ἦτο ἀποφασισμένος ἢ νὰ ἐπιτύχῃ ἢ νὰ χαθῇ. Ἀλλὰ τὰ πληρώματα δὲν συνεμερίζοντο τὰ αἰσθήματά του. Οἱ ναῦται ἀνεχώρουν μᾶλλον κατηφεῖς καὶ δυσηρεστημένοι, μὲ τὸν φόβον, ἢ μᾶλλον μὲ τὴν βεβαιότητα, ὅτι διὰ παντὸς ἐγκατέλειπον τὴν γῆν τῆς γεννήσεώς των. Αἱ μητέρες, αἱ σύζυγοι, αἱ ἀδελφαὶ τῶν ναυτῶν κατηρῶντο τὸν ἀπαίσιον ξένον, ὁ ὄποιος ἔπαιρνεν εἰς τὸν λαιμόν του τόσας ψυχάς, διὰ νὰ πραγματοποιήσῃ ἐν ὅνειρόν του.

Τὴν 9ην Αύγουστου ἡγκυροβόλησαν εἰς τὰς Καναρίους νήσους, καὶ τὴν 6 Σεπτεμβρίου ἔξεπλευσαν ὁριστικῶς πρὸς δυσμάς.

Κατὰ τὰς πρώτας τρεῖς ἡμέρας δὲν ἔπνεε καθόλου ἀνεμος. Τέλος ἔπνευσεν ὁ ὄνειμος, καὶ τὰ πλοῖα ἥρχισαν νὰ σχίζουν τὴν θάλασσαν.

Οἱ ναῦται ὅμως, ὅτε καὶ ἡ τελευταία ἄκρα τῆς ξηρᾶς ἔξηφανίσθη ὅπισθέν των, ἔφαίνοντο πολὺ φοβι-

Ἐμπρός των ἐφαίνετο ἀπλωμένος ὁ ἄπειρος ὥκεανός.

σμένοι. "Ο, τι καὶ ἂν εἶχαν ἀγαπητόν, τὸ ἄφηνον ὅπι-
σθέν των, τὴν πατρίδα, τὴν οἰκογένειαν, τοὺς φίλους,
τὰς ἀναμνήσεις των, τὴν ἐλπίδα τοῦ νὰ κλείσουν μίαν
ἡμέραν τὰ βλέφαρά των εἰς τὸν τόπον τῆς γεννήσεώς
των καὶ νὰ ταφοῦν πλησίον ἀγαπημένων νεκρῶν.

"Ἐμπρός των ἐφαίνετο ἀπλωμένος ὁ ἄπειρος ὥκεα-
νὸς μὲ τὰ μυστήρια καὶ τοὺς κινδύνους του.

Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς ἔκείνους θάλασσινοὺς
ἥρχισαν νὰ κλαίουν. Μόνον ὁ Κολόμβος ἦτο ἡσυχος,
ἀκλόνητος, γαλήνιος. Αὐτὸς παρηγόρει τοὺς συν-
τρόφους του καὶ τοὺς ἐνεθάρρυνε.

Τὴν 11 Σεπτεμβρίου οἱ ταξιδιῶται εύρηκαν εἰς τὴν
θάλασσαν τεμάχιον κορμοῦ δένδρου. "Ο οἰωνὸς αὐ-
τὸς ἐθεωρήθη καλὸς ἀπὸ τοὺς ναύτας. Μετὰ δύο
ἡμέρας, ἐνῷ ἀπεῖχεν 600 μίλια περίπου ἀπὸ τὰς Κα-
ναρίους νήσους, ὁ Κολόμβος παρετήρησε μὲ πολλήν
του ἕκπληξιν τὰς ἀλλοιώσεις τῆς μαγνητικῆς βελόνης.
Τὴν ἐπαύριον ἡ παρέκκλισις τῆς πυξίδος ἔγινε μεγα-
λυτέρα. Τὸ φαινόμενον τοῦτο, τὸ ὄποιον δὲν ἤδυνατο
νὰ ἔξηγήσῃ, τὸ ἀπέκρυψεν, ἀλλὰ καὶ οἱ πρῷρεῖς τὸ
παρετήρησαν μετ' ὄλιγον καὶ ἐτρόμαξαν, διότι τοὺς
ἐφαίνετο ὅτι μετεβάλλοντο οἱ νόμοι τῆς φύσεως καὶ
ὅτι εἰσήρχοντο εἰς νέον κόσμον, ὅπου ἐπεκράτουν ἄλ-
λοι φυσικοὶ νόμοι.

Τὴν 15 Σεπτεμβρίου τὸ πλήρωμα ἐφοβήθη πολὺ ἀπὸ
τὴν πτῶσιν ἐνὸς ἀερολίθου, ὁ ὁιτοῖος ἐπεσε καὶ ἐβυ-
θίσθη εἰς τὴν θάλασσαν, εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἀπὸ
τὰ πλοῖα. "Ο ἀνεμος ἔπνεε διαρκῶς ἐξ ἀνατολῶν καὶ
ἐτάχυνε τὸν δρόμον τῶν πλοίων, τοῦτο δὲ ηὕξανε

τοὺς φόβους τῶν ναυτῶν. Ἐσυλλογίζοντο, ὅτι δὲν θὰ ἡδύναντο νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τὴν πατρίδα των, ἐὰν ὁ αὐτὸς ἀνεμος ἔξηκολούθει. Κατόπιν εἰσῆλθον εἰς θάλασσαν σκεπασμένην μὲ φύκη. Τοῦτο ἔδωκεν εἰς τοὺς ναύτας ὀλίγον θάρρος καὶ ἐλπίδα, διότι τὸ ἔθεώρησαν ὡς σημεῖον, ὅτι ἡ ξηρὰ δὲν ἀπέχει πολύ. Διάφορα πτηνὰ ἐπέτων ἐπάνω ἀπὸ τοὺς ἰστοὺς τῶν πλοίων, δύο πελεκᾶνες ἐκάθισαν εἰς τὰς κεραίας καὶ τότε χαρὰ μεγάλη ἔγέμισε τὰς καρδίας τῶν ναυτῶν. Ολοι ἐνόμιζον ὅτι ἀπεῖχον ὀλίγα μίλια μόνον ἀπὸ τὴν ξηράν.

Μετ' ὀλίγον ὅμως τὰ εὐχάριστα σημεῖα ἔξηφανίσθησαν καὶ οἱ ναῦται ἥρχισαν πάλιν νὰ φοβῶνται καὶ νὰ ψιθυρίζουν ἐναντίον τοῦ Κολόμβου.

Τὴν 20 Σεπτεμβρίου ἐφάνησαν πάλιν τὰ πτηνὰ καὶ ἐπρόβαλεν ἀπὸ τὰ κύματα ἡ τεραστία ράχη μιᾶς φαλαίνης. Ἐν τούτοις μόλις ὁ ἀνεμος ἥλλαξε καὶ ἥδη ἔγινε νοτιοδυτικός, οἱ ναῦται ἐζήτησαν νὰ στρέψουν τὴν πρῷραν πρὸς τὴν Ἰσπανίαν. Ο Κολόμβος ἀντέστη. Μὲ τὴν ὑπομονὴν καὶ μὲ τὴν εὔστάθειαν τῆς ἴσχυρᾶς ψυχῆς του ἐνεκαρδίωσε τοὺς μὲν καὶ ἡπείλησε ὅμως τοὺς ἄλλους. Τὸν ἀνεμον, ὁ διποῖος προηγουμένως ἔπινες σφοδρῶς, διεδέχθη αὔρα ἐλαφρὰ καὶ τὰ πλοῖα διέσχιζον καὶ πάλιν ἐκτάσεις σκεπασμένας ἀπὸ φύκη, ὡς νὰ ἥσαν πυκναὶ ἀνθισμέναι πεδιάδες.

Αλλὰ τοῦτο, ἐνῷ κατ' ἀρχὰς ἐφάνη ὡς καλὸν σημεῖον, εἰς τὸ τέλος κατήντησε νὰ ἐμπνέῃ φόβον. Εφοβοῦντο μήπως μείνουν φυλακισμένοι ἀπὸ τὰ φύκη, ὅπως

οἱ ναῦται, οἱ ὅποιοι κρατοῦνται δεσμευμένοι ἀπὸ τοὺς πάγους τοῦ Πόλου.

‘Ο ἐξημένος ἀπὸ τὸν φόβον νοῦς των ἐφαντάζετο χιλίους μύθους καὶ τερατολογίας. Ἡ θάλασσα ἐν τοσούτῳ διὰ μᾶς ἐφούσκωσε χωρὶς διόλου νὰ πνέῃ ἄνεμος. Οἱ ναῦται ἐθεώρησαν τὸ πρᾶγμα ὡς ἔνδειξιν, ὅτι ἡ ξηρὰ ἦτο πλησίον, ὁ δὲ Κολόμβος, ὁ ὅποιος ἐπίστευεν ὅτι τὸν ἐπροστάτευεν ἡ Θεία Πρόνοια, ἔξελαβε τὸ αἰφνίδιον φούσκωμα τῆς θαλάσσης ὡς θαῦμα τοῦ Ὑψίστου, διὰ νὰ καταπραῦῃ τὰ πληρώματα.

‘Αλλ’ ἡ ἀνακωχὴ ἐκείνη ὀλίγον διήρκεσεν. Ἡ θέσις τοῦ Κολόμβου κατέστη κρίσιμος. Ἡ κρυφὴ ἀνυποταξία ἐκινδύνευε νὰ μεταβληθῇ εἰς φανερὰν στάσιν. Οἱ Ἱσπανοὶ ναῦται ἐσυνάζοντο εἰς τὰ παράμερα τοῦ πλοίου καὶ ἐκεῖ ἐπλεκον τὴν συνωμοσίαν. Μετ’ ὀλίγον ἡ πείθησαν φανερὰ πρὸς τὸν ναύαρχόν των λέγοντες μὲ αὐθάδειαν ὅτι, ὅφοῦ εἶχαν φθάσει μακρύτερα ἀπὸ ὅλους τοὺς θαλασσοπόρους, ἐδικαιοῦντο νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τὴν πατρίδα των. Μερικοὶ ἐλεγον εἰς τοὺς συντρόφους των, ὅτι τὸ προτιμότερον ἦτο νὰ ρίψουν εἰς τὴν θάλασσαν τὸν παράτολμον καὶ φιλόδιξον τυχοδιώκτην.

«Οταν ἐπιστρέψωμεν», ἐπρόσθεσαν, «θὰ εἴπωμεν ὅτι ἐπεσεν εἰς τὴν θάλασσαν, ἐνῷ ἐκάθητο εἰς τὴν ἄκραν τοῦ πλοίου καὶ παρετήρει τὰ ἄστρα».

‘Ο Κολόμβος ἦτο ἐνήμερος εἰς ὅλα. Δὲν τοῦ διέφευγεν ἡ δυσαρέσκεια, ἡ ὅποια ηὔξανεν ὅλοὲν μεταξὺ τῶν πληρωμάτων, καὶ ὅμως ἀπέναντι τῆς τρικυμίας,

τὴν ὁποίαν ἔβλεπεν ἐτοίμην νὰ ἐκραγῆ ἐναντίον του, ἔμενε πάντοτε γαλήνιος καὶ ἀξιοπρεπής.

Τὴν 27 Σεπτεμβρίου ἔπινεεν ἄνεμος δροσερὸς καὶ ἐλαφρός· ἡ θάλασσα ἦτο ἥσυχος καὶ τὰ τρία πλοῖα ἐπλεαν εἰς τὴν γραμμὴν τὸ ἐν κατόπιν τοῦ ἄλλου.

‘Ο ἥλιος ἔδυεν εἰς τὸν ὄριζοντα, καὶ ἡ θάλασσα ἐφαίνετο κατακόκκινη ὡς νὰ ἥτο βαμμένη ἀπὸ αἷμα. ‘Ο φωστὴρ τῆς ἡμέρας ἔχαθη, καὶ ἐκείνην τὴν στιγμὴν ὁ πλοίαρχος Ἀλόνζος, ὅστις εἶχεν ἀναβῆ εἰς τὸ κατάστρωμα τῆς πρύμνης τοῦ πλοίου του, μὲ σημεῖα ζωηροτάτης χαρᾶς καὶ μὲ ἐκδηλώσεις ἐνθουσιασμοῦ ὑπὲρ τοῦ Κολόμβου, ἀναγγέλλει ὅτι εἶδε ξηράν!

‘Ο Κολόμβος γονυπετεῖ ἀμέσως, διὰ νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν “Ψυιστὸν, δὲ Μαρτῖνος Ἀλόνζος ἀρχίζει νὰ ψάλλῃ τὸ «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ» καὶ τὸν συνοδεύει δλον του τὸ πλήρωμα. Τὸ πλήρωμα τοῦ Κολόμβου κάμνει τὸ ἴδιον, οἱ ναῦται τῆς «Νίνιας» ἀναβαίνουν ἐπάνω εἰς τὰς κεραίας, ἀναρριχῶνται εἰς τὰ σχοινιὰ καὶ δλοι βεβαιοῦν ὅτι βλέπουν γῆν.

Τὸ πρωὶ διελύθη ἡ πλάνη καὶ ἡ ἀπελπισία ὑπῆρξε μεγάλη. ‘Ο, τι οἱ ὀφθαλμοί των εἶχαν ἐκλάβει ὡς ξηρὰν ἦτο μία μαύρη γραμμὴ ἀπὸ σύννεφα· δὲ μικρὸς στόλος ἔστρεψε τότε πάλιν τὴν πρῶραν πρὸς δυσμάς.

‘Ητο τόση γαλήνη, ὡστε οἱ ναῦται διεσκέδαζαν κολυμβῶντες, τὰ δελφίνια ἐπλεον πλησίον των καὶ ψάρια πτερωτὰ ἐπήδων εἰς τὸν ὄέρα καὶ κάποτε ἔπιπτον εἰς τὸ κατάστρωμα τῶν πλοίων.

Αἱ ἡμέραι παρήρχοντο χωρὶς νὰ φανῇ κανέν

Μὲ σημεῖα ζωηροτάτης χαρᾶς ὀναγγέλλει ὅτι εἶδε ξηράν!

σημείον τῆς τόσον ποθητῆς ξηρᾶς. Ἐν τοσούτῳ τὰ κοπάδια τῶν μικρῶν πτηνῶν, τὰ ὄποια ἐφαίνοντο ἐδῶ κι ἐκεῖ εἰς τὸν δρίζοντα, ἥρχισαν νὰ γεννοῦν πάλιν ἐλπίδας.

Ἐν τῷ μεταξύ, μὲ τὸν ἀσβεστον πέρθιον ν' ἀνακαλύψουν ξηράν, τὰ πλοῖα τοῦ Κολόμβου ἐξηκολούθουν πάντοτε πρὸς δυσμάς καὶ τὰ βλέμματα τῶν ναυτῶν ἐβυθίζοντο ἀχόρταγα εἰς τὴν ἅπειρον ἔκτασιν τῆς θαλάσσης καὶ τοῦ οὐρανοῦ. Μίαν φορὰν ἡ «Νίνια» ἐπροπορεύθη τῶν ἄλλων πλοίων καὶ ἔξαφνα τὴν εἰδον νὰ ὑψώνῃ τὴν σημαίαν εἰς τὸν μέγαν ἰστὸν καὶ ἤκουσαν συγχρόνως κανονιοβολισμόν. Καμμία πλέον ἀμφιβολία δὲν ὑπῆρχεν. “Ολοι ἐπίστευαν ὅτι θὰ ἐφάνη ἡ ξηρά. Δυστυχῶς δμως καὶ πάλιν ἦτο πλάνη. Σύννεφον σκοτεινὸν εἰς τὴν τελευταίαν ἄκραν τοῦ δρίζοντος εἶχεν ἐξαπατήσει τὸ ἐξησκημένον βλέμμα τῶν ναυτῶν.

Ο Κολόμβος δὲν ἀπελπίζεται. Διατάσσει τὰ πλοῖα νὰ διευθυνθοῦν πρὸς τὰ νοτιοδυτικά. Τὰ κοπάδια τῶν πτηνῶν πρὸς τὰ ἐκεῖ τοῦ ἐφαίνοντο ως ὁδηγοὶ σταλμένοι ἀπὸ τὸν οὐρανόν. “Οσον περισσότερον ἐπροχώρουν, τόσον περισσότερα τεκμήρια ἐφαίνοντο, ὅτι πλησιάζουν πρὸς τὴν ξηράν. Τὰ χόρτα δλόγυρα εἰς τὰ πλοῖα ἥσαν χλωμότερα, δ ἀήρ ἦτο ἀπαλώτερος καὶ εὐώδης. ‘Αλλ’ ὅλα τὰ προμηνύματα ταῦτα δὲν ἡμπόρεσαν νὰ ἐμψυχώσουν τοὺς ναύτας καὶ νὰ τοὺς πείσουν, ὅτι τὸ ποθητὸν τέλος τοῦ ταξιδίου εὔρισκετο πλησίον. Ἐζήτησαν καὶ ἀπήτησαν νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τὴν Εύρωπην...

2. Γῆ !

‘Η στιγμὴ ἡτο φοβερά !

‘Ο Κολόμβος προσπαθεῖ νὰ τοὺς πείσῃ μὲ καλὸν τρόπον.

Εἰς τὰ ἄλλα σημεῖα, ὅσα ἔμαρτύρουν ὅτι δὲν ἀπέχει πολὺ ἡ ξηρά, προσετέθησαν καὶ νέα, ὀκόμη πειστικώτερα. Εἶχον εῦρει εἰς τὴν θάλασσαν κλάδον λευκακάνθης ἡνθισμένης, δ ὅποιος ἐφαίνετο προσφάτως κομμένος ἀπὸ τὸ δένδρον, ἵνα κάλαμον, μίαν σανίδα καὶ ἓν ραβδίον μὲ σκαλίσματα ἀπὸ χεῖρα τεχνίτου.

‘Η ἀνυπομονησία ὅλων εἶχε κορυφωθῆ, οἱ ναῦται ἔστρεφον διαρκῶς τὸ βλέμμα εἰς τὰ μακρινὰ πέρατα τῆς δύσεως, μία δὲ φωνὴ ἐνδόμυχος ἔλεγεν εἰς ὅλους, ὅτι ἐπλησίαζον εἰς τὸ τέλος τοῦ μακρινοῦ των ταξιδίου.

“Ολην τὴν ἡμέραν ὁ ἄνεμος ἐπνεεν ἀδιάκοπα καὶ ἡ θάλασσα ἡτο ταραγμένη περισσότερον τοῦ συνήθους, τὰ πλοῖα ἐν τοσούτῳ εἶχαν κάμει ἀρκετὸν δρόμον. Κατὰ τὴν δύσιν τοῦ ἥλιου τὰ πλοῖα τοῦ Κολόβου ἔσχιζον τὴν θάλασσαν μὲ μεγάλην ταχύτητα.

“Οταν ἡ πλώθη τὸ σκότος τῆς νυκτός, δ Κολόμβος ἀνέβη εἰς τὸ κατάστρωμα καὶ ἐξήταζε μὲ βλέμμα ἀνήσυχον τὸν σκοτεινὸν δρίζοντα.

“Ἐξαφνα, κατὰ τὴν δεκάτην ὥραν τῆς νυκτός, τοῦ ἐφάνη ὅτι ἔλαμπε φῶς μακράν.” Ἡρώτησεν ἀμέσως τοὺς κυβερνήτας τῶν δύο ἄλλων πλοίων, οἱ ὅποιοι τοῦ ἀπήντησαν, ὅτι καὶ αὐτοὶ εἶδαν ἄλλο φῶς κινούμενον εἰς τὸν δρίζοντα. “Ανεμος σφιδρὸς ἔφερε τὰ

πλοϊα πρὸς δυσμάς. Κατὰ τὰς δύο μετὰ τὸ μεσονύκτιον, ἀπὸ τὴν «Πίνταν»*, ἐν ἀπὸ τὰ τρία πλοϊα, μὲ ἔνα κανονιοβολισμὸν ἐδόθη τὸ σύνθημα, ὅτι ἐφάνη ἡ ξηρά!

Ο Ροδρίγος Τριάνας πρῶτος εἶδε τὸν Νέον Κόσμον. Ἀμέσως ἐμάζευσαν τὰ ίστια καὶ τὰ πλοϊα σχεδὸν ἀκίνητα ἐπερίμενον νὰ ἐξημερώσῃ. Ἡτο ἡ 12 Οκτωβρίου, εἰς τὰς δύο μετὰ τὸ μεσονύκτιον, ὅταν ἐνεφανίσθη ἡ πρώτη ξηρά. Ἀλλὰ ἔνεκα τοῦ σκότους τῆς νυκτὸς δὲν ἦδύναντο νὰ διακρίνουν τὴν μυστηριώδη γῆν, ἡ ὁποία εὑρίσκετο ἐμπροσθέν των.

Τὸ πρωὶ εἶδαν καθαρὰ ὅτι ἡτο νῆσος, ἡ νῆσος Γουαναχάνη, ἀπὸ τὸ σύμπλεγμα τῶν Λουκαίων νήσων. Ο Κολόμβος τὴν ὠνόμασεν «Ἄγιον Σωτῆρα».

Ολίγοι ιθαγενεῖς μὲ μεγάλην ἔκπληξιν καὶ θαυμασμὸν ἔβλεπον ἀπὸ τὴν ξηρὰν τὰ πλοϊα. Ο Κολόμβος ἐμβῆκεν εἰς μίαν λέμβον μὲ ναύτας ὠπλισμένους καὶ ἀπεβιβάσθη εἰς τὴν ξηράν, κρατῶν τὴν βασιλικὴν σημαίαν τῆς Ἰσπανίας.

Οταν ἀπεβιβάσθησαν, ὁ Κολόμβος ἐγονάτισεν, ἡσπάσθη τὴν γῆν καὶ ηύχαριστησε τὸν Θεόν. Ἐπειτα ἔσυρε τὸ ξίφος, ἀνεπέτασε τὴν ισπανικὴν σημαίαν, ἔλαβε τὴν κατοχὴν τῆς νήσου ἐν ὀνόματι τοῦ βασιλέως καὶ τῆς βασιλίσσης τῆς Ἰσπανίας, καὶ προσεκάλεσε τοὺς παρόντας νὰ ὀρκισθοῦν ὑπακοήν, διότι αὐτὸς ἀπὸ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἡτο ναύαρ-

Σημ. Τὰ τρία πλοϊα τοῦ Κολόμβου ὠνομάζοντο «Νίνια», «Πίντα» καὶ «Σάντα Μαρία».

«Ταξίδια» Ἀναγνωστικὸν καθαρευούσης Β'. Δημοτικοῦ Εκδ. Β'.

χος, ἀντιβασιλεὺς καὶ ἀντιπρόσωπος τῶν βασιλέων
τῆς Ἰσπανίας.

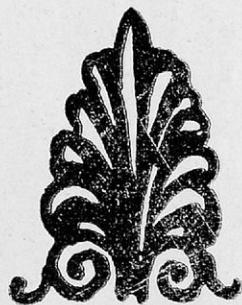
Οἱ ναῦται δὲν ήδύναντο νὰ συγκρατήσουν τὴν
χαράν των. Καὶ αὐτοὶ ἀκόμη, ὅσοι πρὶν τὸν εἶχον
ὑβρίσει, τώρα ἐσύροντο
εἰς τοὺς πόδας του καὶ
ἔζητουν συγχώρησιν.

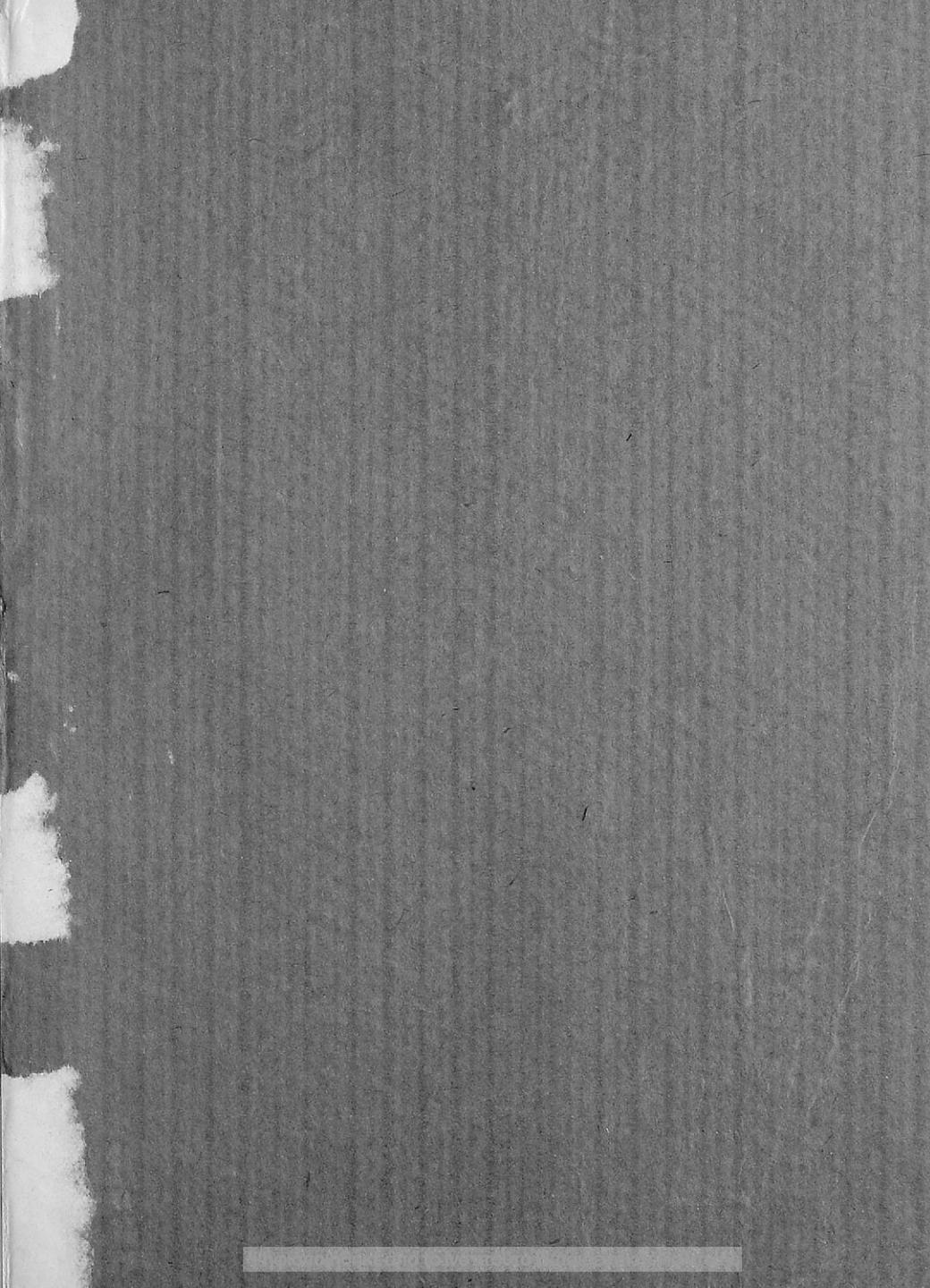
Ολίγοι ἰθαγενεῖς, ἐν-
θαρρυνόμενοι
ἀπὸ τὸν εἴρη
νικὸν τρόπον
τῶν ξένων, ἐ-

πλησίασαν πρὸς τὸν Κολόμβον καὶ τοὺς συντρόφους του καὶ τοὺς παρετήρουν μὲ βλέμματα περίεργα, ὡς νὰ προησθάνοντο, δτὶ οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι μὲ τὰ ὡχρὰ πρόσωπα, οἱ σκεπασμένοι μὲ βαρείας πανοπλίας, ἥσαν οἱ μέλλοντες αὐθένται των...

X. "Αννινος"

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ
ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Ἐν Ἀθήναις τῇ 25 Ἰουλίου 1932

Ἀριθμός ἑγκριτικῆς } 39751
ἀποφάσεως } 13180

ΥΠΟΥΡΓΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΙΣ ΚΑΙ ΕΓΚΡΙΣΙΣ

Περὶ ἑγκρίσεως διδακτικῶν βιβλίων πρὸς χρήσιν τῶν μαθητῶν τῶν δημοτικῶν σχολείων.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΠ.

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὸ ἀρθρον 3 τοῦ νόμου 5045 καὶ τὴν ἀπόφασιν τῆς οἰκείας κριτικῆς ἐπιτροπῆς τῶν διδακτικῶν βιβλίων τῆς Δημοτικῆς ἐκπαίδευσεως, τὴν περιλαμβανόμενην εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 344 πρακτικὸν τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Γνωμοδοτικοῦ Συμβουλίου, ἀποφασίζομεν ὅπως ἑγκριθῇ ὡς διδακτικὸν βιβλίον πρὸς χρήσιν τῶν μαθητῶν τῆς Ε' τάξεως τῶν Δημοτικῶν Σχολείων τὸ ὑπὸ τὸν τίτλον «ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ ΤΗΣ ΚΑΘΑΡΕΥΟΥΣΗΣ ΤΗΣ Ε' ΤΑΞΕΩΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ» βιβλίον τῶν Π. Νιοβάνα, Δ. Ζήση καὶ Δ. Δαμασκηνοῦ, διὰ μίαν πενταετίαν ἀρχομένην ἀπὸ τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1932-33 ὑπὸ τὸν ὄρον, ὅπως οἱ συγγραφεῖς συμμορφωθοῦν κατὰ τὴν ἐκτύπωσιν τοῦ βιβλίου τούτου, πρὸς τὰς ὑποδείξεις τῆς κριτικῆς ἐπιτροπῆς.

ΤΙΜΗ ΑΔΕΤΟΥ ΔΡΑΧ. 47.50

3910. ΛΙΕΙΑΣ ΚΥΚΛΟΦ. 52.00

ΤΙΜΗ ΔΡΑΧ. ΕΠΙ ΠΛΕΟΝ

Ο 'Υπουργός
Π. ΠΕΤΡΙΔΗΣ

Τὸ διδακτικὰ βιβλία, τὰ πωλούμενά μακράν τοῦ τόπου τῆς ἐκδόσεώς τῶν επιτρέπεται νὰ μὴ δούται ἐπὶ τιμῇ ἀνωτέρᾳ κατὰ δέκα πέντε τοῖς ἔκατον τῆς κάνονισθεῖσῆς πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς δαπάνης συσκευῆς καὶ τῶν ταχυδρομικῶν τελῶν. (Ἄρθρον 6 Διατάγματος «περὶ τοῦ τρόπου τῆς φιλοτιμίσεως διδακτικῶν βιβλίων καὶ χρηγίας ἀδείας κυκλοφορίας αἵτην 14.21-10-23.)